

possident. Aut agitur contra tertium possessorem habentem causam a debitore aut agitur contra tertium possessorem extraneum omni nino et nullam penitus causam habentem a debitore primo casu principali. si quando agitur hypothecaria contra ipsum principalem debitorem facite vobis firmam conclusionem. in qua nemo dubitat quod sufficit probare solam possessionem debitoris et est ratio quia debitor convenitur non potest referre questionem dominij si aut nec contra creditorem convenitur a debitore propter fructus quos percepit ex re hypothecata. non potest dominij questionem referre. l. si pignore alias incipit. l. et si metus. §. pigno. et §. si creditor. ff. de pig. ac. bonus tex. in l. si inter. §. l. ff. de pig. ne alias de suo mendacio arguatur ut inquit text. in d. l. rem alienam ad si. debet tamen advocatus in actu practico. esse bene cautus in hoc ut eleganter declarat Bar. in d. l. rem alienam in. ij. col. ut non solum dicat et ponat de possessione debitoris sed etiam debet deducere et proponere debitorem fuisse dominum vel habuisse dictam rem in bonis quod probatur eo ipso quod probata fuerit possessio debitoris ut statim dicit cum ipse debitor convenitur non possit referre questionem dominij alias aut si hoc non deduceret succederet tam plene ius suum non deducens. ita bal. ubi supra. et sequitur Saly. in l. certi iuris. C. locati. et hoc dictum bene notat Ange. de are. hic ad practicum. ego istud dictum affirmo optimam ratione quia nunquam ex possessione presumitur dominium. si dominium non fuerit allegatum. ita notanter Bal. in l. etiam in. ij. col. C. de executione rei iudi. non ergo sufficeret probare possessionem. nisi dominium fuisset allegatum quo casu si dominum fuerit allegatum tunc ex probatione possessionis dominium presumetur. Quod predicta limitantur multum singulariter per Salyce. in d. l. cum res. C. si aliena res pigno. ut procedant in hypotheca specialiter in qua debitor ipse convenitur non potest referre questionem dominij sed in generali hypotheca in qua debitor generaliter omnia bona sua hypothecasset ut quotidie fit. posset debitor convenitus hypothecaria ad aliquam rem dicere quod illa res pro qua convenitur non est sua sed alterius puta tunc et debet ipsi tunc in iudicio nominare iuxta. l. ij. cum materia. C. ubi in re actio et maxime si debitor asserat se recolligere fructus illius rei nomine ipsius tunc iuxta l. tunc in prim. ff. de solu. et ratio diversitatis est scilicet cum quod tunc non convenitur de mendacio iuxta. d. l. rem alienam in si. et ita singulariter refert et transit Ange. hic. ista pegrina et singularis limitatio Salyce. sumopere placet. sed non eius diversitatis ratio quod in hypotheca speciali non possit debitor convenitus referre questionem dominij. ne de mendacio arguatur. convenitus autem generali hypotheca bene possit referre questionem dominij quia tunc non convenitur de mendacio. ista ratio iudicio meo nihil penitus valet. nam si verum est quod res hypothecata non sit debitoris. tunc siue sit hypotheca specialis siue

generalis neutro casu de mendacio convinceretur. si autem verum sit rem hypothecatam esse debitoris. et tunc siue sit hypotheca specialis siue generalis si referat questionem dominij et dicat rem esse alterius ita convincetur de mendacio in generali hypotheca sicut in speciali. et propterea semper in utraque erit idem et propterea hec ratio diversitatis ita simpliciter intellecta nullam haberet saporem. unde ego puto altam esse et notabilem rationem diversitatis. et credo quod ista fuerit propria mens Salice. scilicet ipse bene non declarat. et Ange. de are. referens eum non bene explicat. Nam quando debitor specialiter hypothecavit aliquam certam rem quam possidebat. si ad eam convenitus hypothecaria opponat questionem dominij. replicabitur adversus eum de dolo. ista est doctrina theodoric magistralis iuriscōsulti. in d. l. si inter. §. l. ff. de pign. quod arguitur dolus debitoris. quoniam rem aliquam specialiter hypothecavit et postea convenitus ad eam refert questionem dominij. sed quando debitor obligavit generaliter omnia bona sua. et reperitur quod possidet rem aliquam que est aliena si ad eam conveniatur hypothecaria poterit referre questionem dominij. quia hoc casu non potest argui de dolo sua in illa re quam ipse specialiter non obligavit ista est mera veritas secundo casu principali quoniam agitur hypothecaria contra tertium possessorem habentem causam a debitore. an sufficiat probare solam possessionem principalis debitoris. in hoc puncto Bar. contra morem suum est sibi ipsi contra. ut in d. l. cum res. C. si alie. res pig. sequutus Cy. ibidem distinguit. aut iste tertius possessor habet causam lucrativam et tunc in eo sit idem quod in principali debitor convenitur hypothecaria ut sufficiat probare possessionem. aut habet causam onerosam. et tunc secus per l. apud eundem. §. de auctoris. et §. auctoris autem dolus. ff. de excep. doli ipse veromem Bar. in d. l. cum res. C. si aliena. in. ij. col. ff. de pig. actio. dicit quod istud sibi non placet quod distinctio dicti §. de auctoris. an habeat causam lucrativam vel onerosam. haberet locum in agente. secus est in possidente cui nunquam dolus auctoris nocet allegat. l. i. ff. de duer. et tempo. prescrip. et lege scdam. §. l. cum ibi nota. ff. de excep. doli. quod leges nihil inhi probant. hec verba Bart. si fas est dicere non sunt intellecta per doctores. sed quid sibi velint clarissime demonstrabo cum distinctione tamen Cy. inter habentem causam onerosam et lucrativam videt tenere Bal. in l. de rebus ad si. C. de dona. ante nup. et Jac. bu. in d. l. cum res. Saly. vero in d. l. cum res in ver. quod nunc secundo quid si agatur de fructibus quod eum refert Ange. de are. hic dicit se assentire Bar. in d. l. rem alienam in reprobatione distinctionis Cy. sed non in eius determinatione. quod imo fructus eum sufficit solus probare quod debitor possidet illam rem ut sua licet de titulo eius non probetur per aliquas rationes. de quibus ibi per eum quas refert simpliciter Ange. hic. ipse vero Ange. hic tenet indistincte opinionem Bar. in d. l. rem alienam quod quoniam agitur hypothecaria contra tertium

posseſſore habentē cauſam a principali debitoze. ſue ſit onera
ſa ſiue lucratiua nō ſufficiat. pbare de ſola poſſeſſione pncipa
lis debitozis niſi etiā probetur de eius dominio vel ſaltē rem
fuiſſe in bonis principalis debitozis: et dicit ipſe Ange. de are.
maximū verbum q̄ iſta opt. obſeruabatur in practica. et hāc opt.
probat ipſe optima ratio: q̄ habēs hypothecariā habet tū
tus in re ad aduocandā ſolā nudā poſſeſſionē. vt eſt tex. no. in
l. ſi cū venditor in prin. ff. de cui. quā ange. de are. hic nō iſto
loco. ſed i col. ſeq. reputat ſingularē: nō autē titulum vſucapiendi
conditionem. ille vero tertius qui rem poſſidet et habet cauſā
a principali debitoze habet titulū et bonā fidē et actualē poſſeſ
ſionē de preſentē et cōſequēter h̄ vſucapiēdi conditionē. cū ergo
habēat plura et pinguiora iura q̄ agēs hypothecaria. q̄ nullū
penit⁹ titulū h̄z ergo ſibi merito eſt preferendus p id quod in ſi
nili dicitur. vt Bar. in l. hereditatis. C. de pe. heredi. dū aſſi
gnāt rōnē quare petim⁹ hereditatis non deſ cōtra titulo poſſi
dentē. Ego in hoc dubitatiffimo puncto teneo hāc nouā opt.
q̄ ſi pncipalis debitoz ſpecialiter hypothecauit rē aliquā q̄ ca
lu ſi ipſe principalis debitoz conueniretur hypothecaria. et re
fert queſtionem dominij obſtaret replicatio doli. quia argues
retur eius dolus a per dictam legē ſi inter. §. primo. ff. de pigno
ribus. eodem modo tertius poſſeſſor habens cauſam lucrati
uam ab eo non poſſet referre queſtionem dominij: quia ſic ar
gueretur dolus auctoris ſui. qui ſibi debet nocere. d. l. apō cel
ſum. §. de auctoris. et §. auctoris autem dolus. et ſic iſta caſu te
neo q̄ ſufficiat probari ſolam poſſeſſionem principalis debito
zis cū ē a tertio poſſeſſore cōuēto nō poſſit referri q̄ſtio dñij. cū
arguat doli pncipalis debitozis a quo iſte cām habuit lucrati
uā. ſec⁹ tñ eſſet ſi iſte tertius poſſeſſor h̄eret cām oneroſā q̄ tūc
cū poſſit referre queſtio nem dñij nec dolus auctoris ſui h̄z
bet ſibi nocere: tunc non ſufficeret probare ſolam poſſeſſionē
principalis debitozis. Iſtud tamen intelligite et limitate ſecū
dam q̄ multum ſignanter limitat Bal. i. d. l. de rebus ad ſi. vt
procedat quando habens cauſam lucratiuam a debitoze vel a
let vt illa cauſa: et ſic eſſet adiuuare ſe adminiculo ſui actoris
ſecus aut ſi nōlet vt adminiculo auctoris ſui ſi ſimpliciter
ſe tueri et dicere q̄ ſatis iuris habet eo ipſo q̄ poſſidet. et ita ē
tenet Jo. fab. hic. et hoc nota: q̄ multū limitat iſtam materiā. et
aū eos iſtō ſuit originariū dictū ſpeculatoris i. ti. de obli. et ſol.
§. i. i. ver. ſed pone cētū mutuant et ego credo q̄ iſtō ſit ppe il
lud qd vult Bart. i. d. l. rē alienā. i. ij. col. q̄ niſi ipſe bar. nō bene
ſe declarauerit: et alij cū forte nō bene intellexerūt dū dicit bar.
q̄ diſtinctio. §. de auctoris habet locū i agere: nō aut in poſſide
re. cui nūq̄ dolus auctoris ſui nocet. vult em̄ dicere Bar. et ita

em̄ intelligo et declaro q̄ quando q̄s poſſidet cōuenitur non
allegat cauſā auctoris ſui ſed dicit ſatis iuris ſibi eſſe ex q̄ poſ
ſidet et propterea dolus auctoris nūq̄ ſibi nocet et quādo ip
ſe agit necelle h̄z allegare cām auctoris ſui. i. qua pōt ſibi nocē
re dolus auctoris et ideo tunc recurrunt ad diſtinctionē illius
§. de auctoris vt ſi habeat cauſā lucratiuā dolus auctoris ſi
ſi nocet ſecus ſi oneroſā et iſta ſuit ppta mens ſeu itēto Bar.
vbi aut pncipalis debitoz nō hypothecauit ſpecialiter rem ali
quā ſi generaliter oīa bona ſua tunc ego puto q̄ ſi pōt vna ex
rebus illis agatur hypothecaria cōtra tertium poſſeſſorē h̄z
bentē cauſā a pncipali debitoze. etiā ſi vñt cā et etiā adminicu
lo pncipalis debitozis. q̄ nō ſufficiat probare ſolā poſſeſſionē
pncipalis debitozis niſi etiā pbet ipſius dominij vel rē fuiſſe
in bonis ipſius pncipalis debitozis. quo caſu ppter prioritatē
hypothecę anteq̄ fieret alienatio in iſtū tertium poſſeſſorem obti
neret agens hypothecaria. alias aut ſuccumberet per rōnem
Ange. de are. §. proxime relat⁹ q̄ tenuiora iura diceret habere
q̄ tertius poſſeſſor. rad hoc tenendū mouet me. q̄ quēdamodū
ipſe pncipalis debitoz q̄ oīa bona generaliter obligauit cōuē
tus hypothecaria ad vñā rē ſi referat q̄ſtionē dñij nō arguitur
eius dolus vt dixi. §. i. pmo mēbro pncipali. nullus ergo dolus
eſt hoc tertio caſu q̄ poſſit tertio poſſeſſori ab eo cām habētī no
cere et ppterea nō ſufficiat ſola pbatio poſſeſſionis. et hāc theoriā
cā aſſumo ex his q̄ vult Sal. i. pmo mēbro pncipali huius diſ
tinctionis ſm qd cū ibi retulit. Tertio caſu pncipali et vltimo q̄
agitur hypothe. cōtra tertium poſſeſſorē oīno extraneū et nullā
penitus cām habētē a pncipali debitoze. facte firmā cōcluſio
nē in qua nemo docto. diſcrepat q̄ agens hypothecaria d̄z p
bare de dñio pncipalis debitozis vel ſaltē de bona fide et titū
lo iuncta poſſeſſione. et eſt ratio q̄ agens ex pſona ſua h̄z ſolū
ius hypothecę qd nullū titulū aſſert niſi qd nudā tantū poſſeſ
ſionē aduocat. d. l. ſi cū vēditor in prin. imo plus nō habet etiā
ius hypothecę niſi probet de dominio principalis debitozis:
aut de eius titulo et bona fide cū alias non potuiſſet ius hypo
thecę cōſtituere. vt late vidimus ſupra in glo. in verbo coloni.
in vltima parte. cū ergo agēs hypothe. habeat necelle fundas
re ius ſuū hypothecę ex pſona principalis debitozis. ergo ne
ceſſe eſt q̄ pbet de dominio aut titulo et bona fide principalis
debitoris alias ſuccūberet agēs cōtra penitus extraneum poſ
ſeſſorē. cū iſte extrane⁹ poſſeſſor: qui nullā cauſā habet a prin
cipali debitoze poſſit ſine dubio aliquo referre q̄ſtionē dñij p
ncipalis debitozis et cōſequenter poſſit dicere pncipalē debi
torē nullū ius habuiſſe q̄ mediātē ius hypothecę cōſtitueret.
Aduertite tñ diligēter q̄ etiā iſto vltio caſu pncipali ſi debi
tor principaliter aliq̄s cōpeteret iterdictū cōtra iſtum extra

neum possessoris ad aduocandā possessionē qđ illud etiā ppetēz
ret er^o creditori qui haberet oīa bona debitoris obligata & cōs
sequenter iura & actiones iuxta dictū Bart. in d. l. rem alienā
in pe. col. Cy. & saly. in d. l. cū res. C. si alie. res pigno. et ne erres
tis in actu practico attendite fm̄ prefatos doc. qđ isto casu qñ
aliquod interdictū cōpetit principali debitori pro aduocandā
possessione qđ hoc casu eius creditori datur hypothecaria quia
hoc est falsū immo datur vtile interdictū. directū aut cōpetit
principali debitori qualescūq; illud est. & tex. est in l. nomē i ver
bo vtilib⁹ actionibus. C. q̄ res pigno. & ex p̄dictis habetis cla
re & perfecte expeditam et bñ excusā hāc theoricā doctorū i ar
ticulo quid probādū sit agēti hypothecariā si ad eā bñ aduer
titus docto. in ea nō discrepāt a distinctione dñy. hic quā supra
retuli nisi in vno casu qñ agitur hypothecaria cōtra tertiu pos
sessorē habētē causā a principali debitore. in alijs stat cū distin
ctione dñy. & ad istā theoricā doc. proxime relatā videatis oīno
late Spe. in titu. de ob. & sol. in §. i. in ver. sed qđ debet creditor
p̄bare. cū tribus versiculis sequētib⁹ & in ti. de pig. §. i. in ver.
sed q̄ritur. & ibi ponit Spe. multas subtiles q̄stiones circa ma
teriā & multas earū in specie ponit hic Jo. fab. in. vi. vñ. et. viij.
col. q̄ possent hic ad ampliationē materie formari si expedit.
¶ His ita diligēter examinatis p̄licienda glo. nostre veritate
reuerio: nūc ad ipsā gl. q̄ in differētia quā assignat inter ser
uianā actionē et saluianā interdictū vult qđ in seruiana actio
ne debeat probari de dñio debitoris. ex p̄dictis liquet vobis
qđ ista glo. in primo mēbro non dicit generaliter verū. qđ in ser
uiana sēper p̄bari debeat de dñio debitoris qz immo in plurib⁹
casibus sufficit p̄bare solā possessionē et alia possessionē
cū bona fide et titulo vt in p̄dictis vidistis. ¶ In secundo
mēbro glo. nostre dñvult qđ in saluiano interdicto sufficiat pro
bari possessionē. in hoc doctores oēs hic & vbiq; ita simpliciter
transiunt cū glo. idē etiā tenet Bart. in d. l. rem alienā. in. ii. col.
ego puto qđ ista glo. bene dicat in saluiano interdicto directo qđ
datur tantū cōtra cōductorem et eius heredem. l. i. C. de salua
no interdicto in quo verū puto sufficere probari possessionē cō
ductoris cū ipse conuentus non possit referre questionem dñij
declarādo et intelligendo. put dñi & declarari supra. in primo
mēbro principali distinctionis magne supraposite secus in sal
uiano interdicto vtili qđ dat cōtra tertiu et extraneū possessorē
l. i. in prin. ff. de saluiano interdicto. & videbitis plura. §. in tertia
differentia quā assignaturus sū. ¶ Puto qđ ista gl. non bene
dixerit. & credo q̄uis alicubi non inuenerint tactū aut declara
tū qđ in vtili saluiano interdicto qđ cōpetit cōtra extraneū pos
sessorē nō sufficit p̄bari de sola possessione p̄ncipalis cōducto
ris s; in eo qđ habeamus distingere. put distingebā. §. in hyp

thecaria. in. ii. & iii. mēbro in prin. vt si iste tertius possessor nō
hēret causā a p̄ncipali cōductore vel haberet causā onero
sam. necessariū sit p̄bare de dñio p̄ncipalis cōductoris. vel sal
tē de titulo & bona fide cū possessione. alias p̄ illū tex. p̄ extrane
um possessorē cōtū vtili seruiano interdicto possit referri que
stio dñij: cogitate tñ an hēcvera sint. qz sit mee nouesidō ratio
nes. ¶ Et p̄ hec ego teneo qđ differētia glo. nostre hic. cū alijs
p̄cordariis. §. allegatis. cū qua trāseūt oēs doc. hic. et vbiq;
p̄tilu. vidistis nō sit vera & cū in p̄batione idem sit p̄ oīa in sal
uiano interdicto qđ i hypothecaria. vt quādo agitur cōtra ip̄
cōductore possidentē. sufficiat sola p̄batio possessionis. si cōtra
tertiu distingue p̄ oīa. vñ. & credo qđ ista sit f̄itas. quāuis om
nisi opinio sit in contrariis. Retenta tñ adhuc differentia glo
nostre p̄ vera que vera est i casibus de quibus p̄ime dixi. res
stat alia differētia. qz scōm hāc differētia glo. sequitur maiō
absurdū qđ ista seruiana actio nullius sit vtilitatis imo dānosā
cū in ea oporteat aliquādo p̄bari dñium directū vel vtile: aut
quasi dñium. & sic bonā fidē & titulu. agēti aut saluiano inter
dicto sufficit p̄bare solā possessionē. vnde vtilius semper erit iu
tare saluianū interdictū i quo agēs minus grauat onere p̄
bādū. nulla ergo fuit vtilitas introducere seruianā actionē:
immo potius dānosum. vñ q̄uis differētia glo. nostre poss; scōz
cōm opt. aliquib⁹ casibus p̄cedere: ex ea tamē sequit absurdū
de quo su. de quo absurdo dicā ista expeditis differētijs qđ sūt
i ter saluianū interdictū & seruianā actionē. ¶ Alia ergo scēsi
da differētia i ter saluianū interdictū & seruianā actionē ponit
p̄ gl. i. d. l. i. i gl. magna in hō cōpetit in vltimis verbis. C. de
saluiano interdi. qz saluianū interdictū est possessoriu. hypothe
caria vero siue seruiana est iudiciū petitoriū qz & eādē differen
tiā sentit gl. i. l. pig. C. de pig. & si dicerēs nōne hypothecaria cō
petit solū ad auocādā nudā possessionē. l. si cū veditor i p̄i. ff.
de enic. quō ergo dicitur iudiciū petitoriū. imo potius debet di
ci iudiciū possessoriu. ad hoc respōdebat Bart. i. l. i. C. de salua
no. inter. & i. l. i. in fi. pun. ff. eo. qz sicut p̄ reuendicationē auocatur
possessio rōne dñij. & aliquādo nuda detentatio iuxta l. officium
in fi. ff. de rei vñ. tamē qz debet cōstare de dñio agētis & illud
dñy. p̄bari p̄pterea dicit iudiciū petitoriū: ita in p̄posito q̄uis p̄
hypothecariā auocet nuda possessio: tamē qz auocat possessio
rōne iuris hypothecę de quo iure dñy p̄bare & illud debet p̄bari
p̄pterea dñy iudiciū petitoriū: sed in interdicto saluiano dicem⁹
qđ ideo est iudiciū possessoriu qz in eo nō habet agēs dicere rē
eē sibi obligatā. sed simpliciter eē possessionē ab eo qđ obligauit.
¶ Et ex ista differētia isert multū signāter Bart. i. d. l. i. C. de sal
u. interdi. & i. d. l. i. in fi. prin. ff. eo. & qđ cū hypotheca sit iudiciū
petitoriū & nō possessoriu & cōsequēter cū nō sit iudiciū mōmē

tance possessionis et a sententia lata sup hypothecaria poterit appellari de iure civili interdicti autē saluaniū cū sit possessoriū sequitur qd a sententia lata sup eodē tanq sup iudicio mōtē tance possessionis nō poterit appellari de iure civili iuxta. l. vni cā. C. si de momen. pos. fuerit ap. et refert Bar. in. d. l. i. in fi. p. m. se ita dixisse in qstione de facto. et ita etiā tenet Sal. et Flozia. in. d. l. i. C. de salua. interdi. et Ange. de are. hic qd eos ita simpliter refert et idē etiā. f. qd a sententia lata in hypothecaria possit appellari etiā de iure civili tenet Bald. in illa. l. vnica in p. m. vlt. col. C. si de mo. pos. fue. appel. et t. S. audite quibus cū istis transeant oēs nec vnq in eis inueneri cōtrarietate. ego tñ in eis multū dubito quomō pcedant dñ vult bart. qd hypothecaria sit iudiciū petitoriū qd ea probari dñ de iure hypothecae nō ne idē est in salua. interdi. quō enim in eo agens posset obtinere nisi oñderet et probaret de iure suo hypothecae. istud nō video qñ pcedat. et si diceret pū dicebat Bar. qd agēs sal. interdi. hys solū dicere de possessione ei⁹ qd sibi obligauit adhuc min⁹ tēl. ligo quō istud pcedat. ex sola enī possessione alteri⁹ et eternū qd non obtinet nisi in ea ius aliqd haberet. ergo si fundat se sup iure habebit necesse illud pbare. ita in saluano iterdicto sicut in seruiana actione et si vlti⁹ diceret qd i seruiana pbat̃ur de dominio qd nō ē saluano iterdicto. dico qd ppter ea nō debet seruiana actio appellari iudiciū petitoriū alias sequeretur qd qñ seruiana intentat̃ cōtra ipsum debitore vel cōtra habētē causā lucratuā ab eo qd casib⁹ nō pbat̃ur de dñio sed de sola possessione vt supra abūde vidim⁹ qd in illis casibus seruiana non esset iudiciū petitoriū sed possessoriu. item sequeretur qd casib⁹ i qbus ego cōcludo supra in vtili saluano iterdicto esse pbandū de dñio qd in illis casibus vtile saluaniū iterdictū eēt petitoriū et nō possessoriu. cogitate qd maxim⁹ effect⁹ maxima vtilitas ex hac investigatione sequitur t. ppter bñficiū appellandi qd habet locū i petitorijs nō in possessorijs de iure civili vt supra dixi 3tē dñ in predictis vult Bart. dando simile de rei vend. qd p rei vendicationē auocetur possessoriu et sic sentit qd i re ven. cōuentus restituit̃ rē iure actiōis i hoc sit op. et multū tenent cōtrariū qd imo i re vendicationē restitutio rei nō veniet iure actionis sed officio iudicis de quo dicite vt supra dixi in. S. omniū i materia rei vē. supra. eo. et t. dem et propius ad ter minos materie nostre p predicta videt̃ magis fortificari aburdū de quo dixi supra in prima differentia glo. nostre qd seruiana reddatur inutilis cū habeamus saluaniū interdictū. qd est iudiciū possessoriu tñ longe vtilius sit intentare iudiciū possessoriu qd petitoriū iuxta cōsiliū iuriscō. in. l. is qui destinauit. ff. de rei ven. et in. S. commodus. l. de iterdi. t. ppter ea et fortius qd saluanum interdictū sit possessorium sit longevitius patet

99 qd a sententia sup eo lata de iure civili nō appellatur qd sec⁹ est in seruiana. vt su. dici ad ista infra respondebimus. et t. Alia et vltia differentia inter saluaniū interdictū et seruiana actionē ponitur p. p. e. et i. l. certi iuris. C. locati scilicet qd eos refert Ange. hic. qd saluaniū interdictū non cōpetit nisi locatori predij rustici et nō datur nisi cōtra cōducentē et eius herede. l. i. C. de sal. iterdic. Seruiana autē datur locatori predij rustici. et vrbani vt tenet glo. supra. i. hbo coloni in primis verbis i ibi dixi. atē dāt nedū contra cōducentē et eius herede immo etiā ptra quēcūq; extraneū. vt supra late vidistis. et hāc differentia sentit etiam 100 glof. in. d. l. pignoris. C. de pigno. dñ dicit t. qd seruiana est actio realis. saluaniū autē est psonale. et ex hac differentia respondent istī doc. ad absurdum de quo supra bis mentionē feci. ex hac enī differentia p cuius vtilitatis sit seruiana. qd datur locatori etiā predij vrbani et cōtra oēm possessore cui et contra quos non cōpetit saluanum iterdictum. 3ta differentia respēdit p. 3o. fab. hic et Ange. de are. et t. Nico. de nea. in septima opi. glof. farum et p Bar. post glo. in. l. i. C. de saluano interdi. et ibi p. Sa ly. et p. 2o. et per Bar. in. l. i. in p. m. ff. eo. quia quāvis saluanum iterdictum directū non datur nisi locatori predij rustici. et contra cōducentē et eius herede. tñ vtile saluaniū iterdictū datur locatori pñj vrbani et cuiuslibet alteri locatori. et ptra quemlibet extraneū possessore. vt est tex. in. l. i. verbo debitor et i verbo de bitore quē ibi pōderat Bar. et alij. C. de salua. iterdic. et ter. l. i. S. i. i. hbo aduers⁹ extraneos. ff. de salua. iterdic. Et si istares subtiliter et diceret qd imo directū saluaniū dñ ppetere cōtra extraneū possessore. cū oia iterdicta regulariter sūt psonalia in rē tamē scripta. l. i. S. fi. de iterdic. vidistis in. S. oim in pmo euide tiali. su. eo. respōdebat Bar. in. l. i. ff. et C. de salua. iterdic. quod spāle est i saluano iterdic. vt nō sit in rē scriptū. et consequenter nō datur cōtra tertiū possessore. et ratio spālitate est scdm eum t. qd hypothecaria est accessoria ad psonalē actionē. cum ergo accessoriū sapiat naturā pncipalis iuxta. l. si est. S. qui lituriaz cū ibi vulgari⁹. ff. si quis cau. p pōalia actio nō datur cōtra tertiū possessore. nec sequitur fūdd. vt vulgo dicim⁹. ppter ea et hypothecaria qd est accessoria ad psonalē actionē nō datur cōtra tertiū possessore. ergo eodē mō directū saluaniū accessoriū ad psonalē actionē nō cōpetit cōtra tertiū possessore. et psequēter nō dicitur in rē scriptū. Et si diceret adhuc videt̃ qd barto. multū errat dñ vult qd hypothecaria qd est accessoria ad psonalē actionē nō dēt contra tertiū possessore qd istud est falsissimū cū hypothecaria ppetat cōtra oēm extraneū possessore nullam hñt causā pncipali. vtsupra abūde vidim⁹. Ego ad hoc rñs deo saluādo Bar. qd optie locutus est. qd hypothecaria directa nō dāt cōtra tertiū possessore. sed tñ contra pncipalē debitore

rem et eius herede. hypothecaria vero utilis bene datur contra omnem possessionem ita habetis feci. declarante i. l. i. in verbo vel quod ad re scriptum eius instituit utilis. C. de salua. interdic. et text. in l. i. nomen in verbo vtilibus actionibus. C. q. res pig. et ita sane habetis intelligere ea que supra diximus. Et si denuo instares tenaci et diceretis quod eodem modo utilis hypothecaria et vtile saluiano interdictum non debet posse competere contra tertium possessorem. cum et ipsa sint accessoria ad personalem actionem. Ego respondeo quod vtilis hypothecaria et vtile saluianum non sunt accessoria personalis actionis. quia competunt contra extraneos possessores contra quos non competit personalis actio. sed i directis hypothecaria et saluiano. habemus dicere quod sunt accessorie ad personalem actionem cum dentur contra principale debitorem contra quem etiam competit personalis actio. unde tunc bene sunt accessorie ad personalem actionem ita debetis intelligere et defendere Bar. ¶ Unum tamen mihi ob. contra bar. in quo relinquimus cogitantes. nam videtur quod saluianum interdictum vtile non deberet competere contra tertium possessorem. cum illud bene sit accessorium ad personalem actionem. eo casu quo competit contra conductorem predicti vrbani contra quem etiam competit personalis actio. cuius personalis actionis illud vtile accessorium dici potest. nunquid non verum sit ad quod dicit Barto. de directo tenentem contrarium. d. l. i. glo. magna in verbo competit. in prin. C. de salua. interdic. et contrarium tenet Nico. dea. hic in septima oppos. glossarum. ¶ Reprobata ergo est differentia per. et Cy. sequitur etiam quod non sit vera utilitas quam ipsi inferebant ex hac differentia esse in seruiana actione. Restat igitur ut respondeamus si responderi potest ad absurdum de quo supra bis feci mentionem. quod nulla potest utilitas introduci per hanc seruianam actionem. Jo. fab. hic in xi. col. post relatas nonnullas utilitates antiquorum. que sunt in intendendo seruianam quas ipse reprobabat dicit ultimo quod utilitas sit introducere seruianam actionem et saluianum interdictum. ut habere in iudicio possessionis et petitoris. unde fin eum cum dicit se sint conclusiones et ad diuersa competat. non est absurdum. per diuersa diuersa remedia introducere. sed ex his quod dixi supra secunda differentia clare apparet per hoc nullam utilitatem resultare. si potius dantur et propterea ipse idem Jo. fab. dicit quod utilitas est in alio habere seruianam et ipsam intentare. quia si ego creditor egi seruiana contra tertium possessorem. et obtinui probando quod res erat in bonis debitoris principalis. si ipse tertius postea velit agere iudicio petitorio non audietur nisi prius satisfaciatur. et si ego creditor egi iudicio possessionis contra tertium et obtinui sem. posset nihilominus ipse tertius possessor qui succubuit in iudicio possessionis agere petitorio iuxta. l. exitus. ff. de acqui. pos.

Sed ista utilitas nullus effectus est. ut patet ex his quod dixi prima differentia glo. nostre quod quod actus esset contra tertium possessorem necessario debuisset agi vtili saluiano interdicto. i. quo ita necessesse est probari de dominio vel quasi principalis debitoris sicut et in hypotheca. unde si agens vtili saluiano interdicto probaret rem fuisse in bonis principalis debitoris idem esset in eo quod et in agente hypothecaria siue seruiana. Alias duas utilitates Rodol. de auri. et vnam aliam. iij. Jo. bu. refert hic Nico. de nea. in. vij. oppo. si glo. et eas merito impugnatur nec digne sunt et reterant. ideo de eis non curo facere mentionem. ¶ Ego in hac difficultate tenendo communes opiniones quas supra retuli non sci rem aliud dicere nisi plana fronte fateri quod vtilius sit intendere saluianum interdictum quam seruianam actionem. et illud idem vult An. hic qui dicit quod cau ti aduocari nunquam intendunt seruianam actionem sed saluianum interdictum. et si dictis ad quod ergo fuit introducta seruiana actio non occurrit mihi aliud dicendum. et vos confidebitis si aliud dici possit nisi quod pretor prius introduxit hanc seruianam actionem. postea dum videret agentem ea multis probationibus fatigari. introduxit postea istud saluianum interdictum in quo pretor voluit vtilius et verius providere creditoribus. et quibus hoc non preceat sine diuinatione. istud tamen confirmo auctoritate Jo. bu. Nico. de nea. si prima oppositione. extra glo. qui in simili idem dicit de seruiana actione prius introducta a pretore atque introduceret quasi seruianam. sed tenendo opi. quas ego supra tenui propter hoc doc. apparet vobis non esse maioris utilitatis intendere saluianum interdictum quam seruianam nec quo ad probationes nec quod ad alia vt. s. vidistis. et ex his sit expedita hec glo. ¶ Et quod in ea vidimus quod differentia sit inter seruianam siue hypothecariam actionem et saluianum interdictum. si vultis modo scire quod differentia sit inter seruianam siue hypothecariam actionem et vna parte et pignoratitia tam directam quam contrariam ex alia videatis glo. magistra ad quam semper recurrimus in. s. tertij. in verbo causa et i. sbo assensu rea i. phe. ff. de i. et dicit ibi Bar. quod alibi i corpore iuris non habemus glo. meliorem illam ponit Ange. in. s. actionum in materia pignoratitiae actionis. i. eo. ¶ Glo. in verbo de qua re diuino in duas partes. In prima declarat siue ampliat text. In secunda ponit fallentiam nisi velis dicere quod secunda per modum fallentie remouet tacitum contrarium ad text. secunda ibi excepta tamen vrbica seruitude. ¶ In ea glo. ibi corporalis vel incorporealis. vult glossa. quod incorporealia possint pignori obligari et sic vult glo. quod iura que sunt incorporealia vt. s. de rebus corpo. et incorpo. s. incorporeales possint pignori obligari. ¶ In inc sumpta occasione Jo. fab. hic agit de pluribus questionibus. ¶ Nunquid iura patronatus ecclesiarum. nunquid decime nunquid feuda. nunquid iurisdictiones possint pignori obligari et quibus ipse Jo. fab. vnaquamque harum questionum particularium decidat pro

determinatione tñ oim assumo mihi theoricā Bar. in. l. si is q.
 .s. ff. de pig. allegatā in glo. quā theoricā refert etiā hic sim-
 pliciter Ang. vbi dicit Barto. si tu querās an iurisdicōes pze-
 eminētie honores ius pcepti pēdā pēdā ius patronatus qd ha-
 betur in ecclesiis vel hominib⁹ et similia possint pignori obli-
 gari. distingue. Quedā sunt iura qd pōtūt psonis sine hoib⁹ vt
 sūt iura qd hz dñs i vasallō suos et patroni libertos et ista nō
 pōt obligari sicut nō pōt alienari. et est rō qd nō cogit iuri⁹ esse
 libert⁹ alteri⁹ aut alterius vasall⁹ ter. est no. in. l. is qui. et in. l.
 inuitus in prin. ff. de fideicō. libe. tangit Barto. in. l. non forte.
 .s. libertus in pe. col. ff. de condi. inde. Et ex illa. l. inuitus i pri.
 colligit tñ glo. l. argumētū t qd dñs nō pōt i aliu alienare ius
 vasallivē seu dñi inuito vasallō. et hoc multū no. Ange. hic cōtra
 principes vendentes vel alr alienantes terras sine voluntate
 hominum. ad hoc ego addo elegantē dēcisionē Bald. in. c. i. in
 generali. si de feu. sue. contronef. inter dom. et agnatum i vñ.
 seu. vbi determinat in specie qd Rex francie non posset aliena-
 re vñ de ciuitatibus regni sui iuris ciuib⁹. allegat qd hōstē.
 in. c. dilecti filij de ma. et obe. et ibi Jo. and. in nouella et aliqua
 alia et ppterā subdit ibidem Bal. qd quando t cōstantin⁹ do-
 naut vñ rem romanā pape Siluestro. fecit populū cōsentire.
 et fallit tamen qd supra dixi. si iura cōfidentia in psonis non
 posset pignori obligari fm Bar. vbi. s. nisi ex cā maxime neces-
 sitatis per. l. i. c. de oper. liber. vbi text. fm qd ibi notat Bart. in
 vltimis verbis qd h libertus non cogatur ad prestatiōē pccū
 operarum. fallit in casu maxime necessitatis ad idem allegat
 glo. no. in. l. pro herede. s. si quid tñ in gl. magna in ver. nō ges-
 sisse ad fi. ff. de acqui. here. quā ibidē etiā notat Bart. qd vult qd
 ex cō maxie necessitatis opere incerte trāseant ad extraneos. qd
 alr nō trāfirēt et p hac limitatiōe ego addo qd voluit Bald. l.
 i. c. cōmunia delega. vbi dicit sub dubio tamē forte t qd licz
 feudū nō possit pro aliquo debito pignori obligari. ca. i. in prin.
 de phi. seu. alte. p ffed. et. l. lat⁹ dicā tñ p necessitatib⁹ ex cau-
 sa feudi domino icibentib⁹ posset pignori. Sed ex illa. l. pri-
 ma. c. de oper. liber. sumit ibi argumentū Bald. ad fi. qd tpe ne-
 cessitatis pro seruitijs psonalibus pōt dñs subditis suis ipo-
 nere subsidij caritatiū vsq ad valorē operaz vel mādare sub-
 dit⁹ qd seruāt alijs i eisdem operibus vt ibi per eum. Et dicit
 Bal. in. l. iubemus nullā nauem in prin. argumen. illius tex.
 c. de sacrosā. eccle. t qd pūilegiū exēptionis nō pcedit in ca-
 su magne necessitatis reipn. vel principis. Dixit tñ alibi mltū
 signāter Bal. in. l. cum multa qd est lex penul. c. de bonis que li-
 ber. qd in casu necessitatis nō pōt dñs viderē rē subditi sui nec
 i casu necessitatis potest vasallus cōpelli pītare collectas dñs
 aut angarias. nō tñ i hoc vltimo loco Bald. lo qūtur in casu ma-

a C homi-
 num de qto
 etiā p fely. i.
 c. dilecti. de
 ma. et obe. in
 ver. hoib⁹ in
 nitis vbi ple-
 ne.

b C Consen-
 zire. hoc idē
 habet p fely.
 in. d. c. dile-
 cti. s. proxi-
 allegato.

10f

a

10f

b

10f

10f

109 rime necessitatis sed necessitatis simpliciter. C t Quedā et se-
 cūdo sunt iura que non consistunt in personis sed in reb⁹ et tūc
 si qdem sunt talia iura ex quibus non percipiatur cōmodum
 pecuniariū vt est ius patronatus ecclesie. et ista nō possūt pigno-
 a ri obligari vel alienari. vt. c. cum Beroldus et ibi nota. extra
 de re iudi. si hō ex eis pceptiatur cōmodū pecuniariū vt est ius
 percipiēdi pēdā gū et ius percipiēdarū decimarū et talia pos-
 110 sūt pignori obligari vt. l. grege. s. et in superficiarijs et d. l. is qd
 .s. usufructus. et. s. fi. et. l. sequē. ff. de pigno. C t Intelligite ta-
 men sane id qd dixi de decima quāvis Barto. non declarat scz qd
 possit obligari. non intelligatis qd ipsa decima possit pignori
 obligari. quia hoc est falsum cū enī decima sit ius spirituale nō
 pōt in laycū alienari nec per laycum possideri sed intelligite qd
 fructus et cōmoditas decime potest pignori obligari. ita decla-
 rat et Specu. in tit. de pigno. s. fi. circa fi. quē refert et sequitur
 Joan. fab. hic. in. rñ. colum. et iudicio meo ista fuit ppria mēsa
 Bart. in. dñ. in. supra relata dñm dñ. in. rñ. inter iura cōfiden-
 tia in reb⁹. ex qbus cōmodū pecuniariū percipiatur. vt illa
 possint obligari. credo qd vellet Bart. quo ad fructus et cōmo-
 ditates. vñ de secus est in alijs ex quibus cōmodū pecuniariū
 nō percipiatur. et ita in simili apertius dicit Bart. in dicta. l. is
 qui. s. an vñ fructu. per ter. illum qd vult vñ fructu pignori pos-
 se obligari. Intelligitur sane quo ad cōmoditātē vñ fruct⁹ nō
 aut quod ipse vñ fructus possit pignori obligari. C t An autē
 111 regalia vt marchia ducat⁹ vel comitat⁹ possint pignori obli-
 gari vel alienari et quomō habetis p Bar. in. auc. et qui in. xvi.
 colū. c. de bonis auct. iudi. possiden. C t An autē iurisdicōes
 112 possint pignori vel aliter alienari. ponit Bal. in. c. i. in. fi. que
 sunt rega. et ibi tene qd non. et idem tenet Bal. in. ca. i. s. ad hec
 in. i. col. de pace iura. fir. idem etiam tenet Bald. in. c. i. de feus
 do marchie. vbi inter alia formaliter inquit qd sicut radij solis
 nō possūt separari a sole ita iurisdicō nō potest separari a prin-
 cipe vel a republica vñ orta est et cuius cā vigorē suū obtinet
 vsq Bald. in. c. i. inter pares. s. ppo de lege corradi. dixerit qd
 de cōsuetudie videm⁹ castra et villas emi et vendi cū mero et mix-
 to sperto. et omnimoda potestate seu iurisdicōne. que cōsuetu-
 do fm eum vincit legē vt. c. vnico. quod incipit obertus de feus
 di cogni. et dicit Baldus in. c. primo in secunda col. de feu. mar-
 chie qd hodie vsurpat⁹ est vt in multis locis dignitates et iur-
 113 isdicōes vendant tanq hereditariū pecus et ouile imo pl⁹ di-
 cit Jo. fab. hic sine dubio aliquo in. rñ. colum. se nō videre qua-
 re de iure iurisdicōes non possint obligari sicut et alia iura iur-
 ta. l. nomen. c. que res pignori obligari pos. C t Et an si pigno-
 ratur castrū possit creditor vt iurisdicōne et alijs iuribus in
 corpore alib⁹ ponit Bald. in. c. i. in. fi. colum. de feudo dato in vi-

a C Alienaz
 ri. p quovis
 p fely. i. c. qd
 to de iudi. l.
 i. col. statim
 post me. et in
 c. cāz col. iij.
 post me. i. vñ.
 ouit tñ dubi-
 tatio noua.
 de pñ. et. si.
 post pñci.

¶ Obligari, viō plene p̄sely. i. c. q̄ in ecclesiariū circapunci. xxxij. col. i. in ver. ne pōt̄ consti. et do. Jac. alie. de alie. feu. in pun. rō feu. ds. in v̄l leg. cōm. l. c. i. r. de ca. contra. i. §. p̄trea. r. de p̄h. feu. alie. p̄feda. r. qui. mo. feu. am. l. §. si bellario. r. de inuesti. r. de alie. fac. §. fi. de cap. i. cor. r. in. §. i.

cem legis p̄missio. ¶ Et an feudū possit pignori obligari? habetis tex. expressū in. ci. in p̄t. de p̄h. feu. alie. per federi. determinantē q̄ non licet pignozare feudū neci totū neci par. te. r. ibi glo. p̄ma. r. ibi Bald. late ponit evidete nota. Bald. in. l. secunda. c. p̄munia de lega. vbi limitat duob⁹ modis vt ibi p̄ eum. r. bald. in. c. primo in. §. aut si bellario. in vlti. col. q̄bus p̄ eum. feu. amitt. ¶ Dicit tñ hic signat⁹ Joan. fab. i. p̄reilega. ta. ix. colum. q̄ p̄uis feudū non possit pignori obligari tamen fructus r. p̄moditas feudū bene possunt pignori obligari. inot⁹ et bene r. optime et h̄is q̄. §. diximus in de. ima. r. v̄sfructu. ¶ Dicit etiā Joan. fabri. q̄ p̄uis feudum non possit de in. r. pignori obligari q̄ tamē secus est de consuetudine regno francie. vbi fm̄ ei⁹ feuda vendunt et pignozantur inuito domo. ¶ In fine glofe habetis fallentia ad textū r. rationē fallētie q̄ p̄uis corporalia r. incorporalia possunt pignozari r. obligari q̄ tamen seruitus vrbana nō potest obligari ne viba ruinate de formetur. v̄s q̄us glo. hic aliter nō declarat istā rationē eam tñ habetis bñ declaratā p̄ glofam in. l. §. an vie in verbo vtatur r. ibi Bartolus. ff. de pigno. vbi dicit glo. hanc rationē declaran. do. q̄ seruitutes vrbane debent constitui cū quadā perpetuitate. ne ciuitas ruinas deforme. vnde si tu constitueris mihi seruitutem tigni inmittendi in parietē domus tue. donec pecuniā creditā solueres. Si ego inmissi tignum soluto debito oportet me illud tollere r. sic edificij destruere r. p̄lequēter viba rui na hui⁹ edificij deformare quod noluerūt iura. que ratio cessat in seruitutibus rusticis. in q̄bus cessat ista deformatio v̄s bis. nā si tu concessisti mihi seruitutem rusticam eundi per sū dum tuū ad meū. donec pecuniā creditam solueres. nulla sc̄ds retur v̄bis deformatio si soluta pecunia ego p̄hibeor i futurū ire. r. dicit Bartolus i dicta. l. si tu q̄. §. si. q̄ ista ratio sibi fas tis placet r. ex ea sc̄it ibi Bartol⁹ sub dubio tamen forte q̄ vbi esset talis seruitus vrbana i qua cessaret p̄dicta ratio deformi tatis ciuitatis quod in ea bñ consisteret obligatio pignozant in hoc exēplo. Obligo tibi seruitutem altius nō tollendi edes meas donec pecuniā creditā solua certe in hac vrbana seruitute cessat publica ratio deformationis v̄bis. ergo videt q̄ talis obligatio valeat r. ista ē magna limitatio r. restrictio ad. d. §. si. indistincte loquentē r. ita etiā simpliciter transiit Angelus hic Sed audite q̄ cōtra hanc rationē glossarum et doctorū duo ob stant inenitabili p̄tō tex. in. l. tertia. ff. de p̄cario. vbi est text⁹ q̄ seruitus vrbana tigni inmittendi potest p̄cario constitui. r. ta men p̄cario potest quādo cūq̄ ad v̄lstatē cōcedētis renoca ri etiam si expresse conuentū sit contrariū. l. cū p̄cario in p̄t. ff. de p̄cario. cū ergo leges permittant concedi seruitutes v̄s b̄nas vt est tigni inmittendi p̄cario. et cōsequēter concessa

posse quādoquē reuocari ergo non est verū q̄ attendant hanc
deformationē vrbis ergo ratio glōfarū non vera. ¶ Secundo
fortiter obstat q̄ seruitutes omnes indifferenter licet ipso iu
re nō possint ad tempus cōstitui in effectu possunt. l. iij. in p̄i.
ff. de seruitute titulo generali. Ergo ista ratio glōfarū non vera
ppter hec duo terribilia contraria. subtilis. p̄. de bellaperti.
hic fin quod eū refert Joan. fab. hic i. ij. colum. dicit q̄ iste est
difficilis passus et q̄ in eo non est trāseūdū sicco pede r̄ quis
ipse p̄. multa dicit. r̄ multa etiā scribatur p̄ Joan. fab. hic i.
x. ij. r̄ x. ij. col. ita tamen p̄ eorū dicta non euacuat̄r difficult̄
zas iuxta scriptorū contrariōsū: ad ea nichil boni respondēt
per q̄ tollant m̄p̄i p̄iuriti aurū Raynerius de foli. hic fin
q̄ eū refert. Nico. de nea. hic in octaua opinione glōfarū
respondet q̄ si loquamur in casu certo in quo clare appareat
partem voluisse obligare seruitutem vrbaniā et possit. ita lo
quit̄ dicta. l. ij. ff. de precariis sed in casu dubio non est presu
mendū q̄ voluerit obligare seruitutē vrbaniā r̄ possit. ita lo
quit̄ dicta. l. i. si qui. §. si quis ita solutiōe aliter nō iugnet̄
Nico. de neap. in mo videtur simpliciter cum ea transire tamē
iudicio meo valet minus nihilo. et cōtra t̄. de directo in d.
l. i. si. §. si inacta. l. seq. vbi t̄. clare loquitur in aperta cōuen
tione. r̄ distinguit seruitutes rusticas ab vrbaniis. cogitate q̄
non video quomodo p̄ppter hec duo singrentia contraria
possit ratio glo. nostre et concordantiū finiri et miror q̄ de
istis cōtrariis Ang. de are. hic nullam fecerit mentionem r̄ ne
minimū q̄dem verbum dixerit. ¶ In p̄lo in xbo maxime diui
do in tres partes principales. In prima tacite arguit sup̄flui
tatē t̄. In scda declarat que interuenire debeāt vt sit pign⁹ r̄
que vt sit hypotheca. In tertia enumerat actiones pretorū
reales secūda ibi. iuxta principia. duo enim oportet iteruenire
tertia ibi. patet ergo q̄ quattuor sunt p̄tore. ¶ In eadē gl.
ibi cū pignus a pugno dicat̄ hec glo. vult q̄ ad hoc vt dicatur
pignus duo requirant̄ scz q̄ res sit mobilis et q̄ res tradatur
que glo. bene dicit fin Joan. fab. r̄ Ang. de are. p̄prie sumen
do pignus. vt. d. §. pignus sed largo modo pign⁹ dicitur de re
mobili q̄modo tradatur vt patet expresse in. l. i. si dñm et. in. l.
cum re. C. de pigno. item patet quia solum intitulatur rubrica.
ff. r̄. C. de pig. et tamen sub illa rubri. tractatur etiam de hypo
theca. et p̄pterea t̄. dixit maxime r̄ non superabundat vt
vult glo. de quo etiam hic p̄ Nico. de neapo. aliqua verba effu
dent̄ in. ix. oppositione glo. itē etiam aliquando dicitur ip̄o
p̄t̄e pignus licet non tradat̄. vt. l. nō solū. §. si rem. ff. de v̄fica.
¶ In eadē glo. ibi r̄ seruiana r̄ quasi seruiana. habet̄ r̄ q̄ ser
uiana siue hypothecaria dicitur actio i rem seu realis. r̄ idē te
net glo. §. s̄. eo. §. cōcordat. l. pignoris. ff. de pigno. r̄ l. pignoris

C. de pigno. et ibi glo. allegat alias concordantes. vos dicite fortis
 et q. imo hypothecaria nihil penitus habet personalitatis s. t. a
 et realitatis. ut est tex. in l. i. h. C. si unus ex plu. heredi. credi. que
 allegat Ric. de neapo. hic in prima oppositione glosarum. et eum
 ibi ponderat Bal. ad hoc. et habet pro valde no. et per est repes
 hedit glo. l. i. si tibi. s. de pignore. i. gl. magna circa si. ff. de pac.
 que fm est dicit q. hypothecaria habet aliqd. personalitatis ra
 tione consensu. Et aduertite q. no intelligas q. hypothecaria
 sit actio realis eo quod in ea requiratur traditio rei. put in co
 tractibus in quibus constituitur ius in re. si traditio interveniat
 iuxta. l. traditionibus. C. de pac. et s. per traditionem. ff. de rerum
 divi. hypotheca enim solo nudo consensu contrahitur. l. i. ff. de p
 gno. actio. l. i. si tibi. s. de pigno. ff. de pac. s. dicit actio realis pro
 pter ius qd habet creditor in re hypothecata constitutus nec et
 nudo consensu. d. s. de pig. vel ex traditio rei hypothecate prout
 dixi in. s. om in pmo euidentia supra eo. ista est meraveritas
 et ita dicit Barto. in dicta. l. pignoris C. de pigno. q. quid dices
 rit p. de bellaperti. quem referit et sequi videtur Joan. fab. et
 Ange. hic quicqd. etia dixerit Nico. de neapo. in prima opposi
 tione glosarum qui poss. suum Rodul. de auri. multa verba circa
 hoc effudit et no expedit ex verbis in vanu occupare membra
 nas. ¶ In ead. glo. ibi item fideicommissaria hereditatis per
 titio vult ergo et q. bo. possessoria hereditatis petitio et fideico. 111
 hereditatis petitio dicantur actiones reales. hanc glo. in hoc
 respondit hic Nico. de nea. in. x. oppositione glosarum. et dicit q.
 in hoc glo. est fallis. qd licet veru sit q. sint pretorie. non tamen
 veru est q. sint reales. na cum sint inducte ad exemplum petitio
 nis hereditatis q. secundu est e mixta. l. hereditas. C. de petitio.
 here. ergo et iste erit mixte et maxime cu fm est contineat presta
 tiones reales et personales. veritas ergo huius glose pendet ab
 hoc. an petitio hereditatis sit realis an mixta. de quo dixi i. s.
 sed iste in glo. in xbo ta in re supra eo. ubi tenui contra hac opi
 nione Ric. q. imo petitio hereditatis sit realis quous ptineat
 aliquas personales prestationes. ergo apparet q. gl. nostra ve
 ru dicit. ¶ In si. glo. dicit Angel. de are. hanc glo. esse bene no
 tandam et signadam et merito. q. magistralis est. et numerate vos
 bis actiones pretorias que sunt reales. Sed caue et cogita. quia p
 hac glo. imperator videtur argui de diminutioe. cu ex decet pre
 torijs realibus hic tati ponit quattuor et sex omittit. nisi dixe
 ris q. impator non intendit in hoc tractare de oibus realib. pre
 torijs. et sic etiam no tractat de omnib. personalibus actionibus
 ut est tex. in. s. sequenti. in verbo et alias q. plures. sed tractat de
 aliquibus ut declarat hanc diuisione. ¶ Glo. in verbo nihil in
 tereft. q. gl. secundu ordinem tex. et dictionis super qua est debet pre
 cedere alias tres glo. p. xime precedentes. et si ad hoc aduertisse

legissem eam vobis suo ordine ppter ea que su pollicitus i pri
 ma glo. fm tamen oes libri os habetur pro glo. si. istius. s. et ita
 omes doctores legunt sed non est vis in hoc. hec gl. diuiditur
 in duas ptes prout duo contraria format contra tex. secunda ibi.
 immo et quatu ad actionem. ¶ Ad si. glo. hanc glo. declarat. put
 declarat glo. in dicta. l. cum notissim in pma. allegat. in glo.
 112 et q. si res hypothecata possidetur a tertio bona fide et inter ps
 sentes prescribitur iuri hypothecae decem annis. si vero inter abs
 sentes. xx. annis. si sine titulo et mala fide. xxx. annis ab ipso ve
 113 ro debitore. xl. annis prescribitur. ¶ Dubitat tamen Joan.
 fab. hic. nunqd. hodie iuri hypothecae possit per tertium prescribi
 si spacio. x. vel. xx. annorum. et videtur q. non. q. cu auctor ius
 fuerit i mala fide cu sciret se habere creditores et alienauit. cer
 te mala fides auctoris habet nocere successor. ut ei no currat
 prescriptio. xx. annorum. per auct. male fidei. C. de prescriptio.
 long. tem. Contrariu determinat Joan. fab. hic et dicit q. ita co
 sueuerunt oes doctores in dicta aucten. male fidei ex eo qd illa
 autentica loquatur in prescriptioe dñi. nos loquimur i pre
 scriptione hypothecae que est separata a dño. et q. non est tanti
 preiudicii quanti est prescriptio domini. de hoc tamen dicitur
 dendum Specu. in titulo de prescriptio. prope finem. et in titulo
 de pignoribus. s. i. ubi hoc ipse ponit in spe. etiam multa alia
 hanc materias tangentia. et cum Joan. fab. transit simpliciter
 Ange. de are. hic et idem Ange. in. s. sed iste in. xvi. colu. supra
 eo dem. et in. s. furtive. supra de vsucapionib. et ita etiam tenet
 Cynus et Ange. in dicta autentica male fidei. et ibi Baldus ses
 cundus bonas et nouas lecturas. et Specula in preallegato titulo
 de prescriptio. in versu. quid si debitor et in versu. sed nunqd. ho
 die. et ita etiam Joan. and. in additio. Specu. qui etia refert ita
 tenere Jaco. de aretio per tex. in. l. sequitur. s. i. rem. ff. de vsu
 capionibus. et Ang. et Imo. in. l. furtum. s. fundi. ff. de vsucap.
 veru q. ad motua glo. nostre contra tex. ipsa glo. non respon
 det nec supra aliter responsu est ppter que motua dicit hic Dy
 nus. q. si glo. ausa fuisset dicere dixisset q. imperator male di
 114 xit. responde vt hic respondet Dy. et q. ptum ad actionem hy
 pothecaria nulla est differentia inter pignus et hypothecam vt
 inquit hic tex. q. eadem est actio que dat pro pignore et q. dat
 pro hypotheca. sed bn est differentia in qualitate. q. aliqd.
 hypotheca est prescribibilis. aliqd. longo tempore. aliquando
 longissimis et sic aliquando diuersificatur per accidens q. di
 115 uersificatio qualitatis no facit immutari subiectu hypothecae
 et ita etia transit Nico. de nea. hic in. xi. et vltima opinio. glosarum
 ¶ Extra glo. ad complem. huius. s. restat vltimo vt videat
 mus qualiter formadus sit libellus in actionibus de quib. in
 hoc. s. vidim. et in primis in seruiana siue hypothecaria i quo

Spec. ponit formā libelli. in ti. de locato. §. post. in ver. por-
ro scdm quod eū refert Dico. de nen. hic. in. viii. q. extra glo. et
ea format Ange. de are. libellum hoc modo. Ago contra Te
cū q. sibi locauit domū meā sitam in tali loco et. v. p. ad tale rō-
pus. p. certa annua mercede. et qualiter in dicta domū intulit
tales et tales res quas dictus Ticius detinebat et possidebat
hīs mīhi locati fuerunt et sūt tacite obligate pro dicta pensio-
ne quā dictus Ticius non soluit. quare peto possessionem di-
ctarū rerū mīhi assignari donec fuerit mīhi de dicta pensio-
ne satisfactum. Ista forma libelli quam dat Ange. de are. in
eis meo peccat in duobus ad quē habet libellana bene adac-
tere. primo dū in eo dicitur quas res dictus Ticius tenebat
et possidebat istud non sufficeret dicere immo succumberet li-
bellas nisi etiam diceret quā rerū dictus Ticius erat do-
minus vel eas habebat in bonis suis et eas detinebat et possi-
debat: quia ex sola allegatione possessionis non preluimeretur
postea dominatū et cōclasi vobis supra: et glo. et verbo quassit
libellana in prima parte illius glo. in illo art. dū dicitur p. are. de
ar. agēs hypothē. in primo mēbro p. m. p. et ibi ipsemet Ange.
de are. ponit et dicit scdm bar. q. hoc adus casus de esse be-
ne causus qm̄ nō fuerit mēmor hic: et ideo in dicto meo mel-
lius esset sic dicere i libello. put etia hūc dicit Jo. fab. s. qualiter
in dicta domū intulit tales et tales res et sic et vel in bonis suis
et eas tenebat vel possidebat. Sic in alio peccaret dicta for-
ma libelli data per Ange. de are. nō in terminis i quibus ipse lo-
quitur. q. et eis bene dicitur q. ageretur. p. b. n. illatis i pre-
dictū rusticū quo casu p. dicit i glo. et verbo et coloni in tertia par-
te p. p. p. illius glo. necesse haberet agēs dicere qualiter ille
res illare sunt i predictū rusticū eo scire alias nisi de scia sua fa-
ceret mētionē succumberet et ita dicit Jo. fab. Nico. de nen. i. viii.
q. extra glo. i. reliqua traies cū forma libelli data p. Ange. de are.
Non omitto tñ q. Jo. fab. hic i forma libelli fuerunt q. i cōclu-
sione debeant aliter cōcludi v. c. Quare peto p. sententiā vestrā de
clarari res esse mīhi obligatas ex cā predicta. et hoc declara-
to peto deinde possessionē dictarū rerū mīhi assignari bar. quē
iudicio meo nō p. vidit Jo. fab. in. l. rē alienā in vlti. colū. ff. de
pig. actio. dicit q. quāuis ista cōclusio vltimo relata sibi satis
placeat: tñ cōsuetudo est vt sufficiat in cōclusionē petere pos-
sessionē rei detinendā donec de pensioe sut de debito satisfas-
ciat. et q. istud etiā optimū pcedit de iure p. tex. in. l. si cū vendis
tot. i. p. ff. de euc. et subdit Bart. q. ista vltima forma est magis
cōis et q. sibi plus placet. idē etiā tenet Bart. i. d. l. si cū veditor
in pñ. p. illū tex. de quo etiā p. Spe. i. ti. de acti. et peti. s. sequitur.
in vers. ceterū. et In quali seruiana et sic hypotheca expōsa est
formā dū sic libellus Dico q. Ticius obligauit mīhi talē rē i

specie puta talē librum quāda hypotheca fuisset spātia vel obli-
gauit mīhi oia bona sua quādo obligatio fuisset gñalis occa-
sione talis debiti. puta ex causa mutui. qui liber erat in bonis
Tici et p. eum detinebatur et possidebatur. quare peto et. vt su-
conclusum est in forma libelli precedentis et de isto libello ha-
betis etiā formā p. Spec. i. titu. de pigno. §. ceter. scdm q. eum
allegat Nico. de nea. hic in. ix. q. extra glo. et In aut in hypo-
thecaria pcederet ista alternatiua cōclusio. peto eum condem-
nari vt dicta possessionem mīhi restituat vel totū debitum sol-
uat. habetis text. i. l. ij. C. synus ex plu. heredi. credito. per quē
tertium dicit ibi Barto. q. talis libellus et talis cōclusio alterna-
tiua pcederet et sustineretur. et idem tenet Bar. i. dicta. l. rē alie-
nā in vlti. colū. ff. de pigno. actio. et idem etiā hoc tenet Bar.
vbi hic latius disputat quā alibi in. l. si fundus §. in vindicac-
tione. ff. de pigno. pro quo etiam allegat tex. in. c. ex litteris ex-
tra de pigno. et ibi traditur per Imo. et canonistas de hac for-
ma libelli. et ita etiam tenet Jo. fab. hic per illam. l. secundam
C. synus ex plu. credito. heredi. et per dictū. c. ex litteris. et de-
cit q. hanc alternatiua cōclusionem amplectitur vsus curie
laicalis: q. quis subiciat quod doc. consueuerūt tenere contra-
rium Et ad hoc firmandum addo qd in simili dicit Bald. i. l. i. a.
cimus. la. i. C. de sac. san. ecclē. vbi argumēto illius tex. et dicit
pcedere hanc alternatiua cōclusionē. peto rem vel estimatio-
nē scdm euz semp in libello videtur peti illud quod de iure pot
peti et nō aliud qm̄s exprimatur qd verbum teneas cordi affi-
xi. est tamen verum q. Barto. in dicta. l. ij. C. si vnus ex plu. he-
redi. credito. consuluat q. concludatur illo modo tantū. peto il-
lum condemnari ad possessionem tradendam mīhi et detinen-
dam vt mīhi integre satisfiat. et et vlt. vltra predicta si vultis
etiam videre qualiter debeant fieri positiones et qualiter arti-
culi in hac hypothecaria. et qualiter concludatur videte text.
quem ad hoc no. Bart. ibi in. l. et que non dū. §. quod dicitur.
ff. de pigno. et Qualiter autē formanda sit sententia hypo-
thecaria habetis tex. in. l. si fundus §. in vindicacōne. ff. de pi-
gno. quem ad hoc ibi notat Barto. in tertio nota. et et quod
modo formandus sit libellus. quādo nomen esset obligatū pi-
gno. ponit Specu. in titu. de pigno. c. p. io in vers. sed pone. §.
mutuant. et late Jo. fab. hic in. xviii. colū. vbi etiam ponit for-
mam libelli in alijs iuribus incorporalibus de quibz dixi su. i
glo. i. verbo de qua re. Tāgit etiā hic Jo. fab. in. antepenult.
col. post. pet. et Jac. et nūquid actio psonalis et hypothecaria
possint simul et semel in eodē libello intētari. de quo videte hic
per cū. et per Wynū in regula. nullus pluribus. et Bar. late in. l.
fundum in secunda colū. ff. de exceptio. et Bald. i. repetitio. l.
incerti. in. vi. colū. C. de interdic. et In saluiano aut iterdis

cto qđ scđm oēs sctctias vtilis est semp pponere vt supra. late
dixi. eadē est forma libelli per oia vt supra in seruiana dixi. et si
videbitis formā libelli quā ponit Ang. de aretio hic ad finem.
in hoc saluiano iterdicto videbitis qđ nec i minimo qđ verbo
dicere par a forma quā supra dat i seruiana. In vno tamē cogi
tate quomō pcedat forma libelli Ang. de aretio i isto saluiano
iterdicto dū in ea dicit. Et dico qđ mutui tibi cētū et qđ ad di
ctā quantitatem restituendā te et omnia bona tua mihi obliga
sti. qđ istud non est ponendū in libello vt vult bart. in l. p. etia. C.
de sal. iterdict. et ipsemet Ang. supra i glo. in versu. qđ seruiana i
ultima parte illius glo. et ibi glo. retulit in secūda principali dif
ferentia. quā posuit inter seruianā actionē et saluianū interdictū
ctum licet ibi ego aliter dixerim et in hoc discrepauit ab opo
nionibus eorum. Et per ista remanebit pfecte expeditus iste §.

In personam. Iste §. vsqđ ad §. penales tractat
de tribus actionibus personalibus et pretoriis. et propterea Dynus Bald. et alii. de neapo. legunt
simul totū vsqđ ad illū §. penales quous sit vnus §. tantūmodo
et ppter ea esset simul totū legēdus. ego tñ imitabor in hoc mo
rem et stilū Joan. fab. hic quē etiā sequitur Ang. de aretio et le
gam istum. §. per partes et cōsequēter faciā tres §. quē admo
dū tres actiones pretorie et psonales hic de per se explicantur
videlicet actio de constituta pecunia actio de peculio et actio qđ
ouitur ex iuramento materie ergo cuiuslibet actiois ex istis tri
bus sepātum et diuisim tractare meli⁹ et intelligibit⁹ expedient
Et itē §. in psonā vsqđ ad §. actiones vsqđ ad quem §. inten
do illū legere tractat materiā tituli. ff. et C. de constit. pecunia
que materia est multū vtilis et maxime pro mercatorib⁹. ipsi em
magis vtiutur hac materia cōstituendi se soluturos p seipsos
vel pro alijs qđ aliquod aliud gen⁹ holm. prout exorditur Bal
dus in rubri. C. de constit. pecu. in primis verbis. Et ad eundē
nam igitur huius §. et eius materie felicitet de constituta pec
unia. habetis vos pmittere scđm quod premitit Raphael cel
ma. in rub. ff. de verbo. oblig. et qđ de iuregētum quelibet cō
uētio quodlibet pactū. siue verbis siue alio modo de cōsensu cō
staret iustitiebatur ad inducēdā obligationē. et ad cōsequendū il
lā regis manū. quā mediātē oia ante proditas actiones expes
diebātur. iuxta. l. ij. in prin. ff. de orig. iur. graue enī erat illo iu
re fide fallere vt inqđ iuriscōsult⁹ in l. i. in prin. ff. de consti. pec.
et illo iure nō pōt et tūm abutatur tā cōgruū fidei humane qđ ea ser
uare que inter partes cōueniāt vt inquit ter. in l. i. in prin. ff.
de pa. et supponit postea ius civile romanorū quo vtiutur. qđ
iure nō est ita passim et indistincte receptū oēm cōsensū et cōue
tionē siue pactū sufficere ad pducēdas actiones. disposuit ergo
go istud ius civile Romanorū vt solū ille cōuentiones que nō

stant in nudo noie sui gñis scz conuentio. sed transeunt in spes
ciale nomē cōtractus vt est empirio venditio locatio cōductio
et similes. pducant actiones. alie aut nō nisi scđm quod declar
rat ter. in l. i. iuriscōsult⁹ in prin. et ibi est materia. ff. de pac. et cum
ipsius ius civile noller quēpiam sola nuda pentione efficaciter
obligari adinuenit quēdam firmissimū cōtractū qui verbis ce
lebiatur et quā stipulationē appellauit a stipulone qđ est firmū
vt supra de ver. obli. in prin. eo qđ iste cōtractus ceteros firmi
tate antecelleret vel stipite vt ibi in ter. per quem cōtractū sti
pulationis vbi pcedit qđ grua interrogatio. et seqtur cōgrua re
sponso ouitur verborū obligatio. et ex tali verborū obligatione
ouit actio efficax iuxta. l. si quis certum. ff. si cer. pe. et supra de
ver. obli. in prin. superuenerunt deinde ptores qđ ex quadā eq
tate quā semp pte oculis habere debet iuxta vulgatam. l. qđ si
ephe. ad fi. et si. ff. de co. qđ certo loco. disposuerūt etiā qđ sine
illa solēnitāte verborū et cōsequenter sine ista stipulatione cōs
uentio nuda. pduceret actionē efficacē. in materia ista de cons
si. pec. si quis pacto nudo vel nuda cōuentione constituat se
soluturum id quod erat debitū a se vel ab alio. donec enī qđ tu
vel alius tertius tenebaris mihi ad centū pactū nudo. qđ non
producit actionē de iure civilī vel etiā tenebaris efficaciter nō
facio vum vt videbitis. i. in glo. in verbo cōstituerit. et postea pa
cto nudo pstituas te soluturū certo loco vel tēpore ceteriorū vel
vltiorū. vel etiā simpliciter certe ex tali cōstituto quous inui
to pacto nudo et nuda cōuentione ouitur tñ actio efficax pretor
ia scz de pstituta ad pitudinē iuriscōsult⁹ de quo supra dixi et p
pterea dicit iuriscōsult⁹ in l. i. in prin. ff. de pti. pec. qđ edicto
pretor fauet naturali eqtati qui pstituta pssu contracta custo
dit et c. paret ergo qđ vtilitas huius ptozi edicti de pstituta pe
cunia est maxime. put et vult et declarat Bar. in l. i. in prin. ff. de
consti. pecu. et in l. i. scđm aliquas lecturas reras. C. de pti. pe.
et qđ de iure cōi ex pacto nudo nō ouitur actio vt. l. iuriscōsult⁹
sed cū nullaver. igitur nuda. ff. de pac. sed pretor in casu isto so
lo spali. qđ quis nudo pac. pmississet se soluturū qđ ipse vel ali
us dixit qđ ex tali pacto quous nudo ouiat actio ptoza de cōs
tituta. Et hui⁹ spalitatis quare in pstituto introduxit pretor
ex pacto nudo ouiri actionē efficacē. multiplices et varie rones
assignātur p maiores nostros. vel qđ istud pactū nudū pstituti
fiat sup debito iā cōtracto. et sic in sit duplex vicul⁹. et ppter ea vt
sum sit equum pretori dari hui⁹ scđo pac. nudo. quous nudo ro
bur actionē. vel qđ istud pactū nudū sit geminātū et illud enī
qđ dicit qđ pac. nudū nō pduxit actioē vt supra dixi. verū ē si sit
simplex pactū nudū. secus si geminātū. de istis rōnib⁹ videbit⁹
late. i. in glo. in ver. nulla. vbi oportuni⁹ cadent et ibi etiā referā
nōnullas alias rōnes inter quas vnā nō omitto. vt itere sup

Actio. et
an et qđ oua
tur vide pte
nep fely. i. c.
i. d. pac. et qđ
ibide ad euz
dixi in apo.

a positis bene cogitare quā ego habeo pro multis notabili & signāda. h. videatur mirabilis et ab omni opinione discrepare & eas singulariter ponit Bar. in d. l. iuristigen. s. sed cum nulla. in ver. igitur nuda aū f. f. de pac. vbi dicit se putare q. constitutus debeat dici cōtractus notatus. et sic cōuentio legitima cū habeat nomē specificū et elegās. vnde nō mirū si producit actio: nō sicut & alie cōuentiones notate iuxta. d. l. iuristigētū. in prin. cipio. & supra dixi. & fm hoc non erit aliqua specialitas in cōstituto nec aliquis casus specialis. in quo ex pacto nudo oriatur actio & per hoc si verum est cōfundūtur communes opiniones oīm glo. et doctorum p. d. l. vbi q. ipsiusmet Barto. qui in hoc est libi contrarij. d. l. i. primā in prin. ff. de cōstitu. pecu. & in d. l. i. scōm aliquas lecturas. C. eodem. de cōstitu. pec. vbi volūt oēs q. speciale sit in casu isto solo scilicet i cōstituto. q. ex pacto nudo oriatur actio efficax. cogitate in hoc et bene cogitate vti camyobis infra in dicta glo. in verbo nulla. ¶ His sic ad euidentiam premissis venio ad tex. & quis iste. s. cōi oīm diuisione vt d. p. Joā. fab. Nico. de neapo. & Ange. de are. diuidatur in duas partes principales. ¶ In prima ponat de tribus actionib⁹ glo. nalibus & p. et vti in genere scilicet de cōsti. pec. de peculio et iuramēto. In scda ipsas in specie et particulariter declarat. et secunda incipit ibi de pecunia aut cōstituta. Vbi tamē pl. placet vt iste. s. diuidatur in tres partes principales scdm qm qd subdiuidit Joā. de pla. h. vti in prima ponatur dictū in genere. In secūda illud generale expōlicetur in specie in tribus actionibus supra enumeratis. In tertia natura cuiuslibet ex istis tribus actionibus de per se declaratur. secunda ibi paulo post principiū veluti de pecunia cōstituta. tertia ibi de pecunia aut cōstituta. ¶ Iste. s. vti ad s. actiones aut de peculio hoc dicit. Actio de cōstituta pecunia est psonalis & p. etoria & habet oēs vires quas olim habeat recipiaria. qui in eā est transfusa & cōpetit contra oēs qui cōstituerēt se solutores p se p. alijs qm nulla stipulatio intercessit hoc dicit. ¶ In text. ibi cōstitutiones varie & que aut differētia sit inter cōstitutionē & de cōstione habetis glo. in. s. i. in ver. de cōstiones. C. de emēda. iust. codicis & que differētia sit inter cōstitutiones p. principū & mada ta principū habetis glo. in. l. i. s. cōtra in glo. i. C. de nup. ¶ In text. ibi alioquin. ¶ de natura huius dictiois alioquin hētis late p Bar. in. l. i. in. v. col. in ver. quero. ff. de cōdi. & de vbi dicit bar. q. natura huius dictiois alioquin est mirabilis nō facit orationē cōditionalē sed in seipsa cōtinet dispositionē cōtrariā precedētī dispositioi. reponitur em alioquin. i. si p. dicta nō fuerint h. alioquin aliter accipiat vt ibi lat. p. et i. p. vti q. Saly. in. l. i. in. prin. ff. si cer. peta. vbi per illū tex. dicit q. ista dictio alioquin est dictio sep. etia. ¶ No. primo ex hoc tex. i. s. b. triā

9 fufum eft fecū Ang. de are. hic + q̄ quis aliquid alicui fit fu
peradditū nō tamē ppterca mutat nomen fuū. z p hoc dicit ip
fe Ang. de are. quod Joān. fab. hic inferebat q̄ si alicui princi
pi fupaddita fit aliqua ciuitas: quod tamē ppter hoc nō de
bet mutare titulū fūe dignitatis ſue nobilitatis. Jo. fab. aliu d
nō dicit hic in lectura mea. eſt bene vep̄ qd̄ alibi in terminis que
rit Bal. licet hic nō alleget in. c. i. ſ. pterea ducatur de phi. feu.
10 alie. p̄ fede. + An ſi marcionibus nona caſtra cōcedatur itel
ligatur eſſe de marchia. z dicit q̄ nō fed ſi vniatur marchie be
ne ſunt de marchia. vt ibi per eū. ¶ Et an ſi regnū augmētetur
debeat p̄uincia vel ciuitas augmētata regi conſtitutioib⁹ z ſta
tutis regni necne. ponit late Bar. poſt guil. de cu. in. l. ſi vne
rit. ſ. ſi nudo. ff. de pigno. acti. z habetis bonā glo. i. a. cū capel
la. extra de priuilegijs. ponit etiā Bar. in tractatu ſuo de allu
uio. quē alij appellant de tiberide ſue tiberide in titu. ſeu ru
bica quo tractat de inſula in ver. ſed quero ille gētes. z Bar. i
repetitio. l. cōſuetudinis in pe. colum. c. que ſit longa conſue
z bar. in repe. l. cunctos populos in. ſi. col. c. de ſum. tri. p̄ An
ge. in. l. de quibus circa. pe. col. ff. de legib. per Alber. de rota
11 tractatu ſuo ſtatutozū in prima parte principali i. xij. q. p̄ Cy.
z bal. in. l. etiā. C. de iure do. vbi etiā querūt + an bannitus ab
vna ciuitate itelligat bānī⁹ etiā ab alio loco poſtea acq̄ſito vel
poſtea adiuncto ciuitati quod⁹ etiā t̄gīt p̄et. de anch. in ſua
repe. c. canonū ſtatuta extra de cōſi. in ver. iuxta effectū exten
ſiū. z Lu. ro. in. l. ſi ex toto in pun. ff. de lega. i. ¶ Et bene eſt ve
ri q̄ quis Jo. fa. hic nō dicit illud ad quod ſu. prime retuli cū
Ang. de are. dicit tamē q̄ iſtud qd̄ hic habetur in tex. facit ad
hoc + q̄ ſyna eccleſia ſit alij vni⁹ qd̄ nichilomin⁹ retineat pri
uilegia ſua allegat ad hoc c. primū ne fede vacā. z ibi habetis
gl. pulchrā z. c. ij. extra de reli. domi. z ibi dicit notari. z de hac
vntione duarū eccleſiarū. b̄ habetur etiā per Inno. in. c. nouit ex
tra de offi. deleg. z in. c. paſſoralis. extra de priuileg. per bart. i.
l. ynica paulo poſt mediū. ſi. col. c. de metropo. berith. lib. xi. vbi
Bart. allegat vobis illas quotas Inno. per Bar. etiā i. l. i. ſi
12 coheredē. ff. ad. l. falc. vbi ponit bart. + de duabus ciuitatib⁹
ſimul vni⁹s adinuicē. quāri⁹ vna eſt multū pinguis z alia mul
tū grauata debuit an vna debeat alteri⁹ depita z onera ſuppo
tare. qd̄ ē ponit Bar. in. d. l. i. c. de metropo. berith. libro. xi. de
quo et habetis gl. pulchrā in. d. c. i. extra ne fedeva. z ibi late p̄
13 do. Ant. de bu. + An ſi vna eccleſia vni⁹s alteri poſſēt res vni⁹
eccleſie vēdi. p̄ debito alteri⁹ eccleſie. ponit Bald. in auct. hoc ius
p̄rectū in vlt. colū. C. de ſac. ſanc. eccle. et idē Bald. in prima
conſtitutione codiciſi verſi. ideoz̄ z Jo. de imo. in. d. ſi cohe
14 redē. z Inno. in. d. c. paſſoralis. extra de pri. ¶ Et an ſi vni⁹s
ſint officia capitanei z poteſtatis ſiml⁹ z vna ſi vni⁹s one.

a C Ciuitas
ti, viro fely. i
c. trāslato i
iij. col. circa
prim. de 2^{sti}.

b ¶ Eccias
rū vide ē t q.
hñr p fely. i.
c. in nra d re
scri. i. xxxij
coze.

a Salari-
u. vii. part.
de puteo in
trac. fidica.
in vbo sala-
rium 7 pau.
d. cast. in l. si
ead. d. affes.
7 bal. in l. si
ci. vit. colu.
d. feu. guar.

illa persona debeat habere duplex salariū capitanei. s. 7 pote-
statis. 7 an debeat tenere officiales capitanei 7 etiā officiales
potestatis. ponit not. Ang. in. s. illud. i. auc. vt iudicessine quo
quo suffragio. et idem Ang. in auc. vt determinat. sit numerus
cleri. in fine. ¶ Sed aduerte q. iste tex. non meruit allegari
ad illud ad qd eū allegat Joā. fab. scz de duabus ecclesijs vni-
tis. q. iste tex. nō loqitur de duabz actionibus vniitis. imo loq-
tur de duabz actionibus quarū vna penitus est sublata et ei-
vires alteri sūt attributę. ¶ Dicebat etiā ang. de are. hic. q.
iste text. facit ad illā materiā qñ duo adequatūr adinuicē vt
statutū adequaretur popularia nobilibz 7 ecōtra. quomōdō intelli-
gatur ista adequatio quā qñtione ponit late Bar. in l. i. l. i. col.
et ibi p. oēs alios. ff. de leg. i. Ang. in auc. i. successio. C. de suis
et leg. 7 idē Ang. i. l. i. C. cōia deleg. sed certe put. etiā statum di-
xino est verū q. iste tex. aliqd penitus faciat ad hoc ppositū.
cū text. iste nō loquat de duabus actōibus adinuicē adequatis
sino de duabus actōibus qñ vna penitus est sublata vt statū
dicit. ¶ Sed no. ex hoc tex. Ang. in verbo supuacua. 7 ver-
bo a nostris legibus recedere q. actiones qbus vires sūt adē-
pte. non sunt vltius vtilitatis 7 sic nō in legibus inserēde et sic
fm cum facit q. lex correctā non est allegāda. 7 q. allegādo qd de-
cidit infallum. sed istud est omnino extrauagans a text. nostro
et nullo mō colligit ex tex. nostro. video qñ ipse Ang. hic po-
nat q. an lictū sit allegare leges correctas 7 quomōdō qd de
statutis correctis. tñ q. istud oīno est alienū a tex. nostro. 7 ad
eius materiā sufficit p. tñ oportuna remissio. de hoc ergo po-
nit late Bar. in l. i. vbi tex. p. cipalis. ff. de fal. 7 Bar. in repe. l.
oēs populi ad fi. ff. de in. 7 iure. 7 in l. i. C. de fideicō. lib. 2. bald.
in prima constitutione. C. in verbo arma. 7 ibi no. pau. ce. ca. et
idē Bar. in. s. hic igitur in eternū. C. de iust. codi. conser. Ant.
de bu. et Anno. in. ci. ff. de cōsti. ¶ Ultimo no. q. ad hoc vt
habeat locū actio de cōsti. pec. necesse est q. cōstitutū fiat nudo
pacto alis si fieret p. stipulationē non ouerē actio ista pretoria
de cōsti. pec. sed actio ciuili ex stipulatu qñ scertū i stipulatio-
ne deducere. vel certi cōditio ex stipulationē vbi certū est dedu-
ctū i stipulatione iuxta. l. i. qñ certum. ff. i. cer. pet. vt. s. de ver.
obli. in p. i. dicit not. bar. i. l. i. C. de cōsti. pec. q. id qd v. q. ad
hoc vt habeat locū actio de cōstitu. pec. necesse est q. pcedat de
bitū vt. i. videbim? i glo. in verbo cōstitueret. illud verū ē vt. p.
cedat qñ cōstitutū sit nudo pacto. si aut cōstitutū fieret p. stipula-
tionē. tñ etiā si debitū i xitate nō pcessisset. teneret tñ p. i. i. c. s.
fectu istud dicit ipse. p. bari. i. l. i. diuortio. ff. de ver. obli. 7 i hoc
tex. nostro veritas huius pēdet ab his q. dicent vobis post do-
i. in. d. glo. i. verbo cōstituerit. ¶ Pro clara tñ intelligentia text.
nostri et huius vltimi notabilis in quo habuistis q. ad hoc vt

b Corre-
ctas. vide fe-
ly. i. c. nouit.
in. vi. col. in
x. i. gl. i. ver
qñ qñ iudi.

habeat locū actio de cōsti. pec. necesse est q. cōstitutū fiat nu-
do pacto. si aut istud fieret p. stipulationē isto casu nō ptereret
actio de cōstitutā. ¶ Opponit 7 videt q. si istud ē verū q. ex eo
sequatur maximū absurdū. sequitur em q. i dico tibi. Cōstitutus
te soluturū id qd mihi debes 7 tu respōdeas cōstitutū. quo casu
nemini dubiū est q. hic est stipulatio. ¶ Cū stipulatio p. trahit
p. qñq. verba cōsensum denotātia. s. sed hec solētia. s. de ver.
obli. 7 l. oēs. C. de cōtrahē. 7 cōmit. stipu. sequitur q. hoc casu nō
habeat locū illa actio de cōsti. pec. 7 sic sequit q. i paucis
7 sequēter admodū raro habebit locū ista actio de cōstitu. pec.
q. cōstit. oēs vtunt? interroga. et respōsione. 7 raro euenit q. qñ
ad cōstitutū descendit nisi ad id p. i. fuerit interrogatus. p. pter
hoc Ja. bu. recessit a cōi intellectu ad istū. s. et tenuit q. si dicā
cōstitutus te soluturū id qd tu mihi vel alius d. 7 tu rēdeas cō-
stitutū q. hic sine dubio sit stipulatio cū pcedat interrogatio et
sequatur rñsio 7 nihilomin? etiā hoc casu ppetat actio de cōsti.
pec. q. fm eū nō est incōueniēs actionē istā de cōsti. pec.
inductā a pretore cōcurrere cū actioe ciuili ex stipulationē cum
pretor. q. iroduxit hāc actionē sit largus 7 velit hāc actionem
competere. nedū i casu necessario qñ i cōstituto nulla stipula-
tio intercessit 7 sic cōstitutū fuit factū p. pactū nudū. sed etiā
casu nō necessario qñ cōstitutū factū fuit p. stipulationē. p. id qd
in simili videm? in. s. quos aut 7 melius in. s. item ab intella.
supra. de bonorū. pos. Nec ob. ter. noster ibi alioquin si stipulā-
ti p. miferit iure ciuili tenetur q. iste tex. fm p. dictū. Ja. bu. si bñ
aduertimus nihil penitus ob. nā dicit q. qñ cōstitutū factū est
p. stipulationē iure ciuili tenet 7 sic ouit actio ciuili ex stipula-
tione nō tñ negat quin hoc casu ouat p. i. actio de cōsti. pec.
simile dicit ipse in. s. sed iste supra eodē vbi l. 3. ter. dicat publi-
ciana dari ei qui nō est dñs et consequenter quasi dñs. non tñ
excludit quin etiā publiciana cōpetat vero 7 directo dñs scz
opinionē quā ibi tenet ipsemet Ja. butri. de cuius opiniois ve-
ritate ibi abudatissime videmus hanc opinionē Ja. bu. ad istū
tex. nostruz impugnat hic subtiliter p. de bellape. 7 dicit Jo.
fab. hic hanc opi. Jaco. esse deniam a veritate. 7 omittis mul-
tis leuibz qbus mouent cōtra Jac. potissimū fūdamētū eorū
est. q. quotiescūq. sunt duo remedia quorū vnū est secundū regu-
las iuris cōmunis. aliud est p. tra regulas iuris cōis. ipsoibi
le est q. ista duo remedia simul concurrāt. nā q. habet remediū
cōpetēs de iure cōmuni. nō pōt intērare remediū qd est contra-
ius cōmune. l. i. s. si debitor. ff. vt in posses. lega. l. quēdā i p. i. c.
ff. de edendo. sed ita est. p. p. i. in terminis nostris. q. quādo cō-
stitutū sit per stipulationē hic possunt esse duo remedia. vnum
quod est de iure cōmuni scz actio ciuili ex stipulationē 7 ali-
qd quod est cōtra ius cōmune. scz actio de cōstitutā. que actio

dicitur contra ius comune eo qz cōpetit ex pacto nudo qd est cōtra regulas iuris comunis ergo bene sequitur qz isto casu iolum possit cōpetere remediū iuris civilis et cōsequēter actio ex stipulatione. Ego puto qz ista opinio Jac. bu. sit in pūcto iuris su stentabilis. nec ptra ē aliquid adducit ad qd non possit facile responderi. 7 fundamētum proxime relatū qzuis sit fortius qd habeant tenentes cōtrariū iudicio meo est multū fragile. nā dū dicebant qz si sunt duo remediay nū iuris comunis. aliū contra ius comune: qd nō possunt simul cōcurrere. fateor et dū dicūt qz ita est in casu nostro. qz dū dicunt qd qñ constitutū factū est per stipulationē hic potest cōpetere remediū iuris cōmunis. 7 actio ex stipulationē ergo cessabit remediū quod est cōtra ius comune scilicet actio de cōstitutā. qz dico qz illud argumētū de directo facit contra eos pro opinione Jaco. bu. et sic retorqueo argumētū suū contra eos. nā actio de cōstitutā prout ipsi mer dicūt tunc dicitur esse contra ius comune qñ ori tur ex pacto nudo ergo cū in terminis nostris oriatur ex stipulationē non dicitur esse ptra ius cōe 7 sic hoc argu. facit p Jac. bu. ¶ Non ob. etiā tex. noster qui p nonnullos hic adducitur contra Jac. p casu expreso 7 in illa dictione alioquin de cur 25 natura est. vt cōtineat dispositionē cōtrariā pcedenti dispositioni vt vult Bar. in. l. i. in. v. col. in ver. iij. qro. ff. de condi. et b. 7 dicit. 5. in apostillatione tex. qz rñdeo qz hic tex. in dictōe alio qñ bñ denotat dispositionē cōtrariā pcedēt dispositioni. vt in pcedenti rñso qñ constitutū factū est pacto nudo. solū competit actio de cōstitutā. hic vero cōpetit etiam actio ex stipulationē. Quicqd sit qzuis ista opt. Jac. bu. facile defenietur ab impugnatiōibus tenentis cōtrariū non recedatis tñ a coi opt. ad hūc tex. si qñ constitutū fieret p stipulationē qd tñc nō cōpetat actio de cōstitutā. 7 ad absurdū p qd mouebat Jac. bu. ad tenendū cōtrariū scilicet qz sequeretur qz raro et in paucis ista actio de cōstitutā cōpeteret. 7 rñdeo qz imo in multis casibus habebit locū. vel qñ qd pacto nudo pstitueret sine aliqua interroga. vt quando constitueret ante factā interrogationē. vel qñ interrogatio pcederet et ex intervallo sequeretur constitutum qbus casibus cōstitutū diceretur fieri nudo pacto iuxta gl. magistrā in. l. i. iuris gen. sed cū nulla in versū. igitur nuda in glo. i. et ibi per Bar. et omnes. ff. de pac. item habebit locū ista actio de cōstitutā. qñ constitutū fieret absenti p nuntiū vel epistolam iuxta. l. i. qd autē. 5. si. et ibi late per Bar. de nūcio. ff. de pstitū. pec. 7 per Bar. in. l. i. p illū tex. C. de in. dñij. i. pe. 7 Bal. in rub. C. de cōsti. pec. in. ij. col. 7 in. l. vnica. in. xxi. col. C. de cōf. et sic p qz in multis casibus pōt habere locū ista actio de cōsti. pec. 7 pñr qab furditas Jac. cessat. ¶ Aduertite tñ ad id qd prime dicit ne 25 decipiamini iudamētis qd si ego dicere hoc mo. pmissis mlti

deet per stipulationē et ex intervallo rñderes pmitto vel constituto. quod non valeret talis promissio etiam vt constitutum tex. est no. in. l. i. 5. eū qui inutiliter. ff. de cōsti. pe. sed vbi nō ap ponitur verbum p stipulationē nec aliter appareret animus stipulandi. tñc pmissio ex intervallo procedens valeret vt cōstitu tū. cū ibi addit pactū nudū vt est glo. preallegata in dicto versū. igit nuda. ita elegāter et magis rñraliter dixit Bar. in ruba. C. de cōstitu. pec. in. vlti. col. in ver. sequitur videre de forma et sentit: imo vult etiā Jo. fab. hic qd bene not. ad intellectum illius. 5. eū qui inutiliter. 7 ita habetis intelligere Bar. in. l. cōtinu. in pun. ff. de ver. obli. Ponūt Moder. in. l. i. 5. qz pñs 7 ibi scribit 7 in. 5. si qñ ita in eodē titu. de ver. obli. 7 p ista remanēt expedita textualia. ¶ Glo. in verbo cū oibus. alie eni pcedētes gl. sūt clare. prima glo. diuisione non indiget. ¶ In eadem gl. ad fin. 16 notate primo scdm quod etiam hic no. Ang. de are. 7 per vlt statutū qñcūqz gñaliter loquēs recipit tñ restrictionē d habilitate 7 idoneitate. facit tex. in. l. vt gradatim. 5. 7 si lege. ff. de muner. et hono. l. adigere. 5. qñuis. ff. de iure pat. l. i. 5. nunciatio et ibi late Bar. in. iij. col. post glo. 7 antiquos. ff. de oper. no. nū. 7 l. i. cum glo. j. C. de sac. san. eccle. rñbi bar. in lectura in prin. 7 in fi. 7 etiā in repe. in prin. et late in. iij. col. 7 Bar. in. l. i. ff. de eo qz certo loco. Bal. in. l. i. quando in prin. ff. de inoffic. testa. 7 videte glo. late in. l. i. in glo. i. C. sine cen. vel reliq. rñbi bald. qui notabilē loquitur 7 habet illam glo. ibi pro multum nota bñt. 7 bald. in. l. i. in prin. C. qui legit. p. 7 in. l. j. ff. de testa. mili. Et propterea dixit multum signanter bald. in. l. i. de fide iſtru. qz si statutum dicat qz quelibet probatio sufficiat. intelligitur tamen de solenni 7 legitima per glo. i. ibi quam ad hoc habet 17 ibi bal. pro notabili. 7 idem etiam dicit Bal. in. l. i. 5. 7 autē ff. qui satis. cog. sed habetis in terminis. Bar. illud idem dicentem de statuto in. l. iij. C. de fide iſtru. et iure hāte fiscalis lib. r. per glo. ibi parulam in verbo probationibus. quā no. 7 pō dērat Bar. ad statuta iuncto tex. 7 ista sunt bene no. qñuis Bal. in ruba. C. qui accu. non pos. in pe. col. secundum bonas lec. et nouas dixerit 7 qz verbum quodlibet pōlatū a statuto nō restringatur de habilitate vt aliqd opere statutum. de quo latius ibi per eum. de quo late per Bal. in. l. ita pudor. in fi. C. ad. l. iul. de adul. ¶ Scdo notate ex hac eadē glo. fm Nic. de nea. hic in scdm oppo. glo. 7 qz verbū gñale platū a lege est intelligendū 19 in iuris dispositionē alibi positā 7 vt dicit Nic. de nea. in. l. di ne memorie. C. de decu. li. r. 7 qñuis hoc videat idē notabile cū pcedēt. si tñ aduertitis est dinerium de quo vltra Nico. videatis bal. notabiliter loquētē in. l. milites. i. pe. col. in ver. 7 ex p dicitis pōt argui. C. de ter. mili. vbi ponit an 7 qñ statuta generaliter loquentia recipiāt interpretationē 7 limitationem. a. l. cōi.

a Veneto. vt puta fin est + in statuto Venetoru quo cauere q oia testa- 30
rū. vide ray. in cōf.icipi. fm pfluendi
ne ciuitatis
venetiariū. vt puta fin est + in statuto Venetoru quo cauere q oia testa-
mēta prout sunt. ita executioni mandent an istud statutu intel-
ligatur de testamētis cōditiōis fm ius commune vel statuta-
rium + vltra ista an + qñ statutu recipiat interpretatiōē fm ius
cōe vide late bald. in lita pudor. C. ad. l. i. l. de adul. vbi dicitur
guit + dicit q si statutu emanat ad obseruatiā iuris cōis q
tūc recipiat interpretatiōem scōm ius cōe. secus si ppter ius
cōe vt qz dicat q qñlibet publicū instrumētū habeat executio-
nē paratā. itē secus si emanat cōtra ius cōe vt ibi late per cū.
de hac et materia vide p Ang. in l. nō est nouū. ff. de legi. acce-
dāt q late tradit. Bar. in l. oēs populi in. vi. q. prim. ff. de iust. et
iur. maxime in. ij. r. ij. q. iij. serte qñtōis principalis vbi ple-
ne. glo. in vbo cōstituerit hz duas ptes. In pta declarat text.
In scda p modum fallentis seu limitatiōis remonet. tacitū
cōtrariū a tex. scda ibi + hoc ita si sit debitū. ¶ In ea. gl. ibi. vt.
ff. de cōstitu. pecu. l. qñt. §. fi. r. l. seq. + habetis formā verbos-
rū qbus cōcipi pōt cōstitutū + iuxta hāc ptem glo. vñ ppter
diligenter notate q si cōstitutū fiat hoc mō vel sub ista forma
q aliqñ cōstitutū ticiū fideiussorū p se q tale cōstitutū valet
+ t3 cōstitutus tenet ex tali cōstituto nec vitatur propterea q vi-
deatur factū alienū. pmississe qz intelligit pmississe se facturū +
curaturū q ticius solueret + fideiuberet. tex. habetis notabilē
in l. q autem. §. sed + si qñ certā. iuncta glo. i. q notabilis est. ff.
de cōstitu. pecu. et ibi declarat iurisconsultū qd sciendū eo casu
quo iste ticiū nollet soluere aut fideiubere p isto cōstituente. et
dicit Bal. in rub. C. de cōstitu. pec. in vlti. col. q ille tex. nō est
alibi in iure + ex illo tex. ibi iuncta glo. notat ibidē Bart. vñ
glo. + q in dubio qñ aliqñ pmittit aliqñ facturū aliqñ
se. ad cui⁹ obseruatiōē ipse pmittens tenet. q intelligit semp
pmittere se facturū + curaturū qd Bar. ibi dicit tenendū mē.
Cōtra ista ego allego tex. qui prima fronte videt esse cōtrariū
in l. eū qui ephesi in. §. sed si qñ cōstituerit. ff. de cōsti. pec. vbi
formaliter inquit text. q si aliquis cōstituerit alium soluturū
non pro se. sed pro alio non tenetur s3 dicite q ille tex. non ob-
quia loquitur in diuerso casu quādo cōstitutus cōstituit ter-
tium soluturum pro alio quo casu bene verum est q non tenet
cōstitutum. secus autē si cōstituat tertium soluturum pro se
ipso. quia tunc bene tenetur. et propterea cum ministerio dicit
bar. in. d. l. qui autē vt. §. reuli. q qñ aliqñ pmittit aliqñ fac-
turū id ad cui⁹ obseruatiōē ipse tenet. qd tunc dicitur pmit-
tere se facturū et curaturū. ergo sentit Bar. + vult q si quis cō-
stitueret aliqñ facturū id ad cui⁹ obseruatiōē ipse non tenet
qd cōstitutū nō teneret vt dicto. §. si quis cōstituerit. Ad quē
textū ita rñdent in terminis Ang. et Imo. in l. inter stipulan-
tē. in prin. ff. de verbor. obli. Aduertit etiā qz i. d. l. eū qui ephē

fin. in illo. §. si si qñ cōstituerit est etiā tex. q si tu mihi cōstitueris
te sēp promio soluturū q nō teneberis qd videtur prima fron-
te satis dubitabile. cū verba obligatiua pstituti sint collata i p-
sonā eius cui fit cōstitutū vnde non v3 viciari. ppterea q verba
executiua i personā tertij cōferant sicut in simili dicim⁹ i stipu-
latiōe. put late ponit + examinat bar. in l. stipulatio ista habes
reliceret. §. si stipuler. ff. de ver. obli. et ex dictis ibi Bar. habet
solutionē ibidē videatis. ¶ In fi. glo. habens + q debitū siue
sit naturalē ciuile simul siue naturalē tantū siue pretoriū tātiū
pōt i cōstituto deduci. secus tñ est si sit debitū ciuile tantum qz
illud nō pōt in cōstitutū deduci sed aduertatis q qñs debi-
tū ciuile nō possit in cōstitutū deduci + ciuili tñ debito seu ciuili
obligatiōi pōt accedere fideiussor vt ē tex. in §. in verbo ci-
uili. §. de fideiuss. vt est tex. i. l. i. r. ibi late Bart. + in l. fideiussor.
obligari. §. fideiussor. ff. de fideiuss. istō videbit esse mirabile fm
Jo. fab. hic. q ciuili debito accedat fideiussor. et tamē ciuile de-
bitū nō possit cōstitui talitē ab ipsomet qui ciuilit tenetur. cū
+ obligatio fideiussoria sit magis stricta q cōstitutū qd p3.
q fideiussor non pōt in plus obligari q principalis necre nec
loco nec tēpore nec cā. vt. l. grece. §. illud. + ibi declarat Bar. ff.
de fideiuss. + et tamen pstitutū potest fieri in plus q sit debitū
principale tempore et loco. l. sed + si cteriori. r. l. seq. q icipit cū
qui ephesi in prin. ff. de cōsti. pecu. t3 nō possit in plus cōstitui
re sine summa. l. hactenus. §. fi. et. l. seq. et sequenti. ff. de cōsti.
pecu. + declarat hic Nic. de nea. in. iij. q. extra gl. in materia de
psti. pec. + Inuestigāda est igitur ratio diuersitatis quare de-
bitū ciuilit tñ nō possit pstitui. + tñ ei possit accedere fideiuss-
or. vel si volumus tenere q hoc idē sit in cōstituto qd in fide-
iussione habetis inuestigare solutionē ad. l. qd si maritus. §. i.
hic allegatam in glos. subtilis tñ p. de de bellaper. fm qd eū re-
fert bald. in l. pe. C. de nō nume. pec. dicebat p rōne diuersita-
tis soluat apollo. qua solutiōe vrit in simili glo. in l. ij. in prin.
in verbo anno. ff. ad. l. aquil. Bal. in. d. l. pe. respondet q iō aliqñ
est in cōstituto quia ibi est nudum pac. sed in fideiussione ne-
cessaria est stipulatio. l. blanditus. C. de fideiuss. allegat etiā p
hac ratione in argumentum legē si ex pto. C. si cer. p. e. distin-
git tñ postea vt ibi per eum. + istam rationem diuersitatis sen-
tit etiā Bar. si bñ inspicatur i. l. i. ff. de fideiuss. r. i. referā. Dy.
tamē hic ad solutionē. d. l. qd si marit⁹ distinguebat hoc mō. si
tu qras vtrū debitū ciuilit tñ possit cōstitui. distingue. Aut
cōstitutus sciebat debitū esse ciuilit tantū. ille vero cui fit cō-
stitutū ignorabat. qz credebatur esse debitū ciuilit + naturalis-
ter + tunc tale cōstitutū valet + tenet. + pōt cōstituiens compelli
i. lege prima. §. penul. ff. de cōstituta pecunia. + facit ratio. +
q promissio + solutio equiparantur vulgata. lege fin. C. ad. leg.

a ¶ Donare adde fran. are. in. l. fal. s. C. de fur. z fely. in. c. suborta d re iud. i. pe. co.

b ¶ Valeat de qua. q. vi de usufr. are ti. in. l. tradi. tion. b. C. d. pac. z fely. i. c. si cautio. d. fi. i. stru. i. xv. columna.

gem falci. z habetis ter. in terminis materie nostre i lege pria. §. an potest. ff. de constituta pecunia. §. solvens scienter indebitu no pot repetere. vt. l. cuius p erroze. ff. de reg. iur. eo qz donare videtur iuxta. l. capan. ff. de ope. libe. ergo eode ino. p mittes obligabitur. Aut ho constitutus sciebat ee debitu ciuilitet tñz eo de modo sciebat ille cui fiebat constitutu z sic vt qz erat i casu scie. z tñc fm dy. t qz i pari ca melior est ditno rei qz actoris vt. l. si feru. §. seqtur. ff. de ver. obli. z. l. apud cessu. §. marcell. ff. de excep. doli. bñ facit. l. domu. ff. de ptrahe. emp. seqtur qz constitutus ex tali pstitutioe no erit obligat cu effectu. l. ij. §. circa. ff. de excep. doli. Ita distinctio dy. du i ea dz. vltimo loco qz pstitutus no erit obligat cu effectu cadit i illa vulgata qstione t vtur pmissio facta sine ca ipso iure valeat i effectu qz hic exa minat Bal. z multu diffuse Ang. de are. §. no expedit. ista tñ di stictio dy. vult vnu aliud qd no pot vlllo mo. pcedere. f. qz illud qd dz i. d. l. qz si marit. §. i. z in glo. nfa. l. qz debitu ciuilitet tñ no possit constitui. tñc demu pcedat qñ vt qz z constitutus z ille cui constituit sciebat tñc alio casu qd esset nimu restringere illu ter. ¶ t tñc vult dy. alio qz ille qz scit esse debitu ciuilit tñc si pstituit videat donare. z qd constitutu valeat vt donatio. quod etia tenet glo. l. d. l. qz si marit. §. i. z in glo. i. magna ad finē. Co trariu tñ tenet glo. f. i. l. hacten. §. i. l. eo. ti. scz qz constitutu no valeat iure donatois cu illo iure foru. donatio facta nudo pacto no valeat hodie sit secus p lege si qz argetur. §. fi. C. de dona. z bar. in. d. l. hacten. §. i. distinguit. Aut illud qd a sciēte erat cō stitutu erat indebitum iure exceptionis. et tunc per constitutu factum sciēter constitutus teneatur. no qz ouat actio de cō stituta. illa eni ouiri no pot cu debitu efficac no pcedat. sed qz illud constitutu sciēter factu tollitur obstaculu exceptionis z ac. prima remanet valida. Si aut omo erat indebitu. z tñc qz sciē ter constitutus videt donare hodie per iura codicis valeret vt donatio olim secus. et ita etia tenet Bal. in rub. C. de cōst. pec. in. ij. col. quibz Ja. bu. et forte melius tenuerit vtroqz casu qz ex donatione. eo quod constitutus non egerit antiqua actione rescutitare. aut exceptione ab ea remouere sed noua obligatio nem inducere vñ iste act. no dz vltrovlitate constitutus opas ri iuxta vulgata. l. no ois numeratio. ff. si cer. pe. et ita etiam tñ Galy. in. l. ij. C. de cōst. pec. z illud credit esse verius Ang. hic et ponit etiam hic §. i. c. de nea. in. ij. q. extra glo. in materia cō stitute pecunie Jo. fab. hic habuit in predictis mirabilem opi nionem. z profecto non negligēda qz constitutus sciēter indebitu nunqz teneatur z qz tale constitutum non valeat eo qz est ac cessorium ad principale debitum. ergo non dz posse cōstare si ne principali. tñc est qz si debitum principale est conditionale non pot constitui. qz principale debitu non est efficac iuxta. l. id

qd sub conditione prin. ff. de consti. pecu. tñ hoc casu constitutu fit a sciēte. et in hoc concordant oēs z nemo discrepat. Sed amplius et mirabiliter vult Jo. fab. hic et in hoc discrepat ab oibus doct. qz constitutus sciēter indebitu etia no videatur do nare. qz fm et leges qz dicunt t qz p mittes sciēter indebitum videt donare loquuntur qñ principaliter aliqd p mittitur sed qñ p mittitur aliquid accessoriu vt in terminis nris z tñc dicit se credere qz etia no videatur donare cu deficiat materia pici palis allegat. l. si areo. §. si a furioso. ff. de fideius. que lex no fa cit qz loqitur z dicit t qz obligatio fideiussoia qz est accessoria ad principale non valet si non valet principalis. veru est qz no valet tñq obligatio fideiussoia vt ibi dicit ter. Sz nunqd va leat tñq donatio qñ fieret a sciēte nihil ibi dz in ter. z vera est hec opi. Jo. fa. est maxima limitatio ad illa vulgata regulam qz habet qz promittes sciēter indebitu videatur donare. Repro bara itaqz distinctione dy. z solutioe ad. d. l. qz si marit. §. i. re stat vt aliter rñdeam ad illu ter. Jo. an. fab. dicebat qz in debi to ciuili tñc no est aliqua differētia inter constitutu z fideiussoi nē qz i casibus debitu ciuilitet tñ no pot in constitutu deduci in eisdē etiam no pot accedere fideiussoi z eode modo idē est z ecotra. vnde fm et duplex ē debitu quoddā ciuile tñ quoddā est inefficax. ita qz ex eo datur actio vt est in debito ex mia. l. li uianus veru debitorē fm magis cōmunes conclusiones. ff. de condit. indebi. z istud bñ pot constitui sicut ei pot fideiussoi ac cedere. si aut sit debitu ciuile inefficax. tñc no pot pstitui sicut nec potest fideiussoi accedere z in istis terminis loqitur fm et. d. l. qz si marit. §. i. Ita distinctio qz fuit dy. in. l. i. ff. de fideius. approbat ibi p Bart. in fideius. qz etia tenet z ampliat Bal. in. d. l. pe. C. de no nu. pe. sed qñ ad pstitutu bar. in. d. l. i. ff. de fidei. tñ. aliter dicit z dat aliū intellectū ad. d. l. qz si marit. §. i. qui intellect. videtur esse multu amicus littere illu ter. intelligē do ter. ad vnguē put iacet. z miroz qz ille intellect. Bar. no re ferat per alios hic. dicebat ergo Bar. qz qñ subest ciuile debi tu tñ quod tñ sit indebitum de iure ptoxiort qz naturalis sit sublatu de iure ptoxiore tunc tale debitum non poterit in cōz stitutu deduci z in istis terminis proprie loqitur. d. l. qz si mari tus. §. i. ratio est fm bar. qz constitutum fuit inductum ex edi cto ptoxiore. vbi ergo non est debitum de iure ptoxiore ibi non non cadit constitutum huic tamen debito bene potest accedere re fideiussoi qz cessat ratio supradicta. item et qz fideiussoi ac cipitur per stipulationē. et in istis verbis bart. sentit illa ratio nē quā ponit bald. in. l. penulti. C. de non nume. pecu. et ea su pra retuli. ¶ t Quid autē si sit aliud debitu purum. cui tñ ali qua exceptio obstat an possit deduci in constitutu. habetis p glo. in dicta. l. qd si maritus. §. i. in glo. i. magna. z ibi per bar.

ad. l. qd si maritus ff. de fideius. p. m. i. c. p. m. i.

et per Ang. de aretio hic. ¶ Ultimo ad complementū huius 4-4
glo. in quantum glo. vult q. debitū naturaliter et civiliter simul
possit in constituto deduci aduertit q. hoc casu tale constitu-
tū nullius aut pauce admodū esset utilitatis quando fieret ab
ipsomet debitorē. nisi q. plures actiones ad idem tūc credito-
ri competere: secus tamē esset quādo constitutū fieret a ter-
tio quia tunc esset maxime utilitatis ppter illū tertiu. et ita etiā
dicebat Ang. de are. ad si. pñtis. §. Sed vñ circa istā diligē-
tē notate q. vbiq. fit pactū vel constitutū de eo ad qd qd erat obli-
gat. ex dispositōe. l. ex q. dispositōe. l. nemini. vñ i dubiis q. ou-
tur actio iuxta. l. legitima. ff. de pac. hoc casu + actio de consti-
4-5
tū. pec. non est necessaria. solum ergo esset necessaria quando i pa-
cto seu constituto deduceretur ad id quod quis esset obligatus
ex contractu et sic ex dispositione hominis. et sic esset debitū na-
turale tantum elisum tamen except. tunc bene esset necessaria
actio de consti. pecu. ita signanter dixit Bar. in. d. l. legitima in
pe. col. q. uis est aliter et male referat Ang. de are. hic ad finem
presentis. §. et pro dicto Bar. habetis tex. optimū in. l. inter so-
cerum. §. conuenit. ff. de pact. dot. iuncta. l. si quid pro uore. §.
i. ff. de dona. inter virum et uxorē. bene etiam facit. l. quotiens.
iuncta glo. magna ver. si. ff. de prescrip. verb. Immo fortius et
singulari. dixit Ange. in. d. l. legitima. q. quando pactum seu
constitutum interponitur super eo ad quod quis erat obligatus
ex dispositione legis quod hoc casu actio de constituta nec-
dum non est necessaria: immo etiā scdm eū non potest ppetenter
habere locum: quia ista actio de constituta est inducta in subsi-
dium quando alia non competit. sed hic alia ppetit. ergo re-
l. contra istud vltimū. si. q. imo ista actio de consti. pec. cōpetat
etiā quādo cōpetit illa actio teneat. Jaco. bu. hic. de ciuius ve-
ritate dixi su. in vlti. no. huius ter. sed pro hac opt. Ange. mul-
tum bene facit illa. l. inter socerum. §. conuenit. quam pro eo ad-
ducit ad hoc pater pceptor meus. d. Alexan. Imol. in. d. l. le-
gitima. vbi est tex. q. hoc casu datur actio utilis i factū que nō
cōpetit vbi cōpetit alia actio. d. l. quotiens. ff. de prescrip. ver-
bis. ergo bene presupponit ter. ille q. isto casu nō possit habere
locū actio de consti. pe. Ego limito istā ut sint vera et pcedant
quādo consti. cōtinens illud idē ad quod quis erat obligatus
ex legis dispositōe fieret ab ipsomet obligato. et in istis termi-
nis loquūtur pallegati doc. sed vbi istud constitutū fieret a ter-
tio nō obligato. put sine dubio fieri potest ut hic i ter. nostro. et
l. cū q. qd erigim. ff. de pñti. pecu. tūc putarē q. nēdū actio de
pñtura haberet locū ptra istū tertiu. si q. imo eēt necessaria cū
ptra illū tertiu nō ppetat alia actio ex lege descēdes. et ita sa-
ne itelligo dicta supradictor. doctor. ista notate q. sūt maxī
fūdamētū i pñti materia. Si. i. pbo nulla. ego diuido i tres ptes

principales. In prima infert ex tex. et ptra illationē oppōit. In
scda soluit quoddā spāle. et spālitate rōne assignat. In tertia
et vlt. enumerat alio sex casus spāles in quibus ex pacto na-
do ouitur actio. scda ibi ē hec ratio forte spālitate. tertia ibi
sunt et alij adhuc sex casus. ¶ In eadē glo. ibi. vt. ff. de iureiur.
4-6
leu qui in prin. habetis ex glo. duo + primo rōnem spālitate
quare spāle sit in constituto. vt i eo ex pacto nudo ouiat actio. se-
cūdo q. in alijs pmissionib. ppter q. in constituto pmissor ita-
tim teneat. ¶ Circa primū videlicet circa rōnem spālitate as-
signat in glo. dicite q. eandē rōnem ponit glo. i. d. l. pmissor. §.
i. in verbo modicū. hanc tamē rōnem spālitate impugnat oēs
doc. hic. q. ista nō est bona cōsequētia. quis h. cōmodū non
teneat. velyt etiā possit cōueniri infra. x. dies. ergo ex pacto nu-
do ouit actio. certe istud nullatenus sequit. alias sequerē q. si
ego erulēs hic p apie pmitterē tibi. x. rōme. quo casu h. pmiss-
io sit pura facite tū subitelligit tātū infra quod possum ro-
mā petere iuxta. l. pmissus. §. cū ita. ff. de verb. obli. et §. loca. §.
de verbo obli. q. hoc casu ex pacto nudo ouiet actio. qd tū noto-
rie est absurdū et falsū. pterea ratio gl. nostre inficit falsa as-
ho fūdamētō quod adducit hic Jac. bu. et post eū Jaco. de nea.
i. secūda a. i. iij. oppo. glosar. nā in edicto ptois qui intro-
dūxit i pñtū ex pacto nudo actionē cōpetere. l. i. pñ. ff. de pñti.
pecu. qñ debitū erat constitutū certe nihil disponebatur de isto
spacio decē dierū. sed istud spaciū decē dierū fuit iuētū. et post-
ea supadditū p iuriscōsultos vt est de vtroq. cas. in. d. l. pmiss-
for. §. i. ergo sequerē attēta rōne glo. q. ante istā inductionē. x.
dierū factā p iuriscōsultos i pñtū ex pacto nudo. nō ouiet as-
ctio quod tū est notorie falsū et ptra. d. l. i. pñ. ff. de pñti. pe. pter
ea scdm Ang. de are. hic ppter tā modicū pmodū seu tā modis-
cū interesse. x. dierū nō debuisset tāta spālitas induci ptra oēs re-
glas mūdi. vt ex pacto nudo debeat actio et si ppter illud et nō ppter
aliud fuisset hoc itroductū certe fuisset maximū absurdū quod
nullaten. ē dicēdū. q. ergo pot. esse rō spālitate. quare spāle sit
i pñtū. vt i eo pacto nudo ouiat actio. Jo. fab. et Ange. hic vi-
cū rōnem eē. q. hoc pactū consti. iterponit sup debito iā cons-
tracto. ideo potius operat. pductionē actionis q. si fieret sup
debito ptra hēdo et hoc operat. gemiatio pmissionis quasi mas-
gia appareat de deliberata voluntate pmitteris. q. si vnic. iter
uenisset tū pñtū et vnic. pmissio. et ad hāc rōne ego addo des-
necacere rōne quā ponit Bar. i. l. i. §. si qd simplr. ff. de ver. obli.
et Rapha. cu. in rubi. illi. ti. quare lex introduxerit q. in stipu-
lationē pcedat interrogatio et sequat rñsio. q. pcedēte interroga-
tione magis appet de deliberata voluntate volētis se obligare.
ita erit ergo et i pposito nostro. et pdictā rōne i pñtū sequitur
in terminis Rap. cu. in dicta rubi. ff. de verbo. obli. et idē volū-

Ratio
quod constitutū
in pñtū pñtū

a C Preiudicat. qd veru est abnt pte vt p do. Ma. ri. fosi. i. p. si. l. x. i. ci. visis. f. terti. v. ro. tracta. circa me. in. i. pte.

b C Obligat addo fra. are. in. l. p. i. ele. c. t. de. ele. l. 2. d. Bar. fo. 31. i. p. si. l. x. i. ci. cir. p. ma. q. x. cir. ca. alia. q. i. i. parte.

c C Excep. no nu. pe. ad de fra. are. i. l. si ita stipulat. in. §. gri. f. ogon. de. f. obl. 2. d. bar. fo. 31. i. d. p. si. l. x. i. ci. cir. ca. prima. cir. ca. fi. s. alle. f. si. qd opere tur in nonu lis actib. ge minatio v. b. fely. in. c. si cautio staty post me. de fi. in. f. ru.

doc. iuris canonici vt hostie. a. clarius. d. Anto. de but. in. d. p. r. tuas extra de arbi. 2. idē. d. An. in. c. cū p. t. g. at. z. in. c. quinquag. lis extra de iure iurā. in quibus locis tradunt p. regula. f. q. ex pacto nudo geminato sup eadē re etiā ex iteruallō appositō ori tur actio etiā de iure ciuili z ad istud optime facit tex. in. l. fi. C. ad. l. fal. qui pbat subtiliter intueti fm Ange. ibi q. vbiq. est geminata naturalis obligatio q. est actionis pductiua f. itez facit q. geminata p. uetio sine cāuale et tenet fm Ang. in. l. p. etēs in. vi. lectu. C. de pac. 3. tē p. fessio extradiuicialis q. alias nō p. iudicaret si sit geminata ita p. iudicat. f. sicut si facta fuisset in iudicio ita singulariter Bar. in. l. cū scimus ad fi. p. gl. ibi. C. de agri. z. censu. lib. xi. 3. tē verba enūciatiue placita in cōtractib. q. nus non sint obligatoria. tñ si sunt geminata bene obligāt ita sing. Bar. in. d. l. cū scimus post prin. per illū tex. f. 3. tē gemina ta cautio tollit bñficiū velleiani fm formā. l. si mulier. z. qd ibi Bal. in. l. legis antiq. C. ad velleia. f. 3. tē qñ emanauit gemina ta p. fessio nō pōt opponi exceptio nō numerate pecunie vt vult glo. in. l. contractibus. §. illis etiā in gl. in verbo opponi. in pñ. §. de nō nume. pecu. accedat illud vulgātū q. duovincula ma gis operātur q. vñ in auten. de consanguine. z. vterius fratri bus. in prin. z. autē. itaq. C. cōia de successione. ista ratio q. uis firmata auctoritatibus q. plurū illustriū doc. z. etiā fūdata q. pluribus optimis similibus mihi tñ nullo modo placet q. pos sito q. pcederet qñ cōstitutū fieret ab ipsomet qui erat debitor quo casu ex secūda pmissione diceret magis apparere de volū tate pmitteretis. tñ nullo modo posset pcedere qñ fieret a tertio qui nō esset obligat. quo casu nō diceret esse geminata pmissio in se dē per quā debeat apparere magis de deliberata volū tate pmitteretis alias seque ret q. sit sup debito pcedet. z. tamen istud est notorie falsū. q. requirit stipulatio vulgata. l. blādū C. de fideius. f. C. Unde aliā scōam rōnem specialitatis in cō stituto assignat Jo. fab. z. Ang. de are. hic q. pmissio que fit in cōstituto est accessoria pncipalis debiti fm Ang. de are. multa accessoria cōcedūt q. pncipaliter nō cōcederēt scurpides mus fm eū in pactis nudis appositis in ptractu ex q. bus non outur actio de p. se. sed q. accedit ptractu iussu. iuxta. l. legē z. ea ibi tradūt. C. de pac. z. hāc rationē ē t. sequit Ray. de l. o. li. i. l. ij. C. de cōstit. pecu. et hanc rōnem defendit etiā hic Nic. co. de nea. in. iij. oppositio. glosarū. sed ista ratio etiam nullate nus mihi placet z. eā etiā refert Jaco. bu. put euz refert Nico. de nea. in loco prime allegato q. data rōne vera seqret ab iura dū q. fideiusor obligaret ex nudo pacto. cum obligatio sua sit accessoria pncipa l. fideiusor obligari. §. fideiusor. ff. d. fideiusorib. z. tñ illud est falsū. q. oportet q. iterueniat stipulatio. de

§. l. blanditus. C. f. Ultima fuit ratio ipsius Jaco. bu. hic referē tis Nico. de neapo. in loco proxime allegato. q. ideo in consti tuto ex pacto nudo oriatur actio. eo q. illud pactū nudum ha ber fomentū a. l. p. etoria vt. l. i. in prin. ff. de consti. pecu. n. m. i. p. si parit actionem iuxta. l. legitima. cū ibi traditis. ff. de pac. nō sic in fideiussione que est creatura iuris ciuilis. que nō habuit fomentū nec a. l. ciuili. nec a. l. p. etoria. nec ab alia. l. ideo nō par it actionē nisi interueniat stipulatio. d. l. blanditus. z. hanc ra tionem ego teneo. p. minus periculosa. z. etiā provera z. eā etiā tenet Bal. in. l. fi. C. ad. l. fal. vbi formaliter inquit q. ideo pactū nudum producit actionē. q. assumit sibi veltimentus p. etoris. de cōst. pecu. vbi vt hoc tex. z. si in fides que est rō diuerfita tis quare constitutū fuerit fomentū a. l. p. etoria potius q. fideius sio. Rñdeo z. facilliter rōnem esse q. constitutum est creatura iu ris p. etori. vt supra dixi. vnde facillius debuit moueri p. etor ad fomētanda ea que ipse introduxerat quā ad fomētanda ab alijs introducta veluti a iure ciuili vt est fideiusio. f. C. nō omi to tñ circa p. dicta q. Bar. sibi p. rarij vt p. retuli supra i. euidē talib. ponit vñā nouā z. singulārē opt. in. l. iurigenū. §. sed cū nulla in ver. igitur nuda an fi. ff. de pac. vbi dicit se putare f. q. cōstitutū debeat dici p. tractus notatus. z. cōuentio legitima cū habeat nomē specificū z. elegās. vnde nō mirū si pducatur actio nē sicut z. alie cōuentiones notate. d. l. iurigenū. in prin. z. fm hanc opi. nō erit aliqua spalitas in pstituto q. ex pacto nudo oriatur actio z. ita cōfidentur opi. oim. z. glo. z. doc. hic et vbiq. z. p. si p. met Barto. i. hoc sibi p. rarij vt supra retuli in euidē talib. naz. volunt oēs q. spalis casus sit in constituto vt in eo ex pacto nu do oriatur actio. ego teneo hāc peregrinā z. singulārē opi. Bart. nisi cōtra eā vñ obstat mihi ad qd nō video quō bñ respon deatur. q. fm eā etiā fideiussione ex pacto nudo deberet ori ri actio cū fideiussio sit cōuentio nominata. z. hz specificū z. elegās nomē. z. tñ istud est notorie falsū. d. l. blanditus in hoc bene co grabitur. z. p. ista remanet expeditū primū quod collegi supra ex ista glo. f. Circa scōm pncipale qd ex ea glos. collegi qd in alijs pmissionibus p. etor q. in cōstituto pmissio statim teneat f. z. cōsequenter. q. dñā sit hoc iter cōstitutū. z. alias pmissioes dicite q. idē etiā tenet glo. in. d. l. p. missor. §. i. in verbo modici. in hoc p. cto omissis opinto. hic relatis per Nic. de nea. in. iij. oppo. glosarū paucis cōcludo cū Bar. in. d. l. p. missor. §. i. cōtra glo. no. qd idem sit in alijs pmissionibus qd in constituto quā tū ad obligationē. vt statim cedat dies obligationis tā in cōsti tuto q. in alijs obligationib. et qd tps istoz decē dierum adijciatur solutioni miserationis gratia iuxta. l. si cū multa. in pñe. ff. de p. pen. nō aut adijciatur obligationi. h. p. c. et qd p. p. reuult tex. i. d. l. p. missor. §. i. p. d. o. y. t. ex actio celebret. dñy vñ est q. hoc

2. ff. p. rarij
nem quāce
fi tñm fiam
Nudo pacto.

tempus quod indulgetur solutioni est i constituto limitati vt
sic decem dierum. in alijs vero promissionibus non est limita-
tum sed est ad arbitrium iudicis de quo etiā pñctovideatis mul-
tū late et plenius quam alibi per ipsum Bar. l. i. ita stipulat ma-
gna. in. i. q. prin. ff. de ver. obli. vbi refert omnes glo. of hoc con-
trarias et dicta atriq. patrum cōtraria prout esset refert Al-
co. de nea. hic in loco proxime alleg. et concludit Barto. idē pro-
ut i. d. l. promissor. §. i. de quo esset videatis Bar. idē tenentē. l. i.
q. dicimus. ff. de solu. et idē etiā tenet hic Jo. fa. in penul. colū.
¶ Et ad intellectū istius l. promissor. §. i. si vultis scire an il-
lud tēpus decem dierū sit ibi statutū a lege an vero sit statutū
a iudice et cuius effectus sit ista indagatio videatis Angel. et
timol. in. l. liber homo la. §. in. §. decem hodie. ff. de verb. obli. et
Ang. de are. hic. ¶ Et an illud tempus decem dierum habeat
locū etiam inter absentes an vero solū inter pñtes ponit bal. in
rubri. C. de consti. pecu. in. iij. q. ¶ An autē elapsus istoz decem
dierū constituat debitorē in mora absq. alia interpellatione vt
si debitor constitueret se soluturū magnū debitū sub pena. pe-
na cōmittatur lapsio illi decē diebus sine alia interpellatiōe
habetis hic per Jo. fa. in penul. col. cōcludēt q. sic. et p. Bar.
in. d. l. promissor. §. i. ad fidē etiam tenentē per glo. cū text. in
l. si duo. §. si. ff. de pñti. pecu. ¶ Unū tamen diligentissime no-
tate. p. maxima limitatione pñtis materie q. ubi in pñtuto p-
mitteretur pena pacto nudo pñtis ad sortem principalem nus-
do pacto promissam pperat actio de cōsti. tñ ad ipsam penā nu-
do pacto et sic sine stipulatione promissā nō cōpetit ista actio.
de cōsti. pe. de hoc habetis tex. no. et signandum. et fortassis sin-
gularē in iure. in. l. i. l. i. ff. de cōsti. pe. per quē tex. ita dicit
Bal. in rubri. C. de consti. pecu. in. iij. q. ¶ In eadē glo. ibi. vt. C.
de dona. l. si quis argentū. §. sin autē habetis et q. hodie ex pa-
cto nudo de donando oritur actio. et idem tenet etiā glo. in. l. le-
gitima in glo. magna post prin. et in. l. i. iurisgen. §. sed cum nulla
in ver. agitur nuda in glo. magna post medium. ff. de pac. istas
glo. reprehendit Bar. in. l. legitima. ribi Angel. et cōter alijs fe-
quuntur. et idē Bar. i. l. i. in vlti. col. ff. de cōdi. ex lege. q. hodie ex
nudo pacto de donādo nō oritur actio sed oritur cōditio ex le-
ge ppter ipsū pactū. et istud pñcia ego teneo declarādo tamē
prout magis rraliter declarat Bar. in. d. l. legitima. quicqd tene-
at Ange. in repe. l. si certis annis in. i. col. C. de pact. et quicqd
etiā tenuerit timol. in. l. in edibus. §. i. ff. de dona. referēs pce-
ptorē suū franciscū de rāponibus in hoc tenentē cōtrariū. de
quo habetis late p Ang. hic nec est mihi cure hoc ulterius ex-
aminare. q. nullius aut paucē admodū utilitatis est. an hodie
oritur actio ex pacto nudo de donādo. an vero ex lege propter
pactū. non est etiam vera opi. Jo. fab. hic tenentis post pet. de

bellaper. qd non sit mirū si hodie pactū nudū de donādo paris-
ar actionē et ppter ea q. cōtractus donationis hodie sit cōtra-
ctus nominatus per. d. l. si quis argentū. §. pe. et fuit opi. gl. in
d. l. iurisgen. in. prin. in glo. magna in verbo aliquid facias.
quā ibidē reprehendit Bar. et bñ. q. pñcto q. sit cōtractus no-
minatus. tñ q. cōtractus nominati qui accipiūt nomē nō ab actu
conueniēdi. sed ab actu exequēdi et vt donatio que sic dicitur
donatio vt. l. senatus. §. donatio. ff. de dona. certe nunq. dicitur
habere nomen nisi facta executione. vnde nō mirū si pactū
nudū de donando qd nō est donatio nō precederet actionē n-
si hodie a lege iunaretur de quo habetis latius ibidē p. Bart.
¶ An autem. d. l. si quis argentū. §. pe. habeat locū in do-
natione causa mortis vt in ea ex pacto nudo habeat locū dispo-
sitiō huius legis. habetis glo. reputatū singularē tenentē q. sic
in. l. cū pater. §. meui. in glo. i. in ver. donabat et in glo. si. i. ver-
bo reuo caucrit. et ibi Barto. ff. de leg. ij. et hoc etiam tenet Bal.
post Cy. in. l. i. C. de dona. causa mortis. et Bal. in. l. si quidem. in
fi. C. de acti. et obli. et in. l. si mortis. in. prin. C. ad. l. fal. et in. l. cū
hi. in. prin. ff. de transac. et in. l. cū virum in. l. colū. C. de fideicō.
vbi reputat illā glo. esse singularem ad hoc vt. in. l. executorē
in. iij. co. C. de execu. rei iudi. et in. l. si donationis. C. de cōtrahē.
emp. et in. aut. ex testō in. iij. col. C. de colla. et i. l. vnica. §. sin autē
aliquid sub conditione. C. de cadu. tol. et in. l. ij. ff. de leg. i. et An-
ge. in repe. l. si certis annis in. iij. col. C. de pac. et idē Angel. in. l. i.
cum ex causa. ff. de rei iudi. et in qñtione per eū disputata que in-
cipit a sensu mules in. iij. carta. vbi etiā habet illā glo. p. sin-
gulari ad hoc sed pñtis glo. illa reputetur singularis. hñ tñ cō-
fictā in. l. ij. C. de iure dor. in glo. magna si. ppe si. quā pñto cō-
ficta allegat Jo. de imo. in. d. l. ij. ff. de leg. i. et verū q. ipsemet
Jo. de imo. in. d. l. cū ex causa tenet q. pñtis predicta opi. sit cō-
munitis. tñ in puncto iuris pñtariū est verus pñtis nulla funda-
mēta ad que habetis responsionē per Ange. de are. hic sed ipse
Jo. vacillauit aliter tenuit in hoc i. l. i. C. de dona. cā mortis
et ibi habetis hūc articulū supra oēs latissime examinatū p. Lu-
do. ro. vbi post multa tñ q. pñtis de iuris subtilitate gl. p. alleg.
sint false q. tñ i. pñtulo nō recederet ab opi. glo. et tñ pñtis patrū.
¶ An qd aut. d. l. si quis argentū. §. pe. habeat locū in donatio-
ne ppter nuptias habetis gl. elegantē q. sic in. l. i. in vbo aure-
rit. et ibi Bal. C. de dona. an nup. et idē etiā tenet Cy. et Bald. in
aut. decursa p illū tex. C. de dona. an nup. et q. d. l. si quis ar-
gentū habeat locū in donatione ob cām pñtō noniter de hoc
esse glo. iuncto tex. in. l. si quis cum debere. ff. de iureiu. et Nūquid
aut. d. l. si quis argentū. §. pe. habeat locū in donatione remūe-
ratoria habetis p. Bar. post Guil. de cu. in. l. i. iurisge. §. quinnū
mo in vlti. col. ff. de pac. et Bal. in. l. legē in. vi. q. C. de pac. et Jo.

a C. Nomia
v. adde frā.
are. i. l. si. de
cōdi. ob cā
et Bal. i. trac.
de pac. i. xij.
et. iij. colū.

ad. l. si quis ar-
gentū §. pe. de
Donatio.

de imo. in. d. l. in edibus. §. i. ff. de dona. et per Ang. hic. ¶ Et an. d. l. si quis argentū §. pe. habet locū in donatione presumpta. puta quando aliquis pmitteret scienter sine causa. quo casu presumitur donatio habetis glo. tenentē q. sic in. l. hacten. §. i. in glo. l. 2. ibi Bar. ff. de consti. pecu. et de illa glo. dixi supra in hoc §. in glo. in verbo constituitur. ibi tamen non tergitur. d. l. si quis argentum. §. penult. habeat locū in ipsa donatione presumpta. de hoc ergo videatis Bartol. in. d. l. iurigen. §. quāto inviti. col. 2. in. l. si tibi. x. multa ad fin. prin. ff. de pac. et Ray. Bal. Ange. et alios in. d. l. iurigen. §. sed cum nulla. et Bald. i. rubri. C. de consti. pecu. in. ff. colum. et in. l. si. in. ff. de cer. pe. et in. l. si pac. quo penem. C. de pact. et Salyc. in. d. l. legem. in. vi. q. C. de pact. et Joan. de imo. in. d. l. in edibus. §. i. et do. Anto. de butri. et Imol. in. c. qualiter extra de pact. et Pau. de cast. in. l. que de dotis. ff. solu. mat. et vñ verbū per Ange. de are. hic. ¶ Item an. d. l. si quis argentum. §. penult. habeat locū eo casu quo in pacto nudo de donando non deduceretur res vel quantitas sed deduceretur factum videte Bartol. post Buil. de cu. in. d. l. iurigen. §. sed cum nulla. et in. §. quāto ad fin. ff. de pact. et in. l. si vñus. §. pactus ne peteret circa medium in eodem titulo. ff. de pact. et Angel. in. d. l. iurigen. in. prin. in. repetitio. l. si certis annis. in. ff. colum. C. de pact. et Bald. in. l. cum virum. C. de fideicom. et in. l. pacta que contra. C. de pact. et do. Anto. de butri. et Imol. in. c. qualiter extra de pac. et Salyc. in. l. legem in. vi. q. C. de pac. et glo. in. l. si cum mihi iuncto ter. glo. in verbo actio et ibi Bartol. ff. de dolo. et glo. notabilem in. l. promissis §. i. in. glo. si. ff. de prescrip. verb. et videatis omnino Joan. de imo. concordantem opiniones in dicta. l. in edibus. §. i. de dona. et Bald. in. l. ex placito in. ix. q. C. de rerum permuta. et An. gel. de aret. hic. ¶ In ea. glo. ibi. et. C. de rei v. acti. l. i. §. i. hic casum in specie approbat Angel. hic subiiciens rationem specialitatis esse et vt mulieres facilius nubant qd reipubli. inter. rest. arg. l. i. ff. solu. mat. sed iste casus mihi non placet. et posito q. procedere possit inspecto tempore legis ad procedere potest cum etiam ex parte mariti nedum ex parte mulieris inducatur a lege facta stipulatio que fingit ut a lege intercessisset teneat glo. in. d. l. vnica in. prin. in. verbo doc. C. de rei v. act. et ita contrarium eius quod hic tenet et melius glo. in. d. l. ad exactionem et Bartol. in. l. legitima. ff. de pac. et in. l. fideius. obli. gati. §. qui certo loco. ff. de fideiusso. ¶ In ea. glo. ibi. et. l. pacti hoc est speciale fauore reipn. secundum Pet. de bellaper. Joā. fa. et Ange. de are. hic. ¶ In ea. glo. ibi. l. periculi. in. fin. Ratio specialitatis est fm priori. allegatos docto. ppter periculū qd in se suscepit creditor. vbi est periculum ibi debet esse vñus

facit. c. nauigati extra de vsu. ¶ In ea. gl. ibi. C. de vsu. l. frumē ti. Ange. de are. hic dicit rōnem specialitatis esse propter icertū examinationis exitum. quod nihil est dicere. vnde dicite p. Pet. de bellaper. et Joā. fab. hic. q. rō specialitatis fit propter necessariū vsu victualium. ¶ In ea. glo. ibi. ff. de vsu. l. etiam speciale est secūdu oēs ob fauorem publici ciuitatis. et ita etiā dicit Bart. in. l. fideiusso. obligari. §. q. certo loco. ff. de fideius. ¶ In figlo. vltra hos sex casus stipulationis in gl. enumeratos i. qd ex nudo pacto orit actio. aliud vidistis supra in. prin. ci. huius glo. quando pactum nudum esset geminātū. nō nullo alios casus speciales addit et enumerat Joā. fab. et Ange. de are. hic de qd etiā supra vidistis Cy. et Salyc. l. i. legē. C. de pac. et Joā. and. in. c. i. extra de pac. ¶ Et ex quibus vñ nō omitto. videt casū in. l. inter socerum. §. conuenit. ff. de pac. do. in quo vult Joā. fab. hic esse casum speciale q. ex pacto nudo oriat actio. istud nō est verū eo quia in pacto nudo fuerat de ductū id ad quod quis erat obligatus ex legis dispositioe. vñ tunc non est speciale quod ex eo oriat actio prout dicit supra in glo. in ver. constituitur. ¶ Adde etiam alium casū in quo ex pacto nudo orit actio videlicet in curia mercatorum ita sentit Bartol. i. l. qntus mutius. ff. mandati. argu. illius ter. et in. l. si fideiusso. creditori in. ff. de fideius. et not. Bal. in. l. si p. ea. Camā dati. quāuis Ludou. roma. istud reprobet tenēs de dire cto contrariū in. l. filiuffa. ff. de dona. per notata per Innocen. in. c. i. extra de constitutio. quicquid hic dixerit Ang. de re. retio. ¶ Alius est etiam casus quādo pactū nudum fieret i iudicio prout late examināt et pcludit Ludou. roma. in. l. i. in. prin. ff. de verbo. obligati et ppterea dicebat Angel. de are. hic. quod gl. reputata singularis in aut. generaliter in verbo p. scribat. C. de episco. et cleri. q. vult q. quāuis ex pacto nudo nō oriat actio. tamen orit officium iudicis procedit sine administratione. eo quia ibi promissio nuda erat facta iudici et iudicio. ideo orit officii iudicis cum hoc casu fingat stipulatio. l. cum ostēdimus in. ff. fm vñ intellectum. ff. de fideiusso. in. de cuius legis itellectu habetis p. Bartol. et omnes in. l. i. in. prin. ff. de verbo. obligati. ¶ Nunquā tamen ex pacto nudo eo casu quo nō fieret in iudicio de iure ciuili oriat saltem officium iudi. i. videbitur. ¶ Alium singularem casum et bene signādū habetis vbi cūq. est ille cui per pactum nudum aliquid est promissū pateret damnum si sibi promissa non seruarentur. tunc vigore talis pacti nudi contra non seruantem dat actio de dolo. et sic quāuis ex pacto nudo nō det actio. consulitur tamē per actio nē de dolo. vbi ex pacto aliqd abest parti. ter. ē ad hoc valde notandum in. l. elegant. §. seruus pactionis. ff. de dolo. et ibi Bartolus ad finē. ad hoc notat illum textum. et ibidem etiam Bal.

et idē Baldus in l. cum mota. in. iij. colum. C. de transactio. et Ange. in consil. in. fi. in istis locis dicit docto. per illum tex. limitari totā materiam pactorum quamvis aliter et minus bene dixerit Ange. de are. hic ad illum. §. servus pactionis. An autem pactū nudū de iure canonico. pducatur actionē habetis hic abundantissime per Ange. de are. ubi per eū videatis et in remissionibus et locis per eum traditis. ¶ Adverte tamen circa predicta quia dicit singulariter dñs Anto. de bu. in. c. que in ecclesiis. extra consil. ¶ quod quis pactū nudū de iure 73 civilis non pariat actionem. tamen videtur qd naturalis obligatio insurgens ex pacto nudo debeat habere executionem sine actione ex lato iudicis officio scdm precepta iurisdictionis fin que ante introductas a iure civilis actiones ministrabatur iusticia sine actione manu regia vt dicit tex. in. l. ij. in prin. ff. de ori. iur. et istud dictum inferri ipse ex notatis p Jmo. et Cōpo. in. d. c. que in ecclesiis. et reputat illud esse bene notandum. sed istud dictū reprehendit ibi et merito Joā. de imol. et pater et preceptor meus. d. Alex. imo. in. d. l. iurisdictionis. §. sed cū nulla. ff. de pac. dicite vt ibi per eos. ¶ Dicebat etiā singulariter do. Anto. l. d. c. que 74 in ecclesiis qd si adiret imperator vel princeps. aut alius nō recognosceō superiorē pro executione pacti nudī qd peccarent si nō facerent illud exequi. qd fm eum quibus leges potuerint disponere qd ex pacto nudo nō oriatur actio. nō tñ potuerint disponere qd princeps non debeat aut teneatur iusticiā ministrare. et ita fm eum pcedit quod notat Jmo. et Cōpo. ibi. et istud dictum singulare est et peregrinū si est verum. ¶ Illud certū 75 et expeditum est sine dubio aliquo fm dñm Anto. vbi. §. qd per viā denunciationis evangelice seu per censurā ecclesiasticā et steris imperij. nedum in foro ecclesiastico pactū nudū posset executionē sortiri per notata per doc. vt Jmo. in. c. nouit extra de iur. et Bar. in extra. ad. ad. repitimen. in verbo per denūciatio nē. et Bal. in. aut. ad. hec in. iij. col. C. de ysu. et Ange. in. repe. l. si certis annis i prima carta. C. de pac. et Ange. hic. ¶ Illud etiā 76 in predictis non omitto. qd sunt aliqui hic. qui dicūt qd si qd dēderet oēs casus glo. nfe et alios supra additos. qd nō dicuntur ppter pacta nuda. cū sint legis auxilio roborata vt pariat actionē iuxta. l. legitima. ff. de pac. et quis ipsi non dicāt ista sunt opinio gl. in. d. l. legitima. in glo. mag. ante mediū et gl. in. l. iurisdictionis. §. quimimo. in gl. i. mag. ad. ff. de pac. quā opinio. et merito reprehendit Bar. in. d. §. quimimo in penul. colū. vbi dicit qd illi qd tra dicunt non bene loquuntur. qd i illis casibus ius civile nō vestit illa pacta. sed eis remanentibus nudis. vel lex pducit actionē ppter ipsa pacta. vel facit qd ipsa pacta pducant actionē de p se. vt ibi latius per eum. cū quo etiā transit ibi Angel. et Sal. et et Ange. in repe. l. si certis annis. et Bald. in. d. l.

iurigen. §. sed cū nulla. dixerit qd in illis specialibz casibus. in quibus est specialiter inductū ex pacto nudo ori actionē. tūc pactū dicitur vestitum quodam vestimento irregulari et extramodumario et hec verba reputat multū pulchra. et dicit ea sibi multū placere. d. Alexā. §. imol. in. d. l. iurisdictionis. §. quimimo. et circa ista et casus hic positos in gl. videatis etiam dist. Bartol. in. l. hie iustor obligari. §. qui certo loco. ff. de fideiuss. ¶ Extra glo. restat vltimo ad cōplementū huius. §. vt videamus qualiter mandus sit libellus in materia ista constituitur pecunie. et formā libelli in spe ponit Spec. in titu. de solu. in quarta parte in. §. postmodū. in ver. ceterū si quis. et i vers. seq. fm qd eum refert Ric. de nea. i. vi. et vlti. q. extra gl. in materia cōstituitur pecunie. Communis forma scdm doc. hic est ista. ago cōtra tūcūqz cum ipse mihi vel aliis tertius deberet centū ex aliquo contractu vel etiā naturaliter tantum constituit se ea soluturū mihi qd peto 77 vt cōdēnetur ad dādū et solvēdū dicta centū. ¶ Quid autē actio ista de cōsti. pe. qd est accessoria ad principale debitū vt. §. vidimus maxime in gl. in verbo constitutū. vbi gl. tangit posse simul et semel i eodē libello intētari et actione principalis debiti. et sic an admittat cumulatio istarū duarū actionū tāgit multū diffuse hic Jo. fab. post pet. de bellap. et Jaco. bu. videatis hic per eū. et vltra eū ea qd tradit Bart. cū cōcor. in. l. fundum. ff. de excepti. generali. et per ista habetis expeditum presentem. ¶ Ad eundem presentem. §. et 78 Actiones autem. glossarum necnon et eorum que infra dicenda occurrēt premittite vobis ¶ quia heres est ascriptus omnibus obligationibus defuncti vtoto titulo. C. de heretio. et l. vnica. C. vt actiones ab heredibus et cōtra. heredes ¶ ex eo qd heres fingitur et censetur eadem persona cum defuncto in aut. de iureiur. a mo. presuto. in prin. ¶ et ppter ea quia pater et filius censentur vna eademqz persona. et idem in dño et seruo vulgata. l. si. C. de impube. et aliis substat. et §. et qui sus 79 pta de iuri. stipu. videbatur ¶ qd pater esset ascriptus obligationibus filij et cōtra. et eodē modo dñs obligationibus serui. tñ qd iniquū est aliquē teneri ex contractibus non celebratis p eum aut quasi contractibus seu delictis vel quasi ne alteri per alterum iniqua conditio afferatur contra regulā iuris non dñ de regulis iuris. fact⁹ et titulus. C. ne fi. pro patre in quo titulo est dispositū ne filius p patre. aut pater pro filio aut libertus p patrono. vel seruus pro domino conueniatur vt ex verbis illis rubrice apparet et est aduertendū. qd imperator cū ministerio pū mo posuit titulu. C. vt actiōes ab heredi. et cōtra heredes i quo disposuit qd heres teneatur ad obligationes defuncti et postea in ediate posuit titulu. C. ne vxor. p marito et filius pro patre et videbat qd propter coniunctionē que inter eos est. alius p alio

teneri debuisset cui? Si uero illis titulis disponit. et ita dicitur gl. qd
qua ibi transit simplr Bal. in rub. C. ne vxor p marito. et ita scribit
bal. in rub. C. ne fili. p prels clare nō apiat. et si illares et qres
+ q possit eē rō diuersitatis qre sicut eximif filij ab obligatiōe
patris et ecōtra et dominij ab obligatiōibus serui et econtra pter
illū titulum. C. ne si. pro pat. ita etiā nō eximatur heres ab obli
gatiōibus defuncti. Respōdeo q̄uis nec ibi tactū aut declara
tum inuentū q̄ nō fuit eadē ratio statuendi in herede que est i
patre et filio in dñō et seruo. + Nā heres nunq̄ representat de
functū nec vnq̄ fingitur eadem perōna cū eo nisi mediante fa
cto suo. et nisi ex mera et ppria sua uolūtate. q̄ uult eē heres sed
pater et filij inuiri fingunt ipso iure absq̄ alio eorū facto esse ea
dē perōna. ergo relinquit q̄ nō sit eadem ratio eximendi he
redē ab obligatiōibus defuncti que fuit eximere patrē ab obli
gatiōibus filij vel ecōtra. et p̄similes p̄sonas. + Stat ergo q̄ d
iure ciuili pater nō teneat ex contractu filij nec dñs ex contractu
serui p dictū titū. C. ne si. pro pa. et l. dñm. C. q̄ cum eo. si ergo si
iustia. contrahit vel delinquit. ipse tñ obligat in solidū regula
riter. et non alius. l. filius. ff. de ac. et obli. et l. tñ ex cōtractibus
q̄ ex indicij obligat filius. ff. de iudi. + Et si diceret q̄ nō po
test fieri executio cōtra filiū. i. potestate existentēz condēnatū
salte cōsiderato iure digestoz. quo iure filius. nihil. p̄p̄i ha
bebat nisi sit miles. et natis est actio quā excludit topia debita
rum dicit ter. in l. nam is. ff. de dolo. respōdebat Bart. in l. iij.
§. sed vtrū. ff. de immo. et in l. si filio. la. ij. ff. solu. ma. et in l. si du
bitet. §. si. filius. ff. de fidei. et in l. pe. C. qui bo. ce. pos. et in l.
quot. la. ij. ff. de nora. quod imo poterit fieri executio hoc mō q̄
poterit filius ce. bonis pa. vt est ter. no. et ibi Bart. in. d. l. pe. C.
q̄ bo. ce. pos. et eo casu quo nollet cedere bonis posset capi. et in
carceres detrudi q̄uis gl. alleg. per Bar. alit dixerint in locis
supra scriptis vt ibi p̄ eū + et videte quod signāter dixit Bart.
in l. si ex alio per illum ter. in l. si. C. q̄ cū eo. pro filij. i. merca
toribus si nō sit in carceres detrudi qd̄ facere habeant. Sup
uenit postea p̄tor q̄ totus equitate plenus iuxta l. q̄ si ephesi
in si. ff. de eo qd̄ certo loco. et l. equum ordinē. in prin. ff. de bo.
pos. fm̄ tabu. qui cōsiderat + q̄ inter dñm patrem vel dominū con
cedit expresse vel tacite peculū filio aut seruo qd̄ cēsetur velu
ti propriū patrimonij ipsorū filij et serui. vt inquit ter. noster. et
disponit q̄ p̄ et dñs obligentur et teneātur ex contractibz filij
et serui non in solidū sed eatenus quatenus est eorū peculium. et
ratio que mouit potē ad ita disponendū poruit esse ista. Nam
ex quo p̄ concedit filio suo in potestate existentī vel dñs seruo
certā quantitātē pecunie vt p libito negocietur non expumē
do tñ certum genus negociationis. q̄ tunc esset inuito. vt dice
mus. i. i gl. magna. equū vñ fuit p̄tori qd̄ ex contractu filij

vel serui p̄ et dñs tenerētur et conueniri possent: eo qd̄ videtur
contraxisse de voluntate eorū patris vel dñi ex quo de eorū volū
tate illud peculū habebāt. et licet voluntate presumpta ppter
concessionē peculij pater et dominus tenerēt. tunc est q̄ pater
et dñs obligātur de peculio ex contractu filij et serui etiam ignorā
tes et cōsequēter etiam inuito. imo etiā expresse prohibētes con
trahi cū seruo vel filio vt est ter. notād. in l. si quis seruū. §. si.
ff. de peculio. verū q̄ eorū uolūtas nō est simplex et absoluta. sed
est certa et limitata respectu illius quantitatis et esse in peculio
filio aut seruo vñ est equū p̄tori vt pater et dñs nō teneātur
aut cōueniātur simpliciter et in solidū. sed eatenus quaten
illa uolūtas se extēdit. et sic eaten⁹ quaten⁹ p̄ter textū quātas
peculij et nō plus. et istd̄ est qd̄ vult proprie textus noster. et ita
tradit et magistras declarat Bar. in l. i. in. ij. col. ff. de peculio.
10 ¶ + Aduerte tñ q̄ tot⁹ iste. §. tot⁹ titulus. ff. de pecu. dñs di
sponit patrē vel dñm teneri ex contractu filij vel serui de peculio p
cedit de iure antiq̄. et sic de iure fori. in peculio pfecticio qd̄ p̄
cesserat filio et passus fuerat illū habere. Itē in peculio aduē
ticio. q̄ de iure antiquo nō distinguebatur peculū aduenticiū
a pfecticio. sed vtrūq̄ idisincte acquirēbatur patri. + De ca
stris vero peculio nō tenetur pater vñ filio. sed ipse filius cō
uenit tanq̄ p̄fami. l. iij. §. i. ff. de castre. pecu. et l. ij. ff. ad ma
cedo. hodie vero i aduēticio peculio pater nō tenetur actio de
peculio. sed pōt conueniri vt legitimus admistratoz filij per l.
et c. de bonis maternis. ista est notabilis theōrica glo. magistra
lis. in l. pater qui castrense. in prin. in gl. magna. ff. de castre. pe
cu. et eā ibi habet Barto. pro mirabili. et mandat illam multum
notari. q̄ fm̄ eum per illam glo. habemus intellectum totius
tituli. ff. de pecu. et ita etiam tenet Barto. in l. i. in prin. ff. de pec
u. et v. colū. et l. si finita. §. si de vectigalibus. in vlti. colū. ff. de
dño insec. et in l. quotiens. la. ij. ff. de noralibus. et dicit Joā
nes de imol. i. d. §. si. de vectigalibus. q̄ illa glo. non reperitur
alibi tam aperte. ¶ + Dicebat tñ singulariter Bart. in d. §. si
de vectigalibus. in fi. col. q̄ illud qd̄ dictū est. §. in peculio ad
uenticio patrē nō teneri hodie actione de peculio et psequenter
q̄ in eo nō potest fili⁹ patri p̄iudicare. pcedit nisi pater ipsi
peculij aduenticij p̄misset filio administrationē. q̄ tūc fm̄ eū
pater teneretur hodie de peculio cū eadē esset ratio que in pro
fecticio. in quo dicimus patrem teneri ppter p̄sumptā eius vo
luntatē. que colligitur ex concessione. vt. §. declarant. et hoc dicit
Bar. sub dubio forte sentire glo. in l. et si condēnatus. ff. de no
ra. dñs dicit q̄ fit executio forte in aduēticio consentiente patre et
pater dicitur filio consentire si ipsi filio administrationē p̄cessit
qd̄ pōt. vt est text. fm̄ eū rotūdius. in l. pe. in verbo quod pater
vendēte possidet. C. qui bo. ce. pos. vt ibi latius per ipsum bart.

quæ rep: ehendit Ludo. roma. in hoc tenes de directo cōtrariū
in. l. si filio. la. ij. ff. solu. ma. de quo etiam videre Bald. in. l. si. q.
i. in. ij. col. in. vers. quero de quasi fideiussore. C. de viurci in. di.
di. ¶ Dicebat etiā Bal. i. rubi. C. de exercitoria i. penul. col. 15
vñ quod tradit ad cōfirmationē eius quod supra. p. i. re. tult
Bart. q. sicut pater tenetur et obligatur de peculio profecticio.
ita etiā obligat hodie de usufructu. peculij aduenticiū si cōmissi
est filio talis usufructu. alias nō. ¶ Predicta omnia vera sunt
et pcedūt filio viuentē. mortuo autē filio qualiter cōueniat pater
ter de peculio. dicite q. de iure antiquo in peculio aduenticio et
pfecticio p. tenebat infra annū. p. titulū. ff. quādo actio de pec
cu. est āna. De peculio vero castrensi in quo pater illud occup
pabat iure peculij qd poterat. capiebat post mortē assumere
res pfecticiū peculij. ideo p. tenebatur de peculio infra annū.
secus si occupabat heres. d. l. pater qui castrensē. in p. hodie
vero cum indistincte pater semper occupet vt heres certe i. ad
nēficiū et castrensibus nō tenetur vt de peculio: sed semp et soli
dū ppetuo ista sunt que tradit p. allegata glo. magistrals in
d. l. pater qui castrensē. q. sunt maximū fundamentū ad materiā pres
sentis. §. nostri. et ad totū titulū. ff. de pecu. ¶ Quid autē sit pec
culij: diffinitur ter. in. l. de positi. §. peculij. ff. de peculij. et ibi etiā
ter. ponit etymologia huius termini peculij. quare dicat pec
culij et quid sit peculij. et qualiter p. sitatur. augeatur. dimi
nuat. et deuastetur declarat iuriscō. in. l. peculij est nō id p. dis
cursum totius illius legis. ff. de peculio. videatis etiā ter. in. l.
peculij et ex eo. cōstitit in eo. t. quem Ange. hic in emendatilibus
h3 pro singulari et quādo vestimēta dicant esse in peculio et qñ
nō. vt ibi declaratur in ter. videatis etiā. l. peculij nascitur in
eo. t. et alias nōnullas p. similes leges ¶ Et circa diffinitionem
peculij videatis Bar. qui illā declarat et ad cōtingētā faci re
ducat i. rubi. ff. de pecu. et diffuse Bal. i. l. si. q. i. ij. col. ff. qd cū
eo. ¶ Quot autē modis dicat peculij. siue quot habeat signi
ficatōes: declarat gl. magistra in rubi. ff. de pecu. ¶ Quot
tuplex autē sit peculij eo modo quo capitur in materia nostra
et est gl. i. in verbo peculij. C. de bonis que li. et dicit q. est quā
druplex. Aduenticiū. profecticiū. Castrensē et quasi castrensē de q.
bus vltra gl. traditur ibi per doc. et maxie p. Bal. qui diffuse exa
minat vñ quod ex istis quattuor peculij p. multas et varie
as quēstōes. de istis etiā quattuor peculij nō. gl. in. §. i. i. ver
bo castrensibus supra p. quas psonas nobis acquirat et gl. i. l. fra
tera fratre. in prin. in gl. magna. in prin. ff. de cōdi. indi. vides
te Bal. in. c. i. in. §. si duo fratres. in fi. de fra. de nouo beneficio
inuesti. vbi dicit peculij profecticiū etiā esse quadruplex vt ibi

per eū. ad ista etiā videatis Specul. in. ti. de actore. §. i. in ver.
19 itē cū agit de peculio. ¶ Quis autē dicatur populus pecu
liaris declarat Bal. in. l. i. C. cōmunia de manum. et in aut. et q.
in. xvi. col. in ver. quero nūquid habeat locū missio ex primo de
creto in omnibus. C. de bono. ancto. iudi. pos. ¶ Hic sic ad eū
20 dētiā pmissio venio ad ter. et iste. §. h. d. in summa. ¶ Ex cōtra
ctu filij vel serui teneat pater vel dñs de iure p. torio eatenus quā
tenet et peculio. h. d. ¶ Notate ex hoc ter. id qd dixi i. sumario
videte tñ quattuor casus enūeratos p. glo. nō. et signandam in. l.
cū ancilla in verbo locupletis iuncto ter. C. quod cū eo i. quibus
pater vel dominus non tenetur de peculio nisi intantū in quā
tū peculij est effectū locupletius. et ibi Bal. addit quātū casū
in. l. si filij. ff. de iudi. et ad ampliatiōē huius ter. et eius ma
terie dicebat Joan. fab. circa si. presentis. §. q. iste. §. et que i. eo
21 dicuntur et habent locū in monachiis et religiosis. vt ex cōtra
ctibus cū eis celebratis teneantur ad instar peculij superiores
eor. vt abbates qui eis permiserunt particulariter tenere et ad
ministrare vt hic per eū. ego addo Bal. idem tenentē in. l. termi
nis in fi. ad si. C. quod cū eo vbi formaliter dicit q. ea que i. hac
materia dicuntur in filio et seruo trahenda sunt ad monachos
per nō. per Inno. in. c. cū olim. extra de p. uileg. nam cōm eo et
et monachi ex concessione abbatis quodāmodo habent pecu
lia. et maxime quando habent prioratus obedientiarior. vt. c.
22 quāto. extra de offi. ordi. et ista procedunt et propter equipara
tionem que regulariter fit a filio et seruo ad monachum et vt p.
23 Bar. in. l. i. in prin. et in. §. si fructuarius. ff. de stipn. seruo. et glo.
nō. in. l. heres absens in glof. si. magna in ver. per dignitatē ad
finē. ff. de iudi. cum infinitis concordancijs similibus dicebat
Bal. in. l. seruis. C. cōmunia de suc. et q. omnia iura loquētia
in seruo habent locū in monacho in hisque possunt monacho
adaptari. hinc etiā dicebat Bal. in. l. interposita. C. de transac.
q. sicut dñs nō tenetur nec obligatur seruo: nisi ea per stipula
tionē p. miferit vt ibi est ter. ita etiā nec abbas monacho. Accē
dat etiā ad ista quod alibi elegāter determinat Bar. in. l. ex pte.
ff. de pecu. per illū ter. in ver. quid ergo est qui ter. est multū nō
tādus in presenti materia. q. si aliquis gerat se p. libero. et post
ea monasteriū aliquod eū vēdicet vt seruū cū toto patrimonio
q. monasteriū tenebitur de illo patrimonio vñ i. actione de pec
culio. qd autē directa: q. non precessit ibi cōcessio. vt ibi est ter.
signādus. Et ad istū ter. qui vult ex cōtractu filij vel serui tene
ri patrē vel dñm quatenus est in peculio et an pcedat etiā i. ser
uo manumisso. vt etiā tūc dñs teneatur. an vero cōtra quē pos
sit agi declarat Bal. in. l. i. C. an seruus ex suo facto. Et ad istū
ter. i. l. si. in verbo filiarū dū vult et filias feminas posse habere
peculij. addite q. habemus casum vñ quē Bal. ibi h3 pro vñ i.

ad mo
nachū. vide
fely. i. c. par
rochias. d.
sen. ex. ad fi.
et frā. are. i. l.
i. dū vult. et pu.
in. x. col. et in
l. cū heredes
§. itē qro. de
acq. pos. i. fi.
et Jo. an. i. c.
statutū. i. pe.
co. d. rescrip.
in. vi. et frā.
are. i. l. i. l. i. rēuā
si cer. petā. et
ibi p. d. alcy.
de unol.

co et singulari iure. in. l. cū multa. C. de bo. q. libe. in quo semē
na potest habere castrense et quasi castrense peculium quando
donatio esset ei facta a rege vel a regina. vt ibi i textu q. glo.
i. in verbo de peculio non eger diuisione. potest tamen in duas
partes diuidi prout due in ea recitantur opiniones. secūda ibi
sed verius. ¶ In ea. gl. in si tenetis + q. iste de peculio in rem
26 verso q. iussu in iustitia tributaria exercitoria non sunt actioes
nec propria nomina actionū. sed sunt adiectiones siue qualita
tes actionū seu cognominations. agitur enī contra patrē vel
dominū actione ex eo contractu. qui celebratus est cū filio vel
seruo. adiecta illa qualitate eatenus quatenus est in peculio.
vel quatenus est versus in vtilitatem domini. et sic in similibus
vt. d. l. iij. §. cui congruit. hic allegata in glos. et ita etiam tenet
ibi glo. in verbo manumitti. et ita etiam tenet glo. in. l. si tamē plu
res. §. he actiones in gl. i. ff. de exercitoria et gl. in. §. fi. in verbo
directo. infra quod cū eo. et Bartol. in. l. iij. §. si filius. ad fi. et
ibi etiam Ang. ff. de peculio. et ita etiam tenent docto. hic vt Joā.
fab. post pet. de bellap. et Ang. de are. et Nico. de neapo. post
antiquos in. ij. q. glosarū. et in hoc reprobant opinio. Jaco. de
raue. tenentis contrarium. et pro hac cōmuni conclusione bene
facit scōm Joā. fab. hic. quia si esset vna et ppria actio ista de
peculio et similes haberent tempus prescriptiois vniūforme. et
tamen constat q. habent difforme. quia habent tale et tantū tē
pus: quale et quantū hz illa actio cuius cognomen recepit. l. cū
post mortē in prin. ff. quādo actio de peculio est annalis. + Et
27 si diceret cuius effectus aut vtilitatis est ista idagatio: an ista
sint ppria nomina actionū. an vero sint adiectiones siue qua
litates: respōdebat Joā. fab. hic. et eū simpliciter sequit Ang.
de are. hic. q. effectus est maximus. qz si ista essent ppria nomi
na actionū essent stricti iuris sine dubio aliquo cum nō sint de
enumeratis in. §. actionū infra eo. si autem dicimus q. ista sint
cognomina actionum. certe et regulabūtur scōm naturā illarū
actionum quibus adiūciuntur. et sic si adiūciuntur actioni boness
dei iste cognominatus censēbūtur eē boness dei. si aut adiūciuntur
actioni stricti iuris: stricti iuris eē dicentur. et ad hec beneficiat
tex. quia ipsi nō allegēt hic. et i. l. i. boness dei et actib. ff. de pe
culio. et quia ista vt. s. retuli teneat Jo. fab. hic. ipse tamē Joā.
fab. §. si. infra quod cū eo aliter tener videt se tanq. electū iudicē
eē in hac questione. pñciare hoc modo q. vtraq. opt. est vera
et q. sint cognomina siue adiectiones aliarū actionū. itē et q. sint
species actionū de p. se. postea subdit iocose si quis per hāc sen
tentia grauat appellet et scōm eū non parū lucrabit. qz scōm
eum non est magna vtilitas i hac questione. ergo in predictis
videlicet circa effectū resultantē ex ista questione regio q. Bar
tol. qui hic et per alio non allegatur in. l. i. in principio. ff. de pe

culio. in. v. colum. tenet de directo contrariū iudicio meo mes
lus q. actiones iste de peculio de in re verso. q. iussu et similes
que competunt contra patrē et dominum semper sunt stricti
iuris quia illa que cōpetebat cōtra filiū esset boness dei p. tex.
optimū in. l. mora. §. i. boness dei. ff. de v. l. uca. et ita etiam tenet Ni
co. de neapo. hic i appellatione tex. in hac scōm partem icli
nat ipsemet Joā. fab. in. d. §. si. infra qd cū eo quicquid ipse dire
rit hic. Iuxta predicta tāsūt hic doc. + an actio de peculio sit
in rem vel in personā quā questionem vltra doc. hic hētis etia
late examinaram per Barto. in. l. frater a fratre. ff. de cōdi. ide.
in. xi. col. in ver. sumus expediti de secunda parte gl. 2c. et in. l. i.
in prin. ff. de pecu. in. v. colum. per Cy. et latius Bald. in. l. pen. C.
quod cū eo. et in istis locis magis cōmuniter pcludi consuevit
q. sit personalis per istū tex. vbi expresse hic dicit et per tex. in. l.
summa cū ratione. §. si. ff. de pecu. et per nōnulla alia de quibus
29 ibi p. eos. ¶ An aut actio de peculio oriatur ex naturali et ci
uili obligatione. an sit ut vero ex ciuili tm. an vero neutra ma
trē habeat tāsūt multū diffuse Jo. fab. hic. post pet. et Jac. et q. si
nihil aliud ponit Joā. fab. in hoc. §. q. etiam late examināt
hic Nico. de nea. post antiquos in. ij. q. gl. 2 est questio que fuit
inter antiquos glosatores put clare refert et ponit glo. in. l. fra
ter a fratre. in prin. in glo. i. valde lōga circa mediū. ff. de cōdi.
inde. et ibi late Bar. circa. x. vel. xi. colū. idē Barto. in. l. i. in prin.
in. v. col. ff. de peculio. et in istis locis magis cōiter concluditur
q. oriatur ex sola ciuili obligatione habēte tamē effectū natu
ralis quicquid dixerit pau. de ca. in. d. l. frater a fratre. in prin. vt
hic per Ang. de are. et per hoc concluditur etiam magis cōiter
30 + q. actio de peculio sit natua nō datua cum oriatur ex ciuili
li obligatione tanq. ex matre. q. d. dixerit Cy. et male in. l. do
minū. circa fi. C. qd cū eo. ¶ An aut actio que cōpetit contra
filiū et quēdatur contra patrē sint eodem numero. an vero
sint due. vna que cōpetat contra patrē et alia que cōpetat cō
tra filiū. ponit Barto. in. d. l. i. i. pn. in. vi. col. ff. de pecu. ¶ An
autē debita a filio vel seruo sit onus peculij ita q. seipsūm pe
culij sequatur penes quēcūq. vadat et qualiter istud debeat
intelligi explanat magistraliter Bar. in. d. l. frater a fratre. in
prin. in. xv. colū. in ver. venio ad secundā glo. magnā. et ibi dis
tinguit an peculium transit ad aliquē vna cū ipso seruo et trās
sit cū onere. si autē transeat sine seruo. et tūc aut titulo vniuer
sali et trāsīt cū onere alias nō vt ibi plenius p. bar. cū quo et sim
pliciter trāsīt Ange. hic de quo etiam videatis no. Bal. in. l. fi.
in. v. col. C. quod cum eo. et per ista remanet expedita hec glo. i.
¶ Glo. magna in verbo ipso iure que glo. diuiditur in quin
q. partes principales. Vt in prima delectetur actio de pecu
32 lis. In secunda delectetur actio de in rem verso. In tertia delecta

setur actio qđ iussa. In quarta declaratur exercitoria isitoria et tributoria. In quinta declaratur totus titulus de nopalibus. et secūda incipit ibi preter hāc actionē. tertia ibi itē est actio qđ iussa. quarta ibi item sunt alie tres. quinta ibi i delictis aūt. hec diuilio iudicio in eo nō posset esse magis inepta ad hāc gl. qđ vt patere pōt cūlibet eam intuei glo. hoc ordine non procedit. Et propterea ego diuido hāc in duas partes principales. In prima ad declarationē ter. nostri ponit quare pretor cōtra dispositionē iuris ciuiliis volentis neminē ex alterius persona obligari disposuerit patrē vel dñm teneri pro filio vel seruo de peculio. In secūda glo. aggredit n. stabilem distinctionē. secūda ibi diligēter tamē distinguas. Et ego expediā vnāquamq; partē gl. de p. se. subdiuidēdo et addēdo prout fuerit opportunum. quāuis Joā. fabri. hic ad hāc glo. tam longam et prolixa nihil addat dicēs qđ hāc gl. si opportunū hic poni qđ de ea satis tractabit. i. t. l. i. r. ij. ad hanc etiā totā istā gl. nihil aut parū ad modū addit hic Nico. de nea. in. vi. vij. r. vij. oppo. gl. sārū. Et bene facit materias in proprijs locis referuare. ne alijs titulis aut legibus dos debita subtrahatur vt alibi inquit Bal. l. falsus in finalibus verbis. C. de fur. ego tamen vt predicti ne hec tam longa glo. ita in tacta pertranseat attingā et succincte que necessaria videbūtur. i. alijs vos ad opposita loca remit tam. Accedā igitur ad primā partē principālē qđ non indiget subdiuisione. potest tamen in tres particulas subdiuidi. In prima ponit quare de iure ciuili pater nō debeat teneri pro filio. In scda quare etiam de iure ciuili dominus nō debeat teneri pro seruo. In tertia quare induxit pretor non obstatē dispositio nē iuris ciuiliis. qđ pater et dñs teneātur pro filio et seruo de peculio. scda ibi inspecto vero seruo. tertia ibi. sed tñ pretor equitate desiderat. Et in ea. gl. ibi qđ patrimonialia qrit istud declarare. vt p. Bartol. in rub. ff. de pecu. Et in ea. glo. ibi dñm pro seruo teneri dicit. et sic ad finē prime partis principālis. dicite vt istius dixi. s. in euidēcialibus. et fm ibi dicta hāc primā partē principālis. huius glo. intelligite et declarate. Sū modo scda parte principālis glo. qđ incipit ibi. diligēter tñ distinguas quā subdiuido in quattuor partes. In prima parte ponit glo. qđ filius vel seruo contrahit quā obligat pater vel dñs. In secunda qđ filius vel seruus quasi cōtrahit. In tertia vltra actionem de peculio. ponit etiā de actione de in rem verso et qđ iussa. Item de exercitoria isitoria et tributoria quācūq; de per se declarando. In quarta ponit qualiter i delictis et quasi delictis pater vel dñs pro filio aut seruo teneātur. scda ibi. item que dicta sunt qđ cōtrahit. tertia ibi preter hāc actionē de peculio. quarta ibi in delictis autem quasi delictis. Illa tertia posset adhuc in quinque particulas subdiuidi quemadmodum quinq; actiones i ea

declaratur partes de se patet. Eodem modo illa quarta posset in alias particulas subdiuidi. sed non expedit subdiuitatis eā p. vos. Et in ea. gl. ibi deductur ex ipso peculio qđ seruus dñs naturaliter dñs. intelligite quando dñs non posset aliud debitū suū consequi. nec aliter posset indentitati sue cōsultare. atq; se eius. v. rest. ter. in. l. si nopal. s. qđ autem. ff. de pecu. Et an standū sit libro rationum domini. si in eo scripserit seruū suū si bi debere. dic qđ nō. nisi sit inserta iusta et vera causa: vt est ter. in. l. nō solū. s. an debitor. et ibi no. Barto. ff. de pecu. qđ tamē pēdet a materia legis nuda ratio. ff. de donatio. Et in ea. glo. ibi obligatur em seruus dñs naturaliter. istud declara et intellige vt magistraliter p. Barto. in. l. si id quod dñs. ff. de condi. inde. 34. Et in ea. glo. ibi excepta causa mutui ex qua nec filiū nec pater tenet. intellige effectualiter. qđ obstat exceptio senatusconsulti macedoniani vt toto titū. ff. r. C. ad macedo. Et ad declarationem tñ et limitationē illius tituli vnū diligēter notate. qđ singulariter posuit Inno. in. c. qđ pleriq; circa finē pmeti sui. extra de immuni. eccle. vbi voluit qđ licet filiofa. et etiam patri contra creditorem qui mutauit pecuniā filiofa. cōpetat exceptio macedoniani qđ tamen si in veritate posito etiā qđ probari nō posset mutuasset creditor ob necessitate filij peccaret mortaliter filius qđ exceptione se defenderet bene facit. l. macedo. C. ad macedonianū. Et in quibus casibus cesset ista exceptio macedoniani habetis ter. no. in. l. ij. r. ij. C. ad macedo. et glo. magistralē et singularem et forte nō habetis in iure pleniorē glo. illa in. s. illud i verbo macedonianū. l. qđ cum eo. et singulariter per Barto. in. d. l. macedoniani. vbi iter cetera singulariter dicit qđ ista exceptio senatusconsulti macedoniani cessat in filiofamiliis mercatore. Et dicit etiam signāter Bal. in. l. genodorus que est. l. ij. C. ad mace. qđ si filiofa. cōsuevit accipere pecunias mutuo. et pater cōsuevit talia mutua restituerē qđ cessat exceptio macedoniani per textum optimū in. l. ticianus que est. l. si. ff. qđ cum eo. Et in eadem glo. ibi secūda in seruo. vt. j. titu. 38. i. s. illud. et ratio diuersitatis est quare seruo mutuantī nō cōpetat exceptio macedoniani: qđ in eo cessat ratio propter quam introducta fuit in filiofa. quam rationem ponit ter. in. s. illud. j. titu. i. vbi formaliter inquit ter. ideo senatū pspexit. qđ sepe filij onerati ere alieno creditarum pecuniarū quas i luxuria cōsumebāt vite parentum infidiātur. vt eorū successiones obtineret qđ spes hereditatis obtinēde cessaret in seruo. Et p. hāc rationem ego infero qđ ista exceptio non hz lo cum si religiosi vel monachi acciperent mutū cū in eis cesset ratio que est in filijs. cum religiosus non habeat succedere superiori vel abbatī. et ita tenet in terminis Jo. fab. l. s. si. in antepe. col. j. quod cum eo. illud tamen penderet ab ea questione. Et an monachū

a **S**eruo. equiparetur seruo an filiofa. de qua per. Bar. et alios omnes i
adde qd dicitur in i. i. q. p. n. c. ff. de vulga. et pupilla. et per Bald. plene hoc
disputant in l. i. in. r. q. C. qui admittit per Ang. et Imo. in l. p. a.
refra. ff. de here. insti. ponit canoniste vt Jo. an. in. c. in p. sentia
extra de proba. et Imol. in. c. raynutus i materia vulgaris sub
stitutionis extra de testa. In ea glo. ibi vlt. ad quatuordecim
verba. vt. i. titu. i. s. in rem hanc materia actiois de in re versio
nemo est qd hic examinet. sed eam tradunt oēs in illo. s. in re. i.
eo. ibide videatis et qualiter in ea formadus sit libellus ha
betis hic p. Ange. de are. et plenus p. Jo. fab. in. s. fi. j. qd cum
eo. illud tamē notate qd quis actio de peculio mortuo filio
p. tra patrem sit annalis. tñ per titulum. ff. qñ actio de peculio
est annalis. et dixi. supra in euidē. ista tñ actio de in re versio.
de modo qd iussu de quo. s. p. prior. in glo. sūt p. tra patrē perper
tue filio mortuo. ter. est notabi. in l. macedoniani. et ibi Bar. C.
ad macedo. Et qd erit si ego comodauit pecuniā in pauperi
et existenti non soluendo qd ex illa pecunia filios necessario impēia
vtrū possim agere contra filios qui habēt forte res maternas
ex eo qd dicatur illa pecunia i rem filiorum necessario impēia
iuxta dictū. s. in rem. in verbo aut familie fructū emerit. hāc
qñtionem tangit singulariter Barto. in l. i. s. solis. ff. de conditio.
indebi. et ibi dicit esse argumentum qd sic postea cogitandū
relinq. videte Bald. in l. si. C. ad macedo. fin bonas lecturas.
In ea. gl. ibi vt. ff. qd iussu. l. i. et si. de ista actione quod iussu
habetur per omnes in. s. i. j. quod cū eo. ibidem videatis. et l. i.
si mandator per Cy. Bald. et Salyc. C. quod cū eo et formaz
libelli in ista actione quod iussu videte hic per Angel. et vltra
eum per Speculato. in titu. de solutio. s. notanter fin qd eum
refert Nico. de neapo. hic. in. vi. q. extra glo. in materia actio
nis de peculio. In eadem glo. ibi et quis exercitor dicitur
dominus nautis materiam huius exercitorie ponunt omnes
in. s. exercitoria. i. quod cum eo. et circa eam multa pulchra et
signanda ponit Bartol. in rubri. C. de exercitoria et quot requi
rantur ad hoc vt dominus nautis conueniri possit exercitoria
pro pecunia mutuata eius exercitori in refectione nautis ha
betis textum nota. et signandum quem Angelus hic habet
pro singulari l. i. fina. ff. de exercitoria qui ter. requirit qd qua
tuor concurrant vt ibi in text. et ibi per Barto. et per Angel. de
are. hic. et per glo. no. in l. i. in versicu. probatur et ibi per Bald.
C. de exercito. Et et formam libelli in hac exercitoria. vide
te per Angelum hic. et vltra eum videatis optimum textum
quem omisit allegare hic Ange. de aretio in l. i. s. non autem
ex omni causa. ff. de exercito. eius formam ponit etiam Spe
culato. in dicto titulo. de solutio. s. notandum referente Nico.

Nico. de neapo. in loco supra prime allegato. Aduertite tam
men p. habēdis sūdamētis p. sentia materie quis nemo decla
ret et qd differentia est inter actionē de peculio de qua p. n. c. p. a.
liter tractat. s. noster et actionē istā exercitoria. qd illa exercito
ria in solidū cōpetit ista quatenus est in peculio. ista glo. in l. i.
in p. n. an verbo. de peculio. ff. de pecu. et ter. in. s. ea ratione. j.
quod cū eo. itē illa exercitoria habet locū etiā qñ quis proponit
tur certo generi negotiationis. ista autem actio de peculio ne
qua. itē illa exercitoria habet locum qñ filius vel seruus con
trahunt dñi voluntate aut expressa aut tacita alias secus. ista
aut de peculio datur si sit contractū dñi vel patre ignorate. im
mo etiā expresse contradicere. l. si quis seruū. s. etia. ff. de pecu.
Item qñ pater vel dñs conuenitur de pecu. deductū in p. n. i.
quod eis debetur. aut eis qui sunt sub eo. potestatem guber
natione. vt viditis in p. n. huius glo. secus est in exercitoria
in qua nō fit ista deductio cū in solidū teneatur. has quatuor
notabiles differentias ponit magistraliter bart. in l. i. in p. n. in
ij. col. ff. de pecu. In eadē glo. ibi taberne aut stationi propo
nitur et de hac institutio habetur per oēs. s. institutio. i. quod
cū eo. et per oal. in rubri. C. de exercito. vbi circa eam multa pul
chra et signanda ponit. Quis autem dicatur p. p. i. et
vnde dicatur. declarat iuriscōsultus in l. institutor et in l. i. e. et in
p. n. l. sequētis. et s. i. vlt. ad. s. non tamen. ff. de institutio et
ibi p. Barto. que differentia sit inter institutorē et procuratorē nam
ille qui preponitur certe administratiōi qñstuarie vniuersali di
citur esse institutor. ille vero qd preponitur certe dicit rei procurator
et si preponat vti administratiōi nō tñ qñstuarie s. magnus p
curator. ita Bar. in d. l. institutor. p. illū ter. cū sequētibus et idem
Bar. in l. si institutor. ff. si cer. pe. et plene p. Jo. de imo. et alios in
c. p. e. extra de fideiuf. et p. p. terea dicebat Bal. in l. mādātū in. ij.
oppo. C. mādātū et qd prepositus ad vñū actū p. p. i. nō est instit
tor. qd vñus actus nō est vniuersitas. hinc est fin et qd tūc datur
vtilis institutio nō directā. l. liberto. in p. n. ff. de nego. ges. et Et
s. qd ibi vult signāter Bal. suū sicut si dñs simpliciter dicat facio
te institutorē meū. qd p. hoc videris esse prepositus quibuscūq. ne
gociis. qñbus dñs vti solebat. l. ticianus. ff. qd cū eo. et vñū circa
p. dicta diligēter notate. qd ea que statuta sunt in exercitoria ista
la oia etiā habēt locū in institutio. ita dicit no. Bal. in l. i. p. glo.
ibi. C. de exerci. et Circa hanc institutio vñū etiā diligēter et
p. p. terea notabitis. qd si institutor alicuius mercatoris miserit ad
aliquā cautionē tenoris huiusmodi. habes penes mēā patro
ni mei mille aureos. qñ tibi reddere debeo in calēdis xda. p.
p. rime futuris mortuo p. n. c. p. a. i. mercatore sñ herede. et bonis ei
exercitiss et veditis. et nō erit tibi soluedo per verba huius epis
tole seu cautionis institutor nō obligatur ad ista mille lino nec ad
t. i.

¶ Et Conne- aliquid pōt propterea conneniri. * ita est tex. in terminis pegri-
niri. vñ do. nus et singularis in. l. ff. de exercitoria qui tex. nō tñ procedit
bar. fosi. pñ. siñ dubio. cum alibi habemus qñ si aliquis cōtrahat cum infu-
clur. inci. co. tore. qñ ipse infitor etia tenetur p multa iura. qñ etia alibi al-
sulationē p legat Bar. et dicit Barto. libidē in fina. verbis qñ istud relinquit
scñs h. scōs. maior declarationi. vos dicite qñ ideo i casu. d. l. ff. nō obligat
cñs et ver- infitor. qñ nō pmitit. sed solū confessus fuit. et iste est verus in-
cōtan? cas? tellectus ad illū tex. fm Bal. in rubri. C. de pñtu. pecu. l. iij. co.
eti i scōa pte. rlati? qñ eūde Bal. in aut. si qñm. co. titu. C. de pñtu. pecu. et istū in
vñtu pñt de tellectu pñit etia et tener Barto. in illa. l. ff. C. de pñtu. pecu. etiam si
infitor scri gnāter Bal. in. d. aut. si quando. qñ verba supāscripta in alio sñ
bēte hēc ea infitrore vel administratorē oportet cōstitutū. et inducēt cō-
dem hāc al- tractum constitute pecunie per tex. quē ad hoc habet pñvñco
ri sñ nūquid singulari in. l. quidā. ff. de cōsti. pecu. et idē etiam in terminis p
finito officio illū tex. dicit Barto. in illa. l. ff. de infitro. et notabilē rationem
infitor vel diuersitatē. quare supāscripta verba in infitrore vel alio ad-
dñs sit cōue ministratore non inducāt cōstitutū. in alijs aut sic colligo ex
ntādus et qñ illa cōfessio operatur etia et ad probandū in pñtudijs pñci-
obligāt dñs palis dñi. d. l. ff. de infitro. sed in alio non administratorē. illa
et alter dñs confessio non pōt operari circa probationē. vñ de nimirū si ope-
intelligatur ratur in cōstitutū. ver. d. quidā C. de pñtu. pecu. etiam si
obligatus. ille differētiē quē sunt inter actionē de peculato et exercitoriam

vniuersaliusq. † et ppter ea appellata est tributoria qz p ea fit
 tributatio creditus de his est tex. l. i. in prin. ff. de tributoria. z
 in illo. §. itro duxit z ibi inter ceteros doc. videatis notabiliter
 Joā. fabi. p pio euidentia posito i prin. illius. §. videatis etiam
 58 tex. in. §. is quoqz cui tributoria i eo. fi. † Et ex istis apparetyo
 bis duas esse dñas inter actionē de peculio de qua principalit
 tractat. §. nosre actionē istā tributoria. pma est quare nō pōt
 agi ista tributoria nisi ptractū sit i merce peculiari sciēte ac pa
 nente patre vel dño expresse. vel saltē tacite iuxta. l. i. §. scientia
 ff. de trib. sed actione de pecu. agi pōt etiā qñ contractū fuerit
 i ignoratē dño vel patre. imo et expresse ptractatē iuxta. l. i. §. qñ
 59 seruū. §. etiā. ff. de pecu. z vidimus supra. † Scdā est dñia qz
 p vel dñs pñti actione de peculio hñt priuilegium deductionis
 nisi p istā tributoria impedif deductionē modo quā statim
 dictū ē. istas dñas iter actionē de peculio tributoria z nōnū
 las alias ponit Bar. in. d. l. i. in prin. ff. de pec. ad pñcipū quar
 te col. ¶ Que agit dñs sit inter istā tributoria z executoria ha
 betis tex. z ibi gl. in. l. i. §. si quis qui nō ē in gl. i. ff. de exercito
 60 ris. ¶ † In ea. glo. ibi inqñrū id peculū lo cupletius est. alia
 os casus in quibus agi nō pōt de peculio. nisi eatenus quate
 nus peculū effectū est lo cupletius ennumerat glo. in. l. cū anal
 la. in verbo lo cupletius. C. q. cū eo. z retuli supra in notabili
 bus. ¶ In ea. gl. ad finem. doctores simpliciter trāsēnt qñ hac
 vltima parte huius glo. z ad ea nihil addūt. ¶ Dubitat tñ
 circa eā Angel. hic. an si filius cōuentus ex delicto fuerit cōu
 natus. quo casu expedit est qz hodie pater nō pōt bare illū. p nō
 70 za. §. si. de nora. hic allegato in glo. an saltē fiat executio con
 tra patrē i peculio pfecticio. de quo videatis glo. in illo. §. si. in
 verbo conueniri. z ibi per aōs maxime Jo. fab. qui late hoc exa
 minat z per Barto. in. l. i. finita. §. si de uictigalibus ad fi. z ibi p
 oēs alios. ff. de dā. infec. per Bart. z Imo. in. l. cū filius. in prin.
 ff. de verbo. obli. p Bar. z Bal. in. l. p. c. qui bonis cedere pos. p
 Bart. z Imol. in. l. i. filio. l. i. §. si. solu. ma. z Bal. in. l. i. C. ne filius
 pro patre. video dō. Alex. in. l. sepe in secūda carta. ff. de re iudi.
 ¶ Tangit etiam circa hanc vltimam partem presentis glo.
 Ange. de are. hic an publicatio bonis filij propter eius delictū
 intelligatur etiā publicatū peculium aduenticiū z dicit qz non
 in preiudiciū patris per tex. quem dicit ad hoc esse singulare
 in. l. iij. C. de sen. passis et corrupte allegat qz est in titulo. C. de
 bonis pscriptorū z ibi Bal. dicit illū tex. nō esse alibi in iure.
 Idem tenet etiā Bal. in repe. l. de quibus in. iij. col. ff. de legi.
 75 illū et reputat singulare Jo. de imo. in. d. §. si de uictigalibus qz
 ius ille tex. † loquatur in peculio castri vel quasi tamē si illū
 in quo pater nullū penit peculū hz viuent filio nō auferē sibi
 nec publicat quatinus publicabit aduenticiū in quo pater ha

ius usufructus etiā vinēte filio. l. cū oportet. in prin. C. de bo. q. libe. de quo videatis latissime Bart. in d. §. si de vectigalibus in vi. col. 2 Bar. 2 Bal. in l. si quis in tantā. C. unde vi per Barto. in l. iij. §. sed vtrū. ff. de mino. 2 l. iij. §. si filius. ff. qd quisq. iuris 2 in l. si filius. ff. de his qui sūt sui vel alie. iur. 2 generaliter de oibus pecunijs vltra tradita in illo. §. si de vectig. vide te Bal. in l. i. C. ne filius pro patre 2 no. in l. pe. in. vi. col. in ver. modo gro C. de excep. rei iudi. p. Ang. 2 Jmo. in l. si filius. ff. de oā infec. ¶ **¶** Dicebat et Ang. de are. hic q. eodem modo econtra publicatis bonis paternis nō publicat pecuniā pfecticiā in plus dictis filiis. p. tex. quē ad hoc reputat singularē in l. iij. §. si vtrū in si. ff. de mino. 2 illū tex. Bar. ibi ante ff. dicit bene esse notandū. 2 se nescire alibi. illū etiā h3 p unico 2 singulari. Jo. de mo. in d. §. si de vectigalibus 2 de hoc ibi p Bar. in. vi. col. 2 p Bal. in l. pe. C. qui bo. ce. pos. 2 in l. pe. in. x. col. C. de bo. anc. iudi. pos. ¶ **¶** An aut publicatis bonis paternis publice usufructus quē h3 p in aduictis conuēntē tūgit Bar. i. d. §. si vtrū. 2 dicit hoc esse dubitabile 2 sup eo reliquit cogitandū. dicit tñ se de facto vidisse observari. q. talis usufructus publicet et istud in terminis firmit bar. in l. si postulatuerit. §. iubet p illū text. ff. ad l. iul. de adul. de quo etiā per bal. in. c. §. rurū de pro. inue. in vi. col. ¶ **¶** Publicatis aut bonis mīnis p p ipis mīnis delictū clarū est q. filiū de eius bonis nihil hēre debēt. l. de boīs mīnis. C. de bonis pscript. ¶ **¶** Et extra gl. quidam i. tex. 2 gl. q. p nō tenet p delicto filiū nisi tñ nō est i. peculio 2 multū pgruēter tūgit hic Ang. de are. ¶ **¶** nūqd valeat statutū qd p teneat p delicto filiū 2 iuxta ea q. hic vidimus fin. et videret dicendū q. nō maxie iure cta. l. i. 2 l. si filiū. C. ne fi. p pfer. l. cū te. C. ne vrot. p tharito. ptra rñ tñ refert tenere gl. illā notabile 2 ordinariā i rubri. C. de decre. decu. lib. 2. postea dicit q. bal. in d. l. i. C. ne filiū p patre et Salyc. in l. si filiū in eo. titu. intelligūt illā glo. verū dicere i pena pecuniaria q. ad hāc potest obligare se pater p pactus. ergo 2 per statutū. l. nec ex pretorio. rñ glo. ff. de regul. iur. 2 l. nō impot. 2 ibi glo. magna. in fi. 2 ibidē Bart. ff. de pac. late. Bar. in l. oēs populi in. iij. q. principali. ff. de iusti. 2 iur. 2 est tex. expies. sūa melior de iure i. in cōi non allegatur in l. si. ad fi. rñ Bar. to. 2 Bald. C. de fideius. secus est in pena corporali. vt. xij. q. vi. c. cū homo mortuus in gl. 2 ista est distinctio quā sentit 2 vult p allegata gl. i. d. rub. C. de decretis dcurio. li. x. addit. Ang. de are. hic hoc vltimo casu rationē esse. ¶ **¶** q. nemo pōt se cōmittere in igne corporali q. carmen scindat. l. i. §. vsq. adeo. 2 ibi pulchre Bar. ff. de in iur. vel alio modo torqueat psonā. l. interdū la. §. q. furē. 2 ibi glo. 2 Bar. ff. de fur. 2 istud idē etiam vt supra refert ipse tenere Ang. 2 Jmol. in l. cū filius. in prin. in ver. extra glo. adde dictis Bar. ff. de verb. obli. Ego q. passū est pulcher

a. l. filij. vis de eūdem in aut nouiss. ma. l. iij. col. in x. vii. ifert C. de inoffi. tes. cūz alij eōcor. ibidē 3 p eum addu ctis. 2 fely. i c. §. gētis ad fi. de here. et in. c. ius ge nemale. l. di. vi. co. in ver. quāuis pēa vbi nō nulla ad matris et no. 2 quid ibidē dicit in apollū.

et opportune hic cadit. intendo eū vltra alios bene 2 late exas minare 2 vltra supra allegata. addo idē quod supra. f. ¶ **¶** q. tas le statutū qd pater teneatur ex delicto filiū valeat 2 teneat. tenz etiā Bald. in l. recepticia. in prin. iij. col. C. de pñ. pecu. vbi dicit ¶ **¶** cit ¶ **¶** q. sūis mercatores aut eorū consules non possint sta tuere q. pater teneatur pro filio nisi pater filiū mercatoris pro ferat questū eo quia istud statutū esset contra ingentiū. q. tas men istud posset disponi per statuta ciuitatis. l3 non per statu tū vnius collegij per illā gl. i. rubri. C. de decre. decu. li. 2. r. 12 dēz etiā qd su. tenet Bal. in rubri. C. si res inter alios acta in. ij. col. ¶ **¶** vbi dicit ¶ **¶** q. si sit statutū q. consortes teneant soluere penas pecuniarias bannitorū q. statutū valet per illā glo. in rubri. C. de decre. decu. lib. x. 2 hoc statutū scdm eū est tolerabile sed nō laudabile. 2 scdm eū est glo. no. in. §. quonā vero in aut. vt nul li iudiciū. que dicit nota cōtra potestates qui puniūt contratā pro aliquo delinquēte debet intelligi quādo hoc facit ex arbi trio suo. non sic si ex arbitrio legis. ¶ **¶** penas tamē corporales vel infamie statutū nō posset imponere pro delictis alienis q. est cōtra ius diuinū. cū nec cōsensu id fieri possit. vt no. per gl. in. d. c. cū homo mortuus. 2 cū Bal. ibi 2 in. d. l. i. C. ne fi. pro pa tre. tenet etiā Pet. de ancha. in repe. c. canonū statuta extra de consti. in. xvij. car. in ver. quero vltierius scriptū est in l. diuina ¶ **¶** 2 c. vbi etiā refert cōsuluisse Bal. tenuisse q. valeat ¶ **¶** statutum florentinū disponens q. propter homicidiū vnius oēs con sortes expellātur. 2 ad terminos nostros idē etiā quod su. tenz Bal. in l. si quis in tanta in. iij. col. C. unde vi. 2 ibi dicit q. tale statutum est contra ius naturale. sed tamen valet. 2 idē etiam tenet Bal. in l. si filio la. ij. ff. solu. ma. 2 in l. ij. ff. si ex nōrati caus sa agatur. 2 in l. i. leg. cornelis. in princ. ff. de vulg. 2 pupil. 2 idē etiā quod supra tenet Albe. de ro. antrectatu statuto in prin. ma parte. in. q. lvi. 2 lxxij. idē etiā sentit 2 tenet Bal. in autem. si captiui in vi. co. C. de epy. 2 cle. ibi tamē dicit ¶ **¶** q. statuta ista que disponūt q. parentes precise teneant 2 cogātur soluere cō demnationē filiorū. quia sunt iuri cōmuni cōtraria. 2 sic odio sa sunt strictissime interpretada. idē etiam qd supra sentit Bal. in l. i. §. i. in l. i. col. C. de furis rei iudi. 2 ibi etiā notabiliter po nit ¶ **¶** an stante statuto de quo. §. q. pater teneatur pro delicto filiū: nūquid pater representando filiū in carcere euadat onus statuti 2 determinat q. non cū non possit dare filiū pro nora. p. §. si i. fra de nora. Ad pñcta beneficit qd signāter decidit Bal. l. i. §. i. C. de penis. vbi p illū tex. i verbo ppiquos notat ¶ **¶** q. statutū ciuitatis pūssū quo disponit q. psortes teneat de de licto psortis. ¶ **¶** quis sit si quis 2 ptra ius diuinū. tñ valz. q. l3 non sit culpa tñ subest cā vt a delicto magis abstineat. 2 fin. est hoc ē vtz i pena pecuniaria secō i corporali. vt. su. pluries dictū ē 2 id

a Pro ar. illius tex. notat + valere statuta florentinorum que dicit vno de agnatione delinquente ceteros teneri et secundum est ratio illos statutorum est illa que ibi ponitur in tex. **¶** Ad predicta et bene facit qd signa ter determinat Bal. in l. dotis. C. de iure do tui vbi ar. gl. ibi teneri valere statutu dispones q filij mercatoru teneant ad debita patris etia si non probet heredes. Immo etia si constet q repudiarint expisse hereditatem durum est statutu scdm eum. sed tamen valet q valeret pactu esset tñ hoc casu remediū fm ed q filij nō tenerent sub dubio tñ forte q pater exheredaret filios tñ ibi latius per eū + cū Bal. transiret de ancha. in pallegrata repe. c. canonu statuta in. xvij. car. lxx. sed qro vltorius scriptu est in l. diuina. r. c. idē etia tñ Joan. de imo. in. c. pe. extra de consue. r. idē etia in terminis tñ Bar. i. tra ctatu representariu in. iij. q. pte partis qñtionis principalis. **¶** Ubi etiam dicit idē in statuto disponēte q vxor teneatur provi nes qd vnus teneatur p alio per tex. in. l. i. C. de omni agro de ser. li. xi. r. per text. in. l. i. C. de p. imipilo. l. xij. r. per. l. i. latis. C. i. quibus cau. pig. taci. corrahs. **¶** Ad suprascripta etia beneficia q tradit Bal. in. l. de quibus in. l. colu. ff. de legi. **¶** Vbi tenet valere statutu r. consuetudinē quibus disponat q villa teneatur pro facientibus furta de quo statuto habetis per Bar. in. l. diuus. ff. de testa. mil. r. per Bar. r. bald. in. l. i. qñ. C. vnde. vi. cum si. **¶** Facit etiam ad ista quod voluit Bar. post Dy. in. l. i. §. familie. ff. de publica. **¶** Vbi tenet sine dubio valere statutu dispones q dñs p delicto famuli sine familie sue teneatur. sed nō eundo vltorius nec per hec mendicata suffragia ad terminos nostros **¶** q valet statutu de quo. **¶** q pater teneatur pro delicto filij quādo imponitur pena pecuniaria. est in terminis casus rotundus r. expius r. summe singularis ad hoc in. c. iij. in verbo scdm consuetudinē illius terre extra de delictis pueror. r. ibi videte dñm per de ancha. r. illum tex. tradidit ad hoc legit. Ludo. ro. in. l. i. filio la. ij. in. fi. illius legis. ff. solu. ma. et ille singularis tex. dicto. c. ij. **¶** Limitat nobis signanter disposi ite singularis tex. dicto. c. iij. **¶** Nam si filius in pupillari etate r. sic infra decimū quartū annū cōmiserit delictum pater eius non tenebitur vigore predicti statuti. vide qd dicit Bar. in. l. legator. in. princi. ff. de leg. ij. per illū tex. Nec istis obstat qd notat bar. per illū tex. in. l. hi penes. C. de agri. et cen. li. xi. vbi dicit q **¶** statutu disponens q ad soluedas gabellas recollectionis fructuū teneatur colonus pro dño non subdito qd nō valet sed est iniustu r. iniquū. cum colonus nō debeat teneri pro dño nec p eovgeri. r. ppteris dicit q **¶** statutum qd factu est perussu in odium clericor. qui cū nō possent cogi fuit inductu vt coloni p eis teneatur. illud statutum est iniquū et

iniustu. r. idem vult Bar. in. l. i. in eo. titu. qz potestis intelligere Bar. vt loquatur qñ tale statutu fieret sine cā. secus si cū cā per id qd nō in. c. ij. extra de consuetu. r. in regula sine culpa de regu. iur. in. vi. r. ea que notat barto. in prima constitutione ff. in. p. m. **¶** Istis et nō obstat qd voluit barto. in. l. i. si a reo. §. ij. per illū tex. ff. de fideius. vbi dicit per tex. illum qd non valet pactum. quod iniucē faciunt consortes in tuscia. i. q si quez eorū contingerit pro maleficio condēnari. oēs contribuere teneatur. qz potestis rñdere vt. §. vel dicere **¶** q qñis argumentu a pacto ad statutu affirmatiue procedat vt ex predictis patet negatiue tñ nō tenet. hoc modo pōt fieri per pactu ergo nec per statutu non valet vt vult barto. in. l. alias. §. elegāter in. ij. colu. ff. solu. mari. cum si. **¶** Eodem modo respondete ad id qd voluit bar. in. l. vnica in. iij. col. C. §. his que pene nō. vbi dicit q nō valet pactu qd pater cēdat a feudo propter delictum filij. quia pactum est iniustu quāuis scdm aliquas lecturas bald. loquat in statuto vt nō valet statutu q propter delictum filij pater cēdat a feudo cuius veritas de statuto penderet a predictis. **¶** Adde etiam q dictū statutu q pater teneatur p delicto filij restringitur ad delicta pmissa per filium intra territorij statuū. r. nō alibi fm barto. in tractatu representariu. l. iij. q. pume questionis principio. r. bald. in. d. l. i. C. ne filius p patre. r. Bald. in. l. i. filius in eo. titu. r. per de ancha. i. pallegrata repe. c. cas. nonum statuta in ver. iuxta predicta quero si statutum r. c. Ludo. ro. in. d. l. i. filio la. ij. ff. solu. mari. r. Ange. hic. **¶** **¶** Ad nullas alias questiones ad statutum istud ponit Bald. in. d. l. i. C. ne filius p patre. videlicet an pater teneatur si filius fuit iniuste condēnatus. r. an filius sit primo executiōnis ante patrem r. quid si non est condēnatus filius. sed est notorium filium cōmississe delictum. item an in condēnatione filij requiratur citatio patris qui tenet vigore statuti de quibus questionibus ibi videte per eum. r. per barto. in. l. cum filius. in. princi. cum cōcor. **¶** ff. de verb. obli. **¶** **¶** Tangit hic Ange. de are. an illud qd pater soluit pro condēnatione filij debeat filio in legitimā cōputari. r. an illud solutu possit a patre repeti. de quibus questionibus videte late per bar. in. l. stichus. ff. de pecu. lega. r. bald. in. aut. cōtra rogat. in. pe. col. C. ad trebel. r. in. l. omni modo. §. i. C. de inoff. testa. r. i. aut. ex testa. in. ix. col. C. de col. r. l. i. in. fi. C. ne fr. pro par. r. in. l. certu in. ij. col. C. fami. her. r. in. aut. si captiuu ad fi. C. de episco. r. cle. **¶** **¶** r. ibi etiam qd de fratre soluēte p alio fratre cōdēnato. an possit repetere. r. de patre r. matre. r. fratre amico habetis per bar. in. l. si liber captus. C. de cap. **¶** An autem pater teneatur soluere legitimā pro condēnatione filij est questio barto. decidētis q nō in. l. i. §. si impubere per illū tex. ff. de colla. bono. de quo et per bal. in dicta. l. omnino modo. §. l. r. per Joan.

r. p. bal. in. l. quid §. §. pena gratio. ff. §. his qui nō. infra. l. ij. C. ex q. cau. ff. ad liber. l. i. si is cum q ff. cōi di. per Dy. r. bal. i. l. apli. §. cū honorum §. leg. i. r. ibi p Alex. ino in §. pena grauior. ff. §. his q. nō. infra. l. vi. colum. in. h. postremo iduac lex. r. facit et ptra qd nō. barto. i. l. emācipat. tum. §. i. qñ. ff. de sena. et tex. i. c. illud r. xij. q. ij. et qd dicit Bald. in. c. hēns. de here. vbi dicit q filius nō portabilis iniquitate patris. h. tñ in cōtrarius sit cōtrarius sit cōtrarius in. c. si aut de in. iur. vbi p neglig. etia ad hūm. us terre pns natiur terra eir r. sic subditi eius. c. minor. r. vi. l. iij. r. qd di

cit ab. l. d. c. de imol. l. d. l. si filio. la. ij. ff. solu. matri. ¶ Et an fiscus possit
vergetis dñ
dicat q fily
nō portabit
inditate par
tris. l. c. ma
liter sed tpa
liter sec. fm
eti et eti fa
cit illō qd dñ
in Jeremia
s. hñm fra
tres inqt nñi
peccaverūt
z nō sūt nos
aſſi punitio
mus. c. pe.
xly. di. vñ qñ
inocet punit
p nocete de
q multa exē
pla pōit ab. l.
c. dilect. vñ
uñ. et. v. col.
facit et illud
qd hñ in pas
sione dñica.
sanguis sup
vos et filios
vestros. c. ni
fl. g. p. fone. d
renū. c. iij. et
uñ. q. v. di.
et et. s. in ea
dem passiōe
quia expedit
vñū hominē
mori pro po
pulo ne tota
gēs peat et
l. i. eadē pas
siōe flete sup
vos et filios
vestros unde
dñ i veterite

Item si quis. premittat Ange. de are. hic plures eē
species iuramentū. tamen quia eas ponit glo. nostra finalis nō
putat expedire. q ad euidentiā premittantur de quibus et
habetis glo. in rubri. z ibi Bar. in. l. i. in glo. fi. z ibi Bart. ff. de
iureiur. z glo. z ibi bald. in rubri. C. de re. credi. z iureiur. per
Specu. late in ti. de iureiur. in quarta parte libri i. in secundum
quod eum refert Barto. in. d. rubri. ff. de iureiur. ¶ Venio igit
ad tex. huius presentis. §. nosri qui dividitur in duas partes.
In prima ponit thema ex quo questio tacite elicitur. In secun
da ponitur decisio. secunda ibi breuissime. ¶ Iste §. nō potest
comode breuiter summari. si tamen vultis. h. d. in summa. ¶
Si iurati sit aliquid deberi aduersario deferente et tali iura
mento cōpetit actio in qua solum queritur an sit iuratum. h. d.
¶ Ex isto tex. notat Ange. de are. hic ¶ q iuramentū litis de
cisiū hz vim plene probatiōis. istud iudicio meo nō probatur
hic in tex. sed de hoc habetis casum in. l. nō erit. §. dato i verbo
quasi satis probatū. ff. de iurem. z in. l. sed z si possit fori. §. si aut
verbo perinde haberi ac si probatum esset. ff. eo. titu. Dicebat

etiam Ange. hic. ¶ q iuramentū hz vim sententię late pcedētis
bus probatiōibus ¶ vt est tex. cō gl. in. d. l. sed z si possit fori. §.
fi. z ibi no. Bar. et ille in glo. reputat singularem Bal. in. l. i. in. i. c.
l. i. C. de execu. rei iudi. Dicebat etiam Ange. de are. hic. ¶ q iu
ramētū facit illud qd non est debitu sit debitu pñt enā facit
sententia. l. i. cum materia. C. de condi. iudi. l. si fideiusso. §. pe
nul. ff. mādari. stat ergo ex predictis q iuramentū hz vim plene
probatiōis item hz vim sententię. ¶ Hinc sumpta occasione
nōnulli enumerant quāplures effectus quos hz iuramentū
et non in cōgruēter iudicio meo. ego enumerabo dūtaxat illos
effectus qui videbūtur mihi nota digni quos non inuenietis
alibi ita simul collectos vltra eos quos particulariter videbi
tis in gl. vñ. ¶ Primo enī iuramentū hz vim litis pñtatio
nis z actionē perpetuat z interrūpit pñtationē ter. est in. l.
nā z postea. §. is qui tēporali. z ibi Bar. notat z declarat. ff. de iur
reim. ¶ Secūdo iuramentū tollit obligationem naturalem. l. si
chūm aut pāphūm. §. naturalis. ff. de solu. glo. z Bar. in. l. ij.
ff. de iureiur. z declarat Bar. in. l. i. qui iurasse. §. si. eo cō iura
mentū sit quasi ptractus. l. de positi. §. i. ff. de pecu. vt ibi p. cñ.
¶ Tercio iuramentū hz vim nouationis z delegationis. d. l.
qui iurasse. §. fi. z ibi glo. i. magis straliter ponit in quo cōueniāt
et in quo differant. ¶ Quarto iuramentū hz vim solutionis.
l. i. iurandū etiam loco solutionis. l. duobus. §. a fideiusso. re.
ff. de iureiur. qd intelligit Barto. in. d. l. qui iurasse. §. fi. qd hz
vim solutionis fide sed non vere. z per hoc inferit multum sin
gulariter Bar. in. l. a fideiusso. re post glo. nota. ibi in verbo so
lutionis qd si fideiusso. re conuentus iurasset sūis videatur sol
uisse qz tamē ista ibi est ficta solutio nō posset repetere a reo pñ
cipali. qz ad hoc vt possit repeti a reo pñcipali requiritur vera
solutio. vt ibi notabiliter per Bar. qper eūdem in. l. cum filius.
¶ In prin. ff. de verbo. obli. ¶ Quinto iuramentū habet vim ac
ceptationis. l. i. iurandū a debitore exacti. ff. de iureiur. ¶
Sexto iuramentū representat mino. z validat contractum
inualidum z obligationem inualidā ant. sacramenta pberū
cum materia. C. si aduersus vendi. c. i. §. item sacramēta cum
glo. si. suis notabilibus de pace inra. in vñ. fen. z ibi late p
Bal. et. c. licet mulieres de iureiur. in. vi. z. c. debitoris extra de
iureiur. in antiquis. accedant latissime tradita per Bar. in.
l. si quis sup eodem. ff. de fideius. cum suis concoz. vñum tamē
singulariter notate ¶ q si minor vel mulier iurassent non fa
cere aliquem contractum dehinc postea illum contractum fa
cerent z iurarent et hoc secundo iuramento non conuallidaret
huc contractus d glo. est in communi reputata singularis ad
hoc in. d. c. h mulieres in glo. in verbo teneatū z Specu. in ti.
de emp. z vñ. §. iij. loco in ver. z no. generale cōsiliū. de cuius

namēto. pas
tres inqt co
mederunt
uas acerbaf
z dñes filio
rūz obstupe
scit. facit qd
hñ in. §. qm i
āt. vt nu. iur.
vbi pñas pu
nit vñā cōta
ctā pñt vñū
delictū facit
l. iure pñtū
d fabi. li. xi.
et. l. qñs. C.
ad. l. iul. ma
iestas. facit et
l. mema. §.
si. solu. mar.

¶ Proba
tionibz add
frā. are. i. l.
ait pñtor. si
cer. per.
b. C. Conte
statiōis. Ad
de idē p frā.
are. in. d. l.
ait pñtor. §. fi
is qd iur. iur.

¶ Sacra
mēta pberū
de intellectu
huius ancten
circa inra.
appositi su
per cōtractū
quō z qñ ser
uari debet
vel nō. vide
alex. 8. imo.
i. pñ. l. i. i. iij

eo. c. si seq. 21
col. in. i. pte.
2 in. p. l. iij.
p. totu. in. iij.
parte.

d. C. Contra
et. add. fra.
ci. aret. in. l.
dnobz. g. idē
pōpōm. de
iu. in. et qd
fōdē ad eū
dixi i apōsti.

a. C. Modo.
adde. fely. in
c. cū sup.
de offi. d. l. g. in
ij. col. 2. fra.
are. i. suo tra
cta. seu. ex. q.
cou. seu. am.
in. xij. cā et
do. bar. soz.
in. cōf. xliij.
inc. nō fult.
set op. pte.
riori. x. p. fir.
māf. pmissa
in. iij. pte. et
do. alex. i. p. l.
xxxi. i. iij. m.
parte.

tamen glo. veritate quia solet cōiter reprobari. videte Bart. in d. l. i. quis pro eo in tertio mēbro principaliter per 3m. plenē in. c. cum dilecto extra de preben. 2 in. l. cū vir. ff. de viucap. 2 in. l. si existimatis. ff. sol. matr. cum concor. traditis per eum in dictis locis. 7 Septimo iuramentū habz hunc notabilē effectū qd licet regulariter in obligationibus succedat obligatio ad interesse 7 sic regulariter promittens factū soluendo in se tere se liberetur. l. i. si quis ab alio. g. h. ff. de re iudi. l. stipulatio nes non diuiduntur ver. celsus cū materia. ff. de ver. b. obliga. l. i. in prin. cum si. ff. de actio. emp. tamē iuramentū obligat. quē precise ad factum glo. est no. in. l. si pecuniam. in. prin. i. glo. par uula in verbo necesse habebas. ff. de condi. ob. causam quā repu tat ad hoc singularē Ludo. roma. in repe. rubric. ff. de arbi. in xxi. col. in ver. sed redeundo ad principale propositum. 2 illaz glo. etiam reputat singularem 3mo. in. c. i. extra de iudi. 2 ibi videte per eum in. l. i. si quis. ff. de dona. vbi multum la te examinat veritatem predictę glo. 7 pro illa glo. videatis op. titum ter. in. c. si. ne prelati vices suas. 2 ibi domini Anto. de bu. per illum ter. per Bal. in. l. vnica. in. xij. colum. C. de senten. que pro eo qd interest profe. 2 in preludis fendoz in. vii. col. 7 Octauo iuramentū hz effectū notabilē quod vbi puentū esset de pzoganda iurisdictione iudicis non sui. 2 sic esset factū p actum de respondendo coram iudice non suo quo casu certū est qd habet locum penitencia ante qd iudex adeatur. l. si conueni rit. ff. de iurisd. om. iudi. tamen si interueniret iuramentū non haberet locū pēitētia atēqz iudex adeatur. vt p do. Anto. bu. 2 alios cano. in. c. extra de iudi. 7 Nono iuramentū importat clausulā illam vt actus valeat omni modo 2 quo potest ter. est in cōmuni reputatus singularis. in. l. cū pater. g. filius matrē. 2 ibi Barto. ad hoc notat ter. illū. ff. de leg. ij. 2 per illū ter. dixit no. Barto. in. l. i. si quis maior. C. de trasac. qd si in trans actione apponeretur iuramentū. 7 transactio non posset valere vt tras actio valeret tamē vt pactū propter iuramentū. quod alias eēt secus. l. si causa cognita. 2 ibi etiā hoc sequitur Ang. C. de tras ac. 2 idē etiā tenz Ange. in. l. si vnus. g. penul. ff. de pac. 2 Bal. repe. l. secunde in. v. q. principali. C. de rescin. vendi. per illū ter. in dicto. g. filius matrē. dixit Bar. in. l. i. si quis pro eo in pe. col. ff. de fideiuf. qd iuramentū hz vim clausule codicillaris. 2 idē etiā dicit Bartol. in. l. eam quā in. vi. casu. C. de fideicom. 2 in. l. i. si quis in prin. testamenti ante finē principi. ff. de leg. iij. subij ciens ibi Barto. per illū. g. filius matrē qd etiā iuramentū habz vim verborū derogatoriū. 2 etiam specialis reuocatio. vbi requireretur specialis reuocatio. de quo tamē videre plenius 7 latius ipsum Bar. i repetitione. l. oēs populi. ff. de iusticia 2 iu re in tertia questione principali. in yfculo sed an iuramentū

habeat vim verborū derogatoriū. Item etiā per illū ter. g. filius matrē dixit multū signanter Bal. in. l. i. verbis ciuilibus. ff. de vul. 2 pupilla. qd substitutio iuramentū firmata. que nō po test valere iure directo valeat iure obliquo. propter iuramentū licet alias sit secus regulariter scdm cōmunia. l. centurio. ff. de vulga. 2 pupilla. 2 idē tenet Bal. in. l. i. iure. C. de testamēto manu. Item per illū. g. filius matrē dixit Bal. in. l. i. penul. co lū. C. cōmo. quod iuramentū hz vim iurisexpressi. Item per illū. g. filius matrē dixit multū signāter Barto. in. d. l. i. si quis p eo in vltima col. ff. de fi. de iussor. qd quis fideiussor non tene tur quādo itercessit in duriorē causam qd principalis vel quā do permittit aliud vel quādo pcpialis nō tenetur iuxta. l. gre ce. g. illud cū si. ff. de fideiussor. tamē isti casibus iurando tenet nō vt fideiussor. qd deficit forma fideiussoria. 7 vt pcpialis p missor quoniam iurādo videtur velle teneri omnimodo quo pot de quo etiā per Bal. in. l. i. si pcpis in vltima colū. C. de iure do. Item per illū. g. filius matrē. ego legēdo semper reprobaui vnā opi. Joā. fab. in. g. si quis alium. s. de iuti. stipu. vbi tenet qd pmissio seu stipulatio facti alieni iurata nō teneat de iure ci uili. 2 dicit hoc esse clarū 7 expeditum per. l. non dubium. C. de legi. qd ius de iure canonico fm eum sub dubio tamen forte sit secus per capitulū ex rescripto extra de iureiuran. ego indubi tāter teneo contrariū qd imino etiam de iure ciuili. valeat. nāz si iuramentū importat clausulā vt actus valeat omni modo quo potest per. d. g. filius matrē vt supra dixi qd promittēs factum alienum cū iuramento intelligitur promittere facturū 7 curas turum 2 ita promissio valebit. d. g. si quis alium. et illud reperi postea quod tenet in terminis Ludonici. roma. in. l. stipulatio ista habere licere. in principio. ff. de verborū obligatio. relatus per Ang. de are. l. g. versa vice. s. de iuti. stipulatio. qui p hoc allegat duos optimos ter. de iure canonico videlicet. c. ex lit. 2 teria. el. fecido. 2 c. sicut ex litteris extra de iureiura. 2 in illis duobus locis. gl. i. hoc expresse firmat scilicet qd intelligatur p missio facturū 7 curaturū. 7 Decimo iuramentū habet vim illius clausule que apponitur in stipulatione penalijs rato ma nente pacto de qua in. l. qui fideiussor. ff. de transactio. 2 in. l. cum proponas. C. de transactio. ita Bartolus in dicta. l. i. si quis maior in eo. situ. vbi reputat hoc esse inultum not. 2 dicit per il lum ter. qd imino habet maiorem vim qd illa clausula vt ibi per eum. 7 Undecimo iuramentū habet hunc notabilē effectū qd vbiqz qd iuramentū interponitur semper impeditur more purgatio. ita dicit signāter Barto. per illum textū in dicta. l. i. si quis maior. 2 de cuius dicti veritate ibi late per alios videatis 7 plenius in. l. i. si infulā. ff. de verbo. obligario. dixit tamē signā ter Bald. in. l. qui crimē in. xi. q. C. qui accu. non pos. qd illud fal

a. C. Quā p
cipalis. p q
vide. d. alex.
de imo. i. p. l.
xxxi. in vlti.
col. i. iij. pte

b. C. Pacto.
add. fely. i. c.
ad nāz d. in.
iur. fra. are
in. d. l. i. si quis
maior alleg.
hic p. d. Bal.
m. p. m. xij. l. i.
pecunias. de
cōdi. ob. cās.

c. C. l. i. si quis
maior. vbi vlt
de fra. are. i.
fi. 2 vide do.
Alex. d. imo.
in. p. l. ci. in
ij. col. in. g.
pte. 2 in. p. l.
xxxi. in. i. co
lū. l. iij. pte.

lit de equitate canonica. fm qua non obstat iuramento potest
rit semper mora purgari vt ibi per eu. de quo habetis textum
optimu. in. c. suam extra de penis fm intellectum quem ad ille
libi textum tradit hostiens in summa sua in titu. de arbitris
§. sed qualiter. versiculo sed nunquid religiosi. et dominu. Ant.
de bu. et 3o. de imo. in. c. dilecti. extra de arb. ¶ **¶** Duo decim²⁷
effectus iuramenti vltimus p nunc est q iuramentu hz exes-
cutionem paratam. et ideo si in instrumento aliquo cuiuscunq
contractus apponeretur iuramentu: certe istud instrumentum
qo als de iure coi no haberet executione paratam vt test ter. mes-
lor de corpore iuris ad hoc in. l. minor. xxv. annis cui fidei co-
missu in verbo ad initiu noue petitionis redegerat. ff. de mino.
illo tn casu ppter iuramentum hz executionem paratam etia
de iure coi. istud est qo notanter voluit in terminis Bart. in. l.
ij. ad ff. de iureiuran. et ibi dicit Bar. q miratur q consuetu-
do hunc modu hanc cautelam non adinuenerit et dicit Bald.
in. d. l. i. in. ij. col. C. de rebz credi. q ista est vna singularis opi.
ego intendo hunc vltimu effectu latius excutere et examinare vlti-
tra etiam quam facti Ang. hic. et ideo illum referuo post expe-
ditione glo. presentis. §. ¶ **¶** Glof. in verbo postulante que dicit
sione non indiget. ¶ **¶** Ad ff. glof. habetis q si iuratum sit ad
uersario non deferente q tale iuramentum nihil pficiat. hoci-
mitat 3o. fa. hic vt sit verum quantum ad vtilitatem iurantis
sed bene prodest aduersi parti si iuraret contra se per. l. de eta-
te. §. qui interrogatus. ff. de interro. act. et p hoc inferebat 3o.
fa. ad limitationem conclusionis glo. nostre q tale iuramentum
prolatum nemine deferente. posset etiam iuranti prodesse si iu-
rans diceret contra se et pro se: quo casu si aduersarius inintre-
ret ex talis iuramenti confessione tunc teneretur recipere i to-
tu p etiam contra se et pro se. allegat. l. publica. §. ff. de positi.
Ang. hic dicit q tali iuramento. et p consequens tali confes-
sioni omnino statuit contra ipsum iurantem. sed an ppter pro-
positis iurante etiam si acceptata fuerit confessio per aduersariu
istud habeat iudex estimare et istud est qo dicit tex. i. d. l. publica.
in. fi. in verbo iudicem estimaturum et secundum eum in spicet
iudex qualitate scribentis et auerisimile scripserit p se vel no.
¶ **¶** Et an potuerit dicta confessio p parte acceptari. et p parte
non. vt quia sit structa vno structu verborum. an vero sit sepa-
rata iuxta no. per Cy. in. l. vnica. l. xij. q. C. de confessis. et ibi p
Bal. in. ij. co. et no. gl. Cy. Bar. Bal. et alij in. l. si quidem. C. de ex-
ce. vitas ergo hui puctuli pendet ab illa qone ¶ an confessio
seu infirm possint p parte acceptari et p parte non: de quo vi-
deatis notabiliter Bar. in. l. laurelius. §. idem quesit. ff. de libe-
lega. et in. d. l. si quidem. C. de excep. et in. l. quidem. §. fina. ff. de
eden. per Baldi. post Cy. et glof. in. l. ij. C. de dona. ante nup et

Bal. in. l. i. §. editiones. ff. de eden. et in. l. cum mulier. in. xvi. co.
ff. de matri. et in. l. i. C. de eden. et no. in. l. si quidem. p illum tex.
C. de transac. et per Spe. in. ti. de positi. §. si. in. ver. pe. et Arch. in. c.
de confes. in. vi. Canoniste in. c. cum venissent. de consti. et in.
c. cu venerabilis de excep. et Ang. de are. hic et in istis locis vt
paucis me expediat magis coiter cocluditur cum Bar. in. d. §.
idem quesit. vt si confessio seu infirm cotineant plura capitula
diuersa et separata. et tunc possunt p parte acceptari et p parte
non p. d. l. publica. §. si. aut continent vnum capitu tm: vel etia
plura sed simul immixta et tunc aut contra pntentem est iuris
presumptio. vt si quis confiteatur se occidisse hoiem p sui de-
fensione. et tunc potest confessio acceptari in parte in quantum dicit
se occidisse in alia ho du dicit ad sui defensionem. q lex presu-
mit pira cu. l. i. ff. de sicca. et l. si no pntit. C. de iniur. aut non est
presumptio iuris contra pntentem: nec p eo et tunc secus. vt per
Bar. in. d. §. idem quesit. ¶ **¶** Qualiter aut intelligatur vnu ca-
pitu vel plura et diuersa. vide Bar. in. d. §. idem quesit. et in. l. iij.
§. si filius in aut. inter medias. C. de libe. et posthu. et Innoc. in.
c. fraternitatis de here. et Bal. in. l. ij. in. prin. q. co. C. de re iud. et
in. l. ampliozem. C. de appel. ¶ **¶** Quid aut in confessione facta
in libello an possit p parte acceptari. Bal. tenet q non. in. l. i.
col. p. C. de liberali ca. ¶ **¶** Et quid in libro ron confecto p mer-
catorem. an possit pro parte tantum acceptari. videtur Bal. in. l. i.
in. v. col. C. de confes. ¶ **¶** Et quid releuet aut quid opere cois
practica pcuratoru infra producentium. qui protestantur se
producere infra in partibus pro se tm facientibz et non aliter
nec alio modo vide Bal. et Saly. in. l. i. C. vt que desunt aduo-
cat. et Ang. de are. hic qui tenent q nil releuet protestatio. ¶ **¶**
In eo tm membroi quo retuli. §. Bart. tenere q si quis dicit se
occidisse. p sui defensione q talis confessio pot in parte tm ac-
ceptari in parte non. q casus iste quotidianus est et frequens
propterea non omittendus q: decisio Bar. non est sine dubio.
q multi contra eum tenet. vide Bal. in. d. l. vnica. C. de confes.
in. xij. col. in ver. denno quero de qone quotidiana. et in. l. i. in
prin. ff. de edil. edic. et in. l. ij. C. de dona. ante nup. et in. l. per ser-
uum. §. si. ff. de vfu et habitatione Bal. et Saly. in. l. nec codicil-
lum. C. de codicillis. Bal. in. l. cum mulier. ff. de ma. l. xvi. q. aliz
as col. Bal. et 3mo. in. l. decem. ff. de verb. obli. Ang. et 3mo. et
Ludo. roma. in. l. i. §. si quis simplr. ff. de verb. obli. et Saly. re-
nentem contra Bar. in. l. i. in. iij. oppo. C. de confessis. p 3mo. et
panoz. in. c. cum venissent. de consti. et ibi bonz text. per Bart.
secundum quod ibidem per eos ponderatur et per 3mo. et
panoz. in. c. bone. et l. ij. de postu. prela. ¶ **¶** Duo etiam cir-
ca pdicta diligenter nota. vnum est q vbi cumq confessio est
facta sub illa ptestatione cofiteor et c. et non aliter nec alio mo

a ¶ **¶** Protes-
tatio vbi tm
ro. in. deci.
c. xvi. h. q.
in no. vbi co-
tra q imo re-
leuet. et vide
d. ale. 3mo.
in. l. i. §. edi-
tiones. ff. de
ede. et fely. in.
c. chvenera-
bilis. de ex-
cep. vbi ples-
ne et gl. in. c.
pntit 2 test.

b ¶ **¶** Defessio
ne vide Bal.
in. 2. l. i. po-
ne q daretun
dem. d. iaz.
mai. in. l. vt
vini. l. iij. co.
ff. de in. et iur.
et alex. l. i. cu
de indebito
§. i. de pba.
et tran. are. in
l. manifestis
l. C. de furt.
et fely. duo
ba in. c. cu bi
lecti. in. fi. de
accu. l. c. au-
ditis de pre-
scrip. in. xij.
colun.

a ¶ **¶** In. l. pti
ma vbi vide
pau. d. cas. ff.
Bald. et vide
ang. in. l. no
erit. §. dato.
ff. de iurem. et
in. l. ait ptoz.
§. i. d. re. iur.
vbi et gmo.
et rapha. l. d.
l. ij. ale. hic
p ias. et ibi p
d. ale. 3mo.
et Lu. ro. in
rub. d. arbi.
in. p. car.

do nunc ex tali confessione reus potest damnari nisi aliud p-
beur glo. est no. i. l. si quidē. C. de except. et ibi Bal. in terminis
dicens qd istud alibi non habetur in iure qd not. vt cōfitearis
caute et respōdeas de his verbis habetur per Bal. in. c. i. §. de
nig que fuit prima causa beneficii amitt. i. vñ. seu. in fi. collatio
nis. ¶ Et scdo no. aliam singularem et optimā cautelā qd vbi
cūqz p̄fessio siue responsio emanat p̄missa negatiua siue in ci
uilibus siue in criminalibus nunc p̄fessio reus ex tali p̄fessioe
condēnari vt p̄fessus. vnde si denego me vulnerasse et occidisse
et si apparebit contrarium dico qd feci ad defensionem vel ne
go me mutui accepisse. et si contrarium apparebit dico satisse
cisse nullo mō pōt cōdēnari glo. est no. in. d. l. si quidem. i. prin.
de excep. et ibi no. Bal. in terminis p̄pterea alibi gl. si. in. l. si si
liu. C. de liberali cā + docet practica qd si volo repellere accu-
satozem ab accusādo qd sit socius criminis debeo primo p̄mit
tere negatiuam dicendo non commisi crimen. fedē si p̄missi iste
nō posset accusare. qz est socius criminis als si simplr dico nō
posset accusare qz est soci⁹ criminis videor crimen confiteri de
cui⁹ tñ glo. veritate. vide Bart. notabiliter in. l. quoniam. C. de
testi. ¶ Et Unum etiam not. qd non sufficit res probare qd fecit
ad sui defensionē sed oportet qd probet et dicat qd fecit ad sui de
fensionem necessariam. ita Bal. in. d. l. v. in. xvij. co. C. de cōfesi.
de quo dicto facit festum. Lud. in suis singularib⁹ p̄ quo alle
go tex. in. l. is qui aggressorem i verbo in dubio vite discrimi
ne constitutus. C. ad. l. cor. de sic. et sp̄uis dictū istud consueue
rit p̄ singulari reputari. tñ Bal. tenet contrarium in. l. solā. in
fi. C. de testi. post Bar. in consi. als. x. incipiente quidam masso
lus. et in istis locis tenet Bar. et Bal. qd si testis dicit qd fecit ad
sui defensionē. pbat etiam si nihil vltra dicat qd non fuit vlti
rius interrogatus de cā. et p̄ ista scda parte est text. quem rep̄o
to singularem in. c. i. §. si qd hoīem de pace tenen. in vñ. feud.
in xbo nisi hoc p̄bare possit qd vitam suam occidēdo desiderit
et hoc notare diligenter cōtra assessores et iudices solentes seq̄
illud. d. Bal. in. d. l. vnica tanq̄uersissimum ac veluti quoddam
appollinis r̄sum et nō bene meo iudicio. vt. §. dixi. ¶ Et glo.
in ver. iurauerit ad fi. habetis qd paria sunt vel qd quis iurauit
rit. vel qd iuramentum sit remissum per partem. Sunt quidam
hic qui inaduerter et inconsulte recitant hāc glo. vt pcedat
quātum ad hoc ne iuramentum proffit non autem quātum ad
hoc vt competat actio in factum: quia fm eos ad hoc vt com
petat actio in factum ex iuramento. ista non sunt paria iurare
vel qd ei iuramentum remittatur: eo qz tex. noster signanter et
cū ministerio dixit si qd iurauerit. et sic vult tex. fm eos qd tunc
demū oritur actio in factum qd est iuratum. nō aut qd est re
missum iuramentum sed isti nesciunt quid loquantur: qz iuramē

ta parificantur et t̄ptum ad hoc vt ex iuramento actio ppetat
qz casus est clarus et rotūdus in illa. l. actori. C. de re. credi. hic
allegata in glo. et in. l. nam et postea. §. i. ff. de iureiur. ¶ Et Ad
uertendū tñ est qd aut iuramentum delatum non est p̄ partem
acceptatum. et tñ eum deferētē licitum sit indistincte penite
re et per se sequens delationem iuramēti reuocare. casus in. l. si
quis iusiurandum. C. de rebus credi. et glo. i. l. manifeste turpi
tudinis. ff. de iureiuran. si aut iuramentum sit acceptatum tñ
non est locus p̄ntē. et si hoc casu deferētē peniteat iuramentū
habet p̄ remissio. et sic. p̄inde ac si esset iuramentum iuratum. d.
l. non erit. §. si. sed est melior tex. in. l. si non fuerit. ff. de iureiur.
ista ponit Bar. in. d. l. non erit. §. si. et sequitur simpliciter Ang.
hic quia de Bar. non faciat mētionē dicit et Bar. et signatē in
illa. l. non erit. §. si. se putare qd etiā qd iuramentū fuisset p̄tem
acceptatum: posset tñ ex cā ante t̄pt iuret reuocari puta si tē
pore quo desult iuramentum nō habebat p̄bationes qd postea
supuenerit. d. l. si qd iusiurandum. et ita etiam tenet ibi Sal. et
simplr sequit Ange. de are. hic. ¶ Et Item aduerte qd illud qd
dictum est paria esse vel qd quis iuret. vel qd iuramentum sibi re
mittatur. limitatur singulariter nō habere locum in iuramēto
confirmatorio contractus. nā si minor p̄tenti dū vult iura
re sup contractu si ego sibi remitterem non haberetur ac si iu
rasset nec restitutio sibi impediretur ita singlr Cy. in aut. sacra
mēta puerum. C. si ad ven. ¶ Et Ceterum qz. §. prime vidim⁹
qz iuramentum delatū atē t̄pt sit acceptatum a parte pōt reuoca
ri et non post. hinc singulariter Bart. in. d. l. non erit. §. si. docet
optimā et practicabilē cautelā: qd qd deferetur iuramentū i iudi
cio p̄ntē iudice: pars semp sit cauta qd dicat ego volo delibera
re vtrum velum iurare vel ne. et ita peto mihi assignari terminū
ad deliberādum qd tunc deferenti licitū esset penitere et reuoca
re delationē. vt supra dixi. imo fort⁹ etiā si nō reuocare delat
io iuramēti nō valeret iuramentū ex intervallo nisi de nouo de
feratur. qz in iuramento delato inest conditio ne in cōmēti iu
retur. als nihil p̄ficat vt est tex. in. d. l. non erit. §. si. et ibi Bart.
bz ergo semp pars statim et incontinenti dicto verbo acceptare
iuramentū et dicere se paratū iurare. sed qd vult deliberare quid
iuret et quō iuret. et istud pōt fieri vt est tex. in. l. iusiurandum et
ad pecunias in fi. p̄ncipiū. et ibi Bar. ff. de iureiur. et isto modo
poterat sibi p̄sulare i forma iuramēti. f. quō iurare debeat. nec
deferens poterit amplius talem delationē iuramēti a parte ac
ceptatā reuocare nisi ex cā. vt. §. p̄roxie dixi et declarauī qd dist
gūdim⁹ no. qz quotidie occurrit. ¶ Glo. in verbo deberi ego
distinguo in tres partes p̄cipales. In prima declarādo tex. po
nit qd remediū seu qd actio cōpetat actori qd iurauit et quō cōpe
tat. In scda ponit qd remediū cōpetat reo qd iurauit. In tertia

declarat et limitat qd si dixerat in prima parte de actore qui iuravit. secunda ibi ex pre aut rei si iuravit. tertia ibi et hec que dicitur in actore habent locum. expedit vobis vnaquaque partem de per se. Prima ergo pars principalis subdividitur in duas. In prima quando actor iuravit super debito ex actione personali. In secunda quando iuravit super debito ex actione reali. secunda ibi item circa actionem realem. Et ad commendationem presentis gl. dicunt hic doc. et bene de Dy. et Jo. fa. q. ista gl. est in hac materia plenior de corpore iuris et plenius distinguit qd in aliqua parte iuris et huius Dy. hic referat simpliciter ista gl. et eam approbet et sic etiam trahatur host. illa approbatio in summa sua in titulo de iure iur. ut hic refert Jo. fa. ego tamen adducio ad hanc gl. pleraque que ad hanc gl. ad iudicienda occurrunt. Et in ea. gl. ibi nota ex sacramento. glo. in istis verbis vult duo. primum qd actio utilis ex contractu que competit quando iuratum est formiter et sic causa nascitur ex iuramento et multo magis quando iuramentum est informiter prestitum. hoc est nulla causa ex ipsa. secundum quod vult gl. est qd actio utilis ex contractu que competit ex iuramento prestitum cui forma dicatur esse naturalis: verum quia isti articuli modo dice sunt utilitatis: paucis etiam me expedio potissimum quia alij coter nullum verbum circa ista ponunt. Et Ad primum quicquid hic dixerit hic sit. de nea. post antiquos ipse refert in. ii. q. ex tra gl. in materia actionis in factu teneo et concludo qd qm iuramentum est prestitum super aliquo certo et specificato contractu tunc actio que nascitur dicitur nasci ex illo contractu. ut iuribus hic allegatis in glosa. Si autem est prestitum informiter et tunc oritur ex sacramento immediate. propter quendam quasi contractum delationis et acceptationis iuramenti inter partes tacite celebratum. ut declarant doc. maxime Ang. in. l. i. C. de re. credi. et hec pcedit in psonali. secunda ibi reali. ut patet ex his qd in hac proxime scribam et veritas melius apparebit ex his que ego te nebo ultra alios ad si. huius prime partis presentis gl. Ad secundum quod vult glosa Dicebat Bar. in dicta. l. na et postea. S. fi. et ff. de iure iur. omittis allegationibus hinc inde per Bar. ibi factis et qd quando iuramentum defertur in reali et tunc sit dativa quia non presumitur obligatio. ut d. S. fi. cu realis nullam presupponat obligationem. S. omni. su. eo. et sed quando defertur in personalia tunc sit naturalis. l. qui iurasse in fi. ff. de iure iur. et ita etiam tenet Ang. i. d. l. miles. S. fi. ff. de re iudicata. huius Jo. an. de Jmo. in. l. miles. S. fi. in fi. contrarium teneat. et iudicio meo melius qd aliter pro nunc discutio: minor tamen de consequentia Bar. non presupponitur obligatio ergo est dativa. quia secundum hoc sequeretur qd oes actiones reales qd nullam obligationem presupponit. d. S. omni essent dativae: qd tamen est plus qd notorie falsum huius est non habeat obligationem pro sufficienti materia ad actiones p

ducendas: habet tamen dominium persistens qd est sufficienti materia pducende actionis. l. unica cu si. C. de alie. iudi. mu. ca. fa. et in ea. gl. ibi et adversario sit actione tribuitur tenetis qd ex iuramento nudo non tamen competit actio iuranti: sed etiam adversario contra quem est iuratum et consequenter tenetis qd si alius iuraverit se emisse p. r. qd nedum ipsi iurati competit actio ex empto propter iuramentum sed et adversario actio ex debito ad ipsum precium et ista sunt sine dubio. qd casus est in dicta. l. si duo patroni. S. si quis iuraverit. et. marcellus hic allegat in gl. propter quos tex. omitto duo qd sita tam indubita qd ponit Jo. fa. hic in. vii. col. in ver. queri quid si orta questione et. post Jaco. de ra. qd deciditur in illis legibus et pulchrum dubium est qd alij hic non tamen qd si alius iuraverit se emisse tale re a ticio non expressa sit tate: et an iurans possit agere ex tali iuramento cu precium non sit certum qd requiritur in emptio ne p substantia contractus. S. precium. et sic ut precium cu si supra de contrah. emptio. iuncta glo. illa soleni in. l. pacta pueri in pn. i. verbo nona emptio. ff. de p. trahen. emp. item an isto casu ille contra quem est iuratum possit petere qd iurans compellatur exprime certum precium de vtro qd videatis Bar. in. d. l. si duo patroni. S. marcellus. vbi tenet qd iurans possit compelli exprimere certum precium si tamen non exprimeret. qd nihilominus ex parte sua posset ad rem agere ut ibi latius p. eum. Accedant qd traduntur notabiliter p Bar. i. l. i. C. de reb. alie. no alie. vbi ponit illa notabile questionem de testi. qui deponunt de contractu emptionis sed non recordantur de precio seu de precij quantitate an probent ipsum contractum. videte ibi late per eum quem respiciendit Ludo. ro. in. l. Stichum. in. x. col. ff. de verbo. obli. huius cu Bar. teneat ibidem Raph. cum. et Ad ista videatis etiam Cy. et Ray. de solutio. in. l. i. C. de contrahen. emp. et comit. stip. vbi quunt si instrumentum tantum qualiter titius emit talem fundum ab ecclesia. sed non dicat pro quanto precio an tale instrumentum pbet emptionem necne. Accedit etiam qd singulariter decidit Pau. de ca. in. l. ius heres per illum tex. vbi de hoc dicit esse casum. C. de repudi. here. et vbi ponit qd huius si filius remisit hereditatem p. r. ex causa transactionis et in instrumento talis remissionis sit mentio de tali transactione sed non de eo qd est datum causa talis transactionis cum alias transactio non valeat nullo dato vel retento. l. transactio cum si. C. de transac. an tale instrumentum pbet transactionem et an valeat necne. Et in ea. glo. ibi ac si vere contractus precessisset hoc declarat ut hic p. Ang. de ere. per tex. in. d. S. marcellus. allegato in glo. Et in ea. glo. ibi interdum utilis ex eo contractu et utilis in rem. et sic ad finem prime partis huius glo. habetis duo principaliter ex hac glosa. elicere. et primum est qd in reali competit utilis in rem. etiam si non sit allegata causa et consequenter iuramentum sit informiter prestitum: ut qd iura

vii.

ui rem meā esse simpliciter. et sic informiter hoc non est expressa causa propter quā sit mea et in personaliter vero est secus quā non 43
outur utilis nisi causa formiter exprimitur et sic contractus vel
quali. Sed habetis ergo in glo. q. in psonali qñ iuratur formiter
et sic cū causa nō cōpetit nisi actio utilis ex contractu: non aut
actio in factū sed in realitatem cōpetit et utilis in re et actio
in factū expedit ergo ut in vtroq. periclitetur rationes dimer- 44
sitatum. ¶ Ad primum quare in reali cōpetat utilis in rem
etiā si non sit allegata causa formiter. secus est in psonali rōne
bat multū notabiliter hic Ric. de nea. in l. q. extra glo. in mate-
ria actionis in factū post suū Rodul. de auri. et sequitur simpliciter
ter Ange. de are. hic quibus Nicol. nullā faciat mētionē q. ratio
est q. in reali semper fit relatio ad vñā cām cū vna tñi sēper sit cā
realis. l. dñum. l. et an eadē. §. actioes. ff. de exce. rei iudi. rideo
dicitur semper certa rursus informiter. plata cū nō sit nisi vna. Acc-
cedat vltra eos q. dicimus paria esse vel q. aliquid notari et
in spē exprimitur vel in genere et illa gñalitas negat nisi in vna
spē verificari. ut est tex. no. in l. iij. et ibi Bar. et alij. ff. de lib. et post
hu. et in §. notari supra. de exhere. libe. cause vero personalitū
sunt plures et propemodū infinite. §. actiones vñ non possum
scire ad quam causā fiat relatio in psonali cā qñ esset informi-
ter iuratum sine cā et ideo nō potest dari utilis ex contractu: ni-
si contractus exprimitur. et ita etiā tenet Bal. per istā rationē
in l. actio. C. de reb. credi. et iureiuran. ¶ Sed audite quibus
ista sint multū colorata et amica veritati tñ Jo. fab. hic in l. col.
p. suo mirabili et subtili ingenio ea reprobat. et in dicto et rōne
nā dicit ipse quibus in reali cā immediata sit semper vna. f. dñi-
um. Cause tñ remote et mediate p. quas dñum acquiritur pos-
sunt esse multe. et ille et ut verbis suis vtar sunt attendende. p. c.
abbate sane. de re iudi. in. vi. et p. tradita in §. oim supra eo. et p.
pieterea dicit ipse posse rationaliter defendi. q. si in reali exprima-
tur cā mediata et remota et iuretur sup. ea q. isto casu in reali ne-
dum dabitur utilis in re vt dicit glo. nostra. sed etiam dabitur
actio psonalis utilis ex illo contractu: et pieterea dicit ipse posse
suppleri ad hāc glo. q. in reali nedum datur utilis in rem. h. et
interdū datur utilis ex contractu. qñ iuratiū est formiter. et quibus
Jo. fa. non dicat ante eum ista fuit opinio subtilis per. de bel-
laper. referēte hic Ric. de nea. in l. q. extra gl. in materia actio-
nis in factū. hęc cōsideratio Jo. fa. est peregrina et non negli-
genda. tñ cā ego nō teneo nec discendo a cōi supra relata q. h. q.
in reali cōpetat utilis in re etiā si nō sit cā formiter allegata. eo
q. in reali sēper est vna cā. f. dñum vt prime dixi vnde in reali nō
distinguitur an formiter vel informiter. put. distinguit Jo. fa.
nec est verum id quod ipse dicit q. cause remote et mediate dñi
que possunt esse plures sint necessario vt verbis suis vtar atre

dende. nā istud est factū put. ego conclusi fm oēs in §. oim sup.
pra eo. in materia formationis libelloz in pñ. vbi videatis: hñ
fatebor: cū Jo. fa. q. si in reali fuisset expressa cā mediata et re-
mata dñi. puta cōtractus aliquis ex quo causatū fuisset domi-
nium. et iuratum esset q. illo casu daretur utilis ex illo contra-
ctu scilicet in psonali. ¶ Circa scdm principale qñ supra habui-
stis ergo glo. q. in psonali qñ iuratur formiter sic cū cā non com-
petit nisi actio utilis ex contractu. non aut actio in factū. sed in
reali vtrāq. cōpetit et utilis in re et actio in factū et in hoc oēs cō-
cordant. vt Jo. fab. Ange. de are. et Ric. de nea. in l. q. extra gl.
in materia actionū in factum post suum Rodul. de auri. et oēs
cōcorditer rōnem dimeritatis esse dicunt. nam ille qui iurat in
psonali cum habeat ille qui desert iuramentum personaliter
obligatum ex contractu qui contractus ppter iuramentū se-
per fingitur precessisse quando vero non precessisset. ideo alia
actione psonali nō indiget sed in reali cum realis nullā obli-
gationē presupponat et per consequens nullam actionem per-
sonalem. et ideo pretor introduxit obligationem et personalem
actionem in factū que ouitur ex delatiōe acceptatione iurame-
ti. propter quēdā quasi contractum: qui tacite celebratur q. nō
fuit necesse introducere qñ iuratur formiter in actione psona-
li cū sine ista pñissione pretoris cōpetat psonalis ex contractu. 46
¶ Quāvis omnes vt predicti ita teneant cum glo. ego credo
q. multū facile possit teneri contra glo. et doc. oēs hic. f. quando
iuratum est in psonali formiter ex contractu q. nedum cōpe-
tat utilis ex illo contractu. put. oēs fatentur: sed q. immo etiam
competat actio in factum ex iuramento. put. et in reali. et credo
q. istud sit verissimum. nec video quid ad oppositum obstat nec
est verū id qñ presupponit doc. in eoz rōne. vñ cōpetit perso-
nalis ex contractu. ergo non potest cōpetere actio in factum: eo-
dem modo psonalis q. est pretoria. ¶ Ad 2do optimam instā-
tiam. nā si delatum est iuramentū ita q. competit actio in factū
et psonalis. et postea feratur snia sup. isto iuramento. isto casu
competunt due actiones psonales in factum. vna ex iurame-
to et alia ex snia. put. tenet glo. in opi. Jo. approbata per omēs
in l. i. in glo. i. C. de reb. credi. vbi late p. omnes. et p. Bal. late
in l. nam postea. §. si. ff. de iureiuran. per Bal. etiam in l. actio.
pieterea remedia pretoris habent locum nedum in casu ne-
cessario. sed etiā in casu nō necessario. §. item ab intestato. supra
de bono. pos. et dñi late vltra oēs in §. si. ff. de iure. supra eo. in articu-
lo illo. an publiciana competat vero et directo dñi. et q. isto casu
qñ iuratum est formiter super contractu q. competit nedum
utilis ex contractu. sed etiam actio in factum ex iuramento tenet
Ange. de are. in terminis in hoc sibi adinuicem in aduertēter cō-
trarius in prin. huius gl. quibus in si. teneat contrariū vt supra

retuli. et istud idē qd ego teneo cōtra glo. rdoc. hic. tenet etiam
in terminis Bart. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de
iureiur. vbi dicit qd qñ super actione personali iuratur formiter
eā expressa qd tunc habet locū actio in factū et actio utilis ex cō
tractu. ppter infamētū. vt ibi immo plus dicit Bar. qd isto cas
su competet et directā ex eo contractu. si verā antea competi
bat et credo indubitanter qd ista sit veritas cōtra gl. et oēs doc.
hic credo etiam qd ita tenuerit subtilis p. de bellaper. fm qd
possum colligere ex relatione quam facit de eo Nico. de neap.
hic. in ij. q. extra glo. in materia actionis in factū. Aduertēdū
est etiam qd in predictis magna emergit utilitas habere has
actiones ex iuramento: quia etiam prime personales compe
terent: qd in primis actionibus oportet multa probari iuxta
eā qd vidimus in §. olim. et in §. sed iste. §. eo. in istis aut sufficit
probare sic esse iurātū vt hoc tex. nostro. cum si. que facilius est
probare. et ita dicit et bñ Jo. fa. hic in iij. col. ¶ Item qd in predi
ctis vidimus cum glo. nostra qd aut iuratum est formiter. et tūc
ouitur interdum utilis ex contractu. interdū utilis in rē et non
nūq̃ actio in factum. aut iurātū est iformiter et tūc competit
actio in factū. Non omitto qd per ista dicit signāter bar. in d. l.
si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iureiuran. idem esse in
statutis et i consuetudinib⁹. ¶ qd si statuti vel consuetudo dispo
nit formiter. habet locū actio ex eo contractu vel ex ea cā super
qua formiter disponit exemplum si diceret statutum qd valeat
testamentum cum tribus testibus. certe ageretur actione ex te
stamento vel si diceret statutum qd minor. xvj. annis possit ven
dere et alienare cū presētia consanguineorū suorū certe ouiretur
actio ex eo cōtractu. arg. d. §. si quis iurauerit. ¶ sed si dispo
net informiter non expressa aliqua causa que caderet in forma
cōtractus vel quasi tunc daretur conditio ex lege siue ex statu
to iuxta. l. i. in fi. ff. de condi. ex. l. istud idē tener Bar. vbi latius
hoc examinat in repe. l. oēs populi. in vij. vlti. q. principali. ff.
de iusti. et iure. et in d. l. vnica in penul. col. ff. de condi. ex lege. et
in l. de quibus in vlti. col. ff. de legibus. ista etiam extendit si
regulariter Bar. ad sententiam formiter latam in l. iulianus. ve
rum debitorum. ff. de condi. indebi. ¶ An aut ex iuramento
taxationis expensarū vel ex iuramento in litē ouatur actio vi
detur Bal. in aucten. nouo iure. C. de iudi. et Bar. in l. in actioni
bus ad finem. ff. de in litem iurando et per ista remanet et pēdī
ta prima pars principalis huius glo. ¶ Sum modo in secūda
parte pncipali ibi ex parte aut rei et. que subdiuiditur in duas
In p̃ia loq̃tur qñ rei iurauit sup actione pncipali. In scda qñ
iurauit sup reali. Scda ibi si aut in actione reali. ¶ In ea glo.
ibi. si res ad actorem redeat non contra alium. et sic ad si. secun
de partis principalis glof. bene dicit eandem distinctionē hanc

bere locum et procedere in sententia lata pro reo vt hic per An
ge. de are. et quis ipse ascribat hanc extensionē solum. Paul.
de cast. d. l. nam et postea. §. si. ff. de iureiur. tñ ego addo vobis
Bar. qui idem in terminis dicit in l. ex hoc iure in iij. col. ff. de
iusti. et iure. ¶ Sum modo in tertia et vltima parte principalis
huius glo. que incipit ibi et hec que dixi in actore. que subdiui
sione non indiget. ¶ Ad finē glo. §. tenetis et hac vltima para
te hunc gl. qd si traditio fiat alicui a non dñō vigore iuris iurandi
tunc publiciana datur contra quemlibet istam glo. in hoc rep
hendit subtilis p. de bellaper. hic per nonnulla media mari
me per. l. iij. §. subtilius. ff. de condi. ob causam iuncta. l. clauis
bus. ff. de contrahen. emp. ad que respondete vt hic per Jo. fa.
que nō refero: qd nō adderem. addo tñ qd ista opt. petri et omnia
eius argumēta refert Bar. in l. Pomponius. §. si iustu. ff. de ac
qui. pos. et formalr respōderet hic Jo. fa. de quo etiā ip̃sū Bar.
in l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iure. etiā Bald. in l. i. C. communia
vtriusq̃ in d. i. per Ange. in repe. l. si quis vi in §. differentia. in
xij. col. ff. de acqui. pos. per 3 mol. in c. fi. in xlvij. co. extra de p
scrip. quia ab impugnationibus petri sustineatur hec gl. eā
tñ reptabat hic Jo. fa. alia ratione qd si iuratum est in reali vti
lis in rem nō datur nisi contra deferentem et eius heredē nō cō
tra alium. vt. l. nam et postea. §. si. r. l. sequē. r. l. sed et si possessor
ri. §. si. r. l. sequen. ff. de iureiuran. et tenet glo. hic supra in pre
p̃ime precedenti. quare ergo magis qñ iuratum est in publica
na debet posse publicianam competere contra quemlibet: cer
te scdm eum nō videtur qd illa bona ratio possit assignari et ma
xime cum utilis in rem competat cōtra quēcumq̃ etiā cōtra do
minū. vt. l. i. §. qui in perpetuū. ff. si ager vectigal. vel emphi. pe
ta. publiciana autem regulariter nō datur cōtra dñm. l. pen. et
fi. ff. de publi. accedat vltra enim: qd publiciana omnia illa ha
bet locum. que habent locum in reiven. l. eum qui. §. in publi
ciana. ff. de publi. posses. ergo sustinēdo gl. dicere fm Ange.
de are. hic. et sentit etiā Jo. fa. qd ideo aliud sit in utili in rem et
aliud in publiciana hac ratione. nā qñ iurauit in reali rem meā
esse et nulla est facta traditio certe non interueniente traditio
ne iurās potest solum se fundare ex iuramento. vnde cui iura
mentum nō noceat aliq̃ nisi deferenti nimirum sititilis in rem cō
petens propter tale iuramentum non nocet aliq̃. nec datur nisi
contra deferentem et eius heredem. sed qñ iuratur ex traditiōe
facta cā iuris iurandi. vt dicit hic gl. hic recte concurrunt duo
scz iuramentum et traditio. vnde cum hic sit titulus ex iuramē
to et possessio ppter traditionē et bona fides iuris p̃sumptio
ne. ar. l. penul. cum glo. i. r. §. C. de enic. et p̃sequenter hic est vti
capiēdi conditio ergo et publiciana. l. eū qui in principio. cū si
mulibus. ff. de publi. si ergo est vsucapiēdi conditio et publiciana

na. ergo publiciana debet posse contra quemlibet competere. *§. si iste cum his q ibi vidimus supra eo. et ad hoc adducebat ena Ange. de are. glo. que idem tenet in l. i. sed si possessor in pinci. in verbo actione. ff. de iureiurando. Decedat etiam fm cum q si fiat traditio propter auctoritatem rei iudi. a non dno, sine dubio competet publiciana. l. iij. in fi. ff. de public. et allegata gl. in veractione. 2. i. so casu fm eum publiciana datur ptra quem libet allegat. l. p. pomponius. §. si iussu. 2. qd ibi glo. Bar. 2. doct. ff. de acquir. posses. 2. latius Bar. in l. ex hoc iure. ff. de iust. 2. iure. 2. late Cy. Bal. 2. Saly. in l. i. C. communia vtriusq iudi. in q bus locis nihil inuenietis in specie qd cōtra quemlibet datur. si ergo ita est in traditione facta a non dno auctoritate rei iudicare vt publiciana contra quemlibet competat ergo eodē modo qñ et iuramento fuit facta traditio cum habeat eandē vim 2 auctoritatem immo maiore q sententia. l. iij. cum ibi no. ff. de iureiuran. Et tenendo hanc partem q vbi traditio fiat a nō dno mino vigore iuramenti q publiciana contra quemlibet cōpetat durū est 2 plusq difficile respondere ad l. eum qui. §. si petēti hic allegatam in glo. in verbis illius ter. ibi sed aduersus te duntaxat glo. hic ad fi. respondet 2 eodem modo glo. in. d. §. si petenti. in glo. in ver. dūtaxat q ista dictio dūtaxat excludat dñm tñ 2 non aliū. sed ille. §. 2. petenti scdm Joā. fab. hic et bene nulla via de mundo pōt pati intellectū glo. q ibi dictio dūtaxat veniat ad excludendum dñm tñ 2 non aliū. istud est de dire recto contra rōnem decidendi q ibi in tex. deciditur Et enim solit debet nocere iurandū qui detulit. ppter ea si dictio illa duntaxat excluderet tñ dñm 2 non aliū nonne ille tex. esset in dubitabilis cum sit sine dubio q publiciana aduersus dñm nō competit. l. pe. 2. fi. ff. de publi. vnde Ange. de are. hic alienus vt puto a bono sensu in hoc aliter respondet ad illum. §. si petenti. q ideo vbi publiciana tantūmodo datur contra deferentem iuramentum. eo quia ibi agebatur publiciana. ante rei traditionē vt res traderetur et hunc dicit esse proprium casum illius. §. si petenti. si autem antea facta fuisset traditio 2 iurans postea cecidisset a possessione. certe competisset sibi publiciana contra quemlibet eum nedum contra deferentem per ea que supra p rime dicta sunt. Sed audite non mediocriter mirandum est de hoc patre q in hoc tam vulgato termino iuris: ita vehementer errauerit. nam si in. d. §. petenti. nunq facta fuisset traditio prout ipse dicit esse proprium casum illius. §. esset impossibile. q iuranti competeret publiciana nedum contra alios. ideo nec contra deferentem. quia ad hoc vt competat publiciana necessaria est traditio vel quasi. alias impossibile est q competat vt. d. §. sed iste. 2 ibi late dixi in. ij. no. supra. eo. 2 istud patet ad sensum. quia vbi non est facta traditio. vel quasi ibi non est pos*

sessio. vbi nō est possessio ibi nō pōt esse vscapio. l. sine possessio: ne cum simi. ff. de vscap. vbi non potest esse vscapio. ibi non potest cōpetere publiciana. q ista sunt conuertibilia. vt. l. eum qui in pñ. 2 ibi Bar. 2. l. siue autē. §. hec actio. ff. de pub. et dīlatat. i. d. §. si iste ergo a primo ad vltimū cōstat euidentissime q vbi nō intercessit traditio impossibile est q ibi publiciana cōpetat ppter ea per illū. §. si petenti. ego teneo cū Jo. fab. contra glo. nostram. 2 Ange. de are. q si traditio fuerit alicui facta 2 nō dno vigore iuramenti q hoc casu publiciana nō competat nisi contra deferentem vel eius heredem 2 successorem 2 non contra alium vt est textus rotundus qui enitari non pōt in. d. §. si petenti. sicut qñ iuratum est in reali. d. l. nam 2 postea. §. si. cum si. Aduertite tñ ne decipiāmini q huius textus in. d. §. si petenti. dēt publicianā contra deferentem iuramentū dūtaxat tñ dico q etiam datur contra eius heredem per id qd in simili dicit textus in iurante in actione reali in. d. l. nam 2 postea. §. fin. iuncta regula. l. eū qui. §. in publiciana. ff. de publi. que habet q in publiciana ea omnia locum habent q in rei vendicatione accedat ter. ille peregrinus 2 singularis in. l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pñe. actio. ¶ Non obstant in contrarium adducta p Ange. dū dicebat q qñ traditio sit nō dno virtute iuramenti. q hic est titulus 2 possessio 2 bona fides. 2 cōsequenter vscapiendi conditio. 2 p consequens publiciana. q fateor oia ista q vera sunt. 2 dū dicebat si competat publiciana: ergo cōtra quemlibet. Rhedeo negando. q ista semp non est bona cōsequencia 2 casus est ad oppositū in. d. §. si petenti. vel aliter et melius vt tollam oia adducta p Ange. rhedeo scdm q hic respōdebat Joā. fab. regula gñalis est q vtilis in rem 2 actio publiciana dantur ptra quemlibet possessorum. verum est vbi allegatur titulus ad hoc conueniens. sed qñ allegatur pro titulo res iudicata vel iuramentū de quoz natura regulari est vt alius non nō cōt. certe nec actiones ex eis. pdesitas ad alios extendunt vt est casus in. d. §. si petenti. et credo q ista sit veritas a qua nō discedatis nec discedatis si audieritis Joā. fab. ibi ad fi. pñtis puncti in quo concludit prout ego. §. postea subdit crede michi si velis caue aliter ne peius dicas. ¶ Et ad. d. §. si petenti. vt nihil omittatur dū ibi dicit q iurauit rem suam esse. 2 q sibi competat publiciana. q videretur q imo deberet cōpetere vtilis in rei vendicatio. quōd ter. ille procedat videte tres intellectus quos i hoc ad illum tex. dedi in. §. sed iste supra eo. in illo articulo an publiciana competat vero 2 directo dno 2 fm alterū eoz habetis ter. illū necessario intelligere. 2 ita intelligit Joā. fab. hic ¶ ¶ Ultimo ad perfectū cōplemētū glo. nostre. q in ea vidim⁹ q qñ delatus est iuramentū 2 est iuratu plures actiones competunt et nonnunq exceptiones diuersissime. tñ dic vt in ea des

claravi. Querit Jo. fa. hic in penul. col. de notabili & pulchra q
stione quā alij nō rāgunt. pone q iuramentū nō fuit delatum
sed pars dicit q est cōtenta credere pscientie & fidei alteri par
tis. & ita credit. nūqđ poterit agi & excipi sicut si iurātū esset.
sic nūc illa remedia cōpetant sicut si esset iurātū pma fronte
in eum: videtur dicēdum q sic. + qz inter simplice loquelam
iuramentū deo non constituit dñam in. c. & si xps extra de iur.
reiu. no. plene Archi. scdm eum in. c. i. de sepul. in. vi. pterea
istud fit ad decisionē litis sicut & iuramentū. ergo videt eadē
rō q est in iuramento. ipse tñ Jo. fa. dicit q cōtrarium est verū
saltem de iure ciuili motus. qz nō repitur q ex tali fide oriatur
actio. sed solum ex iuramento. ergo non est nostrū extendere. l.
obligationū fere. §. placet. ff. de ac. & obli. & maxime q iura ciu
lia multū pōderant iuramentū plusq̃ simplicem locutionē
vel fidem ant. s. sacramenta pube. C. si aduer. ven. & l. iij. C. si mi
se ma. di. imo et si iura canonica multū ponderant facientia va
lere cōtractum in quo interuenit iuramentū q aliter non va
leret simplici locutione. c. cū contingat. extra d iure iur. & c. l.
de pac. in. vi. ¶ Nec ob. q prima puentio fiat ad decisionē litis
sicut & iuramentū ergo videtur eadē rō: qz respondet ipse q
transactio fit ad litis decisionē. & tñ non agitur ex cōsentio
ne nuda. l. siue apud acta. C. de transac. ergo consequentia non
est bona. ista sunt que dicit Jo. fa. hic in hoc notabili q̃sito. nō
memini me alibi legisse istū in specie. & in terminis ab alio tñ
q̃tum per Jo. fa. hic est verū q Bartol. in. l. i. ff. de pretor. stip.
post antiquos: quos ipse idem refert. tangit late quid si aliqđ
promisit p stipulationem stare simplici dicto partis vel iuramē
to. an talis stipulatio valeat & qđ operetur. & ibi Bar. post rela
tas nōnullas opintiones antiquorum tenet q talis stipulatio
valeat. ibi tñ non aperit Bart. nec alibi qđ remediū cōpetat fa
cta tali declaratione. Ego puto in. q. Jo. fa. posse cōtra eum te
neri. i. q si pars in iudicio dicat se credere fidei alterius partis
q illa remedia cōpetāt put si iurātū esset. facta tñ declaratio
ne. vt infra dicam & p ista parte me multum mouet qd in simi
li spe. in ti. de arbi. §. i. in ver. sed pone q promissi quod &c. et
sequuntur & tenent Jo. an. & do. Anto. de but. in. c. cum tempo
re. extra de arbi. in quibus locis tenent isti tanti patres mul
tum signanter q. d. l. si qđ maior. C. de transac. que loquitur q̃
quis iurauit. hābet etiam locum si non interuenit iuramen
tum: sed fidei p̃dictio. & qz scdm eos + a pari pcedunt p̃dictio
tuo fidei iuramentū vt est ter. no. i. c. ad aures. extra qđ me. c. i.
q idem ante eos tenet in terminis glo. multum signanda in. c.
peruenit i. gl. fi. in verbo iuramenti. extra de fidei iur. ergo idem
necessario dicimus in. q. n̄ fa. accedat glo. nostra. i. c. pen. i. ver
bo. p̃misit. extra de iure iur. Ad hanc eandē ptē accedat etiam

a Et iura
mentū. adde
idē tenētem
Jely. i. c. qre
lā. circa si. ij.
col. d iure iur.
& i. c. pterea
de spō. i. iij.
col. & d. ale.
xā. de imo. i.
l. iij. §. dato i.
fi. d iure iur.
vbi idē dicit
q̃n p̃missio
facta sit sub
p̃culo aie. p
mittit q ob
ligat p̃iang.

qđ singulariter voluit Bar. i. l. lucius. ad fi. ff. de fidei iur. vbi vo
luit + q qñ fides alicui putat testis approbata ab vtraq̃ par
te hoc casu nō requirit iuramentū imo sibi qz credi sine iuramē
to. ergo ita dicemus in casu nostro. ¶ Non ob. arg. Jo. fa. pro
pter qđ ipse tenebat contrariū dum dicebat q iura ciuilia mul
tum ponderant iuramentū plusq̃ simplicem locutionē siue fidei
qz dico q immo iura ciuilia in terminis istis. ita pōderant cō
uentioem maxima fide subnitam sicut & iuramentum. probō
vltra ea q. §. adducta sunt. nā qñ delatum est iuramentū. certe
si illud remittatur a parte. & sic nō iuretur: p̃nde est q̃tum ad
actionē. & cetera remedia de quibus in terminis n̄tis ac si iura
tū esset: qz ita competunt remedia put supra dixi late sup glo
sella pe. i verbo iurauerit. ecce ergo q qñ nō iuratur. sed remit
titur a parte iuramentum. qz ppter confidentiā partis ita com
petant remedia iuramenti. sicut si esset iuratum. ergo idem di
cimus in terminis nostris. + Cōcludo ergo ptra Jo. fa. Quis
non inueniam ab alio firmatū. q si pars in iudicio dicat se cre
dere fidei alterius partis q oīa remedia agēdū excipiendi ita
cōpetunt sicut si esset iuratum & credo q alibi nō inuenies istū
passum hoc mō examinātū. Istud tñ limito procedere qñ talis
credulitas fuisset a parte acceptata. secuta fuisset declaratio.
als credere q talis puentio credulitatis rene cari posset. sicut
delatio iuramēti. l. si quis iurandū. C. de reb. credi. & dixi la
te supra sup glosella parua in verbo iurauerit. & ita in siti tenet
Bar. in. l. i. ff. de pto. stip. in stipulatione qua qđ p̃misit stare sim
plici dicto partis. vt talis p̃missio ante acceptationē & declara
tionem possit renocari. & ideo cōfuserem hoc casu et adhibēdā
illā cautelā in accipiēda cōfessum tali p̃uentione credulitatis
prou esset in iuramento. scdm q retuli latius sup. d. glosella.
iurauerit. ¶ Glo. fi. in verbo q̃ritur quam diuidi i tres partes
principales. In prima ponit dictū p quod extenditur ter. nō
fieri. In scda per modū notabilis declarat quod p̃missio sit iura
mentū. & an & qñ possit recusari. In tertia disputat referēdo opi
niones an ex iuramento oriatur actio in fecm qñ super eo lata est
sentia. scda ibi. & est notandū q hoc facim. tertia ibi: sed fm pla
centum ita demū &c. Prima p̃ncipalis pōt subdiuidi in tres
particulas. In prima facit qđ dictum est. i. qz ponit extensionē
ad ter. In scda ponit rōnem extēsiōis. In tertia ponit solen
tiam. scda ibi. qz sufficit diuina vltio. tertia ibi. nisi in casibus.
Item scda p̃ncipalis pōt subdiuidi in tres particulas. quem
admodū tres ponunt species iuramenti. partes de se patent.
Itē tertia p̃ncipalis pōt subdiuidi in tres particulas quem
admodū due opintiones i ea recitātur partes de se patēt. ¶ In
ea. glo. ibi admonēdi & sic ad fi. prime partis p̃ncipalis tene
tis + q p̃iuriū aliter non punit nisi diuina vltione. verum qz

in hoc tex. sunt varij & varias penas imponunt. in hoc etiam
ant glof. nostre idcirco Ang. hic simpliciter refert octo penas
que diuersimodo a legibus pñrari imponunt quas eodem mo-
do & ordine ponit Bal. a quo habuit & didicit in. l. ij. C. de re. cre-
di. deinde p modum doctrine quomodo piurus in foro civilis puni-
atur ponit ipse idem Ang. de are. vnā valde plicā distinctionē
Saly. in illa. l. ij. C. de re. credi. videntis hic p eum: tamē Ang.
in aut. scem. col. v. tenet q etia isto casu potest p iudicē extra or-
dinem puniri. nec ob scōm eum ter. in. d. l. ij. dum dicit solā de
um vltorē hz qd intelligitur quo ad hoc vt ordinarie puniri pos-
sit. Ego tamē in hoc pñcto an & quomodo piurus puniat omis-
sa tam longa sita terea prout est distinctio illa Saly. p Ang. hic
simpliciter recitata paucis ita cōcludo & distinguo. **¶** Aliquis
iurat p sacramēta pñbita & scelerata. puta p viscera xpi vel ca-
pillos. aut caput dei & filia. & istud appellat pñre blasphemia
siue blasphemare deū. & talis blasphemia siue verū dicat siue
falsū puniū vltimo supplicio. & sic talis blasphemias dñe cōi-
dy decapitari. qz talis blasphemē tendūt in cōtemptū xpi
& fidei nostre. casus est in. g. i. & fi. in aut. vt nō luxuriēt extra na-
turā collatiō. vi. **¶** 3te potest cōueniri civiliter ad satisfactio-
nem dñi. ar. l. q. note. ff. de sal. fm. pau. & Joā. an. in. c. i. de cri-
fal. in. m. q. dicit alibi Bal. in. l. accusatōnem in. iij. col. i. bonis
lecturis. C. qui accu. non pos. **¶** 4ta iurare p mēbra pudibunda
xpi est species heresis. Alibi dicit Bal. in. l. vnica. C. si quis ipe-
ratori maledixerit q idē est maledicere deum & cum blasphemē
mare siue de eo verba pudibunda proferre. ^a dicit tñ docto. vt
pe. Cy. Bal. & Saly. in. d. l. ij. & Ange. de Are. hic. **¶** 5^a q ea que
dicta sunt de blasphemia capitaliter puniēda habent locū &
procedunt in his tñ qui habent ex cōsuetudine facere huius-
modi blasphematiōes. & istud est qd vult ter. in. d. g. i. & fi. in hō
est qd voluit Bald. in. l. ij. post gl. C. ad. l. iulā marie. vbi per hoc
etiam notabiliter subdit **¶** q illa pena blasphemantium non
habz locum i eo qui temerarie blasphemant. vbi autem quis
nō hēret ex cōsuetudine blasphemare & blasphemaret hoc ca-
su non esset ita atrociter puniendus: sed pro arbitrio iudicis pu-
ta qz pondus esset ad cathenā scōm pñfatos doc. marie Cy.
& Saly. in. d. l. ij. & Ange. hic. **¶** Et aduertite diligētē qz dice-
bāt multam signāter pe. & Cyn. in illa. l. ij. qz binus vel trinus
scelus hoc casu cōsuetudinem non induceret. **¶** 7ª istud etiā
plac. Saly. ibi. & Ange. hic. qz ex ludibrio lingue hoc consistit
aliquādo quis nō blasphemāt sed iurat & piurat. & sic aut cas-
lore iracundie. & solū deum vltorē hz. vt. d. l. q. calore. ff. de reg.
iur. & d. l. ij. in glo. fi. C. de re. credi. facit. l. i. C. si quis ipe-
ratorē. Aliqñ qz iurat deliberatē & piurat. & tunc aut tale piurū
nō respicit interesse aut dñum alterius & solum deū vltorē hz

¶ Proferre
add qz
abrosiū vt
fert & sequit
d. Bar. fo. i. i
cōli. cij. i. c. i.
ipñt. cir. me
diū. iij. col. i.
pte blasphem
ia ē qñtē
aliciū attri-
buitur qd ei
non puenit.

puta si quis iuraret non comedere carnes. d. l. ij. & ibi glof. i. &
ibi Bal. & glo. in. l. lucio. in ver. debeat. ff. de his qui nor. infa. &
in istis duobus casibus pcedat & verum dicat glo. hic. Aut ta-
le piurium respicit damñū & interesse alterius & tunc aut est de
pñterito vel de presenti. & tunc puniuntur crimine stellationatus. l.
fñ. ff. de cri. stellio. aut erat iuramentum de futuro ad obligan-
dum & puniuntur pena legis si quis maior. C. de transac. ita gl.
in dicta. l. lucius in ver. debeant. ista sunt ex mente scribentium
in dicta. l. ij. C. de reb. cre. predicta pcedunt in parte piurante.
¶ 6ª Quā autē pena puniatur testis piurans. dicite q aut in
causa publici & capitalis iudicij. & puniendus est similitudine
supplicij. casus est in. l. i. g. i. ff. ad. l. cor. C. de siccā. & Bal. & Sa-
ly. in dicta. l. ij. C. de reb. credi. & p illud no. ter. i dicta. l. i. g. i. no.
Bald. in. c. i. in principio de pace tenenda q falsus testis dñu
puri illa pena quā subiret reus de crimine intentatus puta capi-
tis vel furcarum. **¶** 7ª Illam etiam ter. pro singulari allegat
Bal. in. c. i. g. in iura in fi. de pace iura. fir. q testis falsus i cau-
sa homicidij puniēt tanqz homicida. Aut vero testis fuit piur-
ans in alijs causis. & tunc puniū. l. cor. de falsis. l. i. in prin. ff. ad
l. cor. de fal. scōm Bal. & Saly. in. d. l. ij. & Ange. hic. de quo etiā
per Bald. in. l. presbyteri. in. ij. col. C. de epy. & cleri. & late p An-
ge. in repe. l. i. C. de siccā. & vltra ista de pena testis falsi siue piur-
ri. videte ter. & ibi glo. notabilē in. c. i. de crimine falsi i gl. i. & ij.
& gl. in. c. querelā in ver. irretiti extra de iure iurā. **¶** 8^a Unum
etiā i predictis notate q vbicūqz dictū est supra. quē puniri de
piurio in eisdē casibus quis incurrit infamia: ita habetis gl.
nota. in. d. g. lucius in verbo debeā. & ibi Bar. & Bald. tradit
scribentes in. l. si quis maior. C. de transac. & ex hoc sequit qz res-
pēdēt ut a testimonio & a qualibet dignitate. l. quotiens. C.
de digni. li. iij. & l. ij. g. miles. & ibi gl. i. no. ff. de his qui no. ifa.
& ita in terminis Bal. & alij i. d. l. ij. C. de reb. credi. & Ange. de are.
hic. **¶** Et quātr formandus sit libellus qñ agit contra piurum
vide per Bal. in. l. cū patruo ad fi. C. com. vtriusqz indi. item vi-
de p Ludo. in. l. si duo patroni. g. fi. ff. de iure iur. **¶** 9ª Aduertē
ter etiā qz vbicūqz ex implemento iuramenti sequeret iniusticia
vel pñre salutis dispendiū vel alterius detrimentū: nunqz
tale sacramētū obligat. c. ij. de pact. in. vi. Eodē modo vbicūqz
piurū est iuramentū seruare qz nō obseruare scōm Bal. in. l. i. si ad-
ecludendū. C. de reb. credi. & istū potest ptingere sex notabilis-
bus modis de qbus ibi p eum vt si quis iuraret &mittere hos-
micidij vel cū iuramento iuraret ligas ad homicidia tenden-
tes vel si doctor adus iuraret nunqz aduocare sine salario. vel
si aliqz iuraret non doctorari vel nō loqui cū aliquo & istis cas-
ibz & similibz ibi p Bal. positis dicit notāter Bal. q nō est ne-
cessaria absolutio a iuramento & ppter has casz tā layci q cleri

ci excusant a piurio. et a pditione bñficioz et dignitatū. et hoc eze putat bene notabile Bal. vbi supra et de eo dicit facere magnū festū Jo. an. in. c. i. de pac. in nouella. et si bene pñdiero et ad uerto Bal. in istis decidit mihi vñ sup quo al's multum dubitauit nanquid in casibus in qbus iuramentū non est obligatorium. vt qz sit contra bonos mores. tñ si iurans illud nō obseruat efficiatur piurus Bal. vbi supra videt decidere q non aliter et contrariū tenuit summe auctoritatis Joā. an. i. regula q semel de reg. iur. in. vi. i. mercu. vbi voluit q si q's fecerit testm et iurauerit illud non mutare vel renouare. ecce qual' iuramentum hoc est contra bonos: qz aufert liberam testandi facultatē. tñ stipulatio hoc modo cōcepta cū si. ff. de verb. obli. q quis non obstat iuramento posset aliud testm facere et valeat scdm testamētum nūq̄ illominus si faciat est piurus. et hoc dicit pba vi per capl'm pñm de sponsa duo. in. vi. est vñ q i hoc. f. q efficiatur piurus cum reprehendit Bar. in. l. i. si quis in pun. testamēti. in vlti. col. pñcipij. ff. de leg. iij. et in. l. cum duobus. Cidē respōdit el. i. ff. p socio. qd vltimū mihi magis placet qd aliter p nunc nō discutio quis ipse idem Jo. an. in. c. disiecto filio. extra de pben. gñaliter dixerit q actus qui fit contra iuramentū teneat licet faciens sit periurus. et et ad predicta dum dixi de eo qui iurauit non doctorari et si ha videte text. in. c. i. qd incipit florentinum. lxxv. distm. al's est. lxxv. di. de eo q iurauerat nunq̄ accedere ad ep̄atum et ibi solēne glo. in ver. sacrosanctis videte etiam no. tex. in. l. si. in pun. qui incipit. imperatores. ff. ad muni. de eo qui iurauerat ordini decurionum se non interfuturum et postea diuinitur creatus est videte et no. tex. et moralem in. c. innocens. xxiij. q. iij. xli. pe. et ibi sunt ista formalia verba tunc illicitū est iuramentū qñ id qd iuratur in sui naturā vitiosum est vel vitam adimens vt adulterij et homicidij et c. vel se cū inimico ad pacē non venire vel indigenti misericorditer nō subuenire. ista qz pspiciā habēt in se intusiciā et si iuramētum firmentur tñ seruari non debent et c. videatis p totū illi ter. et ibi abundatē traditur de predictis. ad ista et videas et is. pe. de anch. in regula accessorij in. vi. q. de reg. iur. in. vi. vbi tenet et q papa nō ligatur iuramento et qd derogat sue p̄tati accedat ter. in. c. vbi piculum. §. ceterum. de elect. in. vi. et ibi glo. no. q tenet q vbi iuramentum fuisse p̄tū circa veros gandā p̄tatem pape non valeret ipso iure. et immo non est necessaria absolutio. vt. s. dixi. et et addite etiam q iuramentū inducens solū p̄ctm veniale nō ē seruādū nec ligat. quis em ob seruatiō nō vergat in detrimentū salutis eterne. tñ qz h' est ali qualem offensam diuini numinis nō ligat. dictū fuit Arch. in. c. ij. de pac. in. vi. qd dictū apud legistas multū cōmedat et reputat no. dignū Bal. in. c. i. §. ite facta in vlti. col. de pace iuramē

a iuramēto: adde do. alex. s. imo. i. pñ. xxxvij. i. iij. pte et in cōsi. xxxij. i. iij. parte. et scdm Tho. i. ij. q. xxxij. ar. ix. qñ qd papa possit sup iuramēto vel voto se cūmet disp̄sare. vide se ly. in. c. ij. de spōsa. in. vij. col. ver. iij. declaratio et ibidē i pñ. xij. co. vide nūq̄d possit remittere iuramētū sibi ab imperatore p̄sentitū.

69

70

71

72

73 to firmanda. et et addite et in predictis q Bal. in aut. ad hēc in. iij. col. c. de vñ. videt velle q in iuramento contra publicā vilitatem requiratur absolutio a iuramento. de quo videt latius p Bal. in. l. non dubiū. in. xv. col. c. de legi. et Jmo. in. c. venerabilem. de elect. notabiliter Bald. in. l. pactū. in. xvij. q. c. de col. la. et et dixit et iā Bal. in. ea. l. pactū. in. i. q. si filia renunciant cū iuramento metu patris vel nimia reuerentia quis iuramentū nō noceat. tñ requiratur absolutio a iuramento. et et notate et q vbi cā est super absoluteione de eē cā summaria fm Bal. i. aut. ad hēc in. iij. col. et et addite et ad p̄dicta id qd signāter dixit Bal. in. l. nec si volens p illā. i. c. de libe. cā. et q si rex francorum faceret aliquā ciuitatem confiteri esse suā et iurare fidelitatē cū sua non sit q talis confessio et iuramentum nō h' penitus valent. et idē fm cū in papa et imperatore. qz redi gōtur ad istar triann. vt ibi latius p eum. An etiam et si q iurauerit se seruare qd in statuto continetur. et postea statutu casset an liberetur a iuramento. videte Jo. an. in. c. i. de his q fiunt a maior parte capituli in nouella. et Bal. in. c. i. pñone fenz. de p. Jo. de lig. et Jmo. in. c. pñstitutus extra de relieri. et et addite et iā p̄dictis qd multū signāter voluit Jo. an. post host. in. c. relatum extra ne clerici vel monachi et q si in aliqua regula continentur aliqua facienda a religiosis et apponatur certa pena. puta ieiunium q religiosi p̄travenientes iurauerint seruare regulā: non tñ incurrunt piurium nec p̄ctm mortale: qz intētio condētis regulam videtur limitasse suum p̄ceptum quo ad illā penā. et hoc est bene notandū et ppter scholares qui iurāt seruare statuta que statuta dicūt aliquid fieri vel non fieri sub certa pena. et An aut necessitas excuset a piurio. habetis text. in. c. qrelam. et ibi gl. notabilem in verbo necessitate extra de iur. reituran. ibidem videte p canonistas. et et et an si aliq's iurauit non iurare et pducitur in testē an possit compelli per iudicem. vt iuret. videte Specu. in. ti. de testi. §. postq. ver. quid si tenentem q sic. qz in omni iuramento videtur semper excepta auctoritas superioris. et idem tenet Jo. an. in. c. qz p̄terq. de off. ordi. in. vi. et idem tenet L. ro. in sua repe. rubri. ff. de arbi. vbi dicit hanc. q. non esse tactam inter iuristas. sed solum a se in loco supra scripto. ego pro hac decisione allego in terminis solēnem gl. in. c. constitutus. in verbo necessitatem extra de re scrip. et ter. in. c. venientes. et ibi glo. in ver. superioris. extra de iur. iuran. bene facit. l. si. in pñ. ff. ad municip. et et et quid si quis iurauerit non fideiubere pro aliquo an teneat iuramentum et impediatur contractum fidei iussiois et eius validitatē videte Old. in consi. suo. cxxx. et quod no. Arch. in. c. non est. xxiij. q. i. et et notate istud singulare dictum Jo. an. in add. spe. in. ti. de iur. iurā. in rub. q si aliquis iurauit nō fideiubere

81

82

a Absolutio a iuramento. vide fely. in. c. si. de iure iur.

b Cōsilia: ria. ad d. fely. in. c. i. de iure iur. in. fi. et in c. p̄terea de spōsa. lxx. co.

c Cōtinef. et add. qz iuramentū aliq̄ est de seruandis statutis et aliq̄ d' suā distictis in statutis. vt p fely. i. c. cū venerabilis co. vi. s. tris bus modis limitat circa p̄ncipi. de excep.

d Fidei iussiois vñ fely. in. c. si. de pñ. ij. col. ibi. tñ vergit paulo post. de iur. iur.

a Juramē
to. vide fely.
in. c. cū sup.
tij. col. de of-
ficio deleg.

re pro aliquo et primus eius est in magno periculo constitutus
nisi p eo fideiubeat q non obstante iuramento tenet et dicitur eo fi
deubere. ¶ Que autē pditiones siue clausule tacite subintelligunt
ligant in iuramento. ¶ vide notabiliter et plene Bal. in. l. si. C. de
nō nume. pecu. de quibus etiā p Jmo. in. c. quēdam modū extra
de iureiur. et in. c. debitor. in. eo. ti. ¶ In ea. glo. ibi. vt. ff. eo. l.
manifeste. et sic ad si. scde partis principalis tenetis q. l. mani
feste turpitudinis est hodie correctā. p. l. gñaliter. §. sinasit. et
cōsequēter tenetis ¶ q hodie iuramentū iudiciale pōt recusari.
et idem tenet glo. in. d. l. manifeste. et idē ē vīsa est tenere l.
d. §. sinasit in glo. in verbo recusare. vos dicite melius fm Joā.
fa. hic et sequitur et Ang. de are. q hodie nihil corrigitur. et cōse
quenter q illa. l. gñaliter. §. sinasit non corrigit iura antiqua.
sed ea declarat hoc mō. Nam delationē iuramenti factā a par
te parti in iudicio iudice approbātē non pōt pars recusare. ve
rū est sine causa. sed ex cā bñ pōt recusare. et ita loquit. l. gñalis
ter. §. sinasit. vnde illa. l. nō corrigit. sed declarat. et q nihil cor
rigat dicitur apte ibi. in ter. ad si. illius. l. et ita ē tener Bar. et cōiter
aliq in. d. l. manifeste. et Bal. in. d. l. gñaliter. in. p. m. ¶ Que autē
sūt iuste cāe ex qb pōt iuramentū recusari videatis Bar. q
plures enumerat in. d. l. manifeste. et Bald. in. d. l. gñaliter. §. i.
ad si. ¶ Inter ceteras vñā potissime mandat hic Ang. perpetuo
notari quā dicit eo anno se in practica vidisse qñ emptor pue
nitur et se ideo defendit vt sibi actionem de euictione pararet
certe si sibi defersat iuramentū pōt illud licite recusare ne perdat
actionem de euictione contra principalem et auctorem suum.
q si res decideretur per iuramentum non hz actionem de euic
tione cōtra principalem ar. l. si dictum. §. si cōpromisero. ff. de
euictione. et idē etiā in terminis tenet Ric. de neap. hic post su
um Rodul. de auri. in. iij. q. extra glo. in materia actionis i
casctū. Nos autē addite ad cās enumeratas p Bar. vbi. §. q in cā
sibus in quibus non pōt fieri probatio nisi per iuramentum.
ista erit iusta cā recusandi iuramentum. et ille cui isto casu de
fertur. non tenetur iurare nec referre. istud est qd signanter vo
luit Bal. in. aut. sed nouo iure. C. si cer. pe. in. vlti. col. in. ver. sed
nūqd hoc casu poterit fieri probatio p sacri delationem mot
p. l. in cōtractibus. §. illo. C. de non nume. pecu. ¶ Itē addi
te q vbi delictū de quo qritur non cadit i sciētiam eius cui de
fertur sicut in sciam eius q defert vel refert. quod est qñ defe
res scit veritatē ille q cui defert pōt pbabiliter dubitare ista
est iusta cā recusationis iuramenti. puta si agā cōtra te actio
ne furti asserens te furtum cōmisisse et tu defers mihi iuramē
tum q iurem an esses fur. certe possū recusare. secus si scia equa
liter caderet in vtroq. puta quādo quis fuisset verberatus. de
istis ē casuano. in. l. in arcell. §. si. et. l. seq. et se. ff. re. amota. et ibi

in terminis Bar. iuncta. l. lex cor. §. hac. l. ff. de iurur. et ibi not.
86 Bar. idem Bar. in. l. iururandū et ad pecunias. §. ait. ptoz. ff. d.
iurur. et idem Bar. in. l. illa manifeste. §. nō ita clare. ¶ Itē
addite et ppetuo notate q si ille cui defertur iuramentū iā pba
uit vel etia offert se pbaturū. ista est iusta cā recusandi iuramē
tum. ter. est de hoc multū nō. et pegrinus in. c. ij. extra de pba.
et ibi p Jo. an. et alios immo plus ter. ibi nō. reprobat puetudi
nē que erat in pvariū. Itē addite et vltimo aliā iustā cām recu
sandi iuramentū quā ponit ter. in. l. si quis iururandū. C. de
reb. credi. qñ aliqis detulit iuramentum et ante acceptationem
reuocauit asserens se velle pbare. si postea deficiat in pbatō
nibus et velit iuramentū deferre poterit licite recusare. ¶ In
fi. glo. hanc gl. approbant simplr doc. hic. vt Jo. fa. et Ang. de
ar. eti. dicētes oēs doct. ita tenere. et idē ē tener glo. in. l. i. in. gl.
i. C. de re. cre. et simplr ibi seq. Bar. vos videte latr Bar. l. i. nā
et postea. §. si. ff. de iurur. post gl. ibi. et antiquos. et idē ē Bal.
post antiquos i. d. l. i. C. de re. cre. ¶ Extra gl. vt obseruē qd supra
policitis sum in notabilibus i vltimo effectu iuramenti ¶ q
ro an iuramentū habeat executionem paratā sicut inia Bar.
singulariter. de quo etiā supra feceram mētionem in. l. ij. ad si.
ff. de iurur. refert q sic per. l. post rem iudi. ff. de re. iudi. et ideo
dicit Bar. et putare q si in si. instrumēti confecti de aliquo cō
tractu apponeretur illa clausula. q de pdictis possit in futu
rum dubitari. et nunc dictus pmissor detulit dicto stipulatori
iuramentū: qui stipulator statim sibi delato iuramento iura
uit se debere recipere. puta dicta mille. pmissa ex cā mutui. cer
te tunc tale instrumētū ē de iure cōi mandare executioni et habes
ret executionem paratā virtute dicti iuramenti. et dicit Bar.
se mirari q consuetudo hunc modum et hāc cantelā non adin
uenerit Ang. de are. hic dicit q qñis omnes doc. sequantur
hoc. d. Bar. q tamen ipse de eo dubitat. q non interuenit iu
dicis auctoritas cōprobantis iuramenti delationem iusta. l.
si quis iururandū. C. de re. cre. Dicit et q. d. Bar. pōt saluari si
addimus verbis Bar. q notarius qui dictū instrumētū cōfecit ap
probauit dictā delationē iuramēti et eius acceptationem q est
sancti iudex cartularij de quo mētionē facit gl. in. l. i. in. glo. ij.
et ibi doc. ff. de iud. et fm eū approbatoz pfirmatio dicti notarij
rogati de dicto instrumētū operabit pinde ac si dictū iuramentū delat
um fuisset in iudicio corā iudice. et ita fm eū nō. Bar. in. l. i. post
fessio quoz. §. et si possessio. ff. d. acq. pos. et in. l. nō fateat in. §. si.
ff. de confes. et in. l. error. C. de iur. et fac. igno. istud argumentum
Ang. iudicio meo est fragile. ita q eius saluatioz suppletio ad
Bar. nō ē necessaria. nā psupponit Ang. de are. q ad hoc vt iu
ramētū habeat executionē paratā requirā necessarium q inter
ueniat auctoritas iudicis cōprobantis dictā delationē iuramēti

ti q nullibi pbat aut requirit et illa. l. si quis iuratur ad allegata per Ang. nichil facit in proposito nec hz aliqd minimu vera bu quod pferat ad presens ppositu. sed vltra cu ego addo bal. in. l. i. C. de re. cre. referet illud. d. Bar. et dicent q ista est vna singularis opi. ea tame postmodu ipse respndit. sed per verba multu obscura et intricata. Paul. de cast. in. l. post rem iudic. ff. de re iudica. refert Bal. ibi supra tenere contra Bar. et cu delectat r dicit moueri hac ratione: q iuramentu no hz executione nisi quado est dubij decisiu de quo loquitur ti. de iureiur. sed in casu isto tepore contractus non erat ortu ali quod dubium: ergo tale iuramentu non potest dici litis decisiu. qd non dicitur nisi orto dubio. et per consequens non habebit executione parata: requiritur ergo scdm eundem bal. q tale iuramentu deferatur ex postfacto ad hoc vt habeat executione: dicit tamen si bi plus placere opi. bar. et idem etia dicit ipse Paul. de ca. et in. na et postea. §. si. ff. de iureiur. Adhuc autem videtur q verba bal. et eius ratio alio plus velint q referat Paul. et videre meo bal. ita arguit ad hoc vt iuramentu habeat executione parata necesse esse alteru duoru vel q iuramentu sit litis decisiu vel sit de debito. et sic de eo qd sibi vere debeatur: sed anteq contractus sit absolutus a partibus q tunc demu est pfecto in totu et in totu absoluto instrumento. vt. l. contractus. C. de fin. instru. nichil debetur nec est absolutio nata. sed est nascens et sic est pteriti imperfecti. et si iuramentu non est de debito. ite non est litis decisiu: ergo cum tale iuramentu non sit veru nec litis decisiu non habebit executione parata. et ideo subdit ipse bald. q vbi iuraretur seorsum absoluto iam contractu q tunc vera esset opi. bar. q iuramentu haberet executione parata. istud fundamentu bal. quomodo cunq intellectum iudicio meo nichil valet in aliqua sui parte potius firmatur et fundatur auctoritate sua q vllis legibus aut ratioibus. et du dicit in prima parte argumenti sui q ad hoc vt iuramentu habeat executione parata requirit vel q sit litis decisiu vel et. certe non inuenio legem ita restringente nec ipse allegat. sed fortius si verum esset q iuramentum ad hoc vt habeat executione parata qd requiritur q esset litis decisiuum sequef q etia si iuramentum seorsu absoluto ia tractu quo casu non esset litis decisiu: etia tunc non haberet executione parata. cuius contrariu ipse tamen hz quis posset dici q hz tunc non sit litis decisiu. est tamen sup debito. vt infra statim subiicia. sed no eundo per hec medicata sul fragia. rideo aliter et in forma posito etia q verum sit q ad hoc vt iuramentum heat executione necessarium sit q iuramentu sit litis decisiu qd non est hic. rideo q quis de presenti no sit litis decisiu. qz in futuro pot subesse lis q hoc iuramento de cetero sufficit pbo per optim simile. Na transactio dz fieri de

re dubia et incerta. l. i. ff. de transa. et tñ satis est q lis subesse possit. vt est tex. no. in. l. post rem iud. no dico. l. i. post rem iud. quia adhuc lis subesse possit. ff. de transa. et tex. no. in. l. i. C. de transa. in ver. et si nulla fuisset qd. tñ ppter tunc notu lris et ergo ita dicemus in pposito nostro. 32 ob. ij. ps argumentu Bal. du dicebat q requiritur q iuramentu sit de eo qd vere debeatur illud est falsu cu in iuramento no requiratur an sit debitu necne vt hoc tex. cu si apparet ergo q fundamentu Bal. contra Bar. no valet vna faba. Considerabam tñ etia si Bal. vellet se fudare p. d. l. contractus C. de fin. instru. hoc modo. na qd dicitur de contractu sit instrumentu nu qd contractus dicitur esse pfectus nisi pfecto et absoluto ipso instrumento et partibus lecto. et antea nulli ius qritur. et ante sepe admittitur pntia partiu. ita est tex. multu signandus i. d. l. contractus. et ibi Bar. et alij. ergo si anteq instrumentu sit pfectu et absolute iuramentu sit interpositu nihil opabitur cu antea nulli ius qritur. et si Bal. ita motus est adhuc nichil ob. fundamentu suu q tractus nunq dicatur esse pfectus qd vt ipe dicit pcedit qn partes hoc egerut q de tractu fieret instrum q hoc ergo solu q fiat instrum no sequitur q tractus fiat in scriptis ita vt no dicatur pfectus. ita vt qritur ius an instrum pfectione ita est tex. in. d. l. contractus. et ibi Bar. expse in. l. no. et glo. iolen nis in. §. i. in ver. cōficiūtur supra de cōtrahe. emp. et maxime cu i dubio no psumatur tractus i scriptis celebrari. vt voluit Bal. in. l. cu res. C. de pba. et Paul. de ca. in. l. q bis idem. ff. de obli. preterea no esset ponere os in celu qn is necubi tacit aut firmatu inueni q etia qn actu esset expse q contractus fieret in scriptis et interueniret prestatio iuramenti a parte delati q ppter iuramentu forte non admitteretur pntia. vbi alias admittit per id qd in simili dicit vobis supra in notabilibus. in. viij. effecti iuramenti. Concludo ergo p predicta verissimu esse dictum Bar. in. d. l. ij. in. si. ff. de iureiur. q iuramentu habeat executionem parata de iure coi sicut et sententia et ppter laudo et pntia q in fi. cuiuslibet instrum sepe facias apponi iuramentu: eo modo quo supra cuius iuramenti virtute instrum habebit executionem parata. et de hoc pntio vltra preallegata videte etia Bal. in. l. i. duo patroni. §. si quis iurauerit in fi. col. c. ij. glo. et in. l. na et postea. §. si petitor cum. l. i. seq. ff. de iureiur. et in. l. post rem. ff. de iudi. §. i. Et circa ista tangit etiam Bar. in. d. §. si quis iurauerit in fi. q iuramentum de iure communi habet executionem paratam vt statim vidimus. pone tamen vigore iuramenti pntis executione ad rem quam dicis tibi venditam an ego possis in executionem sententie excipere de pntio. et determinat mirabiliter q non possit Specu. in titu. de executione sententie. §. si in ver. item queritur de quo ibi per eum. et per Spe. in tit. de excep. §. d. ver. sed pone petis. videte Bald. qui hoc disputat in

l. peremptorias. in. lii. col. c. sententiam rescindi non pot. et sibi videtur tenere contra Bar. et per Bal. in. l. si traditio. C. de act. emp. et in. l. si ex predijs. C. de euic. et per do Anto. de bu. et 3mo. in. c. cum Joannes heremita. extra de fide instr. **¶** Restat postremo ad implementum presentis. **§** v. videamus qualiter formandus sit libellus in materia iuramenti. et eius formam videte plene per Spec. in. ti. de iurcur. in. liij. parte secundum quod cum refert Nico. de neap. hic in. v. q. extra glo. in materia actionis in factum. **¶** super hoc ut etiam dicebat et bene Jo. fa. in finalibus verbis presentis. **§** non potest dari vera forma. quia multi forimiter iurari potest. et nonnunquam forimiter aliqui informiter prout supra vidistis in glo. in ver. deberi. item potest iurari in quacunque actione et in omnibus interdictis. et quia in omni negotio. vt. l. iij. quacunque. ff. de iurcur. Concludendum est igitur secundum naturam actionis. primo facta narratione iuramenti et secundum varietates factorum oportet conclusionem variare concludendo realiter in rebus in possessionis ad possessionem et in personalibus secundum naturam que debetur virtute principalis obligationis et actionis. **¶** Ubi ergo ageretur actione in factum ex iuramento informiter prestitum in personali forma libelli debet esse talis. **¶** Dico contra titulum quod cum litigare cum eo coram tali iudice. et ab eo petere centum que dicebam mihi deberi dictus titulus mihi detulit iuramentum ut iurarem: si dicta centum erant mihi debita iudice dicta delationem iuramenti approbante et qualiter ego statim iuravi dicta centum mihi per titulum deberi: rando per illam modum per quem mihi delatum fuit iuramentum: quare cum dictus titulus dicta centum mihi solvere et prestare denegaret recuset peto cum per vos condonari et condonatum iuris remediis compelli ad dicta centum mihi danda et soluenda. **¶** Ubi vero in ista actione personalis iuramentum esset forimiter prestitum. quo casu oportet ut sitis et contractus vidimus supra in glo. in ver. deberi. eadem est forma nisi quod abicienda est causa ex qua dicitur tibi deberi et in iuramento informiter prestitum non. **¶** Predicta procedunt in actione personali **¶** in reali autem qualiter formandus sit libellus. Jo. fa. dicit quod debet petere per suam declarari et ad se pertinere iure dñij et hoc declarato debet petere rem restitui sibi domino. Ange. de are. dicit quod debet dicere sibi quasi dñus quod petor non dat directum dñum sed vtile. **§** quos autem cum similibus supra. de bo. pos. prima magis placet: quia hic non agitur de dñio dato a pretore. sed bene de actione data a pretore propter iuramentum et ista diversa sunt. **¶** In publiciana autem qualiter formandus sit libellus satis patet maxime iunctis his quidimus in gl. in ver. deberi ad fi. et in sp. habetis hic per Jo. fa. et Ange. de are. quos si vultis potestis videre et per ista remanet presens. **§** solenniter et multum vultis expeditus.

Penales quoque actiones. Ad euidenciam huius. **§** et in materia premitunt omnes doc. et ante ceteros Dy. quod actionis quedam sunt rei persecutorie et quedam penales. Rei persecutorie dñr ille qui res per qua agit actori adest. reo adest. vt si ago rei vendicationem vel publiciana vel similibus. ego peto re qui mihi habet quod non habeo et adest reo qui illa habet. de istis vidistis a prin. ti. vsq. ad pñtem. **§** exclusive. penales vero de quibus tractat ille. **§** dñr ille qui nihil abest actori et nihil adest reo. vel nihil abest actori sed adest reo. vel abest actori et nihil adest reo. **¶** Ad hoc intelligentiam sciendum est finem prefatos doc. et Dy. hic actionum penalem tres requiri species. Queda est penalis ex parte actoris et etiam rei. quia actori nihil abest reo nihil adest. exemplum ponam. egi conditionem furtiva et ad rem furto subtractam et ea consecutus sum. ago postea actione furti ad penam dupli furti non est manifestum vel quadrupli si est manifestum iuxta. l. si per tu. re. **§** l. ff. de codi. fur. certe talis actio furti debet esse penalis ex parte rei actoris quia nihil sibi abest et rei qui nihil sibi abest et ista ponitur multa alia exempla que colligere potestis ex fi. glo. huius. **§** et quia est penalis ex parte rei conuenit tamen et rei persecutoria ex parte actoris. quia reo nihil adest actori tamen abest. exemplum ponitur deieciisti me de fundo meo violenter et ego certas res amisi que in eadem non puenerunt ego possum agere pira te interdictorum vi ad petendas res illas quas amisi. h. tu eas non habecas. l. in prin. cum si. ff. de vi et vi ar. ecce qualiter istud interdictum est penale ex parte rei conuenit quod conuenitur ad illud quod sibi non adest et est rei persecutoria ex parte actoris qui agit ad res suas amissas tempore deiectionis quod sibi absunt eodem modo in. l. aquila si tu interfecisti ferum meum tibi nihil adest. mihi autem bene abest et sic quo ad te resti est penalis. quo autem ad me actoris est rei persecutoria. l. item mella. **§** sed si plures ferus. ff. ad. l. aquila. ista etiam ponitur vltra alia exempla que colligere potestis ex glo. si pñtis. **§** et Queda est tertio est penalis ex parte actoris. ex parte vero rei conuenit est rei persecutoria. exemplum in actione in factum que descendit ex edicto de calumniatoribus. et credo. put etiam dicebat Nico. hic quod vix alibi poteris de isto aliud exemplum reperire. pone aliquis dedit tibi centum ut negotium meum per caluniam faceres vel non faceres. vel me per caluniam accusares. certe ego possum agere contra te ad illa. c. que tu ob caluniam negotij mihi accepisti actione in factum ex edicto illo de calumniatoribus. l. in prin. c. l. generaliter in prin. et. **§** illud notandum est et per totum titulum. ff. de cal. ecce qualiter ista actio ex parte mei actoris est penalis: quia ago ad id quod mihi non abest ex parte rei conuenit est rei persecutoria cum sibi ad sit illa pecunia quam accepit. sed audite finis istud euidentiale ascribitur per omnes doct. hic Dy. et ipse sibi hoc arroget habetis tamen

glo. magistralē et signandā q̄ illud p̄ oia eodē ordine ponit. f. sequens in verbo conducto. f. eo. quā oīno videtur et teneatis menti. ¶ 3° tē aduertite q̄uis aliq̄ nō dicant hic sentit in 3o. fa. in vno ver. q̄ ista actio in factū descendens ex edicto de cas. lūnatoribus post annū est penalis tñ ex parte actoris et rei p̄secutoria ex parte rei conuenti. prout dicitur doc. cū post annum agatur tñ ad si implū. et sic ad pecuniā receptā tñ et non plus. et tñ casu verū dicunt doc. sed infra annū cum agi possit ad quā druplū eius pecunie quā accepit. d. l. i. in prin. ff. de calū. credo q̄ ista actio sit penalis ex parte vtriusq̄ tā actoris q̄ rei. ex parte actoris. q̄ agit ad id qd nō sibi abest et ex parte rei. q̄ conuenitur ad id qd nō abest sibi. et isto casu bene dicunt doc. ¶ 4° p̄sens ergo. f. noster. put successe declarabat. y. et alij sequitur tractat de quattuor actionibus penalis. quarū tres prime sunt penales ex parte vtriusq̄. f. actoris et rei vcz actio in factū q̄ datur cōtra corruptentē albi p̄toris. de quo tractat iste tex. 3° actio in factū q̄ datur cōtra eū qui in ius vocauit patrem vel patronū sine venia de quo scō tractat iste tex. 3° actio in factū q̄ datur ex edicto. ne quis eū qui in ius vocat. est p̄xi mat. de qua tertia tractat iste tex. ¶ 4° quartā vero est penalis ex parte rei conuenti tñ rei p̄secutoria ex parte actoris si actio in factū q̄ descendit ex edicto. de eo per quē factū erit de qua tractat iste tex. quinto et vltimo. et de istis duabus vltimis quarē sint penales et quomodo videbitis latius. f. sup. glo. fi. in princ. vbi glo. tangit. In hoc aut. f. nihil habetur de tertia spe penalis actionis quā supra declarauit sc̄i sit penalis ex parte actoris et rei p̄secutoria ex parte rei conuenti. ¶ Scō principaliter ad euidentiā p̄toris. f. habetis vobis premittē. q̄ in hoc tex. fit mēto de corruptēte albi p̄toris et q̄ albi p̄toris est qui dā mīrus sine p̄ores dealbarus vt hic in glo. h. et in l. i. si id qd in prin. in glo. i. vbi Bar. ff. de iurisd. om. iudi. et glo. in de. i. de iudi. et est triplex et tribus modis accipitur in iure fm̄ 3o. fa. in per. glo. ij. post Jac. et p̄e. hic. et fm̄ Nic. de neapo. hic in p̄mo euidentiā. et Cy. in aut. qui semel. C. quomodo et q̄ iudex post glo. ibi q̄ idē sentit in verbo vocet. et 3o. an. in addi. Spec. in ti. de cita. f. sequitur ver. et nota vñ est in quo ponebātur et scribebātur ḡalia edicta p̄toris p̄mētia publicā et naturalem eq̄tatē vt pacta seruabo et similia vt in glo. et in ti. de cōst. pecu. et in ti. de neg. gest. et quasi in oīus titulis iuris tractantibus de edicto p̄toris et de corruptēte talia edicta sine dubio loquitur iste tex. et habet locū eius pena. Aliud erat album p̄toris in quo bene edicta temporalia et sp̄alia puta citationes et similia ponebātur. nā p̄ istud album citabantur tam ordinarij q̄ delegati. vt in. f. oēm in aut. de litig. et in aut. qui semel. C. quō et q̄ iudex. et Spe. in ti. de lit. conte. f. i. ver. sed queritur et an in cor

a. Albi p̄toris qd aut sit albi p̄toris vñ sely. i. c. cū causā ē probat. in iij. col.

rumpente tale albi hēat locum iste. f. et eius pena videbimus infra in glo. ij. vbi melius cadit. et alij ponunt. Aliud et tertium erat albi p̄toris in quo describebātur noia decurionū et magistratū. et de isto loquitur totus tit. ff. de albo describebdo. et in l. i. in albo cū si. C. de decurio. lib. x. et an etiā in isto habeat locū iste tex. et eius pena videbimus etiā infra sup. d. gl. ij. ¶ 3° Cetero ad euidentiā premittē scōm Jaco. butri. et Nico. de neap. in secundo euidentiā q̄ aliqui sunt qui non possunt in ius vocari ratione reuerentie de quibus loquitur iste tex. et in l. iij. in fi. cum pluribus legibus sequentibus. et l. generaliter cū seq. ff. de in ius vo. aliqui rōna imbecillis etatis vt impuberes. vt. l. neq̄ impuberes in prin. ff. de in ius vocan. et in l. i. in prin. ff. de adm. tut. nonnulli ratione iusti impedimenti de quibus loquitur. l. ij. f. si. cum. l. seq. et principio legis seq. ff. de in ius voca. et an in omnibus istis locū h̄z iste. f. et eius pena videbimus infra in glo. et maxime in glo. mag. in verbo ipetrasset. ¶ 4° Vltimo premittē ad euidentiā q̄ isti in ius vocati. aliquādo veniūt ad iudiciū vel nolentes venire ducuntur per familiā. sed dū veniunt vel ducuntur erimuntur p̄m a manibus familie. vel aliter. et de istis loquitur totus tit. ff. ne quis eū qui in ius vo. vt. ex. i. iste tex. in ver. item aduersus. aliquādo quis non erit mī. sed alius ipsius dolo. et de hoc loquitur totus tit. ff. de eo per quem fac. erit. et tex. iste in ver. cuiusue dolo. ¶ 5° Que autē differētia sit inter titulū ne quis eū qui in ius vo. vt. ex. i. et titulū de eo p̄ quē fac. erit. h̄tis glo. no. in rub. ff. de eo p̄ quē fac. erit. et ibi Bart. et glo. fi. hic in ver. itē aduersus et ibi videbitis. ¶ His pro necessaria euidētia sic premittē venio ad tex. et iste. f. cōi diuisione diuidit in duas p̄tes principales. In prima ponit dictū in genere. f. multas esse circa p̄toris penales In scōa illō dētm̄ ḡiale declarat in sp̄e exēpla. scōa ibi veluti aduersus. Rursus scōa principalis subdiuidit in quattuor particulas. quēadmodū quattuor exēpla specificā ponit. p̄tes de se patēt. ¶ 1° Cōtra corruptentē albi p̄toris et p̄tra vocatē ius patronū vel parentē sine venia. 3° p̄tra erimētē vel dolo erimī facientem in ius vocatū cōpetit actiōes penales p̄toris. h̄z. d. in summa ex mente Nico. hic vsq̄ ad. f. p̄iudiciales. ¶ 2° f. fm̄ Ang. de are. hic nemini ipone licere corruptere edicta et albi p̄toris p̄posita imo p̄tra corruptēte dāt penalis p̄toris ad penam. l. aureor. vt. i. videbitis in glo. in ver. corrupisset. ¶ 3° Et fm̄ eū facit hic tex. q̄ si q̄s remouerit vel lucrauerit cedulas a p̄toris et affixas in valuis palatij vel ecclesiarij vel alio loco publico q̄ puniri debeat. Et idē si corruptit libros vel aliquā scrip̄turā repositā in camera actorū cōis. de q̄bus oib̄ videbitis infra sup. glo. ij. vbi melius cadet. ¶ Subdit successe Ang. de are. hic. idē esse vt puniri debeat si q̄s deleuerit imagines illo

rum qui ob eoz publicā & ppetuā infamā depicti sūt in publi
co. put. & suspensi vt sunt ppositores falsarij & similes & dicit nota
re doc. in l. i. qd in prin. ff. de iurid. om. iu. & ibi Bar. & alij
et oēs sequuntur. Ego addo singulariter ad istius dicti vitium
declarationē & limitationē + qd quis imagines depicte ad i
famā proditorū falsariorū & similib psonarū deleri non possint
sine pena vt proxime dixi. & ea tñ que sunt ad eoz laudem depic
ta ipone deleri pnt prout essent statue publicē. et nedum pnt
immo debēt deleri & detrahi rex. est in terminis multā notād
in l. eoz. & ibi Bar. ff. de penis accedat tex. in l. iij. C. de offi. rec.
p. & per illi tex. in d. l. eoz notat ibi singl. Bar. + qd qñ aliq
est expulsi de ciuitate ppter proditiōē vbi cūq; eius arma
sunt depicta in eius honori debent delrui & deleri. ¶ + E. cō
no. Ang. de are. hic. qd creditur scripturis scriptis vel sculptis
in parietibus vel muro vel lapidibus qd notabile iudicio meo
non multum probatum in hoc tex. nec hoc etiā est ita expeditū
sed de hoc videatis tex. in l. monumentor. C. de reli. & sumptib.
fune. & ibidem glo. i. Bar. & Bal. & rex. & ibi aliquid Bar. in l. i. ff.
de albo scrip. & rex. pulchrum in l. vel quod & ibi Bar. scdm alie
quas & bonas lect. & ibi Bal. ff. de reli. & sumpt. fune. & Bar. in l.
i. in. fi. prin. ff. de bo. pos. scdm tab. & Bar. in l. qui tabulā. ff. ad.
l. pec. & glo. l. i. testamenti la. i. i verbo l scriptura in ncto tex. ff.
de condi. & demon. per Inno. in rub. de conse. eccle. vel alt. per
Spec. in ti. de proba. §. nunc videndum ver. ix. & glo. valde no
tabilem. xxiij. q. ij. c. sane. el. ij. in glo. in ver. post mortem. alias
est in ver. depictis. vide etiā glo. no. in. c. cum causam. in xbo
antiquos & ibi doc. extra de proba. & ibi glo. vltra istud. An scā
dum sit scripturis q reperiantur in aliqua columna vel lapide.
dicit etiam idem qd Ang. de are. dicit supra. per istum tex. vtz q
script. que habet alim in albo pteroris fides adhibebat per. d.
l. i. qd qd in prin. & per. l. i. & ij. ff. de albo scri. ad predicta videas
tis etiā gl. no. in. c. posulat dñs glo. in. iij. q. v. que notabiliter
vult q valeat inia scripta in parietib. ¶ + Itē not. ex isto tex.
in ver. non unpetrasset Angel. de are. hic. qd non sufficit petere
veniam nisi etiā impetretur. reddit in simili. c. si religiosi & elec.
in. vi. & si iudex non cōcederet qñ esset iusta causa cōcedēdi ha
beretur regressus ad superiorē scdm eum. ar. notatorū per gl.
in. d. c. si religiosus in ver. obtēta. ¶ Ultimo notate ex hoc tex. &
no. etiam Ange. de are. hic in ver. item aduersus vbi text. dicit
equiparare istum ad penalem actionē eximentē vel dolo faciē
tem qd alius eximat hic satis pbari + qd mandans cōmitti ma
leficiū puniatur sicut cōmittens. & sic l. puniens facientē cōs
prehendit etiā mādantem. addo ad idē tex. qui ibi ad hoc pon
derari solet per ferri. in. d. l. & quis id qd in verbo etiam qui suis
manibus. & qui alij mandant de quo tamen est quia est articu

a ¶ In. c. cū
cāz. vbi vide
fely. a. i. fi. iij.
col. i. & i. ea.
gl. ibi & clu.

lus qui eget altiori indagine videatis Bar. in hec verba p illū
tex. ff. de adulte. & Bar. in l. non solum. §. si mandato & latius i.
l. sed si vnus. §. seruus in pe. q. ff. de iurur. per Bar. & alios in l.
non ideo minus. C. de accus. per Bar. in l. iij. §. pretor ait. ff. ne
quis eum qui in ius vo. est vi. eri. & Bal. in l. si familia. ff. de ius
rudi. om. iudi. & late multum per Angel. de are. iu tractatu suo
maleficiozū in ver. sempromium mādantem in quibus locum
uenietis & an mandantis & facientis sit idē delictum numero
& quis sit effectus. Item an ille q mandauit teneat ex ppta si
gnificatione verborū an vero ex interpretatione dicite vt in pdi
ctis locis & in multis alijs cōcordantibus habetur. & ista sint
expedita textualia. ¶ Et in verbo penales diuido in duas par
tes principales. In prima continuat istū. §. ad precedentē. In
scda ponit differētiā q sunt inter penales petitorias & rei pse
cutorias scda ibi. sed que est dñia In scda subdiuiditur in quat
tuor particulas quēa dmoduz quattuor ponuntur differentie
partes per se patent. ¶ In eadē glo. ibi. l. in honorarijs. & dicit
te vt ibi p glo. & Bar. quem videatis & caute scdm Jo. fa. quem
simpr sequitur Ang. de are. Quis de eo non faciat mentionē
q glo. cū ministerio loquitur de penalibus ptozū. + nā fec
est in penalibus nō ptozū. sed ciuilibus. qz ciuiles non sūt an
nales nec anno finiuntur. sed sunt ppetue. vt. l. de ppe. & temp.
ac. in prin. ad ista & eozū declarationē et limitationē. ego addo
Bal. in l. receptici in. i. col. C. de costi. pecn. qd dicit + q accus
ationes semper sunt ppetue ex quacūq; lege vel edicto descē
dant per tex. in l. querela. C. de fal. ¶ In ea. glo. ibi. l. interpre
tationes. hec dñia non est generalis scdm Jo. fa. & Angel.
de are. qz etiam sunt aliquę rei psecutorie & odiose. vt actio de do
lo. vt. l. i. §. ait pretor. iuncta. l. non dñ. ff. de dolo. in quibus tñ le
gibus non dñ q sit odiosa. sed q est famosa & gl. hic scdm l. i. &
potationē quā allegat intelligit q penales sunt odiose & cō
ter restringendē qd forte non ita pcederet in actione de dolo q
tuncūq; famosa. ¶ + In ea. gl. ad si tenetis q quādo plures
tenentur penali actione vno solente ceteri non liberantur hec
conclusio glo. secundum doc. hic. vt Dr. Jo. fa. Ange. de are. &
Nico. de nea. in. i. q. glo. procedit quando est penalis ab vtraq;
parte. secus vero vbi esset penalis ex parte vnus tantū: vt ex
parte rei conuenti & ex parte actoris rei persecutoria. vt in. l. i. §.
si plures cum si. ff. de eo per quem factum erit. & Quis alij non
dicant. ego puto q ratio fundamentalis huius prime fallētie
sit q q actio est penalis ex parte rei conuenti tñ & ex parte ac
toris est rei persecutoria & q isto casu solutio vnus liberet ali
os. qz qñ actor vere est consecutus ab vno resōnē rei ad quam
sibi competeat actio vel interesse non potest amplius agere
cum rem habeat vel id qd sua iterest. & hoc est qd dicit tex. in. d.

9. Confu-
luisse. q. tñ
philiū nōe-
ro suo cū im-
pissis non re-
peritur.

si plures & maxime cū res rei non recipiat pluralitatem. l. ita-
cuis. §. impuberem. in ar. ff. deleg. ij. fm Bald. que videatis in
l. i. c. de condi. furtiva hic allegata in glo. ¶ Sed hec cōclu-
sio glo. pcedit fm pñatos doc. qñ esset penalis que descenderet
pveniret ex delicto. sed si descenderet ex quasi delicto. vt. l. iij.
et seq. ff. de his qui deie. vel effu. 2. l. ij. §. ff. nau. cau. stab. 2. l. i.
ff. ne quis eum qui in ius vo. est. 2. videte glo. in l. ex maleficijs.
§. his quorq. cui ex censulo i verbo agendū. ff. de act. 2. ob. Et
quis aliū nō dicant dicite q. fundamentalis rō huius scōe sal-
lentie est illa. q. cū teneatur ex facto alieno. l. ex facto qd sumit
origine in psonam alterius. 2. sic non pprie ex maleficio sed ex
quasi maleficio. ideo mitius agitur cum etiam Bald. in d. l. i. c.
de condi. furtiva. 2. per hoc Barto. in d. §. his quorq. ¶ Refert
Dy. in facti qōne consuluisse statum tñ erat in ciuitate lu-
cana. quo cauebatur q. si hoies de contrata non ceperint male-
factorē puniantur in tñ. an vno solente vel vno exacto ceteri
liberent. cōsultit Dy. q. sic. q. isti tenentur ex quasi maleficio cū
de facto alterius teneantur. 2. sequit ibidem Bar. p illum text.
cum gl. cū qua decisione tenet et Bald. in d. l. i. c. de condi. furti-
ua. ¶ vbi et per hoc concludit q. si duo college syndici inciderit
simul in penam. quia nō denonciauerunt maleficio. solutio
vnius liberat alium qd reputat ipse tenēdū menti. de quo etiā
vide Ang. l. i. si alius. §. hoc edictū. ff. ne qd est q. in ius vo. est. vi-
eri. Bald. in l. pe. in vi. col. c. de condi. infer. vbi ponit de dua-
bus villis q. tenentur emendare furta facta et comissa in earū
districtu qñs quilibz villa teneatur in solidum tamen vna sol-
uente altera liberatur. ¶ Per pñcta etiā fundatur 2. firma-
tur illa notabilis decisio Bald. in l. i. in vlti. col. c. de filius p. paze
vbi tenet q. stante statuto put est florentie q. vno cōmitten-
te maleficio illi de cassata tenentur ad mille. certe si vnus de
cassata puniatur dicta pena mille: qñs alios de cassata libe-
rat. q. tenent propter delictū alterius. 2. sic ex quasi maleficio vt
supra dixi. non tñ liberaret principalem q. ipse pprie tenet ex
suo maleficio. vltra tñ ea q. dicta sunt ad ppositum huius glo.
¶ de hoc articulo an 2. qñ vno ex pluribus delinquentibus cō-
uenit 2. soluente ceteri liberent vide plenam distinctionē Bart.
post Dy. 2. antiquos quā hic addas. 2. scdm eam intelligas q.
prime dicta sunt in l. semp. §. si in sepulchro. ff. qd vi aut clā p.
illum ter. inter ceteros que reputat singularem 2. cuius distin-
ctionē in materia ista dicit Bar. ibi se nescire alibi 2. p. Barto. 2.
latius Dy. 2. Bald. in l. i. si quis id q. ff. de iurisd. om. iudi. in pri.
2. pñno. notabilis declarant in. c. sicut extra de homic. 2. all.
os canonistas in. c. significasti. el. ij. de homi. per Dy. in regula
bona fides de reg. iur. in vi. 2. quod no. Bart. 2. alij in l. i. fami-
lia. ff. de iurisd. om. iudi. 2. in l. si. C. ad l. cor. de sicca. 2. in d. l. ex

maleficijs. §. is quorq. post glof. et in l. i. ff. si fami. fur. se. di. per
Bald. in d. l. i. c. de condi. furtiva. 2. in alijs locis pallegatis. 2. in
l. i. in. j. col. in ver. sed si tu queris. C. si plu. vna sententia vide gl.
no. 2. satis plenam in. litem mella. §. sed si plures in glof. h. in
per. cum sit pena. 2. ibi glo. ff. ad l. aqua. per Cy. in l. i. in. ij. q. ff.
ne quis eum qui in ius vo. est vi. cri. per Lud. ro. in l. ex hoc edi-
cto. ff. de eo p quem factū erit 2. qd no. Bar. in l. etiam. §. si quis
ex dolo. de peri. here. ad pñdicta etiam vide qd no. Bar. in l. i.
multi publiciani. ff. de pub. per illam. l. quā reputat ad hoc no-
tabilem ¶ quando agitur contra plures officiales i officio de-
linquentes de quo etiam ponit notabiliter Bal. in rub. C. de pe-
na iudicis qui male indicant in. ij. col. 2. in casu q. solutio vni
ex pluribus delinquentibus liberat alij. vt supra dixi. an solu-
tum possit postea repetere ab alijs quos liberauit. vide no. gl.
in d. l. ex maleficio. §. is quorq. cui ex cenaculo in ver. agendum
supra allegata que vult si bene inspicitur q. solus agere pos-
sit 2. repetere ab eo qui vere commisit maleficio. 2. sic vult no.
gl. illa q. ab alijs quivere non commiserunt in maleficio. sed te-
nentur ex facto alterius. et sic ex quasi maleficio non possit re-
petere quam glo. notat 2. eam sequi videtur Bar. in l. i. §. si plu-
res. ff. de eo per quem fac. erit 2. dicit etiam velle q. si est malefi-
cium soluens non repetat. secus si ex quasi maleficio. Sed ego
intelligo aliter glo. illam velle vt proxime dixi de eo etiam vide
Barto. in l. cum duo. la. ij. in. iij. q. ff. de duo. reis. 2. qd no. Bar.
in l. i. etiā. §. si quis dolo post glo. ff. de pe. here. 2. in l. quotiens.
ff. si fami. fur. se. dica. ¶ Sed in verbo ex albo. in. si. hec glof.
sentit q. pena corruptentis album pretoris habet locum i quo-
cunq. corruptente albi pretoris. qualecunq. fuerit siue gñale
2. perpetuum siue etiā tpale 2. speciale prout declarauit. §. i. l. ij.
evidentiali. hanc glo. in hoc reprehendunt hic quasi oēs doct.
antiqui vt Ja. de raue. 2. pe. de bella. quos refert 2. simpliciter
sequitur Jo. fa. hic 2. etiam Ja. bu. in d. l. si quis id qd in princi-
2. ibide Ray. de for. 2. Rofre. in libellis suis in ti. de ac. in factū
que competet ex hoc edicto corruptentis albi pretoris. et cū
istis etiam tenet Nico. de nea. h. post sumum Rodul. de auri. in.
iij. q. extra glo. in materia actionis in factum q. cōpetit contra
corruptentē albi pretoris q. volunt isti pñes q. tūc demū ha-
beat locū pena quinquaginta aureorū q. imponit corruptēti al-
bi pñores qñ quis corrūpit edictū perpetuū 2. gñale i illo albo
ptoris. secus si tpale 2. spāle. puta de citando aliquē vel aliud
simile moti per. d. l. si quis id q. in prin. in verbo perpetue iuris-
ditionis cā. 2. in verbo non qdem put res incidit iuncta gl. ibi.
in verbo incidit q. exēplificat vt de aliquo vocādo in ius. Item
q. edictū istud est penale 2. odiosum. ergo restringendū vt non
pcedat nisi eatenus quatenus expresse loquitur per regulā. l.

preses. et in l. interpretatione. ff. de penis. et l. cum quidam in pñ.
ff. de libe. et posthu. dicunt tñ dicti doc. q. isti corruptipes ista
edicta temporalia et specialia. quibus non puniuntur pena illa
edicti. l. quin quaginta aureorum: puniunt tñ pena arbitraria cū
pñā nō sit taxata a iure p. l. i. §. expulatores cū si. ff. de effra. et ex
pila. et idem per omnia. tenet etiā Bar. in. d. l. si quis id q. §. i. et
ibidem alij magis communiter sequuntur. de quo etiam vide
Specu. in ti. de cita. §. sequitur. ver. eno. et istud etiā ego teneo
omissa distinctione Ang. de Are. hic. in qua tenet cum glos. in
d. l. si quis id q. in pñ. in glos. i. que voluit q. corruptipes
edictū speciale et pñale quoniam non teneatur pena edicti. l. qui
quaginta aureorum: ex verbis edicti tenet tñ ex sententia. que
opi. reprehenditur ibi per doc. et inter ceteros per Bar. que vis
deatis: dicitur etiā doc. et Bar. in. d. l. si quis id q. §. i. q. nēdū cor
rumpentes edicta perpetua et gñalia puniunt pena. Laureorum
ut dixi. sed etiā corruptipes quicquid in albo esset ut ibi p.
petuo foret. et ita declarant intelligunt illum tex. et ideo dicit q.
tenet dicta pena si quis destrueret figurā alicuius hominis de
picti in aliquo pariete propter prodicionem vel falsitatem. de
quodam in primo notabili. et ibi istud singularit̄ limitavi et 39
successive inferunt dicti doc. q. pñdicta pena teneretur si quis
corrumperet libros armarij communis. idem etiā ultra alios te
net Ange. in. l. si familia. ff. de iurisd. om. iudi. et Spe. et Jo. an.
in ti. de do. et contu. in ad. l. in. §. restat. in ver. i. et seq. et Rose. in
libellis suis dum format libellum super actione que ouitur ex
isto edicto corruptipes albi. et istud est tenendū quicquid tene
at fulgo. cōtradiceant studio in. d. l. si quis id q. per supra feri
pta inferbat etiā Nic. de nea. post Rodul. in. iij. q. extra gl. in
materia actionis in factū que ouitur pñā corruptipē album
et q. furripiens pñcessum alicuius nō tenebitur pena huius edi
cti q. pñcessus nō fuit positus ad gñalit̄ utilitatē. unde scdm eum
si furripuerit tenebitur accide furti. p. ter. in. l. sempronius. ff. de
fur. si autē legit et tñc tenebitur crimine falsi. ut. l. si q. aliquid
§. instrumentū et §. instrumenta. ff. de penis. et l. i. §. pe. et l. qui
testamēto. ff. ad. l. cor. de falsis. et ita in hoc ultimo dicit tenere
Jo. d. l. sempronius. et ibidē etiā tenet Bar. quātū ad penā fur
ti. et falsi. ego vero puto in pñcipali pñcto et q. ummo furripies
processum existentē penes actōis vel repositus in archiuis
publicis teneatur pena corruptipes albi pretoris cū reposita
esset ut ibi pñpetuo esset. q. satis est. ut supra dixi h. o. s. nec est
verum q. requiratur q. sit gñalis utilitas. ut p. ex supradictis
nō negabo tñ quin etiā alijs pñdictis penis teneatur et 40
Qua autē pena puniatur corruptipes tabulas publicas. vel q. eas
deleuit. habes tex. l. i. q. tabulas. ff. ad. l. iul. pecu. quem nō ibi
Bar. contra eos q. scripturas factas i muro aliqd cōtinētes de

si struant. et Quia autē pena puniatur ille qui amouit scriptu
ras vel instrumenta aliena subtraxit. habes tex. in. l. qui tabu
las. vbi Bar. ff. de fur. et de eo qui corruptip instrumentū alienū
vel lacerauit et vel misit in ignem. habes tex. in. l. Paulus. et ibi
Bar. ff. de fal. et gl. in. l. si quis affirmavit. §. i. in ver. heredes. et
ibi Bal. ff. de dolo. et glo. in. l. instrumenta. in ver. fidei. et ibi Bal.
C. ad exhiben. et ter. in. l. eum qui. et ibi glos. no. que est unica. et
ibi Bal. C. ad. l. cor. de fal. et per Bal. in. l. si in pe. col. C. de eden.
et per Angel. et Imol. in. l. i. in. l. certa. ff. de publi. iudi. et ter. in
c. peruenit. cl. i. et ibi no. per 3nn. extra de testi. cog. per Ange. i
l. §. si reus. ff. de eo per quem factum erit. et 41 de dissigillante
acta habes per Ange. et Imol. in. l. i. ff. de his que in testi. delē.
Quia autē pena puniatur ille qui abscondit vel detrahit
bulla a litteris pñpalibus vel amouit sigillum aliquod appē
sum vel impressum de alijs litteris habes tex. et ibi Bar. notāz
tem ibi illum ad hoc in. l. Paulus. ff. de fal. et solennē gl. in. c. lē.
in gl. i. magna in verbo falsitatis. extra de crimine falsi. et ibi la
te pñ canonistas. ad ista etiā vide tex. i. c. olim. extra de rescrip.
et 42 De abra dēp litteras ex instrumentis. de q. etiā vide Bar. l. i.
ticio. ff. ad munici. q. ponit de illo qui ex instrumento abrahit no
men alterius et suum apposuit qua pena puniatur de quo etiā
p. bal. in rub. C. de fide instr. in. xij. col. et 43 Et de aperiete litte
ras alienas et eas ostendēte aduersario mittētis qua pena pu
niat. vide tex. in. c. c. olim magister. extra de off. deleg. et Bar.
in. l. qui tenentū. ff. de fal. et ter. in. l. i. §. is qui depositum. ff.
de fal. quem tex. nota. Barto. et contra notarium aduocatum
vel pcuratorem qui instrumenta vnius partis ostendit alteri
parti aduerso. et 44 Et de pñdente et manifestare litteras vni
alteri ultra pñdicta vide etiā Bar. in. l. ticio. ff. ad munici. et ibi
etiā singulariter habes per eū in quod delictū incidat ille qui
nō restituit litteras et cui restituere in dātū succiperet. q. for
tasse nō inuenies alibi in terminis factū. et 45 Glo. in versi. corru
pisset. et quibus satis brevis potest diuidi in septē partes princi
pales quādamodū. vij. dicta ponuntur. scda ibi. siue p. te siue p.
alijs. tertia ibi. et tunc ambo. quarta ibi. nec vnus liberat aliū dicite. put
dici late in gl. i. ad fi. et 46 In ea. gl. ibi. et est in. Laureos cōis litte
ra in. d. l. §. si quis id q. dicit q. est solidorum quingentorū. nō
autē in. l. glo. ibi in verbo quingentorū dicit q. al's est l'fa quin
gentorū. al's. l. in dubio. ergo debent interpretari in. l. cū i pē
atis mitior pars esset accipiēda. l. si preses. ff. de penis. c. i. penes
de reg. iur. in. vi. et ita tenet Cy. de. et s'nis in. d. l. si quis id q.
ib. pñ. facit i simili qñ introducit accusationē. et tñc applicatur

et tñc lece
rauit. vñ fe
ly. i. c. accepi
mus. in. f. i.
co. et vñ omi
sio his de fi
de instr.

b et c. olim
vbi vñ oino
ffely. vbi in
fi. vide qd d
fragēte solū
illā cartulā
cū qua litte
re claudunt
an aliquapē
na puniatur

fisco nisi aliter in l. exprimatut vt ibi per eum. ter. in l. sempro-
nitius proculus. ff. de leg. ij. accedat qd dicit singulariter bar. i.
l. pedius. ff. de incen. rui. naufra. q. si pro rapina vel pro furto
sit imponenda pena fm valore rei rapte vel pro furto rei capte
ex dispositione forte statuti ita penam limitantis. et in inquisi-
tione siue processu non sit appositus eius valor certe assumen-
da est pena que sit minor. per. d. l. p. res. cum si. et circa hac
parte gl. dubitat hic doc. cui applicabitur ista pena. l. aureo: si
an fisco an parti cu ista sit actio popularis et cuilibet de popu-
lo copet. d. l. si quis id q. in prin. in verbo iudicium q. popu-
lare est. et arguunt ad partes qd debeat applicari fisco. item q.
parti. item debeat diuidi et medietas fisco et medietas parti af-
signari. tandem concludunt q. v. applicari parti agenti. ita tenet
Ja. de are. Ja. de are. Ja. bu. pe. de bella. Jo. fa. hic. et Nico. post
Rodul. in. vi. q. extra gl. in materia actionis i factu datur co-
tra corruptent album pretoris. idē etiam tenet Ja. de are. et
dy. in l. si arg. allius ter. ff. de litigio. idē etiam tenet Rofre. in l. de
bellis suis. i. ti. de actione in factum que oritur ex hoc edicto.
idem etiam tenet gl. ord. in. d. l. si qd id q. in prin. in verbo qngē-
tor. et ubi doc. cōter sequunt et iter ceteros bar. istud etiam tenet
Jo. an. in addi. Spe. in ti. de do. et contu. S. restat. circa prin. po-
tissimū fundamētū istius partis est in. l. sicut. in prin. ff. de p.
sig. vbi ter. est et q. agēs actione populari post litē cōtestatā.
vt hic supponit haberi p. creditore. ergo ibi vult ter. q. agēs
actione populari post litem contesta. debeat. pro hac etiam
parte multū facit illud singulare verbum qd posuit Jo. an. post
Rofre. in loco prime alleg. vbi pro regula singulariter dicit q.
vbi cūq. pena debetur ex aliquo edicto pretoris. semper pena
illa applicabitur parti per. l. iij. in prin. ff. de sepul. vio. nisi i ca-
sibus in quibus lex specialr aliud disponit. qd est multū nota-
bile et singulare. Sed audite. Angel. hic nimis subtilizās pon-
derat q. Bart. in agraria. ff. de ter. mo. in theoria sua quā po-
nit in hoc puncto an pene sint applicande fisco vel parti. tenet
cōtra p. dicta. et q. est sibi met cōtrarius. dū dicit q. aliquādo lex
imponēs simpliciter penā introducit actionē regula est q. ap-
plicetur parti. per. d. l. si cui. et p. d. l. iij. circa pn. ff. de sepulchro
vio. et per. d. l. si quis id qd. in prin. et per bonam rationem. q.
actio est ius persequendi in iudicio qd sibi debetur. vt supra ex-
titū. in prin. ergo pars petit qd debetur sibi nisi aliter in. l. ex
primat. vt ibi per eū q. lex simpliciter loquitur et non introdu-
cit actionem nec accusationem. et sic sumus in casu dubioz tūc
dicit Bart. q. in dubio intelligitur introducere accusationem.
et sic pena ē applicanda fisco vt ibi per eū. ista est theoria Bart.
dicit Angel. hic. q. ex ista theoria Bartol. sequitur q. in ca-
su. S. nostri pena applicabit fisco cōtra predicta hoc modo in s.

ducendo. nam hic nos sumus in casu dubio. q. lex nō intro-
dit actionem nec accusationē. sed simpliciter dicit iudicium da-
bo. vel sub pena. l. aureorum. d. l. si quis id quod in puni. et
go relinquitur ex supra scripta theoria q. ista pena erit appli-
canda fisco. et sequēter Barto. i. supra scripta theoria est sibi cō-
trarius et p. trariū tenet ei qd tenuit in. d. l. si qd id qd i. pri. sed
in veritate. put supra dixi Angel. nimis subtilizant. adeo q. si
bi obtingit id qd dicit Bart. in. l. p. res. et in. l. coll. C. de iube.
et alijs substitu. et in. l. posthumo in. iij. coll. C. de bono. pos. con-
tra tabu. et iureconsultus in. l. si seruū. S. sequitur. ff. de verbo.
4. i. obli. et subtilitas nimia interdum facit hominem perniciose
errare. credo q. Ange. esset alienus ab omni bono sensu. quid
enim peius dicere potuisset q. in casu. S. nostri sumus in du-
bioz q. lex nō introducit actionē nec accusationē sed simplr dicit
iudiciū imo hic i. ter. S. nostri. lex expresse introducit actionem i
factu penalē et p. trariū. et sic i. sua theoria Bar. in. d. l. agraria. te-
net q. in. d. l. si qd id qd in prin. pena applicetur parti. q. lex in-
troducitur actionē. et sic in nihilo bar. est sibi cōtrarius. Cōcludo
ergo eū cōi supra relato q. in casu. S. nri. et similitum ista pena. l.
aureoz applicet parti. est bene verū q. in vltimo mēbro vltim-
ctidīs bar. supra relate. dū vult q. i. dubio q. lex nō introducit
actionē nec accusationē intelligat introducere accusationē. et p. r
pena applicet fisco. in hoc Ang. in. d. l. si qd id qd in prin. i. fur-
git cōtra bar. et eū ipugnat per ter. in. l. pe. ff. de in ius voc. vbi
lex nō facit mē. ionē de actione vlt accusationē. sed simplr dicit
iudiciū dabo. et tūc pena applicatur parti. vnde ipse Ang. ibidē
ponit aliam theoricā quā vide p. eū. et Ang. hic simplr eā refert
q. cū ea transire videt ego non discedo a theoria bar. et ad illā.
l. pe. ff. de in ius vo. alleg. per Ange. contra bar. p. ceptor. metis
Alexā. in. d. l. si quis id q. in prin. conatur multis modis rñde
re. sed nihil dicit qd mihi sapiat in primis rñdēdo. dicit q. theo-
rica Barto. in illo vltimo mēbro pōt limitari ex illo singulari di-
cto Jo. an. supra vobis relato in. d. S. restat vt non pcedat q. n
pena debet ex edicto pretoris. q. tunc etiā in casu dubio pena
semper applicatur parti. et ita fm eum loquitur. d. l. pe. ff. de in
ius vo. vel aliter rñdet et scō etiam limitando illud vltimum
mēbrū bar. fm imo. in rub. ff. de publi. iud. q. pene in dubio
applicatur fisco quando lex simplr loquitur et non introducit
actionem vel accusationē. fallit nisi lex vtatur verbo iudiciū
dabo. q. tunc est perinde ac si dixisset actionē dabo. et ita proce-
dat. d. l. pe. ego reiectis istis expositionibus et limitationibus
ad bar. que sunt nimie restrictionis aliter et clare respondēdo et
audeo dicere q. illa. l. pe. que tūc difficultatur nihil facit con-
tra bar. nec contra eum meretur allegari. q. ibi non sumus in
casu dubio in quo lex simpliciter loquitur et non in actionē in

introducitur actionē vel accusationē. immo lex expresse introducit actionē penale in factū et pretoriam casus est in hoc. §. nostro. cū si. vnde nimirum si pena ibi applicatur parti. Quis ergo tex. in. d. l. penul. simplr dicat iudiciū dabo. in hic et alibi clare in-
 44 troducitur nā ptra vocatē in ius sine venia de quo loquit. d. l. pē. q̄m introducit actionē. sic nihil obstat ille tex. vñ theoria bari. firma et solida remanet. et vltra supradicta de predicto articulo cui in dubio sint applicandi pene fisco an parti. vide plures re-
 45 missiones quas dedit ad hunc titulum. §. in prohe. huius. ti. su per gl. i. ver. actio. in prin. et ideo illas hic omitto. et ibidem etiā posui de penis ex vltima voluntate debitis cui sint in dubio ap-
 46 plicandē si testator aliqd inbebat heredi. Et eo casu quo confecerit puat eum simpliciter hereditate cui erat tñc illa hereditas applicanda. vide ibi. ¶ In fi. gl. bene loquit anteq̄ attingamus expeditiōē gl. sequenti q̄ expediti sunt oēs glo. respicientes pūmā partē iuius. §. i. de corruptente albi pretoris et restat vltimo vt videamus qualiter in hac materia formari debeat libellus. et eius formā ponit spec. ibidem fo. an. n. prealleg. li. de do. et contu. §. restat. §. i. et seq. et Roire. in libellis suis in iur. re ciuili in ti. de act. que oriuntur ex hoc edicto corruptipete albi pretoris et ex mēte do. c. hic pōt si formari libellus. Ego tñc tanq̄ vnus de populo tali puta papiensi ago contra sempioni-
 47 um. et dico q̄ cum per potestatem papie positum esset quoddam edictum perpetuum i alio suo. siue ad parietem palatii sui. in quo edicto in effectu continebatur q̄ nullus iret de nocte sub pena centū. dictus tñc ius do. se dictum edictū insulit vel cor-
 48 rupit. quare cū in pena. l. aureor. icideret. cuius persecutio ad quemlibet de populo pertinet peto ipsum condemnari ad dī-
 49 ctos. l. aureos mihi prestandos et soluēdos. ¶ Elo. in verbo. et in eum. dimidit in tres partes. primo subaudiēdo ad ter. no-
 50 strum. illū declarat. scdo ponit vñ dictum et illud extendit sub dubio forte. tertio ponit dīam q̄ est in actione q̄ datur i isto. §. et eam q̄ datur in §. precedenti. scdo ibi. et si libertus nō pōt sol-
 51 uere. tertia ibi. superior tñc punit. ¶ In ea. ibi. et si libertus non pōt soluere castigatur. fo. ex glo. et q̄ qui non pōt soluere pe-
 52 nā pecuniariam in ere. luat in corpus. d. l. si. ff. de in ius vo. et. l. i. ff. de penis. et in. l. ob senus. ff. de admi. tu. et in. l. quicūq̄. §. q̄ sit si ad predictam. C. de ser. fug. hec regula primo pcedit. quando illud q̄ soluendum erat debebatur tanq̄ ex pena de-
 53 licti. secus si esset debitum ex contractu. et sic conueniretur ali-
 54 quis pro debito quod nascitur ex aliquo maleficio quia tunc illa regula non habet locum fm Ja. bu. hic et in. d. l. si quis id q̄ in prin. motus per totum tutu. ff. et. C. de cessi. bo. et eum sequi-
 55 tur Sic. hic in secunda oppo. glo. qui etiam ad hoc allegat no-
 56 tata plene per doc. in. l. si non conuicti. C. de iniurijs. et in. d. l.

a ¶ In cor-
 pus. vñ se-
 ly. in. c. quo
 ad p̄sultatio-
 nes. in fi. viij.
 col. de re iu-
 di. et in. c. ad
 liberāda de
 indeis ibi
 no. ij. et pari.
 de pu. i trac.
 findi. in ver.
 ly dicatur.

quicūq̄. et Spe. in. d. ti. de do. et pti. §. restat. ver. l. et pro hoc est
 bo. tex. quē vos addite in. l. nemo carcerem. C. de exac. tribu. li.
 x. quem ad hoc allegat bal. in. d. l. si. ff. de in ius vo. et istud etiā
 44 tenet Jmo. in. c. odoardus. extra de solu. et ibi ponunt alij cano-
 niste. ¶ Et Scdo et multum singulariter predicta regula pce-
 dit et locum habet in seruis et personis vilibus. secus in illis q̄
 45 essent nobiles. aut alia honesta persona. ita Sic. in scdo oppo.
 glo. p. tex. in. l. capitalium. §. nō oēs in ar. ff. de penio. et hoc mā-
 dat teneri cordi. addo bar. qui idē in terminis tenet l. i. §. si. ff.
 de penis vbi per hoc r̄debat ad oppo. nā q̄ quis tenetur pe-
 46 nā pecuniaria et luit in corpus videtur q̄ punitur maiori pe-
 na q̄ si sit illa qua tenet et cū quelibet pena corporis sit maior
 quacūq̄ pecuniaria. l. i. seruor. §. i. ff. de pe. respōdet bar. q̄ il-
 la regula nō h̄z locū in vilibus psonis. in q̄bus illud nō cōtin-
 47 git q̄ alibet corporalis pena sit maior quacūq̄ pecuniaria. et
 idē vult bar. in. l. leuia crimina. in. §. col. ff. de accu. q̄ nō p̄li-
 mitatione regule. d. l. in seruor. §. i. et hoc etiā sequit Ang. hic.
 ¶ Tertio p̄dicta regula pcedit volente illo cui pena pecunia-
 48 ria erat applicanda. et eo perente non alio. vñ iudex parte illa nō
 petēte. aut etiā inuita nō posset penam pecuniariā in corpora-
 lem trāsmutare. tex. est. i. d. l. si. ff. de in ius vo. in verbo ex ḡrela
 patroni. et ibi bal. in terminis illū tex. ad hoc nō. et idē no. bar. i.
 l. q̄ si minor. §. si seruus. ff. de mino. et ante cū illud voluit Jmo.
 in. d. c. odoardus. vbi etiā per alios. extra de solu. et per ista ma-
 xime per illū tex. in. d. l. si. dicebat ibidem Eul. de cu. et Bal. in
 lec. antiqua. et ibidem Ang. et Pau. de ca. q̄ si ille qui incidit in
 49 penā pecuniariā non sit soluendo. et dicat q̄ velit luere in cor-
 pus q̄ non pōt soluere. et sic petit penā pecuniariā conuerti in
 corporalem. pōt ille cui debetur pena dicere ego nolo q̄ pecu-
 niaria conuertatur in corporalem. sed volo expectare vsq̄ quo
 efficiaris soluendo ne mea actio extingatur q̄ eo ipso q̄ est
 50 imposita castigatio siue pena corporalis in locum pecunie sta-
 tim plenarie est liberat. et vnde licet postea perueniat ad pin-
 51 guis fortunā nō tenetur amplius soluere pecuniariam. vt. l. si
 vnus. §. cum seruus. ff. de iniurijs. fm bar. in. d. l. si. sequitur
 Ang. simplr hic. bene facit. l. illicitas. §. si. in simili. ff. de off. pre-
 52 si. apparet ergo per predicta q̄ electio est ius cui pena debet.
 non autem eius qui d̄z soluere. et idem etiam tenet Jmo. in. d.
 c. odoardus. et sequitur etiā simplr Ange. hic. q̄uis referat et
 male q̄ glo. cōtrarium teneat in. d. l. q̄ si minor. §. si seru. i. ver-
 53 bo aut nore. ff. de mino. q̄ loquitur in diuersis terminis. nec cō-
 trariū in aliquo dicit et pro ista determinatiōe q̄ electio sit ei
 cui debet pena non eius qui d̄z soluere facit illud q̄ multum
 singulariter decidit bar. in facti. q̄ consultus. in. l. cum duobus.
 54 §. idē respōdet. el. ij. per illū notabilē tex. ff. pro socio. et Ange.

in. l. si qñ. §. heres. ff. de leg. i. et in. l. si infula. ad si. ff. de verb. ob.
 et 3o. de imol. in. l. si ita stipulatus magna. in. xviii. col. in eo. ff.
 de verb. ob. et bal. in. l. commisso. C. de pac. intr. emp. et vedi. v3
 et si iudex condemnauit aliquem pro maleficio in certa pena
 pecuniaria. cum hoc qñ si condemnatus infra mensem non sol
 uerit dicta pena amputetur sibi pes vel manus. qñ si lapsus est
 mensis et condemnatus non soluit dicta pena pecuniaria. et hoc
 non obstat. s. lapsu tempore. in. l. nichilominus vult qñ soluat
 illa pena pecuniaria. ille dicit qñ vult qñ amputetur sibi pes. qñ illa
 pena pecuniaria fuit transacta et corporale. dicit pñan doc. qñ iu
 dex poterit facere qñ soluat pecuniaria et pñan satisfactione
 poterit facere executionem in bonis condemnati. ¶ Quarto pñ
 dicta regula h3 loci in pena ordinaria. secus est i multa. et sic
 in pena extraordinaria. ter. est in. l. illicitas. §. si. et ibi bar. ff. de
 off. pñ. et bar. in. l. §. si. ff. de penis. et rñonem diuersitatis iter
 pena et multa vide no. ff. de re iudi. ¶ Quinto predicta regula singu
 lariter limitatur ne procedat in minimis. qñ pro minimis no
 posset pena pecuniaria in corpore transmutari scdm Bal. in. l.
 quicunqñ in. ij. col. C. de ser. fug. qñ scdm eñ propter leues abu
 siones no sunt pauperes in corpore puniendi. nec ppter leues
 transgressiones potest aliquis in corpore flagellari. vt. l. ij. ff. de his
 qui sunt sui vel alie. iur. quibus in pñariu faciat qñ voluit Bal.
 in. l. cū scit. C. de sepul. vio. et vbi dicit ista regula h3e loci etiā
 si reus tota pena pecuniaria soluere posset excepto vno nūmō
 ar. l. v. §. si forte. ff. de verb. ob. pñmū verius et equius est. ¶ In
 es. gl. ibi idem forte in filio. dicit qñ idē sentit gl. in. d. l. si. in. gl.
 i. ff. de in ius vo. per tex. in. §. si. infra de pena teme. liti. ¶ In fi.
 gl. bñ dicit. et ratio ponitur in. d. l. venia. C. de in ius vo. ¶ Glo.
 in verbo patroni diuiditur in quattuor partes quēadmodum
 quattuor pñcipalia dicta in ea ponuntur. secūda ibi. itē filius.
 tertia ibi. et accipe patronū. qñta ibi. itē liberos patroni. ¶ In
 fi. gl. bene dicit. et An autem illud quod dicitur in fi. huius
 glo. de patre adoptiuo. qñ non possit in ius vocari sine venia sit
 hodie correctum per legem in adoptiuis. C. de adop. et §. h3 ho
 die. §. de adop. in hoc sunt opi. et exsecrat gl. in. l. adoptiuum
 in princ. in verbo peculsi. ff. de in ius vo. magis cōmuniter te
 netur opi. Pla. qñ non sit hodie correctum quibus 3o. fab. simpli
 citer teneat cum opi. contraria 2o. de quo etiam per glo. in. l.
 senatoris filium. in verbo adoptiuum. ff. de senato. per gl. in. d.
 l. cū in adoptiuis. circa medium illius. l. in verbo tātummodo
 Glo. in verbo patroni diuiditur in duas partes prout duo di
 cta ponit. secūda ibi. item non refert. ¶ In eadem glo. ibi ma
 rem et feminā et si nec patrē nec matrē. addē hoc esse verū
 etiā si mater esset meretrix. dicta. l. iij. §. si. et l. sequenti. ff. de in

a ¶ Pecuni
 ariā. add. d.
 alex. de mo.
 in. l. no solli
 §. morte. cir
 ca fin. de op.
 no. nū. Lud.
 ro. in. l. §. et
 post operis
 eo. ti. et fulg.
 in aul. §. no
 uoture. C. de
 ser. fug.

ius vo. ¶ In ea. gl. ibi et v3qñ i infanti. et rñonē dicit esse doct. hic
 vidy. 3o. bu. 3o. la. 2i. de nec. in quarta oppo. gl. et qñ de p
 pñia significacione vocabuli verbi parētes et extēdatur v3qñ ad
 trianū. l. iuriconsultus. §. parētes. ff. de grad. in qñ ille casus
 est honorabilis sit extēsis. Addo qñ alia et atōne sentit ter. cū gl.
 in verbo in infinitū et colligit notabile regulā Ange. qñ in mate
 ria quantūcūqñ exorbitatē sit extēsis ad casum propū rad in
 propū significatū causā honestatis seruandē. qñ reputat ipse
 multū no. facit. l. filius habeo. ff. ad mace. circa qñ vide in mate
 ria plene p3o. de imo. et alios reperētes in. l. si vero. §. de iuro. ff.
 so. ma. ¶ In fi. gl. habes qñ filius sub pena phibetur vocare
 in ius. nedū parēte legitimū et naturalē. sed et naturalē tm. et p
 hoc est ter. in. l. parentes. ibi glo. ff. de in ius vo. et ibi dicunt
 56 Sui. de cu. et bal. et qñ in promissionib3 ordinatis a natura vel
 quasi. vt est ius alendi et ius honorandi parentes et similia iura
 l. honor. ff. de obsequiis libe. et in. l. ij. C. de in ius vo. appellatio
 b ne parentum vel filiorū cōprehenduntur etiā naturales tm. p3o
 58 etiā sequitur simpliciter Ange. hic. ¶ De hoc tm puncto an
 qñ in dispositione legali vel statuaria. vel in vltimis voluntati
 bus vel contractibus siue privilegijs appellatione liberorū
 c vel parentū cōprehenduntur naturales tm. vide etiā Cy. et bal.
 in. l. libertinū. C. de interdi. matri. p Bal. et alios in. l. qñ temp de
 in ius voc. p bar. in. l. ij. ff. de accu. hic bar. late et ibi latius per
 3m. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebel. p bar. bal. et
 alios in. l. gñaliter. §. cū aut. C. de insti. et sub st. sub cōdi. factis
 per 3o. an. in addi. Spe. in rub. qui filij sint legi. p bal. in. l. cum
 pater. §. volo. ff. de leg. ij. et in. l. filij. ff. de his qui sūt sui vel alie
 iur. et in. l. ius civile. ff. de insti. et iu. et in. l. cū acutissimi. C. de fi
 deicom. et in. c. naturales. si de feu. fue. cōtrouerfi. inter dñm et
 agnatū. et in. l. si qua illustis. C. ad offi. et in. l. ij. in pñ. ff. de ere
 en. et in. l. lege in ius. §. i. per illum tex. ff. de ritu nup. et in. l. id qñ
 pauperibus. in. x. col. C. de epi. et cle. et in. l. ij. C. de suc. edict. et
 in rub. C. de pñm. dotum. in princ. et in. l. quisquis. C. ad legē iu
 liā maie. per do. An latissime in. c. per venerabile. extra de p. ba.
 59 et an filius qui occidit patrē naturalem tm puniatur pe
 na legis pōpēie de parricidijs sicut si occidisset naturalem rē
 gitinum. vide Bart. et Bal. determinantes qñ sic in. d. l. qñ sēper
 per illum tex. ff. de in ius vo. et idē tenet Cy. et bal. in. l. quisquis
 C. ad l. iulīā maie. et bal. in. l. cū acutissimi. C. de fideicom. et i. d.
 l. iuctus. §. si. et ibi 3mo. ff. de leg. ij. et bal. in. d. c. naturales si de
 feu. fue. cōtrouer. inter do. et agnatū. et in. l. ius civile. ff. de in
 sti. et iur. et in. c. per tuas. extra de p. ba. et i. c. nonnulli. extra de re
 pñ.

a ¶ Parēte
 vidy. fra. are.
 in. l. cū qui
 daz. §. di. de
 acqui. here.

b ¶ Natura
 les tm. vide
 fely. in. c. in
 pñia i. viii.
 col. x. in ead
 gl. d. pb. vbi
 plene. rvide
 do. Alex. de
 timo. in. gl. ij.
 in. l. ij. col.
 et in. x. v. i
 i. col. cū seq
 i. pte vbi po
 nit nūqñ ap.
 legitimorū et
 naturalū in
 telligatur il
 li qñ sūt a na
 tura legiti
 mi an vero
 etiā de alijs
 de quo et p
 cū i. pñ. lxxv.
 in. vi. col. i.
 parte vbi po
 nit qñ d. ado
 ptiuus an ve
 niat et idē in
 pñ. lxxv. i.
 i. ij. et. rñ.
 co. i. ij. parte

c ¶ Libero
 rum. vidy. do.
 Alex. 3mo.
 in pñ. lxxv. i.
 ij. pte in. l. i.
 col. in fi.

scriptis. 2 imo. in. d. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. per
ter. in. l. hos accusare. §. oibus. ff. de accu. facit. l. adoptivus. §.
i. ff. de ritu nup. 2 oino vide imo. in. d. l. lucius. §. si. + predicta de
terminatio singularis limitare nō pcedere i spurio nato ex ta
ia. dānato coitu q possit criminaliter accusari. puta ex testatū ibi
per eū. et. i. dicā in simili. predicta conclusio glo. 2 cōis que h3 q
filius nō pōt vocare in ius etiā patrōnū naturalē tantū sine ve
nia. limitatur multū singulariter nō pcedere in filio nato ex in
cestuoso coitu est gl. singularis unica. in. d. l. q. sēper. ff. de in
iur. voc. quā etiā pro singulari alleg. Ang. hic. 2 dicit q. eā oēs
doct. sequitur subiciens idē intelligendū esse in quolibet dā
nato coitu qui possit criminaliter accusari f3 qd declarat bar.
in. l. si. in. i. 2. ij. col. ff. de h3 qui. vt indig. 2 refert ita tenere An
ge. 2 imo. in. d. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. l. + Ad
do q. dū Angel. dicit q. oēs sequitur illā glo. in. d. l. q. sēper. q
inimo nullus doctor ibi est qui de illa gl. faciat mentionē. 2 cōs
trarium tenet Azo in sūma tit. C. de in ius vocan. est verū q. 3o.
de imo. in. d. §. si quis rogatus. et in. d. l. lucius. §. si. ff. de lega.
ij. sequitur illā glo. motus illa rōne. q. si talis filius incestuosus
nō tenetur alere patrē in necessitate cōstitutū per notatā in si
mil per Azo. in sūm. C. de legi. here. 2 cōsequenter si filius ince
stuosus nō tenetur prestare patri in necessitate pstituto hāc re
uerentiā 2 pietatē alendi. quantominus tenebitur prestare il
lam reuerentiā de vocādo in ius cū venia. bñ facit dictū imo. su
pra relatum q. filius incestuosus occidēs patrē nō tenet. l. pōs
peia de parricidijs. Quis naturalis tñ sit vt supra dixi. q. Ac
cedat dictū illud singulare Azo. in sūm. in. d. ritu. C. de legi. he
re. volētis q. sicut tales filij nati ex incestu vel ex alio simili coi
tu. qui puniri pñt nō succedūt patri. autē. ex plexu nefario. C.
de incestis nup. 2 aut. licet in fi. C. de naturali. li. eodē modo pa
rētes nō succedūt ipsi filijs. quod dictū simpliciter sequitur
bar. motū sola Azo. auctoritate i. l. si. in. ij. col. ver. quero qd ecō
tra an parentes. ff. de h3 qui. vt indig. et bal. in. d. aut. l3. C. de
naturali. lib. vbi bene probatur in ter. + Ecō predictā cōclu
sionē q. habet q. filius nō pōt vocare in ius patrē naturalē
tñ sine venia limitat multū mirabiliter q. doct. in. d. l. q. sēper
ff. de in ius voc. fm qd eū refert imo. in. d. §. sed si quis rogatus
in. r. co. vt pcedat qñ esset filius natus ex patrē qui tunc illam
solā cōcubinā retentā in domo habeat. si autē pater habuisset
dnas aut plures cōcubinas. tūc filius natus ex vna de illis cō
cubinīs. bene possit patrē suū vocare in ius sine venia. mo
tus q. tūc talis filius nō ē naturalis sed spurius. d. aut. l3. in
verbo solo. C. de naturali. libe. qd rephēdit imo. i. d. §. si quis ro
gatus. i. r. co. 2 bñ per ea que proxime dicta sunt. q. talis cois
nō pōt criminaliter accusari vt ibi per eū. bñ facit. l. iij. in. ff.

63 de in ius voc. ista. l. vulgo cōcepti. ff. de sta. ho. l. + Et an na
tus ex patre duas vel plures cōcubinas tenet patri succedat
2 ecōtra vide in. d. aut. l3. vbi tel. 2 declarat Spe. in. tit. de l3. ab i
tel. §. i. ff. in. 2 bar. in. d. l. si. in. ij. col. ff. de h3 qui. vt indig.
Successus iuxta predicta ad am. lationē materie possent hic
applicari plures succedantē qñliones quas hic ponit doc. ma
xime Ang. 2 3o. de platea in quib3 satis sit h3c remissiones ne
hic §. in nimis grāde commentariū confurgat. l. + Nūq. de
go ille qui aliquē de sacro fonte leuauit cōpatris loco sit edic
tur pater spūalis. an po. sit in ius vocari sine venia. sicut nō pos
set naturalis p. tñ. vel adoptiu. vt supra. 3o. fa. hic. circa. iij.
col. tenet q. nō sit necessaria impetratio venie. cū nō reperitur
iure cautū q. debeatur veniā impetrare. dicit tñ q. curiale esset ve
niā impetrare. 2 idē l3. q. in casu isto nō sit necessaria impetra
tio venie tenet etiā Lud. in. l. sed si hac §. p. tor ait. ff. de in ius vo
can. cōtraria opi. est magis cōis. 2 tam teneas q. immo sit ne
cessaria impetratio venie. 2 ita tenet Guil. de cu. bald. 2 Ange. 2
pau. de ca. in. l. gñaliter. ff. de in ius vo. 2 ibi idē tenet Lud. ro.
sibi contrarius. idē etiā tenet Ange. in. l. adoptiu. ff. de in ius
vo. 2 sequitur simpliciter Ang. hic. 2 pro hac parte est bon. ter.
65 in. c. ita diligere. xxx. q. iij. q. dixit + ita diligendū esse patrē spū
tualē sicut patrē naturalē q. maior est cognatio spūalis. q. sit
vinculū adoptionis. ergo quēdā modū pater adoptiuus nō po
test in ius vocari sine venia. vt supra multo min. potest iste pa
ter spūtualis. accedat glo. notabilis in. c. qui dormierit. xxvij.
q. ij. que dixit + q. cognatio spūtualis maior est q. carnalis
66 p. tera tura appellant hūc patrē spūalē cōpatrē. i. simul patres
c. tus. cū si. extra de cog. spūali. 2 p. tera dubitabat bald. in. l.
i. in antepe. carta. C. qui accu. nō pos. + vt rum mulier que non
67 potest accuiare nisi snā vel suorum iniuriam possit accusare oc
cisos compatri sui de quo dic vt ibi per eum. l. + Per pre
dicta dixit signāter bal. in. d. l. gñaliter. ff. de in ius voc. q. com
pater non potest esse testis pro eo quem leuauit de sacro fonte
nec ecōtra. contrariū tamē 2 melius tenet ipse bal. in. l. paren
tes. 2 ibi Sal. C. de testi. 2 Sal. 2 flor. i. l. testis idoneus. ff.
de testi. et contrariū consuluit Bal. in consilio incipiente in qñ
stione vertente inter dominū Symonem 2 c. et merito cum est
68 etū de testibus sit prohibitorū certarum personarum. et omēs
intelliguntur admisse que nō sunt expresse prohibite vt. l. i. in
prin. ff. de testi. 2 gl. in. l. quando in verbo angustetur que est fi.
C. de here. et supra scripta nihil faciūt ad hoc. q. loquūtur quo
ad ius reuerentiale inter eos seruandū. de quo etiā tūgit Ful
69 go. in. l. iij. §. p. tor ait. ff. de in ius vocan. l. + Quid autem in
defectio civitatis qui est loco patris ciuibus. an possit per ois
quē ex ciuibus in ius vocari sine venia. Ange. in dicta. l. gene

a. l. llocari.
videt. ff. in
c. cū nunc.
de testi.

b. l. Carna.
lis adde idē
tenet patri.
de pu. i. trac.
funda in ver.
supposito. i. v.
ti. colum. fa
ci etiam ad
hoc qd nō. re
ter. ff. i. re.
nere abba. i.
c. decernim.
circa fi. de iu
di. q. sepe re
peritur ecclē
siā dispēiare
in cognatio
ne carnali. l3
a spūali nūq.

c. l. Prohibi
te quō testi
ficari possit.
vide. ff. in
c. cū nūc.
circa fi. i. co.
de testi. xvij.
bart. in qñ. l.
ci. in. q. ver.
tēte inter. d.
Symonē. An
ge. in pñ. et
do. Alex. de
imo. i. pñ. q. 2
iij. in. ij. pñ.

a. Amici
alibi ubi
cero. eo. li.
of. in q. vni.
cul. q. n. ca
ri si parētes
cari liberi.
familiare f.
oēs hoim ca
ritate vna
paria cōple
ra est.

raliter tenet q. nō per ter. i. s. fi. in aut. vt iudi. sine quoquo sus
fra. debuit allegare ter. in. s. eos aut qui sine mercede in eo. ti.
et idem dicit Ange. esse in republica z in patria sua que si mili
ter loco parentis habetur per ter. in. i. s. fi. ea cum. l. sequenti.
ff. de ventre in pos. mit. bene facit. l. vltim. ff. de iusti. z iure. cre
do q. Ange. voluerit allegare ter. in. s. z generaliter. in dicta. l.
i. ubi habes expresse elegātem ter. de edicto illo ciceronis i p.
officiorum q. non solum nobis nati sum. sed ortus nostri pa
tris patria vendicat partim amici. quē ter. dicit singulare bal.
in. l. matris. i. iij. col. supra ad tertu. z idē dicit Ange. ubi supra
+ esse in imperatore z papa. q. ambo sunt patres fidelium. al.
legat. l. imperialis. C. de nup. sed melius probatur in. l. bene a
zenone. circa medium illi. l. C. de quadri. prescrip. z ibi est glo.
in verbo iustione quam ad hoc ibi in terminis no. Bal. et dicit
eam non esse alibi. vide ter. in. s. fi. in verbo communis oibus
pater in aut. neq. virum. col. ix. z ibi gl. in verbo dicimus. z cū
istis tenet etiam simpliciter Ange. hic. + contra tñ illud q. su
pra dixi de republica z patria. tenet z minus bene vt ex predi
ctis patet Bal. in. c. i. ad fi. in titu. de militevai. qui contra. el. ubi
tenet q. subditus potest agere contra patriam. z contra sicut
sine venia per glo. ibi. in verbo reuerētia + que dicit q. vasallus
potest vocare dñm suum in ius sine venia. cū nō reperitur ius
re prohibitu cū qua glo. circa hoc vltimum transit hic Jo. fab.
in. iij. col. Ang. z Jo. de platea hic. z idem Jo. de platea. in. l. i.
C. de colo. tracē. li. xi. quīs contra illā glo. teneat Spe. in ti. de
feu. s. quoniam. ver. xvij. per. c. si. extra de postu. z per nonnul
la iura valde remota. + per supra scripta videtur posse etiā
inferri vnum quod si esset verum esset mirabile et singulare. q.
nullus sacerdos possit in ius vocari sine venia p. ter. i. c. q. du
bitat. c. vi. di. ubi sacerdos appellatur pater. circa qd cogitate
quia firmatū non inuenio. + An autem coloni cēsti possūt
dñm suum vocare in ius sine venia. vide glo. mirabiliter tenē
tem q. nō in. l. iij. in fi. in glo. parua. in verbo patronus. Can. qd.
can. colo. vel cens. do. suos accusare pnt li. xi. quā ibi sequitur
doc. cōsidera tñ sup glo. ibi. an aliud velit. + Quid aut in vi
tricio vel nouerca. ponit fulgo. in. d. l. gñaliter. rest sibi contra
rius in. l. i. C. de in ius vocan. de nouerca ponit glo. in. d. l. gñas
liter. circa fi. ubi etiam glo. ponit qñd de socero z socru. z tenet
necessariam esse veniam cum qua glo. in oibus tenet Spe. p. le
m. Jo. an. in ti. de actore. s. i. h. sed nūqđ edictū. z istud ego tes
neo. + plus dico. pcedere etiā dissoluta affinitate. nedū ea durā
te prout etiā tenet Jmo. in. l. i. sed hoc ita. ff. de re iudi. z do. Ale.
de Jmo. in. d. l. gñaliter. ubi hoc bene examinat. qñs Angel.
hic contra tenet. z dicit se semel vidisse in practica per nōnul
los ad q. bene rñdet do. Ange. in. d. l. generaliter. et Jmo. in. d.

76. I. sed hoc ita. + Quid autē in clerico z monacho in casibus
in quibus possunt cōuenire monasteriū vel abbatem vel prela
tum sub: an possunt sine venia. dic q. non. immo requiritur ve
nia scōm Jo. an. in addi. Spe. in ti. de inquisitione. s. fi. circa pā
ci. z idem tenz Ange. hic. qñs de Jo. an. non faciat mentionē
77. + Quid autē de vxore an possit maritum suum vocare i ius
sine venia. cū sibi reuerentiā teneatur prestare. ponit do. alex.
in. d. l. generaliter. z dicit q. non reperit hoc tactuz in specie ab
alio. z concludit q. venia non requiritur peribi not. in gl. z ple
nius per Jo. an. in ti. de acti. in ver. sed nun qđ edictū. s. i. supra
alleg. + Ultimo quid de scholare an possit vocare doctore
suum in ius sine venia. glo. in. d. l. generaliter. tetigit simpliciter
ter de magistro. z tenz q. non requiritur venia. Joā. de pla. hic
tenz idem in doctore. vt scholaris suus possit eum in ius voca
re sine venia. q. qñs sibi debeat reuerentia vt dixit glo. in
l. liberto. ff. de obse. liber. + qñs sit index ordinarius i scho
lars. vt in aut. habita. C. ne filius pro patre. z. s. pen. z ibi gl.
in verbo professores. in prohe. s. f. p. tamē non est de comprehē
sis in edicto pretoris. nec de enumeratis i ti. de in ius vo. qd re
quiritur vt declarat glo. z bene. d. l. generaliter. + qđ limitat ipsa
Joā. de platea verum in vocatione verbal. secus in reali q. in
ultus trahat. q. doctor actu legens hz priuilegium vt nō pos
sit capi per personā nec incarcerari nec inuitus ad curiā ducti.
z cōtra faciens siue sit scholaris suus siue quinis alius extras
neus punitur arbitrio iudicis. ter. est notabilis i. l. magistrus
z ibi Bal. no. C. de p. f. z medi. li. x. z idem per oia tenz Bar. l. i.
si libertus. la. i. ff. de in ius voc. z ibi ponit Bar. post gl. quid de
clerico. z supra dixi qđ de sacerdote z hec opti. Joā. de platea in
chi. placz reiecta opinioe Ange. hic tenet contrariū q. in i
vocatione verbal. scholaris non possit in ius vocare doctorem
suum siue magistrū sine venia. motus per duo leuia media pri
mo q. sicut defensor ciuitatis nō pōt in ius vocari. vt supra tes
nui z ratio est sup. cū. q. est index. ergo eodē modo doctor. qui ē
iudex ordinariū scholaris. vt supra dixi. s. fallit q. in defensore
ciuitatis nō mouent. eo q. sit iudex. sed eo q. est loco patris ci
uij. vt dicit ter. quos. s. allegauit. + Scdm fundamētū iustē
q. cui cūq. magistro etiā mechanico nedū auctori pcedit leuia
castigatio in scholares. vt patri. l. sed si quocūq. s. fi. cū. l. seq.
ff. ad. l. aquil. z dño. vt. l. i. C. de emancipa. seruoz. ergo fin eius
sicut pater z patronus. quibus permittit leuis castigatio non
pnt in ius vocari sine venia. ergo pari rōne nec magister a disci
pulo. sed istud ar. nō valz. q. ista est bona pñs. alicui pmitit le
uis castigatio. ergo nō potest in ius vocari sine venia. al. s. sed
ref. q. oēs propinqui seniores qui possunt castigare z percutere
re iuuenes iuxta. l. ynicū. z ibi Bar. z Bal. C. de emen. propin.

quorum non possint in ius vocari sine venia: quod est notorie
falsum. teneas ergo opi. Jo. de platea. s. relata que est vera q
scholaris pot vocare in ius doctoris suum sine magistris sine ve
nia vocatione verbali et non reali. vt. s. dixi. ¶ Glo. in verbo vo
casset. i. qua aduertit. q. isti impressores nonox libror addide
runt huic gl. vnam longam caudam. quam alij libri non habet
et vere non est de gl. Accursij. et nullus doctor facit mentione hic
q. credo q. in eoz libris non esset. ego etiam non legam illam cau
dam sine additione. q. incipit ibi. ite nunqd heres possit vocari i
ius sine venia. sed diuidat et expedit hanc glo. catenine quate
nus durat gl. Accursij et non plus. diuiditur ergo in quatuor par
tes principales. prima declarat tex. scdo illi extedit. tertio for
mat vna questione. i. quarta aliam. scdo ibi. et hoc sine causa sit
ciuitis. tertia ibi. et quid si solum libellus dedit. quarta ibi. item
quid si non veniat vocatus. Illa vltima subdiuiditur in tres pr
incipales. primo facit qd dictum est. q. format qd nem. et respondet
In scdo refert opinio. quorundam quam duobus medijs copro
bat. In tertia prima approbat et rñdet ad vnu extrarum tñ. scz
cūda ibi. sed quidam dicit. tertia ibi. sed prima snia verior est.
¶ In ea. gl. ibi. ite cū venia non pot. q. non conceditur hec gl. ita
simpliciter loques male dicit et cōtra tex. quos allegat. et q. imo cā
cognita hoc est ex magna cā permittitur liberto et filio vt pos
sint accusare patrē vel patronū vt dictis legibz expresse dñ fm
quas leges hec glo. est intelligenda secundum Ja. bu. et Nico.
de nea. l. iij. oppo. gl. vt tenet Ang. hic. ¶ In ea. gl. ibi. l. si liber
tus. non intelligas glo. ita simpliciter. q. falsum diceret. et secū
dum eam habes intelligere scdm duos intellectus datos ibi.
per gl. ad. d. l. si libertus. vel q. ibi dederat libellum. s. supplica
torum per quē petebat cām contra patronū suum cōmitti seu
delegari. vel q. ibi etiā dederat libellum conuentionale. sed eū
potrerat iudici tantū et vnde libelli oblatio facta solū iudici
non habet vim citationis. nec constituit aliquem in mora so
la oblatio libelli vt pulchre notat bar. in. l. denūcia. ff. in princ.
ff. de adul. et ambo isti intellectus illius gl. approbantur p. doc.
ibi. et etiam hic maxime per Joan. fab. et Angel. de are. h. q. Ang.
Nico. de nea. post suum Rodul. in. ij. q. gl. teneat secundum itel
lectū tñ et cū declarat. post etiā declarat Jo. fa. hic. ¶ In fi. gl.
Joā. fab. simpliciter dicit q. hanc opini. glos. opprobant docto.
et nihil dicit. mihi videtur q. docto. hic potius approbāt aliam
opi. hic in glos. relatum. et q. si vocatus in ius non comparuit
non cōmittatur pena que ratione citationis venit committen
datis tenet Marri. fil. Jaco. bu. scdm q. hic refert eos. et sequit
Nico. in. vii. q. gl. et verum est qd postea subdit do. Ja. bu. q. quā
do aduersarius non compareret pena non cōmittitur. et si cōmitti
tur a iure remittitur. et hanc eandem opi. f. q. pena non commit

tatur tenet bal. in aut. habita in pe. col. C. ne filius pro patre. et
ibi dicit rationem esse quare non mittitur pena qñ patronus
citatus non comparuit: q. illa citatio circūducitur a iure. et per
inde habetur ac si nulla citatio facta fuisset et hanc dicit eē pro
priā rōnē illius. l. qñis. ff. de in ius vo. mihi magis plz opi. gl.
nosre q. si vocatus non comparuit q. nihilominus pena cōmitti
tatur. sed remittatur ex equitate illius legis. qñis et hoc vide
tur mihi q. velit ille tex. i. verbo moderan. tam iurisdictionē. tun
ctis finalibus verbis illius legis ibi. licet edicti verba patian
tur. Preterea in. d. l. qñis deciduntur vna decisione tres casus
primus quando libertū penituit citationis et actionē remisit.
secundus qñ patronus vocatus non venit. tertius qñ inuē est
vocatus. sed i. primo casu cōmittitur. s. ex eqtate illi. l. qñis.
et ex benignitate pena remittitur vt ibi dicit et declarat bar. et qz
sequuntur. ergo idē etiam in isto casu scdo et sic in casu nō qui
vna eadēq. decisione simul decidit argumētum. l. qñis. C. de is
pube. et alijs substitu. et. l. iam hoc iure. in prin. et similibz. ff. de
vulga. et pupil. accedat pro hac parte bo. ter. l. i. ff. i. k. eadēq.
equitas est. ff. ne qñ eū q. in ius voca. est vi eei. parius tñ est ef
fectus aut nullus ex hac disputatione in surgit q. pena non com
mittat vel q. cōmittatur sed a iure remittatur. iō vltra non cur
ro insinere et c. ¶ Gl. magna. in verbo impetrasset diuiditur in
quas partes principales. Primo declarat tex. et ponit formam
impetrationis venie. Scdo format vna questione. et ad eam reci
tatis opinionibus rñdet. In tertia format aliā qñstione ad quā
simpliciter rñdet. In quarta ponit distinctionē in filio. In quinta et
vltima format aliā qñstione. et ad eā per longā distinctionē respō
det. scdo ibi. illud etiam quero. tertia ibi. sed nunqd hec petitio
quarta ibi. i. filio distingue. quinta ibi. item quero quis iurabit.
¶ Illa quarta et quinta partes principales pñt in tot particulis
subdiuidi. quot partes sunt distinctiones seu membris que in
eisdē ponuntur partes de se patēt. et in veritate put etiam dice
bat Jo. fa. hic. hec gl. est multū verbosa. et fuit hic posita sine cā
et maxie in illa quinta et vltima parte principali que nihil est ad
propositū. idcirco docto. hic ad hanc gl. nihil aut parū admo
dū addunt maxime Jo. fa. et Jo. et In ea. gl. ibi ad similitudinem
illos notat hanc partem gl. que est bona. et maxima declaratio
et limitatio ad totum titulū. ff. de in ius voc. q. pena quin
quaginta aureorū non habet locum in obus personis que p
hibent in ius vocari sine venia et que enumerātur in. l. i. et. l. ij.
et per totū titulū. ff. de in ius voc. sed solum habet locū in vo
cante parētē vel patronū et alios qui erāt in edicto pretoris in
alijs aut psonis q. non erant possite in edicto ptois sed prohibi
tū in ius vocari sine venia a iure ciuili non est illa pena qñ
quaginta aureorū. s. est pena arbitraria cum nō reperiat a iure

erisse tarata iuxta. l. i. §. effractor. cū similib. ff. de effractorib.
bus. et expilat. et dicitur sic. de nea. hic in. ix. q. gl. hāc gl. esse tenē
dā cordi. qz non recordatur de simili. et qz ea expresse approbat
Bul. de cu. in. l. generalit. ff. de ius voc. §. ego bñ recordor de
simi. gl. que idem i terminis dicit in. l. si. in verbo aureor. ff. de
i. ius voc. pñs bar. ibi illam gl. aliter intelligat. put etiam
istam intelligere vñ Jo. fa. hic et credo qz ambo male intellexerit
istas gl. et miroz de sic. dnea. hic qui refert qz Ray. de foli. hic
allegabat istam gl. in. d. l. si. p concordāti ad istā et ipse dicit qz
ista gl. nihil dicit immo in veritate ad litteram dicit idem qd
ista h. et in ea. glo. ibi. l. adoptiu. §. i. nota bene hanc partē
glo. qz notabiliter vult qz etiam filiofamilias agenti in castren-
sibus vel quasi est si necessaria impetratio venie addo similem
glo. in. d. l. adoptiuum in puin. in glo. parua i verbo vocari. ali-
qui libri habent in verbo causa cognita. Ang. hic addit aliam
similem gl. quā ordinariā appellat in. l. cog. §. si pater. in verbo
contra obsequium. ff. ad trebel. quā ibi no. 3mo. sed illa gl. ius
dicio meo nō loquitur de directo in terminis istis pñs vulgo
ita corrupte allegatur sed bene vult aliud singulare. qz vbi a fi-
lio implozatur officium iudicis contra patrē in cā castrensis pes-
culij. requiratur impetratio venie. et ad hoc reputat gl. istam
singulare ibi sic. de nea. et dicit qz nescit gl. illā alibi. quā ē
comēdat ibi sic. hic in apostillatione ter. Item adde qz gl. ista
procedit etiam in oibus alijs casibus in qbus filius in potesta-
te potest agere contra patrem qz enumerant per gl. ordinariā in. d. l.
lex nulla. in gl. i. ff. de iudi. nā in oibus illis casibus filio agen-
ti est necessaria impetratio venie sñ sic. de nea. hic bñ in septi-
ma oppositione gl. et tenet Ang. de are. hic. et in ea. gl. ibi vñ
xi supra per quas personas nobis acq. §. i. adde tu gl. notabile
in. l. si iogius. §. si. in gl. si. magna. in ver. p dignitatē. et ibi bar.
ff. de iudi. et ter. in. l. filiusfamilias. ff. de act. et ob. et pfecto non
video ad qd ppositū gl. hic ponat de filio agente cōtra extra-
neū in quo casu nihil est opus querere de impetratione venie.
et in ea. glo. ibi licet pater nō habeat vsumfructum tenetis
qz etia in casibus in qbus patri nō qritur vsumfructus qz enu-
merantur p glo. ordinariā et magistrā in aut. itē in his. et est
glo. vnica. C. de bonis qz liber. et p gl. magistrā i aut. vt liceat ma-
tri et autē in verbo parētibz. pñ tenet cōsentire filio agēti. idē
etiam tenet gl. i. l. si. §. necessitate. in gl. magna. in verbo impo-
nēda ad fi. C. de bonis qz liber. sed in illamet gl. refertur vna opi-
nio et ortharij gl. actoris antiq cōtrariū volētis et tenentis qz in
casibus in qbus patri nō querit vsumfructus. qz pñ non vult. tūc
requiritur consensus prius in signū repudiationis. si autem nō
accurritur vsumfructus pñ. qz non potest in casibus quos. §. re-
missiue retuli. et tūc non requirit consensus prius. quam optes

net et reputat aureā bar. ibi post multos doc. antiquos ibidē p
cū relatos. de quo ibidem vide late per cū et alios oēs et p 3mo.
in. l. si. §. i. ff. de ver. ob. et per Ange. de are. late p duas cartas in
89 §. actiones autē de peculio. in pe. vlti. carta supra eo. et in 3o
si. glo. de hoc quis iurare debeat de calūnia an pater an filius.
quia ista est omnino ex frauagās a materia §. nri. vltra hic dicit
ita in gl. videatis etiā late per gl. in. l. i. §. quod obseruari. C. de
iura. calū. in gl. i. in verbo persone. et in gl. iij. in verbo pñt. et ibi
per bar. et alios per Spe. in ti. de iuramē. calū. §. itē qz est filius.
90 ver. si enim. et ver. seq. et Et de monacho an ipse iurare debe-
at de calūnia. an vero abbas vel superior suus habes gl. ple-
nā in. §. i. in verbo interpellat. in aut. apud quos apoz. can. di-
ce. mona. colla. vi. de quibus etiā habes p 3mo. de nea. hic in.
viij. q. glo. et Ante p attingam expeditiōē glo. sequentium qz
remanēt expeditie alie gl. respicientes hanc partem. §. de voca-
91 te in ius sine venia et restat vltimo vt videamus qualiter sit for-
mandus libellus in hac materia ex mēte doc. necnō ex his que
supra dixi forma potest esse talia ago cōtra tūcū qui est filius vel li-
berus meus et dico qz me patrē vel patronū suū inuitit et nolens
tē in ius vocauit. vel citare fecit sine venie ipetratione cōtra de-
bitā filialem reuerentiam. ppter quam citationē veni ad iudi-
cium quare cū in penam quinquaginta aureor. a iure taratā i-
ciderit peto eum pdenari ad dictos. l. aureos mihi pstandos et
soluēdos et. In hoc libello duo inter cetera cū ministerio pono
qd omittēbant Jac. bu. et Jo. fa. hic. vnum est inuitum et nolētē
per ter. in. l. §. ius. ff. de in ius vocā. aliud est. ppter quā citatio-
nem ad iudiciū veni qd etiam omittit Ang. de are. hic i libel-
lo suo sed nō est omittēdū per id qd vult gl. §. in verbo vacasset
ad fi. vbi late dixi. putare tñ qz etiā sine his duobz posset libel-
lus sustineri pñs sic. de nea. hic in decima alias. vi. q. extra
glo. in materia actionis in factum qz cōpetit contra vocantē in
ius sine venia tenent qz immo sine illis verbis libellus esset de-
fectiuus. vnde in dubio cōsultus est apponere. et si. magna.
in verbo. itē aduersus diuiditur in tres partes. Primo declar-
rater. Secō format vnam questionē. Tercio per modū qstio-
nis format vñā fortem oppositionem. scō ibi supra hoc. §. i. qz
ro. tertia ibi. scō qritur nonne per conventionē. expeditā hanc
glo. per partes propter eius pñritatē. Et prima pars principa-
lis subdiuisione nō indiget. et in ea. glo. ibi. l. pe. §. si. ff. ne quis
eū qui in ius voca. est vt exi. dñ esse mere penalis ex parte vtri-
usqz tam actoris qz rei conuentis quia in ea reuēst obligatus
in tantum in quantum actor in litem iurauit. et ergo actor pos-
sit iurare in plus qz sit verum debitum nimirū si dñ mere pena-
lis ex parte vtriusqz eo quia actor cōsequitur etia id qd sibi nō
abest et reus consequitur id quod sibi non adest. et ex hoc appa-

ret rō dīuersitatis + quare actio ista in factum ex edicto ne q̄s
cum rē dicatur esse mere penalis ex parte vtriusq̄. illa vero in
factum ex edicto. de eo per quem factum erit non est mere pe-
nalis. sed penalis tātum ex parte rei conuēti. vt dicit glos. ita
in seq. parte in p̄ncipiū. rō ergo dīuersitatis est. eo q̄ in prima iu-
ratur in litē. q̄ iuramentū continet vltimā estimationem
in secunda vero venit verum interesse. l. fī. in p̄m. ff. de eo per
quem factū erit. vnde nimirū si de eo est pēnalis ex parte rei nā
tūm. cum nichil adest. + idem etiā dicit gl. in rub. ff. per quē fa-
ctum erit hec opi. glo. nostre + eius rō reprehēdit per doc. anti-
quos hic. vt per Jac. + pe. de bellap. + p. Rodul. de aurica. + p.
Nic. de nea. in. xi. + vlti. q. gl. moti potissimum q̄ si verum est
q̄ prima diceret mere penalis. eo q̄ in ea posuit iurari vltimū
rum interesse. sequeretur q̄ eodē modo secūda esset mere pena-
lis. eo q̄ in ea etiā posset p̄ falsos testes p̄bati vltimū verum in-
teresse. vnde p̄cludunt istī p̄res p̄tra gl. q̄ actio in factū ex edic-
to ne quis est rē. non est mere penalis ex parte vtriusq̄ sed tū
ex parte rei cōueni sicut + secūda. + Et aduerte q̄ maximū est
effectus + maxima vtilitas presentis inuestigationis. q̄ si est
mere penalis ex pte vtriusq̄. certe si plures p̄ vim exemerint :
solutio vnius non liberat alios. Si vero est penalis ex pte rei
cōueni tātum tunc solutio vnius oēs liberat. put late dixi. s.
sup. gl. i. in fī. p̄fati doc. hic reprehēdentes gl. + tenentes q̄
sit penalis ex pte rei conuēti tū. per hoc etiā correlative repe-
hendūt etiā aliā gl. in. d. l. pe. §. i. in verbo veritate. ff. ne q̄s euz
qui rē. q̄ vult q̄ si plures vi exemerint vno soluerit ceteri non
liberentur tamq̄ sit mere penalis dicit ipsi q̄ iste error p̄celit
a p̄mo. nā cū in p̄rio errēt gl. tenētes q̄ sit mere penalis. ex hoc
errore seq̄tur ali⁹ error q̄ cū in mere penali vni⁹ solutio nō li-
beret alios. ita etiā sit hic. sed fin eos est falsum. q̄ cū imo ista
tū sit penalis ex pte rei conuēti. vt supra fin eos. seq̄tur q̄ sol-
utio vni⁹ ex pluribus p̄ vī eximētibus liberabit alios Jo. fa. hic
stat cū sup̄ascriptis doc. hic i reprehēsiōne rōnis glo. n̄re. s. alio
fundamēto q̄ ipsi mouēt. Nā fin est si prima actio i factū
edicto vt q̄s est qui. est mere penalis. p̄pter rōnē gl. eo q̄ in ea
iuratur in litē seq̄retur q̄ oēs actiōes bonefidei + alie quib⁹ iu-
ratur in litē essent oēs penales. + tū hoc est notorie falsum. er-
go rō gl. nō est vera. sed huic fundamēto quia prima p̄tē co-
lorato posset de facili respondere fin q̄ i terminis r̄dit gl. i. §.
sequēs. in verbo mixta. j. eo. vbi notabiliter dixit glo. + q̄ i actio-
nib⁹ bonefidei iuramentū in litē nō venit iure actiōis sed offi-
cio iudicis. §. p̄terea. el. i. i. fī. infra eo. + id nō dicuntur penales
q̄ fecus est i ista. d. l. pe. §. i. q̄ nō Jo. fa. hic + clarior ibi vult
q̄ etiā in ista actiōe in factū ex edicto ne q̄s est q̄. rē. veniat iura-
mentū in litē officio iudicis + nō iure actiōis q̄ vī esse h. d. l.

pe. §. i. + dicā fortassis in. d. §. sequens. Ipse tū Jo. fa. hic q̄
his impugnet rationem glo. tenz tū cum eis in determinatio-
ne cōtra sup̄adictos docto. q̄ ista actio descendens ex edicto
ne quis cum qui. sit mere penalis ex parte vtriusq̄ tam actio-
ris q̄ rei. et non illa que dā ex edicto de eo per quem factum
erit. q̄ scdm̄ est prima tendit ad merā vindictā sicut actio iu-
riarū. nā iurās non iurat super interesse sed pro quanto nollet
reū fuisse exemptū. + q̄ hoc sit verū ostēdit clare. nā quis ni-
hil interfit actoris. q̄ reus in nichilo tenebatur. + vocat⁹ fue-
rat in ius per calumniā: nichilominus ista actio cōpetit tex. est
in. l. sed eximendi. §. itē si quis + in. l. pe. §. i. ff. ne quis eū in se-
cunda autē considerat interesse. l. fī. in p̄m. ff. de eo per quē fa-
ctum erit. Adde pro hac rōnē Jo. fa. f. q̄ prima dē ad merā
vindictā. sicut actio iniuriarum. quod idem in terminis tenet
gl. a qua fortassis Jo. fa. sumpsit rōnem suā in. d. l. penul. §.
fī. in verbo interest. Confirmo nā + penalis actio tunc dicit⁹
dari ad vindictā quādo dā etiā illi qui nullum dānum pass⁹
est ad estimationē cōtūmelie. put est actio iniuriarū que datur
ob solā cōtūmeliā etiā si nullū dānum passus sit. illa vero dicit⁹
penalis + nō ad vindictā. s. ad p̄secutionē rei familiaris q̄i sep̄
datur pro dāno vel ad estimationē dāni vt est actio furti. + nā
cum dānum sit diminutio p̄monij. + sic rei familiaris. vt. l. iij.
ff. de dā. in se. merito qui p̄seq̄tur estimationē rei familiaris. +
per p̄s nō vindictā. istā rōnē tradit nobis gl. signāda quā ibi
seq̄tur + p̄mendat Bar. in. l. ij. §. si emancipatus filius. in. gl. i. ff.
de colla. bonorū. + alia gl. in. l. pro herede. §. fī. in gl. 2. i. Jo.
ff. de acq. here. + late Bar. i. l. p̄tor. edixit. §. i. + p̄ illā. l. vbi bo.
tex. ff. de iniurijs. modo ad p̄positū + ista actio in factum ex
edicto ne quis est qui. datur p̄ sola cōtūmelia. etiā vbi quis nul-
lum dānum passus est. vt q̄ per calūniā in ius vocasset. d. l. sed
eximēdi. §. itē si q̄s. + d. l. pe. §. i. ff. ne q̄s eū qui. ergo dē da-
ri ad merā vindictā. vñ nō mirū si dē esse mere penalis q̄s non
est i alia. vt. s. dixi. + si diceret ergo scdm̄ ista que p̄tine dicta
sunt seq̄tur q̄ actio furti nō dē mere penalis. q̄ non datur ad
vindictā: sed ad estimationē dāni. respōdeo q̄ imo est mere pe-
nalis alia rōnē nō ista q̄ dē ad merā vindictā. sed datur me-
re pēnalis q̄ dā actori ad id q̄s nō abest. + p̄tra rei cui nihil a-
dest. vt declarauit. s. in primo euidentiali. q̄s posui. s. in p̄ncipio
huius. §. sed audite ex intellectu quē. j. referā ex mēte docto. ad
d. l. sed eximēdi. §. itē si q̄s. + ad. d. l. pe. §. i. q̄ nā q̄ ista rōnē
fa. nō pōt. p̄cedere. ego tū istā eādē opi. gl. n̄re teneo s. alia rōnē
nā ista actio i factū ex edicto ne q̄s est q̄ dā quāti ea res ē ab
actore estimata. verba sunt iuriscōsulti in. d. l. pe. §. i. ista verba
intelligunt oēs doc. ibi. vt ibidē refert + seq̄tur Bar. q̄ istū totū
ad actore estimatū sit totū pena sicut i actione furti duplū vel

quadrupli ei? qd̄ ē res p̄ncipalis illō totū est pena et nihil om̄-
nis extra penā istā res p̄ncipalis debet ita i p̄posito n̄o. quā
ti ea res ē estimata et sic estimatio rei debet noīe penev̄t fm̄ ipsā
rē fiat estimatio et ip̄positio pena nō autē ad ipsā rē fiet p̄denatio.
qz ipsa res nihilomin⁹ debet extra illō qd̄ ab actore fuerit esti-
matū. et fm̄ hoc clare apparet qz hec actio dat ad merā penā ex-
tra ipsā rē. et sic qz ista actio est mere penalis cū def actori ad id
qd̄ sibi nō abest. et s̄ red ad id qd̄ sibi non abest. et ista est v̄tas.
Cōcludo ergo cū glo. nostra qz actio ista in factū descendēs ex
edicto ne q̄s eū q̄ est mere penalis ex parte v̄triusqz et p̄ hoc cor-
relarie s̄fero qz si plures per v̄m exemerint qz solutio v̄nius nō
relat oēs. et ita p̄ oīa tenet bar. referens doctores oēs itate et
nere in. d. l. pe. s. i. et s̄. eū retuli. Non omitto tñ qz Ang. de are.
hec qui de predicta difficultate nollet quicqz gustare aut sen-
tire. reprehēdebat tñ glo. in alio dū glo. vult t qz in hac actio-
ne ex edicto ne q̄s eū qui iure in litē vltra rei veritatem p. d.
l. pe. s. i. dicebat ipse qz illud ibi nō pbat. q̄uis ibidē dicit qz
eximēs cōdēnet quātū ea res fuerit ab actore estimata. nō tñ p̄
hoc fm̄ eū aliquid d̄ de iuramēto i litē p̄tereā fm̄ eū ista actio
datur etiā illi qz per calumniā in ius vocasset vt. s̄. dixi si ter.
ille loqueretur de iuramēto lex dōceret mētiri cōtra. l. memine-
runt. C. vnde vi. et ita per hāc rōnē dicit tenere s̄ul. ibi sed errat
multū Ange. et qd̄ tex. alle loquit de iuramēto in litē tenet ibi i
terminis bart. et ita dicit tenere cōter doc. ibi et hoc dicit p̄ba-
re tex. ibi plura. et maxime qz tex. dicit ab actore estimatū. si eū
probaret p̄ alios et non per iuramētum in litē actoris. certe nō
estimaret per ipsum actorem sed per alios. et hoc dicit esse pro-
pter doli eximentis vt ibi vide latius per eū. Non obstat fun-
damētum s̄ulgo. qd̄ precipitavit Ang. in errore dū dicebat qz
tñ ista actio datur etiā p̄ calumniā vocati in ius si lex loqueret
de iuramēto lex dōceret mētiri qz rēpōdeo qz illa lex sed ext
mēdi. s̄. itē si q̄s. et illa. l. pe. s. i. qd̄ dant hanc actionē etiā per ca-
lumniā vocanti in ius debent sane intelligi qñ ille qui fecit ci-
tari erat calumniosus respectu tertij nō respectu ipsius citati
per v̄m exēpti vt si emptor cōuentus a vero dño cōtra eum li-
tiget est in calumnia. si aut postea faciat citari v̄ditore vt cō-
pareat ad defendēdū ad hoc vt postea ipse habeat actionē de
enictiōe p̄tra eū. certe nō dicit esse in calumnia respectu istius
citati qz fuit p̄v̄m captus q̄uis respectu tertij sic fm̄ Ja. bu.
et Ang. in. d. s̄. itē si quis. quē tex. ipse ita intelligunt. vnde si tūc
turret nō erit mēdax. vel melius qz in veritate hec solutio est cō-
tra illum tex. in verbo p̄o. calūnia vocabat rēpōdeo fm̄ Ja. bu.
et marti. filli. et alios antiquos quos ibidem refert et sequi-
tur bar. qz iurabitur in litem propter aliud interesse in quo nō
erit calumnia extra id cuius causa per calumniā vocabatur

qz si venisset ad iudicium vel ductus fuisset ad iudicem esset
cōtra eum ex alia cā qz ex ea parte cui calumniose nocuerat et
istum intellectū reputat notabilē Bart. ibi. et eū infert ad ques-
tionem de qua ibi per eum. Et per hunc intellectum cōfundit
ratio Jo. fa. quam supra retuli et enumerationis cōprobatio quā
supra feci et addidi dum dicebat Jo. fa. qz ista actio descendēs
ex edicto ne q̄s eum q̄ tendit ad merā v̄dictā. qz nō iurat sup
interesse. cū ista actio datur etiā ei cui nihil interest cum def ca-
luniose vocātū in ius qz ex p̄dicto intellectu approbato apparet
qz imo nunqz iuratur in litē. nisi p̄pter iteresse i quo sit calūnia
est bene verū qz ipse Ja. bu. Ang. Saly. et Pau. de ca. in. d. s̄. itē
si quis. habet aliū intellectū ad illū tex. quē etiam sequitur ibidē
pater et p̄ceptor me⁹. dñs Alex. de imo. qz cū ista actio sit mere
penalis qz in tali iuramento nō cōsideratur calumnia iurātis
nec h̄ respectus ad interesse. cū tendat ad merā penā et ad me-
ram v̄dictā. vñ fm̄ eū si quis est captus rite nō dico recte ad
petitionē asserētis se creditorem. etiā per calumniā. et ille ca-
ptus eximatur p̄v̄m de manibus familie certe ille qz fecit ca-
piaget cōtra vi eximentē ad totū illud qz petebat et etiā vltra
quantū iuraverit in litē immo fm̄ Ang. ibi nō audiret eximēs
si vellet probare qz ille non erat creditor per illū tex. qd̄ bñ no. et
p̄ istū intellectū p̄cederet ratio Jo. fa. supra relata. p̄cedēs
tñ intellectus videt cōtr. et Non omitto etiam qz q̄uis con-
tra vi eximentē citatum a p̄nato iuretur in litē vt supra dixi.
tñ secus est in eximēte debitore fisci. qz tūc ad solū debitum ten-
net. nec iuratur in litē. et sic minus h̄z illo casu fiscus qz p̄natus
tus tex. est in. l. quotiens. C. de exac. trib. li. x. et ibi glo. in verbo
crediderit ad si. ita no. tex. illū ad hoc. et tenet h̄c Nic. de nea.
in apostillatōe tex. benefacit. l. cōsiliarios. q̄ est. l. iij. C. de asse.
forte qz ille tex. in. d. l. quotiens posset declarari per alios tex.
quos supra allegavi. et etiā i tex. illo iuretur in litē maxime cū
ibi tex. loquatur non tñ de debitore fisci. qz etiam de debito-
re p̄uati. cogita. aliter tñ dicit Bal. ad. d. l. quotiens. rad. d. l. cō-
siliarios. l. i. fi. C. de ope. libe. sc̄z qz speciale sit i dictis legib⁹ cū
nō loqn̄tur de eximēte per v̄m vt ibi per eum. et Sum mō in
sc̄ba parte principali gl. que incipit ibi super hoc. s̄. i. quero in
qua parte glo. cum querit habeamus in volumine s̄oz. duos
titu. vñm ne quis eum qui. alium de eo per quē factū erit. de
quo tit. loquat. s̄. noster. et hec sc̄ba pars principalis subdividi-
tur in tres. In prima facit qd̄ dictū est. In sc̄ba responderet vno
modo et rēpōsiōnē videt firmare quattuor modis. sed in veri-
tate sunt quattuor differentie inter dictos titu. nō aut sunt cō-
probationes rēpōsiōnis. prima excepta qz illa bene compro-
bat rēpōsiō nem. et est etiā vna differentia. In tertia respon-
det alio mō et h̄ac sc̄bam rēpōsiōnē pbat duobus modis. sc̄ba

ibi rñdeo de pzo. tertia ibi vel satis dici pōt. scda subdiuidit i
qñtuor quēadmodū qñtuor ponūt dñe. partes de se patēt. hec
dimisio sit vobis loco lñalis expōitō hui⁹ scda ptis pñcipalis
gl. in f. et similē gl. hñbes i rub. ff. de eo p quē factū erit. ¶ In
ea. gl. ibi. l. fi. pzo rñso. ff. de eo p quē factū erit. dicite q hoc ve
ra est i vtroq mēbro. et eā tenui et declarauī supra in parte pce
dēti huius glo. et ibi assignauī rōnes diuersitatis post nonnul
las quas ibidē reprobauī. ¶ In ea. gl. ibi cōsultat vocato et nō
vocātū hec et est vera. et rōne diuersitatis infra subijciā. ¶ In
ea. glo. ibi et pty dñi ex ordine tituloy hñc impugnat Jo. fa. et
bñ et dicit alios docto. improbare. cū sit eadē rō an satisfactio
nē q post. ergo idē iushñc etiā impugnat bar. in rub. ff. de eo p
quē factū erit. p ter. in l. fi. in prin. eo. ti. vbi etiā bar. quē vide
as vt ibi p eñ in fi. illi⁹ pñ. et ibidē sequunt alij doc. qñs Ang.
hic saluat hñc dñiam dñis q hec dñia pōt esse bona p vnā rō
nē q penitus nihil faciat ad motiua doctoꝝ. qñ fm eū t iudiciū
capit vires a principio videt a citatione in ius q dñ pcedere vt
no. gl. i rub. C. de in ius voc. et ibi doc. q saluatio vt dixi nihil est
ad fundamēta doctoꝝ imo pl⁹ est istud cōfundere gl. qñ salua
re. ¶ In ea. dñ. tñ ex hac parte glo. q licitū est arguere ab ordine
tituloy. et istud argumētū validū est i iure. de quo dixi late. §.
in rub. huius ti. et ibi dedi plures pcor. ibi videatīs. ¶ In ea.
gl. ibi. l. i. et ij. in fi. hec vera et approbat p doc. hic vt p Jo. fa. et
p Ang. in d. rub. ff. de eo p quē factū erit. et sic primus titulus
loqñtur qñ qñ fuit vi exēptus. scds qñ dolo. et idē dicit Jo. fa. hic
q p hoc est q in primo magis punit qñ in scdo qz detestabilior
est vis seu violentia qñ dolo qz in vi inest dolo nō ecōtra. hic
est fm eū q prima actio dñt ad vindictā. scda ad interesse tñ
de qñ late dixi supra. i pñ. hui⁹ gl. per hoc et apparet scds eū rō
quare p primā actionē. pñdeat solū vocātū in ius qz pñt illū
solū pñt debet et i ei⁹ sigillationē. nō aut vocātū. sed qñ dolo est
mīl sit dñtū vtrq in casu suo. et idē ambobus scdm suū interes
se tenet eximēs. et hec oia simplr tenet Ang. hic ea sibi inuere
eūde ascribit nullā de Jo. fa. faciēs mētionē. pñdicta tñ rō diuer
sitatis quare p primā. pñdeat solū vocātū p scdm vtrq qñs
colorata. nō tñ iudicio meo est multum pñdeat et facile subuer
ti pōt. ¶ In ea. gl. ibi etiā illa q ex parte tñ est penalis et sic ad
finē scda partis pñcipalis doc. hic. vt Jo. fa. de are. p. de bellap.
Jaco. bu. et Jo. fa. approbat primam opt. glo. qñ istē. §. loquā
tur tñ de primo ti. ne qñs eū qui. et non de secundo de eo p quē
factum erit. et tēdm etiam tenet Ric. de nea. hic in. xi. et vlti. q.
glo. moti. quia tex. tñ loquitur de eximēte per vim. non autē
de eximēte p dolo. itē qñ istē. §. tractat tñ de mere penaliibus. et
prima est tñtū mere penalis. secunda non vt supra late dixi in
prin. huius glo. ergo de primo tñ loquitur. Ang. hic dubitat.

a ¶ In rus
bica. quem
ibidē vñd nu.
iij. cum plu
ri. sequen.

in pñdictis dicit posse teneri qñ istē. §. in effectu loqñtur de vtroq
titu. Nec obstat scdm eū qñ istē. §. facit tñ mētionē de vi et nō
de dolo in eximēte. qñ scdm eū pōt rñderi q cū in vi inest dolo
vt. l. i. ff. qñ met. cā. id nō fuit necessariū expmēre de dolo pñe
rea fm eum sicut in l. ij. §. fi. et in rub. ff. ne qñs eū q. nō sit mēto
dolo. et tñ postea supplet p iuriscōsultū in l. sed eximēdi. §. fi. eo.
tñ ita etiā scdm eū supplebitur hic i ter. de dolo. Ego teneo idē
qñ Ang. de are. sed nō p eius rōnes aut fundamēta et sic teneo
scdm opt. in gl. relatā qñ istē. §. loquatur de vtroq tit. qñ opt.
tenet etiā Dy. hic subijciēs qñ alie opt. contrarie sunt trusse. et
ad arg. doctoꝝ qñ ter. loquatur tñ de vi rñdeo et nō subandien
do ad ter. put facit Ange. qñ imino ter. istē loqñtur etiam de do
lo ibi cuius de dolo alius eximērit. et si diceres qñ istē. §. lo
quitur de dolo in eximēte. sed de dolo eius q fecerat eximi. rñ
deo fatēdo et dico qñ in scdo tit. scz de eo p quem factum erit nō
queritur de dolo i eximēte. sed de eo qñ fecit eximi tantū ter.
est in l. i. in prin. et §. i. ff. de eo per quē factum erit. cum ergo
tex. istē expresse loquatur de dolo eius qui fecit eximi. ergo lo
quitur etiā de secundo titu. nedū de primo ista elīveritas et me
ra mens huius ter. Ad secundum argumētū doctoꝝ respon
deo vt hic in glo. ¶ Antē pñt attingā expeditiōem sequentis
partis glo. ne materias intricemus. ponā primo aliqua notā
da dubia circa presentem materiā. et qñ vidimus in pñcedē
tibus partibus huius glo. quo remedio pñuidetur contra eū
qui dolo vel vi eximit captū a manibus familie. ¶ In pñmo cir
ca ista tenetē menti id quod singulariter dicit Bald. in l. addi
ctos. C. de episcopali audientia qñ eximens vel trahens captū
a manibus familie. seu curie tenetur eo modo ac si pñt eo fide
invisisset in omnem casum per l. finali. C. de operis libertoz. et
in l. iij. C. de erac. trib. lib. x. et ibi per And. de barrulo quem
tene menti. ¶ Circa ista quero quid si aliquis receptat et oc
cultat debitores meos: ad hoc vt non capiantur nec soluant
debitum an pñdicta remedia contra istum occultantem com
petant hanc questionem non tangunt doctores hic sed eā po
nit Bald. in l. fina. C. de op. lib. x. ibi dicit qñ primo videretur qñ
ipse teneatur soluere pro eis per l. quotiens. C. de eractio. trib.
lib. x. et per l. iij. C. de assesso. postea dicit qñ est speciale in casib⁹
illarum legum alias vero quis non tenetur ad debitum nisi vi
eximat per l. penn. §. i. ff. ne quis eū qui. quia alis secūdū est il
le titulus esset superfluus. potes etiam dicere qñ d. l. quotiens
loquitur qñ quis eximit vel subtrahit i carceratū de carceri
bus vt ibi per bar. et alios qñ nō est in questione nostra forte nō
esset ponere os in celsi tenere qñ in questione supra formata cō
tra illū ipedientē cōpetat actio in factū ex edicto ne quis eū q.
ppter gñalitatē verbi eximere fm qñ declarat tex. in l. sed exi

mendat. in princ. iuncto. §. pteor ait. ff. ne quis est qui vel quod
saltem q: non interuenitis sed tñ dolus competat actio ias
ctum ex edicto de eo per quem facti erit. 2 cōtra Bal. in. d. l. si.
q: immo impediens teneat ipsi soluere. tenz 2 forte melius ibi
dem Saly. credere etiā q: isto casu pvideatur creditori mediā
te ti. si quis ius dicen. non obtemperauit hoc modo. q: iudex
hēret precipere illi occultatū ne impediret executionē. 2 si cōtrē
neret preceptum posset iudex pcedere ad multas 2 alia reme
dia que tradi solent per scribentes in. l. in princ. ff. si quis ius
dicen. non obtempera. 2 per Bar. ibi in. §. i. ad fin. ¶ Tercio
circa predicta quero. q: predicta procedunt qñ aliquis eximit
per vim captū a manibus familie quid si aliquis exemerit pos
situm in carceribus ab ipsis carceribus Jo. fab. hic in pe. col.
distinguit: aut erat scarceratus pro debito ciuili. 2 tūc eximēs
teneat ad principale debitū per. d. l. quotiens. C. de exac. tribu.
lib. 2. que. l. fin. Jo. fab. h: loquat in fisco: h: tñ locum immo ex
presse loquit etiā in priuato: ita etiā ego tenui supra ad si. p. i
me partis huius glo. 2 ita tenz ibi Bar. quicquid ibi dixerit
gl. si vero erat incarcerationis pro causa criminali. 2 sic pro male
ficio. 2 tūc si erat puit? 2 pfect? 2 pdenatus teneat eximens cris
mine lese maiestatis. l. iij. ver. pe. vbi casus. ff. ad. l. iuliam mai.
Altas vero quicquid dixerit Jo. fab. si nō erat confessus vel cō
demnatus de maleficio quātr eximens puniat: habes tex. in
§. arripit. in aut. vt omnes obe. iudi. p. uincie. 2 ita Bar. l. d.
l. iij. ff. ad. l. iuliam maiesta. ¶ Aduertite tñ q: illud quod di
xit Jo. fa. §. q: eximens incarcerationis pro debito ciuili teneat
tur ad principale debitum. istud est vix quātum ad creditorē.
quātum vero ad fiscum 2 ad reipublicā Jo. fab. nichil aperit
sed Bald. in. d. l. addictos. C. de epy. audien. visus est sentire q:
teneat. l. iuliam maiesta. qd non est verū vt ex predictis p. vnde
puto Bal. intelligendū 2 declarandū fm supradicta. ¶ Tercio
predicta de incarceratione p maleficio cōfesso 2 condēnato pce
dit. nedū si quis eximat de carceribus sed etiā si quis illā exi
mat a manib? familie fm Bar. l. d. l. iij. de quo etiā vide bar. i
l. legis iulie. ff. ad. l. iuliam de vi priuata. 2 in extranagari ad re
primendū in gl. in ver. tāgaf. ¶ Tercio ad predicta de eximens
te incarcerationē p maleficio de quo est cōfessus 2 condēnato q: i
ciat in crimē lese maiestatis. vt dicit. d. lex. iij. ver. pe. limitat
multū singulariter Jo. fa. hic in vlt. col. vt nō pcedat nec obte
neat a captiōis alijs iudicib? q: ab impatore qd dicit si est ve
rum est aurea nota dignissima nec illud inuenies alibi de quo
tñ dubito. ppter. d. l. iij. in ver. pe. ¶ Tercio limita nisi cōdem
natus vel alius p eo. puta consanguinei vel amici appellasset
2 iuste a iustia cōdemnatiōis iuxta. l. nō tñ. ff. de appel. quo casu
si iudex nō obstat appellatiōe vellet crequi iustiam que nō est

amplius reiterabilis vel retractabilis illo casu licitū esset etiā
facto resistere iudici 2 impune impedire talē executionē quia
per appellatiōē sublata est iurisdictio iudicis a quo ita singu
lariter Jmno. in. c. si qñ. in glo. iia. in ver. transactio. extra de
offi. delega. qd dictū refert apud legistas et illud sequitur et il
lud reputat notabile Bal. in. d. l. addictos. C. de epi. audien. 2 ibi
vide alia pūctura per eū. et hic etiā videas Ang. dicentē multa
ad dictū Jmno. adde bal. in. Lab. executione. C. quoz appel. nō re
cip. 2 Ange. in. l. ij. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. 2 qd no
tat bal. in. l. vltim. in prin. ij. col. ff. de iusti. 2 iur. 2 in. l. i. sacras
per illū tex. C. de iure fisci. l. i. r. ¶ Tercio vltimo p nunc pre
dicta de eximente confessū et condēnatum limitat singulariter
bal. in. l. addictos. C. de appel. 2 ibi etiā Saly. in. fi. vt non proce
dat in cardinalibus. nā si cardinales obuiat ei qui ducitur ad
mortē habet ex consuetudine hoc priuilegiū q: pñt tūc eximere
2 a morte liberare. ¶ Sū modo in tertia parte huius glo. vlti
ma ibi sedo queritur nōne per cōuētiōē. Ad cuius euidentiam
anteq: illā diuidā et expediri premitto et etiā premittebat Ang.
gel. de are. 2 hic q: aliud est interruptio pscriptiōis. aliud est
ppetuatio actionis interruptio impedit pscriptiōē ceptā im
pleri nō tñ. progat viam actionis vnde cū esset interrupta vñ
pscriptiō nō pōt amplius procedere nisi pscriptiō interrupta
de nouo inchoetur. et tūc erit denuo necessarius tot? ille curs?
tps qui primo requirebatur. l. cū notissimi. in prin. 2 l. si cur. C.
de pscript. xxx. vel. xl. anno. iun. cta. l. naturaliter cū materia. ff.
de vlt. capio. Et ista interruptio aliqñ fit per solā cōuētiōē seu
citatiōē vel missiōē executoris. aliqñ requiritur litis cōfess.
aliqñ iustia. et cū effectu. vt. l. dicā perpetuatio 2o actionis pro
rogat tps actionis cui pscribebatur 2 facit q: actio efficiat lō
gioris vite q: primo esset sic actio que erat primo duratura in
x. aut. xx. aut. xxx. anno 2 perpetuetur in. xl. annos. l. fi. C. de p
scrip. xxx. vel. xl. anno. 2 l. i. in. ver. exceptis. C. de annali. ex. c.
¶ Et ista perpetuatio actionis nunq: fit per litis cōfessionē
nō aut per solā citatiōē seu cōuētiōē vnde si interruptio p
scriptiōis fiat per litis cōfessionē. illa interruptio operabit
tur etiā ppetuatiōē actionis in. xl. annis. 2 ita traduntur per
scribētes in legibus supra allegatis. 2 maxime in. d. l. cū notis
simi. in prin. vbi bar. 2 alij post glo. notabile ibi in verbo solā cō
uētiōē que est glo. ij. 2 ibi multū cōmendatur. 2 ita etiā po
nit bar. 2 ibi alij in. d. l. si. ff. de eo per quē 2c. in prin. 2 ibi infer
ad notabile qstionē de statuto inducēte pscriptiōē decennale.
de qua ibi per eos cū iustia concor. ¶ Sed aduertatis ad vnum
qd alibi fortasse nō inuenietis bene declaratum et nullū ponit
hic et in eo multū dubitauit et adhuc dubito 2 q: vbiq: fit p
petuatio actionis se per illa ppetuatio indifferenter extēdat ad

acl. iudici.
anc qñbo iu
dici resistere
liceat. vñ se
ly. l. c. si quā
do circa pn.
of. delega.

12. petuatio actionis se per illa ppetuatio indifferenter extēdat ad

xl. annos cuiuslibet tps esset prima actio siue annalis siue de
cennialis siue. xxx. sine. xx. an. nō aut per perpetuationē actiois so-
lū superadditur tps. x. an. istud ostenditur clare. nā rescissoria
durat tñ anno. s. rursus. in verbo intra annū supra eo. tribulate
dicit. i. in honorariis. in ver. sed cū rescissa. ff. de act. robl. c. tñ p
litis contestationē perpetuatur in. xl. annis quēadmodū et alie
actiones. vt no. glo. in. l. i. in ver. antepe. in verbo finiendā que
litē. C. de in integrū restit. peten. glo. in. l. fi. in glo. fi. in verbo si
mende. C. de dolo. 2. glo. in. d. l. fi. in glo. ij. in verbo extēdūus.
C. de p. cri. xxx. vel. xl. an. ista sunt que voluit Jo. de imo. in. l. ij.
s. si rem. ff. de iur. iur. pro emp. t. ubi per hoc fert notabili-
ter q. si statuto caueatur q. si creditor nō petierit creditū suū in
infra decē annos qd nō audiatr ulterius q. si interrupta fue-
rit prescriptio per litem contestationē. isto casu prescriptio. x. an.
no. inducta a statuto perpetuabitur in. xl. annos. non autē per
perpetuationē solū supadditur tēpus alioz. x. an. et idē in ter-
minis statuti tenet etiā Jmo. in. l. si seruū. s. sequitur. ff. de ver-
bo. et. Ange. in. d. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. quā ipse
met Ange. sibi contrarius in. l. ij. s. si rem tenet q. in mo predicti
etē prescriptio statutarie decenniali propter perpetuationē so-
lū superadditur alij. x. anni. ego multū dubito in predictis pro-
pter. d. l. fi. 2. d. l. i. in ver. exceptis. t. et q. glo. supra allegat p
Jmo. in rescissoria non dicit q. p. lit. contest. p. petuatur vsq. ad
xl. annos. sed simpliciter dicit q. rescissoria per lit. contest. per-
petuatur 2. nō dicit in quantū tempus. vnde possū dicere q. p.
petuatur. i. superadditur alij. x. anni. quēadmodū in prescrip-
tione. xxx. an. propter perpetuationē superadduntur alij. x. an.
ni. d. l. fi. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. 2. d. l. i. in ver. exceptis. nisi
diceret q. quāvis glo. ille simpliciter dicant perpetuatur qd in-
telligatur. si in. xl. an. 2. qd istud denotet terminus ppetuatur p
rub. i. de perpe. 2. tempo. act. cogitabitur cū auctoritas Jmo. sit
magna et non habeat contradicentē in decisione tñ statuti cre-
do sine dubio t. q. verū dicat. s. q. per lit. contest. fiat perpetua-
tio in. xl. annis non per rationē suā quam supra retuli. sed eo-
quia breuior prescriptio subrogata i. locū maioris prescriptio-
nis sapit eandem naturam ita notabiliter bal. in. l. in cōtracti-
bus. in fi. principij per illum tex. C. de non num. e. pecu. qd dicit
r. se facere ad statuta que minunt prescriptioes legales. et
hoc reputat multūz notabile. cum ergo prescriptio ista statuti
decennalis sit subrogata loco prescriptiois. xxx. anno. que de
iure cōi. cōpetebat. d. l. sicut. 2. d. l. oēs. C. de prescrip. xxx. vel. xl.
an. nō minū cū sapit eius naturam si per lit. contesta. pepe-
tuatur in. xl. annis. sicut prima perpetua fuisset t. et q. ista per-
scriptio decenniali inducta per statutum sapiat naturam prescrip-
tionis triginta annorum tenet Bald. in. l. fina. argu. illū r.

- 117 Cde tempo. in integ. restit. peten. accedat t. q. lex arctas debet
regulari scdm. l. arctatam sicut dicimus de lege interpretante
in aut. de filiis ante dota. instru. natis in pun. et hec ratio mag-
gis placet quam non inuenies ab alijs in istis terminis factā
¶ Hic sic premittis venio ad vltimam partem glos. in qua glo.
per modum questionis format vnam oppositionem hoc modo
ista duo edicta de quibus hic loquitur rex. ad finē locū habent
quando propter exemptionem in ius vocati dies actionis ex-
pirant. vt. l. sed eximendi. in princip. ff. ne quis eum qui in ius
voc. est vi. ex. et. l. fina. in principio. ff. de eo per quem factū erit
sed facta citatione interruptitur prescriptio et sic actio nō po-
test expirare vt iuris hic in glo. allegatis. ergo videtur q. illa
edicta nunq. locum habere possunt propter hoc contrarium
facta est glo. in hac vltima parte. que diuiditur in duas ptes.
In prima facit quod dictū est. In secunda multipliciter respōdē-
dē. secunda ibi respondeo hic non per executorem illa rescripta
diuiditur in quattuor partes quemadmodum quattuor ponit
tur solutiones partes de se patent et quasi similē glo. habetis
in. l. fi. in pun. in glo. in qua. in verbo acquiescit. ff. de eo p. quē
factū erit in. l. aut p. etor. s. pe. in ver. ex supradictis. ff. ex. quib.
cau. maio. 2. in. d. l. sicut in ver. per executore. C. de prescrip. xxx.
vel. xl. annor. et in. d. l. constitutionibus. in ver. quasi. allegata
in gl. 2. in. l. si eum. s. fi. ff. si quis catio. ¶ In ea. glo. ibi etiam
iureiurati perpetuabatur. quāvis alij non aduertant. dicite q.
118 glo. impropie et male loquitur q. vt declarauit in euidentiali
supra posito t. nunq. per solā conuēctionē perpetuatur actio s.
bene interruptitur vnde glo. debuit dicere interruptumpebat. nō
aut perpetuabatur. q. vt statim dicā aliq. interruptio fit per so-
lā conuēctionem. 2. q. glo. voluit dicere interruptumpebat. patet
de iure antiquo et sic de iure. s. forum. de quo glo. mentionē fa-
cit scdm. qd ego credo. q. nis ab alio non habuerim ista perpe-
tuatio actionis nōdum erat inuenta que postea fuit inuenta de
iure codicis. vt. d. l. fi. C. de prescrip. xxx. annorum. et. d. l. i. in ver.
exceptio. C. de annali exceptio. ¶ In eadem glo. ibi per suā des-
nunciationem ipsum conuenerat hanc impugnat Jo. fa. hic 2.
sequitur in effectu Ange. de are. hic. q. hec materia loq. r. q. n.
quis iudiciali auctoritate fuit citatus. imo oportet q. iussu ma-
ioris iudic. fuit facta citatio. l. ij. s. i. ff. ne q. s. est qui. ¶ t. tñ
119 tñ sentit hic glo. nō. quāvis per alios non pōderetur q. per denū-
ciationē extraiudicialē factā a potestate non interruptatur
prescriptio idem sentit glo. in. d. l. fi. in principi. in glos. magna in
verbo acquiescit. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum. et habes
bo. tex. in. l. alienum. ff. de iur. iur. pro empto no. Jmo. in. l. si fer-
120 num. s. sequitur. ff. de i. ob. 2. in. c. fi. extra de prescrip. ¶ t. Nota
tñ q. in casibus in quibus sola citatio interruptit prescriptionē

huc opinionem
habet. consona 2e.
l. 63. tñm. et p.
dis. c. l. a. in ho-
dis. p. n. c. t.

¶ Extra in
dicalē. vide
fely. i. c. illd
in colū. v. l. x.
rv. de iussio. s.
prescrip.

a ¶ Statu-
taria vide fe-
ly.in.c.illud
circa fi.ij. co-
lū.in.c. circa
ciuites : vbi
ponit an per
solam cita-
tionem.

arbi. ¶ Et circa predictaynū singulariter nota qđ ponunt cano-
niste in cle.ij. vt lte pēden. qđ nunq̃ per citationem interrūpi-
tur prescriptio nisi de tali citatione sit facta relatio per nunciū
iudici. et talis relatio sit in scriptis redacta² et ibi dicit pē. de an
qđs. illud esse singularissimū dictum et refert se illud audiuisse
a dō. bali. i. voce allegare Bui. de cu. hoc tenere in. l. scit. ¶ Et
Jcē no. qđ nunq̃ p citationē interrūpitur prescriptio qñ actor q̃
facit citari fuit ipse cōsumax. qđ nō coparuit in termino citatio-
nis et qđ citatio circūduciunt^b ita bal. in. l. 2. pēdici. S. in il

129

s

130

h

a ¶ Redac-
 ta. vide ffe-
 ly. i. d. c. illis
 in vñ. col. 3.
 scda pñsio
 de pñscrip-
b ¶ Circūdu-
 ctur. vide ffe-
 ly. in d. c. illis
 lud. i. iij. col. 3.
 q. verū su-
 per his vbi
 refert ipse
 hec. q. fuisse
 in rota.

petus actionis. q. h. q. uis cōtestatur litem de annuot vřz
ad fi. litem perducit. alias secus. vide fi. h. cōtesta. i. pōtēdē
ficeret postea a lite non diceret interrupta p̄scriptio. gl. in fin.
que istud in terminis tenet in. c. placuit. el. g. s. pōtē in verbo
interrupta. xvi. q. ii. 2. eam sequitur 2. commendatur vřz ad afra
2. d. ro. in fi. i. vero. s. in. xxi. fallē. fi. s. i. ma. c. 1. Extra glōfā
refat vř videamus qualiter forandū sit libellus in hac ma

¶ Prescri-
ptione. vide
feli. i. d. c. il-
lud. in. tit. co-
lud. circa fi. in
ver. tit. de cla-
ratio. de pre-
scrip.

rima 30. fa. Dico contra ticiu[m] q[uo]d c[um] coram tali competente iudice fecisse in ius vocari semp[er]nium ad talem di[em] ex tali c[ausa]. Idem ticiu[s] dictu[m] semp[er]nium ad ius venientem per ym de

finiit ⁊ impediunt ppter qđ idem sempzonius ad dictum te
pns coram dicto iudice non comparuit. quapropter actio mea
quam contra eum habebam extincta est. Quare cum dicti ⁊ ti
cius teneatur mihi quanti in litem iurauero ⁊ paratus sim iu
rare sic ad summam centum peto me ad iuramentum admit
ti. ⁊ presisto iuramento dictum ticiam in dictis centum condē
nari ⁊ compelli ⁊c. ⁊ si ille ticius eximisset a manibus familie.
Idem esset narrādu scđ qđ ad instantiam meam uocetur p
familiam iudicis auctoritate ⁊c. ⁊ erit concludendu. vt supra
⁊ predicta forma libelli colligitur etiam ex dictis Bar. i. l. pe. §.
docere. §. ne quis eum qui. ⁊ ⁊ ibi etiam habes per eum qua
liter formandi sint articuli in actione hac quem simpliciter re
fert Aing. de are. hic in vltima carta. Et an in conclusione libel
li sit facienda mentio de interesse. prout faciebant antiqui. vt ⁊ fi
co. ⁊ pet. ⁊ Aico. de nea. in pe. q. extra glo. in materia actionis
in factum que competit contra eximentem ⁊ vñ dicebat Joā.
fab. qđ non auderet hic ponere cum hec actio competat dato qđ
nihil interfit. istud plene examinam supra in glosa magna in
uersi. item aduersus in prin. ¶ Qualiter autē sit formandus
libellus in actio. in factum ex edicto de eo per quem factū erit.
dicite prout supra. saluo qđ in precedenti sit mentio de violen
tia. hic autem doli. debet ergo narrari qđ ticius per dolum fecit
vel dolose procurauit qđ alius faceret. quominus sempzonius
in ius vocatus veniret ad iudiciū. eo quia dolose sibi nūcia
tum fuit qđ pater eius mortuus fuisset aliud simile propter qđ
non fuit ad iudiciū. postea in conclusione debet concludi nō
vt supra sed in interesse. et quia ista actio competit nedum vo
cato sed etiam vocato exempto per dolum. vt supra dixi in glo.
magna in versi. item aduersus in secūda parte principali si vo
catus exempt⁹ agere deberet. ⁊ ipse narrare vt supra ⁊ postea
concludere ad suū interesse vt hic habes in fine in specie per
Aing. de actio. ⁊ per ista remanet expeditus prefens. §.

Prejudicialia quoq. ¶ Quamvis ille .s. sit
rorem nostrū Accursium cōmentatus. eo tñ contenti docti
res antiqui. et etiam alij scribentes tot ⁊ tantas questiones cō
gesserūt vt ex eorū scriptis possit prope modū infinitū fieri Jac.
de rane. ⁊ Joan. de blonisco antiquis doc. ⁊ solennis qd ī mē
repeti. ff. de positi. in .s. hoc accūmularit etiā materiā fendo m
quorū pleraq. questiones tetigit postea ⁊ profectus est Ric.
de nes. hic Jo. do fabri. super hoc .s. tot questiones aggregat
vt pene innumerabiles sint. ego ea dūtāt attingā qd necessaria
puta uero ad hūc ter. ⁊ ei .s. posthabita omnino materia fens
dūti tanq. extraneanti. ⁊ penitus aliena. ¶ Ad euidētiā